

Dr. Marczell Mihály:

NAGYBÖJT I. rész: BÖJTELŐ vasárnapok

I/2. rész: EGYES vasárnapok: SEPTUAGESIMA VASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

26. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó	8
Bevezetés	8
A/ rész: általános jellegű beszédláncok	8
a) alcsoport: A böjt lelke	8
I. beszédlánc címe: Hamvazás jegyében	8
1. beszéd: A hamvazás utáni látás	8
2. beszéd: Az örök értékek sejtése	9
3. beszéd: A földi kötelek lazítása	10
4. beszéd: Az égiek igénylése	10
5. beszéd: Véges kincsek – örök értékek	11
II. beszédlánc címe: Quid vobis videtur de te-ipso?	12
1. beszéd: „Ismerd meg önmagadat!” (Szókratész)	12
2. beszéd: Szárnyszegettségem oka	14
3. beszéd: És az Úrnak ítélete?	15
4. beszéd: Életfordulóhoz érve	17
5. beszéd: Mesterünkkel egyesülve	20
III. beszédlánc címe: Kődökben	20
1. beszéd: Elhalkuló dalok és néma hárfák	20
2. beszéd: A fakuló színek	20
3. beszéd: Új dalok és énekek	21
4. beszéd: Az élet nagy zarándokútja	21
5. beszéd: Arccal a Kereszt felé!	22
IV. beszédlánc címe: Az ember Isten mérlegén	22
1. beszéd: Van-e „végnélküli” értékünk?	22
2. beszéd: Bábel tornyán, vagy Isten tervén dolgozunk?	23
3. beszéd: Cselekedeteink lélekszentélyünk értékei	24
4. beszéd: Az örök Bíró „mérlege”	25
5. beszéd: Az igazak diadala a „lemérés” után	25
V. beszédlánc címe: A bűnbánók útja	26
1. beszéd: Isten parancsából dolgozunk	26
2. beszéd: Készség a munkára	28
3. beszéd: A bűn útja	29
4. beszéd: Hangok az ég felé	30
5. beszéd: A bűnbánó életállomásai	31
6. beszéd: Ember vétkezett – Isten segített	32
8. beszéd: Az élet új éneke	34
VI. beszédlánc címe: Az emberi élet értelme	34
b) alcsoport: A föld zarándokának életkerete	34
I. beszédlánc címe: Csendes puszták – zajos világ	34
1. beszéd: A puszták lelke	35
2. beszéd: A világ lelke	35
3. beszéd: Hol éljen az ember?	35
4. beszéd: Hogyan dolgozzék az ember?	35
5. beszéd: Mindenekfelett – Istenért dolgozzunk!	35
II. beszédlánc címe: Hangok és jelenések	36
1. beszéd: A kísértő hangja	36
2. beszéd: A kísértő alakja	36
3. beszéd: A „lélek-harangok” csendülése	36
4. beszéd: A diadalmas válasz	36
5. beszéd: Az Isten népének végső győzelmi dala	37
III. beszédlánc címe: A győzedelmes önfegyelmzés	37
1. beszéd: A zárt szemek	37
2. beszéd: A zárt ajkak	37
3. beszéd: Az igények leszűkítése	37
4. beszéd: A szenvedés „hosszanna köszöntése”	38
5. beszéd: A lemondás önkényessége	38

IV. beszédlánc címe: Kötelességek és tanácsok	38
1. beszéd: Tartsd meg a tízparancsolatot!	38
2. beszéd: Kövess engem!	38
3. beszéd: Az önkéntes szegénység útján	39
4. beszéd: Érintetlen tisztaság útján	39
5. beszéd: A tökéletes engedelmesség	39
c) alcsoport: A megváltásról szóló alap gondolat részei	39
I. beszédlánc címe: A megváltás teológiája	40
1. beszéd: Isten terve – ember vétke	40
2. beszéd: Ember vétke – Isten kegye	40
3. beszéd: A Kereszt csodaereje	41
4. beszéd: Természetfelettitől – az Isten-fíúságig	41
5. beszéd: Isten és ember örökös kapcsolata	42
II. beszédlánc címe: A megváltás ténye és értéke	42
1. beszéd: Miben áll a megváltás?	43
2. beszéd: Kik a megváltás részesei?	44
3. beszéd: kicsoda a Megváltó?	44
4. beszéd: Krisztus – mint ember közvetítő	45
5. beszéd: A megváltó áldozat	46
d) alcsoport: A megváltás értelmezése	46
I. beszédlánc címe: A megváltás teológiája	46
II. beszédlánc címe: A megváltástörténelemnek előkészítése	47
1. beszéd: Legenda, vagy valóság?	47
2. beszéd: Az emberi lélek könyve	47
3. beszéd: Az Írások könyve	47
4. beszéd: Az idők teljessége	47
5. beszéd: A mi időnk teljesülése	47
III. beszédlánc címe: A megváltás történelmi ténye	48
1. beszéd: Krisztus Jézus született	48
2. beszéd: Krisztus Jézus velünk élt	48
3. beszéd: Krisztus Jézus áldozatosan tanított	48
4. beszéd: Krisztus Jézus értünk kereszthalált szenvedett	48
5. beszéd: Krisztus Jézus rajtunk most is uralkodik	49
IV. beszédlánc címe: A megváltás belső értéke	49
1. beszéd: Törli a bűnt	49
2. beszéd: Lehetőséget biztosít – az „isteni életre”	49
3. beszéd: De alkalmas-e erre az ember?	50
4. beszéd: És hogyan lesz életvalóság ez az isteni kegyelem?	50
5. beszéd: És hogyan lesz örök kötelék a szent ajándék?	50
V. beszédlánc címe: A megváltás egyetemessége	50
1. beszéd: A választott népé?	50
2. beszéd: A „hivatalosaké”?	51
3. beszéd: Jóké, vagy a bűnösöké?	51
5. beszéd: A „Krisztust keresőké” – valóságban	51
VI. beszédlánc címe: A megváltás alanyi értelmezése	52
1. beszéd: Születünk – a bűn állapotában	52
2. beszéd: Újjászületünk – a kegyelem erejében	52
3. beszéd: Elbukhatunk – az emberi gyengeségben	52
4. beszéd: Diadalmasokká válunk	52
5. beszéd: Diadalmaskodásunk – örök életünk	53
VII. beszédlánc címe: A „megváltott nemzedék” élete	53
1. beszéd: Lát – isteni szemmel	53
2. beszéd: Ítélt – isteni értelemmel	53
3. beszéd: Cselekszik – isteni lélekkel	53
4. beszéd: Istenivé tesz – az Isten természetével	53
5. beszéd: Szeretetet sugárzik isteni élete	54
VIII. beszédlánc címe: Hol van a „megváltott nemzedék”?	54
1. beszéd: Talán mi vagyunk?	54
2. beszéd: Hiszen ezeknek életjegyeit nem találjuk	54
3. beszéd: De a jó felé törünk	54

4. beszéd: És Krisztushoz kapaszkodunk.....	54
5. beszéd: És mi hová tartozunk?.....	55
IX. beszédlánc címe: Az élet optimizmusa.....	55
1. beszéd: Isten az életforrásunk.....	55
2. beszéd: Isten az ételsodritó hatalmunk.....	55
3. beszéd: Isten tengerébe sodródunk.....	55
4. beszéd: Isten világába térünk.....	55
5. beszéd: Az élet Tengerében a „tudatos csepp életét” éljük.....	55
X. beszédlánc címe: Az „isteni ember” – a világ „csodalénye”.....	55
1. beszéd: Csak tapossa a földet?.....	56
2. beszéd: De uralja az eget.....	56
4. beszéd: Sőt járja is az égi utat.....	56
5. beszéd: Végre hazajut az égi úton.....	56
XI. beszédlánc címe: Ilyen hatalmas a megváltás értéke.....	56
1. beszéd: A rosszat leértékli.....	56
2. beszéd: A jót felbecsüli.....	57
3. beszéd: A rossz és jó harcát értékli.....	57
4. beszéd: A gonosz erőtlenségét biztosítja.....	57
5. beszéd: A jóság végső diadalát megszerzi.....	57
XII. beszédlánc címe: Ilyenné tesz a megváltás élő hite.....	57
e) alcsoport: „Az örök partraérés útja”.....	57
I. beszédlánc címe: Az emberek életútja.....	58
1. beszéd: Kezdetünk – a bölcső.....	58
2. beszéd: Fejlődési helyünk: a családi szentély.....	58
3. beszéd: Működési helyünk: a munkaterület.....	58
4. beszéd: Küzdelmeink helye – az életút.....	58
5. beszéd: Diadalunk helye – a Kereszt.....	58
II. beszédlánc címe: A halál gondolatának útja.....	59
1. beszéd: Csak az előretörés hangja kísér?.....	59
2. beszéd: A halál réme egész életen át kísér.....	59
3. beszéd: Honnan szegődik hozzám?.....	59
4. beszéd: Mikor áll mellém?.....	59
5. beszéd: És hová visz engem?.....	59
III. beszédlánc címe: A megtérésnek útja.....	60
1. beszéd: A lelkiismeret vádoló padján.....	60
2. beszéd: A felelősség súlya alatt.....	60
3. beszéd: Hulló könnyeink között.....	60
4. beszéd: A Kereszt tövében.....	60
5. beszéd: A Mester Szent Szívén.....	60
IV. beszédlánc címe: Az örök Atyához fűződés útja.....	61
1. beszéd: A bűnbocsánat kegyének vétele.....	61
2. beszéd: A természetfeletti kegyelmek vétele.....	61
3. beszéd: A kegyelmi élet kiélése.....	61
4. beszéd: Az aszketikus élet élése.....	61
5. beszéd: A misztikus élet élése.....	61
V. beszédlánc címe: Szűz Anyánkkal –a keresztúton.....	62
1. beszéd: A „szenvedés szent éje” hírének hallatásakor.....	62
2. beszéd: Az „elindulás” pillanatában.....	62
3. beszéd: A szent asszonyok együttesében.....	62
4. beszéd: Az isteni Fiú szavának hallásakor.....	62
5. beszéd: A „Pieta” áhítatában.....	62
VI. beszédlánc címe: A Keresztutat járó Mester kíséretében.....	62
1. beszéd: A sirató asszonyok között.....	62
2. beszéd: Veronika kíséretében.....	63
3. beszéd: A zúgó néparadat hömpölygésében.....	63
4. beszéd: A megfeszítők és megfeszítettek között.....	63
5. beszéd: A Kereszt tövében álló „szent együttes” keretében.....	63
f) alcsoport: Egy egészen szimbolikus tételsor.....	63
Címe: A Golgota szimbolikus mozzanatai.....	63
1. beszéd: A Getszemáni kert „virágai”.....	63

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek.....	63
1. (Introitus) beszéd: A halál hangjai.....	64
2. (Introitus) beszéd: Az ítélet rémei.....	65
4. (Introitus) beszéd: Egyetlen erőm: az Isten.....	66
1. (Oratio) beszéd: Bűneink bocsánatát kérjük.....	66
1. (Graduale) beszéd: A küzdő ember.....	67
2. (Graduale) beszéd: A remény éltető erő.....	68
1. (Tractus) beszéd: És a gyengék élete?.....	69
2. (Tractus) beszéd: Az Úr szemefénye.....	69
1. (Offertorium) beszéd: Mi a jóságok Jósága?.....	70
2. (Offertorium) beszéd: A bizalom ereje.....	71
1. (Secreta) beszéd: Mi legyen tisztulásunk ára?.....	71
2. (Secreta) beszéd: Az Úrhoz emelkedett lélek.....	72
3. (Secreta) beszéd: Az Urat dicsérő lélek.....	72
3. (Communio) beszéd: Arcod kegyessége – könyörüljön rajtam, Uram!.....	74
4. (Communio) beszéd: Szerető arcod vonásai diadalt arassanak.....	74
B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra írt beszédek.....	75
Különálló beszédek.....	76
a) alcsoport: Beszédek a példabeszédek alapján.....	76
1. beszéd: Miért dolgozunk?.....	76
3. beszéd: Az élet nagy útkeresztvezései és a keresztnység.....	78
4. beszéd: Emberi szemek – isteni ítéletek.....	79
5. beszéd: Pogány világ – keresztény világ.....	80
b) alcsoport: A föld Urának, embercsaládunk Atyjának belső valóságáról.....	81
1. beszéd: Az embercsalád Atyja.....	81
2. beszéd: Az embercsalád Atyjának tulajdonságai.....	82
3. beszéd: Az Isten szellem.....	82
4. beszéd: Az Isten egy.....	83
5. beszéd: Az Isten örök.....	83
6. beszéd: Isten mindenütt jelenlévő.....	84
7. beszéd: Igaz az Isten.....	84
8. beszéd: A „Miatyánk” lelke.....	86
1. beszéd: A földi szolgálat.....	87
2. beszéd: Az isteni intés.....	87
3. beszéd: Az odaadó munka.....	87
4. beszéd: A munka és a bér.....	87
5. beszéd: A munkás és a munkaadó.....	87
6. beszéd: A felfigyelve várakozók.....	87
7. beszéd: A tervtelenül sodródók.....	87
8. beszéd: Az „első szó” emberei.....	87
9. beszéd: Mikor kezded?.....	88
10. beszéd: Idő, vagy lendület?.....	88
11. beszéd: Miért dolgozunk?.....	88
c) alcsoport: Diákexhortációk.....	88
1. beszéd: Az idő felhasználása.....	88
2. beszéd: Az út szélén álldogálók.....	89
3. beszéd: A hivatás ereje.....	90
4. beszéd: A munkára hívók.....	91
5. beszéd: Mi a mi munkánk?.....	92
Beszédláncok.....	94
Első sorozat címe: „Az Úr és munkásai”.....	94
I. beszédlánc címe: Az Úr mindenkit hív!.....	94
1. beszéd: Mindnyájan Istenhez gravitálunk.....	94
2. beszéd: Mindnyájan – a munka útján tökéletesedünk.....	94
3. beszéd: Mindnyájan az élet napszámossai vagyunk.....	94
II. beszédlánc címe: A hívás ideje.....	94
1. beszéd: A gyermekkori keresztnség pillanatában.....	94
2. beszéd: A felnőtt korban – ezernyi ige csengés pillanatában.....	95
3. beszéd: Az élet esthajnalcsillagának felragyogása pillanatában.....	95
III. beszédlánc címe: A hivatottak készsége.....	95

1. beszéd: A keresztanya feleletei.....	95
2. beszéd: A kereső lélek „kincstalálása”.....	95
3. beszéd: A bűnökkel szakítók odaadása.....	95
IV. beszédlánc címe: A munka és a jutalom aránya.....	96
1. beszéd: Isten ígért.....	96
2. beszéd: Isten teljesít.....	96
Második sorozat címe: „Az Úr szőlőmunkásai”.....	96
I. beszédlánc címe: Mi az Úr szőlőkertje?.....	96
1. beszéd: A nagy világ.....	96
2. beszéd: Az emberiség.....	96
3. beszéd: Az egyes ember lelke.....	97
4. beszéd: Az örök otthon végnélkülisége.....	97
II. beszédlánc címe: Kik az Úr szőlőmunkásai?.....	97
1. beszéd: Az apostolutódok.....	97
2. beszéd: A papok.....	97
3. beszéd: A hivatásos tanítók.....	97
4. beszéd: Minden ember.....	97
III. beszédlánc címe: Mi a szőlőmunkások rendje?.....	97
1. beszéd: Az első soros munka.....	98
2. beszéd: A második soros munka: a küldötté.....	98
3. beszéd: A harmadik soros munka: a szülő (apa-anya).....	98
4. beszéd: A negyedik soros munka: mindenkié.....	98
IV. beszédlánc címe: A munka módszere.....	98
1. beszéd: Tanító módszer.....	98
2. beszéd: Intve feddő módszer.....	98
3. beszéd: Szeretettel vezető módszer.....	98
4. beszéd: Kegyelemmel gazdagító módszer.....	98
V. beszédlánc címe: Gyakorlati utak.....	99
1. beszéd: A szülők feladata.....	99
2. beszéd: A rokonok kötelessége.....	99
3. beszéd: A felebarát feladata.....	99
4. beszéd: A segítő kéz kinyúlása.....	99
VI. beszédlánc címe: „Tervgyárosok” – „áldozatos munkások”.....	99
1. beszéd: Másoknak – munkát adók.....	99
2. beszéd: Másokat – bírálgatva elítélők.....	99
3. beszéd: Másoktól – áldozatot várók.....	99
4. beszéd: Maguk pedig elpihenők.....	99
VII. beszédlánc címe: A szőlőkert gerezdhozása.....	99
1. beszéd: Ahol minden kéz tevékenykedik.....	99
2. beszéd: Ahol minden göröngy összetörik.....	99
3. beszéd: Ahol az égiek kegyét is igénylik.....	99
4. beszéd: Ahol ember és Isten együtt tevékenykedik.....	100
VIII. beszédlánc címe: A közösség szent áldozatosságában.....	100
1. beszéd: Püspök – a papokért és a népért.....	100
2. beszéd: Pap – az apostolutódokért és a népért.....	100
3. beszéd: A nép – önmagáért.....	100
4. beszéd: A nép – minden emberért.....	100
IX. beszédlánc címe: Szentek egysége a földön.....	100
1. beszéd: Pásztor és nyáj szent karáma.....	100
2. beszéd: Nyajak meleg együttese.....	100
3. beszéd: A gondozás készsége.....	100
4. beszéd: A „kövér élet” kitermelése.....	100
X. beszédlánc címe: Szentek egysége a menyekben.....	100
1. beszéd: Jönnek az Úr bárányai.....	100
2. beszéd: Jönnek a nyáj pásztorai.....	100
3. beszéd: Eléjük jönnek az Úr boldogjai.....	101
4. beszéd: Öelve várja az embernyáj örök Pásztora.....	101
Harmadik sorozat címe: „A hivatás teljesítése”.....	101
I. beszédlánc címe: A munka értéke.....	101
1. beszéd: Az Úr munkásai.....	101

2. beszéd: A törvény követői.....	101
3. beszéd: Az élet magvetői.....	101
4. beszéd: Az életértékek tiszta látói.....	101
II. beszédlánc címe: A hívó Mester.....	101
1. beszéd: Munkára!	101
2. beszéd: Áldozatos hódolatra.....	101
3. beszéd: Az ige hirdetésére.....	101
4. beszéd: Az életkődök elűzésére.....	101
III. beszédlánc címe: A gazdagodó ember.....	102
1. beszéd: A munka bére.....	102
2. beszéd: Az élet fejlődése.....	102
3. beszéd: Az Úrral találkozó ember.....	102
4. beszéd: Az örök horizontok feltárulása.....	102
IV. beszédlánc címe: Az adakozó Mester.....	102
1. beszéd: Munkaalalmat ad.....	102
2. beszéd: Égi kegyelmeket ad.....	102
3. beszéd: Életmagvakat ad.....	102
4. beszéd: Az isteni látás kegyelmét.....	102
V. beszédlánc címe: Mesterünk és mi.....	102
1. beszéd: Hív és megyünk.....	102
2. beszéd: Parancsol, és teljesítjük.....	102
3. beszéd: Égi magot hint, és befogadjuk.....	103
4. beszéd: Gyógyít, és látunk.....	103
B/ rész – c/ csoportja: a mai napi Szentleckéhez fűzött beszédek.....	103
Különálló beszédek.....	103
1. beszéd: Az Isten stadionja.....	103
2. beszéd: Az Úr hívása.....	104
3. beszéd: Az útnak indulók felkészítése.....	105
4. beszéd: A jutalomosztás.....	105
5. beszéd: Az Úr kezében.....	106
6. beszéd: Az ószövetségi nép sziklája.....	107
7. beszéd: Az éltető forrás.....	107
8. beszéd: A lélek terítéke.....	107
Beszédláncok.....	108
I. beszédlánc címe: Az élet koronája.....	108
1. beszéd: A Stadion küzdőie?.....	108
2. beszéd: Az emberi erőfeszítéseké?.....	108
3. beszéd: Az isteni kegyelemé?.....	108
4. beszéd: Isten kegyelmében élőké!.....	109
II. beszédlánc címe: A biztos cél.....	109
1. beszéd: Az ember testi életének boldogsága.....	109
2. beszéd: Az ember lelki életének örömei.....	109
3. beszéd: Az ember szellemi életének kiteljesülése.....	109
4. beszéd: Isten akarata az ember biztos célja.....	110
III. beszédlánc címe: Az ószövetségi ködös zarándoklat.....	110
1. beszéd: Kánaán felé haladók útja.....	110
2. beszéd: A felhőben és vízben újjászületettek útja.....	110
3. beszéd: A mannával tápláltak útja.....	110
4. beszéd: Az élő vizet hörpintők útján.....	111
IV. beszédlánc címe: Az Újszövetség fényárában járók útja.....	111
1. beszéd: Krisztus – a Fényforrás.....	111
2. beszéd: Krisztus – a lélek fénysugárzója.....	111
3. beszéd: Krisztus – az éltető Kenyér és Ital.....	111
4. beszéd: Krisztus – az örök otthon boldogsága.....	112
V. beszédlánc címe: Az emberi élet igazi értéklése.....	112
1. beszéd: Kicsoda: az első?.....	112
2. beszéd: Kicsoda: az utolsó?.....	112
3. beszéd: Az Úr – a felemelő.....	112
4. beszéd: Az Úr – a rendelkező.....	112

Előszó

A lila színek megjelenése a böjti, a bűnbánati időnek előhírnöke. Mostantól fogva – dacára a farsangnak, sőt talán **éppen** a farsangi túlzásoknak – az emberi élet fájdalmait, szenvedéseit, gyarlóságait, sőt a halál gondolatát is megjeleníti ezeknek a vasárnapoknak liturgiája.

*

Bevezetés

A) A mai vasárnap liturgiai **alapüteme**: felfigyelés az emberi küzdelemre, de egyúttal reáutalás az Isten segítő kezére és az Istenben bízók diadalára. Mintha az csengene az egész szentmise liturgiájában: gyarlók vagytok, de erős az Isten. „Ama napon majd ezt az éneket éneklük Jüda földén: erős városunk nekünk Sion, védelmül köfál és bástya van benne. Nyissátok meg a kapukat, hadd vonuljon be az a nemzet, mely igaz, és hűséges marad” (Iz. 26,1-2).

B) Az Evangélium lényege: **ha követed az Úr hívását, hűséges lesz hozzád a hívó Úr.** – Az akaratilag készség a döntő. A hívás ideje isteni elhatározás. A „kéz” – egyenlő, mert a **szereket kiáradása végtelen.** – Felvethető problémák a fentiek, de azután kérdéssé tehető: az Úr szándéka (praedestinatio), az ember Úrhoz fordulása, az Úr segítő keze, az igazság és szereket viszonya, a talentumok kérdése, az ember célbafutásának és dicsőséges boldogulásának eltérése, a munka értéke, az élettartalom és a munka, a jutalom problémája, az erkölcs és jutalom nagy kérdése, Isten és ember mércéjének eltérése.

C) A **Szentlecke** lényege: mindnyájan célba futunk, de nem mindenki nyer diadalt. Továbbá: mások térítője vigyázzon, hogy maga el ne essék. – Így lehet a szép bibliai hasonlat alapján Mózes népvezető munkája, a „fényes felhőben” látható Úr, a lelki táplálékok kérdése (manna – Eucharisztia; felhő – keresztvíz)...

[A kézirat kiegészítése: itt is pontosabban ez a beosztás: A/ rész: általános gondolatok, B/ rész – a/ csoportja: „kis liturgia”, B/ rész – b/ csoportja: napi Evangélium, B/ rész – c/ csoportja: napi Szentlecke szövegéhez írt beszédek, beszédláncok]

* * *

A/ rész: általános jellegű beszédláncok

a) *alcsoport: A böjt lelke*

I. beszédlánc címe: Hamvazás jegyében

1. beszéd: A hamvazás utáni látás

(Liturgikus beszéd: A hamvazás hatása)

Bev.: Az Írás szent szövegeivel kezdem mai beszédemet. Jóel és Mózes idézeteit mondom, hogy erre épüljön fel a mai igehirdetés. „Szaggassátok meg szíveteket, nem pedig ruhátokat, és térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mert jószágos és irgalmas ő, türelmes és nagyirgalmú, és szánakozik bajotok felett” (Jóel 2,13). „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell téred a porba!” (1Móz. 3,19). – Mikor ezeket a szent szövegeket olvasom, akkor feltűnik előttem a hamvazás szép szertartása, amelyet a tobzódás kilengéseinek alkonya után szolgáltat ki Krisztus Egyháza. – Az volna az én kérdésem: milyen **látást** ad az embernek a hamuhintés szép jelképe?

1. Hamu a világ – ez az első fejelet.

a) A hamu valójában a **pusztulás maradványa.** – Így a hamu csendes beszéde vagy élénk lépő, **látást** biztosító hatása: a földi értékek elpusztulnak.

b) Így azután élénk színekkel rajzolja szemünk elé a Mester szent igéinek jelentőségét: „Ne gyűjt-

setek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak.” (Mt 6,19). – Jó és nagy kincs, ha **így látunk**, mert akkor a földiekkel helyesen élünk.

2. Érték és lélek – ez a második fejelet.

„Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,20). Ez a szent szöveg már messzebbre mutat és arra utal, hogy hol kell keresnünk az emberi élet igaz értékeit. – Valójában olyan fényt lobbant, amely ködbe vonja a földieket, de fénycsóvával emeli ki az értékeket. Mik ezek valójában?

a) A lelki és szellemi értékek. Az értelmünk, az akaratunk, a nemes érzelmi világunk, amely az anyagi világban mozog és tevékenykedik, de az anyag feletti uralomban szorgoskodik. „Mert legyen bár valaki még oly tökéletes az emberek fiai között, a tőled eredő bölcsesség nélkül számba sem jöhet” (Bölcs. 9,6). – Az anyag uralmát elveti és az anyag rabszolgaságát követeli. Tételben így szólna a mondat: „A világ ura **én** vagyok”. „...töltsétek be a földet s hajtások uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28).

b) De ezeknél is nagyobb: az isteni kegyelem égből csorduló ereje. Ennek szerzője – a mi Urunk Jézus Krisztus. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Ennek birtoklója – a föld zarándoka. De minden egyes ember, mert így mondja az apostol: „Most tehát már nem vagytok idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Istennek házanépe” (Ef. 2,19). Ennek eredménye pedig így nyer kifejezést isteni értelemben: „Hiszen hallottátok és megtanultátok, hogy Jézusban van az igazság. Korábbi életetekkel ellentétben vessétek le tehát a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt. Újuljatok meg gondolkodástok szellemében s öltsetek magatokra az új embert, aki Isten hasonlóságára tiszta igazságban és szentségben alkotott teremtmény” (Ef. 4,12-14).

Bef.: Most azután kérdezd magadtól embertestvér, vajon **így** látod-e a hamvazás után az emberi életet?... Ha igen, akkor úgy élj, hogy **valóság** legyen benned – az istenivé született ember élete.

2. beszéd: Az örök értékek sejtése

(Erkölcsi beszéd: Isten keresés lelki útja)

Bev.: A nappalok éjszakákká válnak, és így a fényt sötétség váltja fel. A tavasz pompáját – gyümölcsözés után – zordon tél követi... Az erős tölgyek is kidőlvé elpusztulnak... Paloták rommá lesznek... És ezt az egyetemes lefelé törő vonalat követi-e az ember is?... A **látszat** ezt mutatná. Mert: születünk, élünk, virágzásba szökkenünk és – a hamvazás szertartása szerint – porrá leszünk. – De vizsgálható és vizsgálendő ez a kérdés mélyebben is és így felvethető a tétel: vajon **csak** a mulandóság jeyei verődnek-e ki rajtunk?

1. Istentől eredeztett nyomokat mutat a lelkünk.

Most egyenesen a lélekre és a lélekben észlelhető isteni nyomokra gondolok.

a) Szellem a lélek, tehát szellemi eredetre utal. Az Írás így írja le: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Az emberi értelem maga is így értelmezi. Lényeg: nem lehet az eredő nagyobb az Indítónál. Szellem az ember, tehát Szellem az Indítója. Íme: az első Isten-nyom.

b) Személy az ember, tehát Személy az Indítója. Íme: a még magasabb rendű Isten-nyomnak észlelése.

c) Szeretetáramlás a személyek kapcsolata, tehát szeretet az emberben lévő Isten-nyomok legerősebbje.

2. Isten felé törő vágyakat mutat az életünk.

a) Az élet ősi törvénye – a gravitáció. Minden a központ felé tör. Ez helyzeti gravitáció. De van eredet gravitáció is. Minden – az eredetéhez tör. Végül van hasonlósági gravitáció is. Minden az eredeti kép felé alakulásra tör.

b) Mármost próbáljuk ezt a hármas gravitációt – az emberre értelmezni. Az ember létével – az Istenhez tör. Ez a vágyakozás gravitációja. Az ember eredetéből – az Istenhez tör. Ez a teljes függés gravitációja. Az ember az Isten-képisége folytán Istenhez akar hasonló lenni. Ez a sanctificatio gravitációja. – Íme! Ezek is Isten nyomai a mi lelkünkben.

Bef.: De miért ezek a „nyomok”? Azért, hogy Reá, – ez útjelzők mellett – Istenre találjunk és Hozzá jussunk!

3. beszéd: A földi kötelékek lazítása

(Erkölcsi beszéd: Az égi zarándoklás feladata)

Bev.: Ha egy kis időt szentelnénk annak a kérdésnek, hogy milyen hivatással járjuk az élet nehéz útját, akkor arra a fenséges igazságra döbbszünk, hogy Istenatyánk szent terve szerint a **világ urai** és **Isten örök országának jövendő várományosai** vagyunk. – Nem tagadom, hogy a látszat mindennek ellene mond, de szent hittel állítom, hogy az elmélyedő lélek végül is reádöbbsz erre a szent igazságra. Vizsgáljuk csak ezt a kérdést. Mégpedig így: mi a föld és mi az ég?

1. Testi eredetünk, táplálékunk, otthonunk – a föld.

A világmindenség egy gyönyörű bolygóján élünk és a nagyvilág hatalmas rendszerében mozgunk.

a) Mindez – tudomásul veendő tény. Anyánk – a föld. Belőle indulunk és hozzá térünk. Ezt mondja a mai hamvaszás szava. Táplálékot nyújtunk a föld. Termése a mi eledelünk. Otthonunk és sátrunk a föld. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). Ezért **igen** szeressük és munkával dolgozzuk a földet!

b) De mindez kérdéssé váló ismeret is. A kérdés ugyanis így szól: vajon **csak** ez a mi élettartalmunk? Az Írás ugyanis – az éghez köt... „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Az Úr szavának kinyilatkoztatott hangja másról is szól: „Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakóházat: örök hajlékot a mennyben, amit emberkéz rakott” (2Kor. 5,1) – így tolmácsolja az apostol az Úr mennyei honvágyunk kinyilatkoztatását... Az Úr ígérete biztat az egekkel: „Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, annak örök élete van, és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – Ezért keresve keressük: hol és hogyan nyer érvényt ez a sok szépen rajzolt élettartalom?

2. Életvágyunk és lélektartalmunk – az ég.

Emberi elgondolásban Isten örök otthona az ég, amelyet égi paradicsomnak jelez az Írás. Figyeljük csak meg lelkünk titkos vágyait és figyeljük meg az ég megnyilvánulásait, ugyancsak nyomozzuk végig az emberi élet átalakulását; reá fogunk döbbszenni, hogy igazi otthonunk az ég.

a) **Oda** – törünk... Ennek a vágnak megindulása: a teljes jószág, igazság értelmi elképzelése. – Ha van **rész**, kell **egésznek** is lennie. Ennek a vágnak fellobbanása – a **teljes jó** elemi igénylése; vágyva vágyunk oda. Még a hitetlen is szeretné, ha igaz lenne...

b) Isteni kegyelmet **onnét** veszünk. De vágyakozó lelkünk fohászodással oda is tör. Izaiás szerint égi harmatozást kér: „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8). Az apostol szerint minden kegyet onnét veszünk: „Fölülről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik” (Jak. 1,17). Ezért is a további buzdítás: „Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,2).

c) Így a földön is istenivé leszünk. És ez az égi harmat nem változtatja-e át életünket? – Még a májusi eső is gyümölcsstermő hatalom... És az égi kegyelem?... Új emberré tesz. Isteni természetévé alakít: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természetnek részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

d) És végül innét – odajutva teljes életboldogságban élünk. Ez a tétel már teljesen isteni kinyilatkoztatáson épül. Krisztus Urunk egész Evangéliumát ez a tétel adja: „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). Ennek folytatása pedig emígy szól: „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek... Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,2 és 23).

Bef.: Ha ez így van, akkor befejezésül kérdezhetném: mi a mi teendőnk? A felelet: tett és élet! Úgy kell élni, hogy bejárva a földet, el ne veszítsük az eget! Íme. Ilyen megfontolás után boldogan indul útjára az ember, mert valóságos útja – az örök Hóreb hegye felé vezet! Reá is áll az Írás szava: „... Az Úr előtt nagy és erős szélvész, mely hegyeket forgat fel és sziklátat zúz össze s a szélvészen nincs az Úr, – s a szélvész után földrengés s a földrengésben nincs az Úr, – s a földrengés után tűz s a tűzben nincs az Úr, – s a tűz után enyhe szellő susogása... íme egy hang...” (3Kir. 19,11-12 és 13).

4. beszéd: Az égiek igénylése

(Dogmatikus beszéd: Az emberi lélek igénye)

Bev.: Azt világosan tanítja a hittudomány is előkészítő bölcsélet, hogy minden létező a **természe-**

tének megfelelő elhelyezkedést keres. A kémia egyenesen igazolja ezt a bölcséleti tételt. De emberi életünk értékének megállapítása érdekében igen fontos volna lendületének kikutatása is. Egyszerűen azért, hogy ebből az ősi indulásból is következtethessünk belső értékekre. – Mi tehát az emberi élet alaplendülete?

1. Ad astra!

Az Írás így ír erről: „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszegyenüljek, s ellenségeim belőlem gúnyt űzzenek. Hisz senki, aki tebenned bíz, meg nem szegyenül” (Zsolt. 24,1-3). – Ez a lendület azonban **fokozatosan** emelkedik arra a magaslatra, amelyről az Írás beszél.

a) Eleinte a testi és lelki erők kifejlesztésén dolgozik az ember.

b) Majd Isten felé lendülve – az áldozatok bemutatásával is – a Végtelen felé törekszik. „Akkor majd kedvedet leled igaz áldozatban, ajándékokban, egészen elégi áldozatokban; akkor majd fiatal bikákat tesznek oltárodra” (Zsolt. 50,21). Ez az áldozatbemutatás külső jel. A lélek emelkedésének jele; de a lényeg itt: a lélek készségének egék felé való fordítása.

c) Majd fokozódik ez olyan módon is, hogy önmagát, lelkének javát kínálja az ember az Istennek. Alaphangja ez: mindent Tőled vettem és mindent Neked adok, Uram!

d) Végül a legteljesebb felemelkedés – a misztikus együttélés csodájában!

Olyan módon jelentkezik, hogy a földi ember az égi Atya lelkében él. Sőt! Az egész élet szinte az Isten életébe olvad. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

2. Ad aeterna!

Ez a lendület alapján azt jelenti, amit a Zsoltáros így fejez ki: „Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hadd lakjam az Úr házában éltemnek minden napján, hadd lássam az Úr pompáját, hadd látogassam templomát” (Zsolt. 26,4). Vagy ennek a szép képnek gondolatát valósítja: „Mert ő elrejt hajlékában a veszedelem idején; megvéd sátra rejtekében” (Zsolt. 26,5). Végül is mindkét szent szöveg azt jelenti, hogy átmeneti otthonunk a föld és örök házunk Isten háza. „Hiszen itt nincs maradandó házánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14).

a) Ez a törekvés csúcspontja. Mégpedig azért, mert ez az **élet diadala**. Erről zeng profétai előrelátással – Krisztus kegyelmére gondolva – a Zsoltáros: „Áldott legyen az Úr mindennap! Szerencsére vezetni utunkat a mi szabadító Istenünk. A mi Istenünk szabadító Isten, s az Úr, az Úr a halálból is kivezet minket” (Zsolt. 67,20-21).

b) Ez az emberi vágyak maximuma. Miért? Ez az Isten bírás boldogsága. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerlek, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12). – Vizsgáld csak magadat: mennyire áll ez tereád? Boldogan törtetsz erre, mert életednek ez az igények igénye.

Bef.: Befejezésben foglaljuk össze a mondottakat állítván, hogy ősi lendületünk lényege az előre és felfelé törés és igazi diadalunk az égi hazatérés.

5. beszéd: Véges kincsek – örök értékek

(Erkölcsi beszéd: Mit gyűjtsünk?)

Bev.: Földi életünknek vonala: mindent befogadni, ami az élet gazdagodását és fejlődését szorgalmazza. – Mi tehát az ember? Befogadó és értékesítő! – Kérdéssé tehető tehát: milyen javak törnek és kopogtatnak az emberlélek felé?

1. Jók az Isten adta földi kincsek.

Ezek tehát bekívánczó értékek.

a) Érzékszerveinken át jelentkeznek.

b) Érzésvilágunkkal megkedveltetnek.

c) Akarati döntéssel belépnek. De mind jók-e? Vegyük egyenként. – Amit egy szemszögből jónak látunk, az nem mindig jó. – Amit érzéssel vágyunk, az nem mindig jó. – Amit lelkünk világába záruk, az sokszor bűnösen rossz.

2. Mindenekfeletti az örök értékek.

A földi kincsek Isten adta értékek, de mulandóságuk miatt és a velük való gyakori visszaélés miatt nem döntő értékek. – Mik az igaziak?

a) Az ég adta lélek... „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

b) Az ég adta kegyelem... „Általa (Krisztus) kaptunk kegyelmet és apostoli küldetést minden néphez...” (Róm. 1,5).

c) A kegyelemmel teljesített cselekedet. „Mit használ, testvéreim, ha valaki azt mondja, hogy van hite, cselekedetei azonban nincsenek?” (Jak. 2,14). Ezeknek jegye: végnélküli. Ezért mondjuk: „Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,2).

Bef.: Mit tegyen tehát az ember? **Igazi** vizsgálattal keresse, mi az igazi érték és annak szolgálatára irányítsa egész életét.

*

II. beszédlánc címe: **Quid vobis videtur de te-ipso?**

Ez a beszédlánc önismeretre akarna hangolni, hogy ennek nyomán jól végzett szentgyónással készülhessünk a húsvéti szent időre. – Lássuk ezeket a beszédeket egyenként.

1. beszéd: „Ismerd meg önmagadat!” (Szókratész)

Quid tibi videtur de te-ipso?

Bev.: Közismert tény, hogy az ember életét külső leplek takarják, és belső értékeit a külső színpompák szerint ítélik meg. Mintha igaz volna: színpad az élet, amelyen kendőzötten, álszerepeket játszik az ember, mint **életművész**. – Minden fajtájú bemutatkozása, névjegy vagy hivatalos prezentálás és címfelsorolás valójában csak külsőséget mutat. – Amikor **lelkigyakorlatokra** jövünk össze, akkor úgy jelenünk meg az Úr előtt, hogy teljes **lélektartalmunk** bontakozzék ki a Mindenható előtt. „Csalfább a szív mindennél, és kifürkészhetetlen: ki ismerheti meg azt? Én, az Úr azonban kivizsgálom a szívet, és kikutatom a veséket” (Jer. 17,9-10). – Előtte tehát olyan vizsgálatot kellene tartani, amely elénk vetíti a lélek **igazi** és **belső** tartalmát; mégpedig azért, hogy a valóságos lélekkép rajzolása után az **isteni ember** képét tudjuk magunkból kialakítani. Idetelepszünk Mesterünk mellé, hogy az Ő lélekfényvetése mellett lássunk és okuljunk. – Hogy ezt az igazi és nem átfestett, és Isten elgondolásában nemes, kifelé **szépnék** mutatózó életünket megismerjük, majd **istenivé alakítsuk**, azért kettős feladatot kell teljesítenünk. A két feladat valójában két kérdés és imígyen szól: 1/ minek tervezte életünket az Isten?, és 2/ mivé tettem magam, a föld ura ember? Szóljon a Mester, hogy feleletet kapjon mind a kettő kérdés.

1. **Minek tervezte az Isten?** – kérdem a Mestert.

Értelmezésünk alap gondolatát Mózes fogalmazta Írás szövegéből merítjük: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). – Ezt az alaptónust színezi dalos lélekkel a Zsoltáros zengvén: „Mi az ember, hogy figyelemre méltatod?... Dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg, és kezéd művei fölé állítottad, lába alá vetetél mindenedet” (Zsolt.,8,5,6 és 7-8/).

a) Ezt az **isteni kinyilatkoztatást** így lehetne és kellene egy mondatba foglalni: a föld urává teremtett az Isten. Ennek az uralomnak azután gyönyörű jelenségeit észleljük. – Az egyetemes emberiség szent tulajdonai ezek, és így magam szerénysége is részese vagyok ennek a nagy kincsállománynak. – Nézzünk csak az **ember** szemébe és próbáljuk tetemre hívni az „**örökké dolgozót**”. Az uralomra törőnek így áll elénk valóságos lélekarca. Először is **igényese** – **az igazságnak**. Ennek ütemes jele – az állandó kutatás. Kutatva vizsgálja a csillagok világát..., majd a mélységekre hatoló fúrógépeivel kiássa a föld kincseit... azután leleplezi a földgolyó történéseit – olvasva a rétegek lapjairól... tanulmányozza az elpihenő energiákat... a szén fekete sötétségében lakozó napsugár energiákat... feltárja a rideg és hideg sziklákban meghúzódó tűzszikrákat... (jól ismeri ugyanis a görög legendát, amely szerint **ide** rejtette a tüzet a féltékeny „istenek” elől Prométheusz), majd kiszámítja a híd pillérjeire nehezedő nyomásokat... alátámasztja a ható eredők együttesét... Nézd csak a Petőfi híd pesti támpilléreit... Vagy a rádió leadó alapporcelánját! **Egy** pontra összpontosítja a tudós mérnök az erők nehezedő hatását. – És ez az **igába hajtó**, uralmat gyakorló erő olyan csodálatos, hogy szinte csintalan gyermekjátéknak tűnik fel ez a vakmerő kísérlet, hogy **Franklin Benjamin** reakényszeríti a cikázó villámot, hogy oda sújtson, ahová ő akarja, és ezzel ártalmatlanná teszi a pusztító hatalmát. Ugyanilyenek a kombinált gépek, fúró, turo, lapátoló és szállító masinák, amelyeket **alázatos szolgáivá** tett és tesz az emberi szellem. – És itt vége van a kutatásnak?... Nem! Nem! Az emberi szellem tovább hatol... A sejtek fejlődésének törvényei... az atomok mozgásai... a vízfelület fodrozásának szabályai... a hang

és fény terjedésének törvényszerűsége... a csillagvilág szabályos mozgásának leleplezése (Pl. a Halley üstökös 76 évenként **pontos** megjelenésének leleplezése)... a szépségek lemintázása... és a harmóniák teremtése... dalok csendítése, színek pompázásának egybefogása... a márványdarabok és ércek alázas szolgálatra rendelése... mind-mind a tudósok és művészek **lélekuralmának** hódolatosai. – Ilyen uralom alá vetés folytán **szébbé** születik a világ. **Ottokár** püspök csak azt merte állítani: „Ahol Isten járt, ott virágzásba pattantak a rétek”. De mi azt is állíthatjuk: „Ahol ember jár, ott uralma alá alázódik és pompázóvá bontakozik a nagy világ”. – De ez az uralom-e a lélek uralom teljessége? Ha az egyik igényünk volt az **igazság igénye**, akkor a második: a **jóság igénye**. – Itt azután nem csak a **hasznost**, hanem teljes széles fogással az **erkölcsi jót** is idezárjuk. Sőt ezt tartjuk a lényegesnek. Ezen a téren is állandóan tevékenykedik az ember. Itt is **uralmat akar** szerezni a lélek világában. – Azt ugyanis mindnyájan érezzük, hogy sok diszharmónia van bennünk. Épp úgy, mint a **Wagner** zene alapszengésében. Ennek az erkölcsi diszharmóniának harmóniába olvasztása szintén az embernek feladata és kötelessége. – Az élet alaphangját Isten adja parancsolataiban, és rezonáljon reá az ember – erkölcsi cselekedeteiben. Így veti uralma alá önmagát az ember! (Pl.: az összehangolt zongora és hegedű együtt csendül az egyik hangjának megütésekor). Így alakul ki: az **erkölcsi ember**.

b) De csak ezt adta és akarta velem az Isten? Az **Írás** szavait veszem: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Majd ezt is olvassuk: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). Majd Péter apostol így írja és rajzolja meg az Isten tervezte emberarcot: „...hogy az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Mindezek koronája azután ez az isteni ígélet: „Atyám akarata az, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen. Én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,40). – Mit jelent mindez az ember értékelésében? Egy mondatban ennyit: az isteni **természetnek részesei** és az örök boldogságban diadalmaskodó **Isten fiai** lehetünk. – Vajon nem áll-e így reánk is az Írás szava: „Akkor az igazak ragyognak majd, mint a nap, Atyjuk országában” (Mt 13,43). Íme: ez az Isten terve, és **ilyen lenne az isteni ember arca**.

2. De tovább vizsgálандó: és mivé tette magát a föld ura ember?

Kérem a Mestert, hogy világos látás kegyét adja nekem. – De itt ne **általánosan vizsgáljuk** az embert, hanem **egyénileg önmagát** vizsgálja minden egyikünk! – Csak attól a **centrifugálisan kitérő** lelkelettől óvakodjunk, hogy a **hibákat másokban** szemléljük... Óvakodj – a farizeusoktól! Légy alázas vámos és **ilyen** vizsgálat után reménykedve várhatod a Mester ítéletét: „Mondom nektek: Ez megigazulva ment haza...” (Lk 18,14). A kötelesség tehát: bátor szembenézés és kemény önbírálat. – A kérdések azután így vetendők fel, a következők szerint. Miért nem látom magamon az isteni ember jegyeit? Mert: elég megfeszülő volt-e a **fizikai munkám**? Kenyérkereső munkára gondolok... Majd tovább kérdezem: hát **lelki** és **szellemi** próbálkozásaim? Tanulásom és kutató erőfeszitésem?... – Csak kérdezd magadat, de felelj is **őszinte** szóval. Azután keresd: milyen lett erkölcsi életed?... Csak tépd le magadról az álszégyen köntösét és tégy igaz önvallomást. És itt el ne felejtseid kérdezni **családi életedet sem!** – Régi legenda mondja: a sátánnak az a kísértése, hogy a **bűn pillanatában** azzal csábít: csak bátran és keményen előre! Nincs oka a szégyennek és gyávaságnak. Amde a **bevállás előtt** azzal rémít: „és be mernéd vallani ezt a **szörnyűséget**?” – Keresd ezt is igaz őszinteséggel: vajon **ezek felé szárnyaló** volt-e életed? Igényed volt-e az ég, vagy kielégített-e a föld?... – De ha nehéznek találnád ezt a sok kérdést és feleletet, akkor csak kongasd meg az emlékezés harangját... Ébreszd fel a múlt „szellemeit”. Vagy pergesd **vissza** életed „**mozifilmszalagát**”! Minden megelevenedik előtted! Minden teted nyoma ott pihen és életet követel. – A kis gyermek úgy nevezi, hogy mindez – **lelkiismeret-vizsgálat**, a felnőtt így hívja: **önbírálat**. – Ha komolyra fogod a kérdést, akkor megelevenednek előtted – a munka szerszámai... Látni fogod, sőt panaszt emelnek ellened, hogy rozsdá marta a fogantyújuk... Megjelenik az otthon képe; ez is panasszal panaszkodik, hogy áldozatos munka helyett túlzott szórakozásokkal töltötted idődet... Majd az iskolakönyv, imakönyv és templom panasz hangzik... A sok elmulasztott jó cselekedet és meg nem született munka sikong... Végül rokonok, barátok és embertestvérek arca jelenik meg előtted... Azoké, akiknek nem nyújtottál segítő kezét... **Dickens** „Karácsonyi ének”-ében szereplő **Scrooge**-ként látod a **múltad rémeit**, akik felelősségre akarnak vonni! – Csak bátran! Bátran! Most azután ítéld meg: vajon **olyan istenivé** lett-e életed, **aminőnek** égi Atyád gondolta lelkedet? Az Isten többet adott lelkéből, és te többet merítettél a föld anyagából! – Igaza van **Ady** Endrének: „Én az Isten rokona vagyok”. – De szomorúan kell igazat adnom „**Az elnémult hangok**” **szerzőjének**: „mélyen mártottam magamat a föld viaszába, és így nem lobbanó a lelkem lángja”. – Szinte szomorkodó lélekkel zárnam magamat a lélekszentély függőnye mögé mondván: égi-

nek gondolt az Isten, és túl földivé silányult életem.

Bef.: De elhagyhatja-e az ember a lehetőség érzésével a templomot? Az Írás ezt mondja: „Szent templomában van az Úr, áll az egekben az Úr trónusa. Szeme a szegényekre tekint, szempillái vizsgálják az emberek fiait” (Zsolt. 10,5). – Mi most zarándokutat járunk a nagyhét első napjaiban. Az **első** utunk, a pálmavasárnap templomlátogatása **nem hoz pálmát** és diadalmas üdvrivalgást számunkra... De tudjuk az Úr ígését. „Mindaz, aki megalázza magát, azt fölmagasztalják” (Lk 14,11). – Járjuk csak tovább a „nagy hetünk” útját! És mi lesz a vége? Végén érezni fogjuk, hogy reánk tekint az Úr és így részesei leszünk a feltámadási nap boldogságának és örömeinek. – És hogyan fog ez megvalósulni? Egyszerűen így: **a lelki élet szépségeinek áhítozóivá válunk és – Urunk kegyelmével – feltámad, kialakul bennünk az Isten gondolta emberarc.**

2. beszéd: Szárnyszegettségem oka

Bev.: Kérdéssel kezdem a mai beszédemet. Kérdezem azokat a testvéreket, akik tegnap **önbírálat**tal imádkoztak a szentmisén, vajon eljutottak-e a lélek képének leleplezése nyomán a lélekkép eltorzulásának **okáig**? – A bibliai **Zakeus** és **Lévi** jól tudták bűneik gyökerét, mert az Úr hívása után mindjárt azt mondták: „Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, s ha valakit megcsaltam valamivel, négyannyit adok helyette” (Lk 19,8). – Ha segítséget kérnél a gyökéret megállapítására, akkor kettőt emelnék ki. Ez pedig így szól: 1/ nem szolgáltál az örök **Szellemnek**; 2/ de szolgáivá szegődtél a mulandó **anyagnak**. – Lássuk most, hogyan és miképpen ment ez végbe? De vizsgálatunk háttere mindig az legyen: hogyan és miképpen változtatandó?

1. Nem szolgáltál az örök Szellemnek.

Hódolatos tisztelettel mondjuk: teremtő Istenünk – a mi mennyei Atyánk. Lelkünk Feléje húzódik, mert Leheletéből született. „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik a lelkem hozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). Életünk Benne lesz boldog, erről szól így a Mester: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). Hogyan lehet ennek a belső gravitációnak ellenállni?!

a) Az **öngög** ténye az első, ez az alap. Már az **Írás** elején ezt olvassuk: „olyanokká lesztek, mint az Isten” (1Móz. 3,5). (Színezendő kísértés!). Majd olvassuk az **értelem gögjéről**: „... a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra. Noha fölismerték az Istent, nem dicsőítették őt, mint Istent...” (Róm. 1,20-21). A gyakorlati élet is ezt mutatja (Pl.: Ibsen: „Peer Gynt”...).

b) A **hivalkodó „ecce ego”** hangoztatása a következmény. Aki magát igen magasra tornássza, az úgy jár, mint **Ibsen**: „Solness építőmester”-e... Végre: öngögje nyomán lezuhan. – Nézzük csak a Mestert! Róla is halljuk –**Pilátus** ajkáról –: **Ecce homo**. De ez az **áldozati Bárány jelentkezése** és nem a gögös ember hivalkodása. – **Munkácsy** mesteri keze úgy vetette vászonra, hogy látszik az arcán az áldozatvállalás fensége. – „Az **angyalokat** is, akik nem őrizték meg méltóságukat... a nagy nap ítéletére örök bilincseken sötétségben tartja” /Júd.6/. –Évát és Ádámot bünteté az Úr: Megsokasítom gyötrelmeidet s terhességed kínjait: fájdalommal szüljed a gyermeket...” (1Móz. 3,16). „Arcod verejtékével edd kenyeredet...” (1Móz. 3,19). Izaiás így szól: „A seregek Ura határozott így, hogy megszégyenítsen minden büszke kérkedést” (Iz. 23,9). És Góliát, Dávid esete (színezhető!). – Erről szól a Mester: „aki fölmagasztalja magát, megalázzák” (Lk 14,11). Hogy mekkora bűn a gög, azt az Isten ítélete mutatja. Olyan ítéletek ezek, amelyek miatt az lehet az ember sóhaja: alázattal hajlom meg előtted, Uram, hogy öngögöm büntetése helyett kegyelmedből Isten fia lehessenek.

Boldogan hallom apostolod szavát: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12)

2. De szolgáivá szegődtél a mulandó anyagnak.

Az első büngyökéret: **önmagam bálványozása**, a másik pedig a „mélyen alattam levők **megimádása**” (Mécs L.)... ”krokodilus és borjú alakban”... Ennek az életképnek megelevenítése – a múlt eseményeinek mozgókép pergetése. Csakhogy nem úgy vagyunk életünkkel, mint a költő mondja a „mozivászon”-ról. Azon átszalad erény és bűn; de pergetés után a vászon **fehér** marad. De bennünk átfutnak a múlt eseményei, és a **lélek vászna** emlékeket őriz... Az Írás ugyan a bocsánatról is szól, de a bűnös élmények **nyilvántartását** is hirdeti. „Bűnei az eget verik, de Isten számontartja gonoszítottait” (Jel. 18,5). – Bocsánat csak ott van, ahol tisztító erővel dolgozik a **Bárány vére**. „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). – Az emberiség elitjei, a költők mindig előre sejtik

és hirdetik, amit a lélekbúvár tudósok később lelepleznek. **Arany J.**: „Ágnes asszony kendője” nem mosható... **Ibsen**: „Kísértetei” mindig járnak... **Wagner**: „Tannhäuser”-ét állandóan izzítja a bűnös vágy tüze... Végül a lélekbúvárok az **élménytanításban** megállapítják, hogy a tudat alatti életemény – döntő jellegű ható. Büszkeségeink galériájában **Zemplén** professzor nagyon mélyen járva hangoztatja és harangozza azt az igazolt álláspontot, amelyet Isten hirdet, költők sejtelmesen látnak és tudósok alázattal – az ész útján! – igazolnak. – Ezek az elpihenő élmények azután való tartalmukkal kettős gyökérzetet mutatnak. Az első az, hogy az **örök** Istennel szemben a **mulandó** földieket kerestem, a másik pedig az, hogy **szolgájává** silányultam **saját szolgámnak**. Mert mivel vádolhat **lelkiismeretem?**

a) Vádolhat a földiek imádásával!... Pénz... arany... hatalomvágy... De nem láthatnám-e ezeken a mulandóság jegyét? –**Wagner** megátkoztatja Wotan főistennel az aranyat, a hatalom és uralom pedig kicsúszik utolsó percben imára kulcsolódó kezünkől...

b) És a természetes élet szent hivatású ösztönvilága nem lobban-e isteni elgondolás szolgálatára? Nem rabszolga-e az ember az érzésekben tarajozódó igényességben és nem inkább az élet áldozatos szolgája lenne?... Az **ifjúságnak** ez így szólt: erőgyűjtés a hivatásod, hogy a tiszta fiúság tisztult étellel és véráramlással zsendítse a jövő életet. – A **felőtt testvérek életében** pedig így kongott a parancs: az új és „szent harmadik”-nak szolgája légy, akinek földi és örök életének szülőjévé nemesedtel! – És ha itt feltűnnek a **gyűjtés** helyetti „**aratás**” élményei?... Vagy az ösztönhullám tobzódó keresésének emlékei?... Vagy a kereszt nélküli „élet temetési”?... Vagy a földi és örök élet „**kapuzársai**”?... Akkor, akkor nem igaz-e ez a tétel: „**lámpaoltogatója**” lettem azoknak az „**isteni élő tüzeknek**”, „amelyeket” szívére ölelt a Mester mondván: „Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a gyermekek... mert ilyeneké az Isten országa” (Lk 18,16). Majd így: „Aki pedig befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be” (Mt 18,5). – És ha lelkembe sikong a múlt mondván: „és én mit tettem?” Akkor borulj a földre, hogy emeljen az Isten! – Így azután most nem baj, ha a múlt rejtett bűnös rémei felébrednek. Az **igazi életarcot** nem a kendőzést adó **fotográfiaiak** mutatják, hanem az Isten küldötte **ébresztő kegyelmi sugallatok** hozzák napfényre (kissé színezheto ez a hasonlat!...). – Még mindig jobb, ha mindezt most látom, mint az ítélet kemény isteni fényében. –Jól jegyezd meg a „Dies irae” fenséges himnuszának szavát: „minden teted megviláglík és minden bűn büntettetik”. – Most ne hallgass „mentőkörülmények” suttogására!... „Nehéz az élet...” „Elég már a szent teher...” Csak egyet higgy: Úr bárányainak mindig elég a legelő. – Jól van ez így, ha ilyen „**mélylélységkutatást**” és „**mélylélységlátást**” ad ma neked az ég Ura! Ez **igaz** alakban tünteti eléd lelked képét és valódi képben mutatja gyarló erőfeszítésedet és áldozatosságodat. – Csak sikongjon lelked elé életed „**torzójának**” gyökérzete, hogy erős légy azoknak kiirtására, az élet szent megemelésére. O. **Wilde**-nak megadta az Úr azt a kegyelmet, hogy **Dorian Gray arcképén** meglátta saját életének szörnyű eltorzulását. A **regény hőse** – öngyilkos lett, de a **regény írója**, aki pedig magát rajzolta meg regényében, felsikongva az Istenhez tért és megírta „**A reading-i ballada**”-ban és a „**De profundis**”-ban egekhez viharzó bánatimáját. – Azt adja neked az Isten, hogy drága családod „hetedik érkezőjének” **fényképére** ezt írhasd egy áldott mama nyomán: **égi örömöm egyike...**

Bef.: És most mi a teendő? Csak két-három szót mondok. **Örvendezés**, hogy **igazán** látunk, **sajnálkozás**, hogy **ilyet** látunk és **bizakodás**, hogy a Bárány vérében megtisztulhatunk.

3. beszéd: És az Úrnak ítélete?...

Bev.: Amikor az Úr ítéletéről akarunk szólni, akkor idézem az Írás szavát mondván: „vajon nem tehetek-e én is úgy veletek... mint ahogyan ez a fazekas cselekszik? – úgymond az Úr. Íme amilyen az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti az én kezemben” (Jer. 18,6). És idézem a szent szöveget azért, hogy előfutamban is hangot adjak annak a gondolatnak, hogy amit elrontottnak lát a fazekas, azt elveti, mert értéktelennek találja. – Hiszen a mi kezünk munkájának „selejtjét” is eldobjuk... Ha pedig varázslatos csodával megszólalnának kezünk művei, ekék, gépek, hídalkatrészek és dűbörgő mozdonyok és **tudatosan** tagadnák meg szolgálatteljesítésüket, akkor indokolt haraggal mondanók ki reájuk a megsemmisítő ítéletet. – De hagyjuk emberi gondolatainkat és kérdezzük inkább az **Úr kinyilatkoztatása fényénél**: vajon hogyan ítél életünk felett a Mindenható? A felelet abban a tényben találja gyökérzetét: **felelős vagyok életem minden tudatos és akarattal végrehajtott tetteiért**. – Mi lehet tehát az ítélet?

1. Örök elszakadásra ítéli az elszakadni akarót.

Szavaimmal nem tudnám fejtegetni és értelmi erőmmel teljesen felfogni ennek az ítéletnek tartalmát, de hitem fényével látom ennek igazságát és igazát.

a. Az Ószövetség is felsikong mondván: „Ne engedd át a vadállatoknak a benned bízó lelkeket, ne felejtse el végképen szegényeidet!” (Zsolt. 73,19). „Leszállt az alvilágba kevélységed, elhullott a tetemed” (Iz. 14,11). Az Újszövetség Mestere pedig sötét színekkel színezi az isteni ítélet lényegét. „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). „...az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségre. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz” (Mt 8,12). Ugyanezt írja Mestere nyomán az apostol is mondván: „...paráznaság, tisztátalanság, ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés, harag, veszekedés, szakadás, pártoskodás, irigykedés, gyilkosság, részesegeskedés, tobzódás, s ezekhez hasonlók. Akik ilyesmit tesznek, nem lesznek Isten országának örökössei” (Gal. 5,19-21). – Azt mindenki érzi, hogy csak azokról van szó, akik **tudatosan** szakítanak az Istennel. – Gondold csak hozzá **Jónás** próféta történetét. Miért nem megy Ninivébe az Úr parancsára? Nem engedtlenségből, hanem emberi „igazságérzésének” szolgálatából. „Azért menekültem sietve Tarsisba, mert tudtam, hogy kegyes és irgalmas Isten vagy, türelmes és nagyirgalmú” (Jón. 4,2). És mit tesz és mit mond az Úr? Repkényt növeszt bágyadt feje fölé, hogy védje. De másnap elpusztul a repkény és a sajnálkozó Jónásnak ezt mondja az Úr: „Te bánkódsz a repkény miatt, pedig nem dolgoztál érte... és én ne irgalmazzak Ninivének... melyben több mint százhuszezer ember van, **ki nem tud különbséget tenni** jobb- és balkeze között...” (Jón. 4,10). – Ezért igaz **Izaiás** szava: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utatok nem az én utam, úgymond az Úr. Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Iz. 55,8-9). – Így tehát az első nagy nehézségünk: hogyan teheti ezt az Isten? De folytathatjuk mondván: ezernyi ezer módon jön utánad a **keresve kereső** Mester. „Mit gondoltok? Ha valakinek száz juha van s egy elcsatangol közülük, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a hegyen és nem megy, hogy megkeresse az eltévedtet?” (Mt 18,12-13). – „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítlek titeket” (Mt 11,28). – Ennek gyakorlati példái: a tékozló fiú, a bűnös asszony, Mária Magdolna... és... és... **én magam is!!!** – Így azután tovább enyhül a nagy nehézség: hogyan büntethet így az Isten? – Ha pedig **azt is** olvasom, hogy „Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta oda, ...” (Jn 3,16), akkor bizakodva borulok le a Kereszt tövébe, mert isteni szavakra építhetem reményemet és elűzhetem a jövő ítélet rémes képeit. Igaz lesz az Úr szava: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32). Így engem is vonz és Magával ragad. – Ezt a reménykedő képet rajzolja meg **Dosztojevszkij** Marmeladov-jában, aki rémülve várja gonosz életének ítéletét, de boldogan hallja a Mester szavát: „Jöjj te is Atyám országába, mert gyilkos, részeseges és dologtalan voltál... de nem volt anyád... nevelőd,... szerető testvéred. Téged sodort az élet, de magad nem tettél, nem tehetél ezekről”.

b) Valóban és ilyen módon az **emberi ész** is meghódol az Isten kinyilatkoztatásának keménységé előtt, ha utána gondol, hogy **Isten törvényének szankciója – az isteni törvény és szó végérvénye**. Ez pedig azt jelenti: az Isten rendelkezik, az ember szabadon élhet, de a végső szó, a döntő szó az isteni rendelkezés **végérvényét** hirdeti. Ember nem élhet vissza Isten szavával – a kemény felelősség súlya nélkül. De ezt a tételt így is lehetne vigasztaló mondatba foglalni: az isteni Szeretet állandó áramlása még az „újjászületés” lelki kegyével is körülörvényli és átjárja az embert. Azért mondja a Mester: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,56). Aki pedig Krisztusban él, és akiben Krisztus otthonát talál, annak élete olyan virágzó lényen, hogy nem örök elszakadásra ítéli az Úr, hanem örök otthonába vezet, izzó, csorduló italt termelő venyigévé fakasztja az „élő szőlőtöke”. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz.” (Jn 15,5). – De most kérdéssé tehető: hogyan értelmezendő és fogható egy tételbe ez az igazság?

2. Az Isten második ítélete így hangzik: **Örök virágfüzérrel ékíti az Isten után áhítozót.**

Ennek a melódiája vigasztaló, akkordja szívet vidító, a vándoreMBER célbafutásának boldogságát daloló. A Zsoltáros így dalolja ezt a hárfán pengethető égi melódiát: „Tárljatok fel, hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,7). – Ennek a „hazatérésnek” teljes felértéklése meg sem közelíthető.

a) Az **Írás szavai** fényt vetnek, de egész valóságban ködben hagynak. Izaiás szól róla: „...láttam az Urat; magas és kiemelkedő királyi széken ült, és ruhájának szegélye eltöltötte a templomot. Szeráfok lebegtek felette... és kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld!” (Iz. 6,1-2 és 3). **Pál apostol** is ad jelzést róla. „Itt inkább az Írás szava érvényes: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készí-

tett, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9). A **Mester** pedig így jellemzi: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – Ha most ennek lényegét keresnők, akkor az **apostol szavaiból** kellene levonnunk azt a boldogító életet, amely így jellemeztetik: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

b) És az **emberi értelem** talál-e támpontot, amelyről nézve örömmel üdvözölheti ezt az isteni kiteljesülést? Erre örömmel hangolódik az ember, mert elemi sodródása, hogy a **kiteljesülést igényli** minden **tehetség és lehetőség**. – A **jutalom** gondolata is megnyugtató, mert minden erőfeszítést kibontakozás és diadalba szökkenés kíséri. – Az élet ilyen **végnélküliségét** is boldogan köszönti, mert abban az örök Atya szeretetének diadalát látja. – Az **ilyen igazságszolgáltatás** is megfelel lelkének, mert a **jó** diadala belső lelkületének **igazságérzésével** kapcsolódó szent életmelódia. – Amit azután hódolatos örömmel köszönt az ember természete, azt húros hangszerekre írják a zeneköltők áhítatosai, és pattogó rímekbe fogják a költők királyai. Dante, Tasso, Goethe, Beethoven, Bach, Faber diadaléneket énekelnek, ha az örök partok vándorának célbaérését zenghetik. Szinte bekapcsolódnak az égi karok dalába, amelyről ezt írja a Zsoltáros: „Dicsérjétek az Urat az egeből, dicsérjétek őt a magasságban!

Dicsérjétek őt, angyalai mind, dicsérjétek őt, seregei mind!” (Zsolt. 148,1-2). Ennek a szent áhításnak és dicséretnek azután alaphangját így csendíti Izaiás: „Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld!” (Iz. 6,3). – Ha azután áhítatos lelket finoman felfogó hárfává változtatja az Úr kegyelme, akkor már a nagy világ bűgő orgonájának felzúgó Isten dicséretét átveszi lelked gyengéd hangszere, és valóságos dalosává válhatsz Istenatyádnak. – Ennek az isteni jutalomnak és ítéletnek örvendezve hódol az ember. Itt elcsendesedik benne az a kétség, vajon csak **béért** dolgozik az ember? ... Azonnal látja, hogy itt nincs arány munka és bér között, mert valami magasabb rendű és fenséges szeretetáramlás folyik, amely égi Atyánk lelkéből árad és földi „házanépét” szeretetre hangolja. – A szeretet pedig találkozást igényel. Teljes látást és teljes birtoklást! Itt az a kép valósul: az „emberjegyenék” egekig érnek és pompázó szépségüket Istentől véve Isten felé sugározzák... A hasonlat pedig nem marad ember képzelete szülte vágyakozás, hanem az örök Atya világában való boldog kiteljesülés. – Ítéletet kaphat a föld zarándoka, melynek szövegét így fogalmazta az égi Mester: „Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34).

Bef.: És most – befejezésül – ismétlem a tegnapi kérdést: hogyan hagyjuk el az Isten házát? Vajon emeltetnek-e szentély falak azért, hogy a rémület kísértéseit adják imádkozásra gyülekezőknek állandó kísérettel? **Tóbiást** Isten angyala kísérte gyógyszer kereső útjára... Hát az életutat és boldogságot kereső ember mellé a **kétségbeesés szellemét** adná az égi Atya?... Nem! Nem! A nemeslelkű költő ezt mondja: „kézen fogva vezet a Mester” (Sik. S.)... Az Úr igéje pedig ezt ígéri: „**Én veletek vagyok mindennap a világ végéig**” (Mt 28,20). Ezért tehát **örvendjünk**, hogy sötétben vagy fényben csillogóan láttuk Isten ítéletét, mert így kicsordul lelkünkől az Úrhoz emelkedő vigaszt és erőt ígérő imádság: „Maradj velünk, mert esteledik és már lemenőben van a nap” (Lk 24,29). – És veletek marad a Mester és vezetni fog az örök Hóreb hegy lankáin – Isten országa felé.

4. beszéd: Életfordulóhoz érve...

Bev.: Az Írás ezt írja: „A szél ott fúj, ahol akar...” (Jn 3,8). Igen sok testvérünk hallotta vagy mondotta: „nem tudom honnét jó a belső **indítás**, de magával sodor és ragad”... Úgy vagyok, mint a damaszkuszi úti **Saul**, aki Krisztus imádóvá nemesedett, pedig Krisztus üldözőnek indult. „A földre zuhanva hallotta, hogy egy hang így szól hozzá: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?” (Ap.Csel. 9,4). – Nekem is mondotta egy angyali lélek: „eljöttem a katolikus Egyház kebelére, mert naponta akarom venni Krisztus Szent Testét. Erre indít a Lélek...” Ugyancsak mondotta egy igen jeles protestáns orvosprofesszor: „Nagyon bölcs ember lehetett, aki a lelki magányt ajánlotta, mert ott tényleg szól és indít az Isten”. – Mármint, drága testvérek, a mi lelki magányunk is olyan **életfordulóhoz** érkezett, ahol döntő lépéssel arra az útra kell lépnünk, amelyen járva **átneimesedő** életünk **hajnalhasadása** rózsás fénybe borul. – Mit kell most tennem?

1. Utat kell taposnom – Krisztus Keresztjéhez...

Drága Egyházunk állandó buzdítása arra akar hangolni bennünket, hogy életté legyen bennünk ez a szent tétel: **crux – lux**. Magyarul: a Kereszt az ember életének fénye. – A fénynek természete, hogy maga köré gyűjti a sötétség szárnyasait, és azért van az, hogy a kálvária szent áldozati oltárához száll-

nak az ég „ember madarai” is. Ezeknek a „lélekszárnyasoknak” ajkán ez a dal csendül: „a Keresztfához megyek, mert máshol nem lelhetek nyugodalmat lelkemnek”.

a) Kitergetem az **Írás tekerceit** és olvasni akarom, vajon Isten parancsa szerint a **Kereszt felé kell-e irányítanom** újjáalakulás után vágyó **életutamat**? Először magát a **Mestert** hallgatom. Szent Keresztjéről úgy beszél, hogy annak földbegyökeredzése – az üdvösség fájának kihajtása és virágba szökkenése. – A Kereszt **előrevetített árnyéka** ugyan remegést vált ki még a Mester lelkéből is. A Getszemáni kert közismert jelenetét megelőzőleg ezt a mondatot adja Jézus ajkára János apostol: „Most mélyen megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Hogy szabadíts meg attól az órától, Atyám? De hiszen **éppen azért az óráért jöttem**” (Jn 12,27). Az Úrnak irántunk való szeretete ugyanis áldozatos hangot csendít mondván: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Ennek az áldozatos szeretetnek odaadó csengése a Mester szava: „...de ne az én akaratom teljeseadjék, hanem a tiéd” (Lk 22,43). És ennek az áldozatos Báránynak az az ígélet is felcsendül az ajkán: „Én pedig, ha felmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32). Mintha az csengene ebből a szent szövegből, hogy a –**valóságos** – **Kereszt árnyéka** – emberlelkek üdülő szent pihenője. – Majd a Mester **apostolát**, Szt. Pált hallgatom. „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,18). Még akkor is, ha a „zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg oktalanság” (1Kor. 1,23). „De a meghívottaknak, akár zsidók, akár görögök: Krisztus, Isten ereje és Isten bölcsessége” (1Kor. 1,24). – Mindez a szent ige egy-egy írott szövegbe fektetett isteni kinyilatkoztatás, amelyet szélesen fogva, **mindent magába zárva** tanít szent **Egyházunk élő tanítása**. Szerinte nincs üdvösség csak a Krisztus Keresztjében. Ezt a szent jelet állítja oltára közepére, ezzel jelzi hívei homlokát, ennek jelével önti le a keresztelendők fejét, ennek jegyével jegyzi el „**keresztényeknek**” az Úr hűségese házanépét. Sőt mindennél több: ezt a **szent áldozatot ismétli** naponta –áldozatul, mert jól tudja és tanítja, hogy ez az az **egyetlen áldozat**, amelyet **előre jövendölt** Malakiás próféta mondván: „és minden helyen tiszta eledeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek” (Mal. 1,11). Ez az az áldozat, amelyet az utolsó vacsorán így rendelt el a Mester: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19). A próféta – előrevetítette, Krisztus az utolsó vacsorán – elrendelte, a Messiás a Kereszten – **véresen bemutatta**; és Egyháza – **vérnélkül** naponta megújítja.

b. És ha – a kinyilatkoztatás szövegeire építkezve – idehív és parancsszerűen ragad a Kereszt, akkor kérdezzük továbbá: ide sodor-e az **emberi lélek** belső sodródása? – Kis példával kezdem. A **szentendrei** templom tetejére szirénát helyezett az előző háború katonanépe. Természetes, hogy toronyán mindig és most is díszlik a kereszt. A mi drága szentendrei testvéreink jól tudták, hogy amikor testi épségükért hangzott az ember készítette bűgő sziréna szerszám, akkor a **föld alá** menekült az embersereg, amikor azonban a **Keresztet felmutató torony harangnyelve** kondul, akkor Isten dicséretére, lélek nemesedésére a **hegyre zárandokol** (hiszen ott áll a templom!) az Isten népe... Csendben, imakönyvvel a kézben járja ezt az utat a nemes embersereg, de szinte zsongó dalként hullámszik mögöttük az Egyház éneke: „A Keresztfához megyek...” Ez az egyszerű példa ezerszer és ezerszer ismétlődik az életben, mert minden hívő – lélekerőt keresve – a Keresztfához zárandokol. – Drága jó szülők és keresztszülők első földi ajándékképpen a szent Kereszt jelét függesztik Isten küldötte gyermekük keblére, majd tanító munkájuk arra tör, hogy angyali gyermekük ajka Jézus nevét hangoztassa első gagyogással. Nagypénteken a hívők apraja és nagyja bekopogtat a szent sírhoz, hogy „látogatást tegyen a Kereszten függő Báránynál”; az **élet nagypéntekjén** pedig, a **szenvedések** nehéz napjain kizárólag a Kereszt az enyhülést ígérő „**Életfája**”. – Akik megfordultak a háborúknak életet kaszáló szörnyű „aratóföldjén”, azok jól tudják, hogy ott csak **egyetlen** sóhaj hangzik a szenvedő, áldozatos, a nemzetért vért áldozók ajkán: „Jézus”, és egyetlen óhaj jelentkezik az élettől búcsúzó arcán, hogy csókot lehelhessen Krisztus Keresztjére... Nekem végrendeletem mellett fekszik és koporsómba kíváncskodik az a 14-es háborúból hozott lila, **tépett stólám**, amelyet homályosodó szemmel **foszlányokra csókkolt** az Istenhez térő katonáim ajka... Van-e ennél a néma selyemszalagocskánál hangosabban zúgó harsona, amely az **élet valóságával** zivatározza bele a nagy világba: **a Kereszt a mi életünk üdítő, vigaszt adó szent jelvénye!** – Ezért vitték magukkal – rózsafüzéren vagy anélkül – a háborúba ezt a szent emléket, mert jól tudták a hívő testvérek, hogy üdvösségük ereje Krisztus Keresztje. – Találkoztam olyan főhadnaggyal, aki kenyérszákjában hordozta az **esküvői keresztjét**, hogy úgy jöjjön haza angyali hitveséhez, ahogyan 14-ben harcászott katonáival... Nekem azután megadta az Isten azt a kegyet, hogy 1919-ben áldozáskor nyújthattam neki az Úr Testét, mert tisztán őrizte lelkét és testét... Találkoztam olyan hadnagyorvossal is, aki a Keresztre támaszkodva – négy évi szenvedő harc és áldo-

zatos fogság után – gyónás nélkül kérte az Úr Szent Testét, mert tiszta vérét őrizte – a Krisztus Keresztje.

2. De most, ha magam is azt látom, hogy taposnom kell az életutat Krisztus Keresztjéhez, akkor értsem meg azt is, hogy **megváltást és újjászületést kell vennem az Úr Keresztjétől.**

a) Itt is az **Írással** kezdem. Azért, mert az Isten szava minden! Hogy milyen hatást gyakorol a Kereszt, azt maga a Golgota igazolja láthatóan és hallhatóan. A **tömegről** ezt olvassuk: „Az egész tömeg, amely ott volt e jelenetnél és szemtanúja volt a történelemnek, mellét verve ment haza” (Lk 23,48). A **százados** ajkán ez a mondat csendül: „Ez valóban az Isten Fia volt” (Mt 27,54). És a **lator** ilyen isteni szó erejével kopogtat a paradicsom kapuján: „Ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43). – De amit itt látunk, azt az előre hirdető **Mester** szavaiból is tudjuk. A Mester ajkán igen gyakran hangzik: „Megbocsátatnak a te bűneid...” (Lk 7,47, 48...) ...De ennek gyökérzete is fénybe borul. Már **Izaiás** előre mondja: „Fömládoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik, mint a juhot leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját” (Iz. 53,7). Majd **János próféta** így titulálja: Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűnét!” (Jn 1,29). Majd az **apostol** így fogja egybe a véres áldozatnak bűnököt törő csodaerejét: „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokatól, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19). De a bűnbocsánat **csak** tehertől való szabadulás. Emberélet hivatása – a virágba, az **erényvirágzásba szökkenés!** A büntelen élet csak alap; erre ömlik Isten kegyelme; ez alakítja **isteni televénnyé az élet nyarát** és **ebből** szökken virágpompába az erényes ember lélekszentélye. – Az könnyen érthető, hogy ez volna az Isten igényelte ember lélekértéke. Ezért is mondja az **Írás**: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába. Csak (az jut be a mennyek országába), aki mennyei Atyám akaratát teljesíti” (Mt 7,21). – Ámde valóság-e ez az istenivé alakulás? Ismét az **Írást** tárom fel, ahol ezt olvasom: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). Sőt boldogan hallom ezeket az isteni ígéket is: „Jöjjetek hozzám **mindnyájan...**” (Mt 11,28)... Itt tehát nincs kivétel. Itt **mindenki** az Úr vendége. Még az útszélien álldogáló vagy az élet hullámhegyeinek partravetett életroncsai is... **Tehát én is!** Tehát én is! – Csak ismételd sokszor, és így **belevésődik** lelkedbe az az **isteni igazság**, amely azután elködösít minden emberi kétséget, félelmet, ingadozást és bizonytalankodást, de fénybe vonja egész életedet! Az igazság tehát ez: lélektisztulást hoz az áldozati Bárány vére és lélekújjászületést ad a belénk áramló isteni kegyelem zuhataga.

b) Ha így szól az Isten, akkor kérdezzük: vajon talál-e **ilyen fényvetést az emberi értelem?** – Az emberi lélek **östörekvése** az egyéniség kibontása és érvényre-juttatása. Jó, vagy téves úton próbálkozik-e az ember, az most lényegtelen. Itt a **ténykérdés** a döntő, és kisjelentőségű a **módkérdés**. Az igazság az, hogy még a bűnös ember is **jót akar**, sőt még mások bántalmával is jót akar tenni az Istennek...; nem is tudunk mást akarni, mint jót! – Persze, itt azután a **módkérdés** is lényeges: nem szabad rossz úton járva keresni az élet tartalmát! – Az is megfigyelhető, hogy minden porcikánk **előretörő fejlődést** és **lelkünk amforája a lélek eledelével való töltekezést áhítozza**. Mintha azt hirdetné egész természetünk: mi az Isten virágbaszökkenő, élettelen elpihenő **évelői** vagyunk! – Vagy ha más hasonlat tetszik, akkor mondjuk ezt: az anyaföld Isten teremtette világából indított és feltörő **„élő gejzírek”** vagyunk, **akik** később hömpölygő áradattal ömlünk az örök élet **Deltájába**... Azt is mondhatnók: **fények** vagyunk, kiket az Úr lobbantott világítóvá és akik hazatérünk az örök Fényhez. –Az is igazság volna, ha azt mondanók: Isten szeretetének **tavaszi fakadása** vagyunk, akik dolgozó lendülettel termeljük és érleljük életgyümölcsünket – az **örök tavasz** boldogságára. – Ha pedig azt keresem: vajon a **természetfeletti élettelevény** igénye-e az embernek, akkor **magatok feleljetek** erre! Én csak egyik nemes **bölcsező professzor** barátom szavait idézem: „amit mondotok az örök Atyámhoz törés szent útjáról és az isteni kegyelemnek engemet örök életre készítő erejéről, az **olyan fenséges**, hogy ha én ennek hitét megnyerném, akkor térden állva és járva tölteném egész életemet...” – **Ady E.** is hasonlót mond szent karácsonyi vágyaiban: „bár mindez igaz lenne..., akkor a világ igen boldog lenne...” – De mi hittel hisszük és ésszel tudjuk, hogy mindez égi és örök valóság. Ha pedig megfigyeljük, hogy az **átalakult lelkek**, a szentek, milyen hatást gyakorolnak a földi embertestvérekre, akkor reádöbbenünk, hogy ezek az **igazi emberek**, ezek a **sugárzó élet-napok**, akik maguk körül tavaszi zsendülést hoznak az élet száraz avarvilágába. Ezt a gyönyörűséges életképet zengi fenséges akkordokban **Kingsley**: „**A bibliás ember**”-ben. Az az igazán „megváltott ember”, akinek ajkán állandóan cseng: „Boldogok, kik szenvednek az igazságért”... És amikor meg kell bocsátani a börtönnel büntethető testvérnek, akkor keblére fekteti a **bibliát** és megbocsát neki! ...Íme, az újjászületett ember. Ezek a

Grál lovagok, az Úr Véréből erősödő tiszta népek, kiké az Úr ígérte örök élet (Wagner). – Íme: ebben áll a Keresztről csorduló véráramlás megváltó és újjászületést hozó lélekkincse.

Bef.: **Életfordulóról** szoltunk és életfordulást kívánunk és kérünk. – Hogyan fogható e nagy forduló megjárása egy-egy lelket kötő kemény szóba? A két szó így fogalmazható: **gyóntatószék** és **Urunk szent asztala!** Mindkettő a szent Kereszt gyümölcsét osztó szent hely. Az egyik – a törődött lélek **bűnbocsánatát** adja, a másik a megtisztult lélek **égi Eledelet** kínálja. – Aki életfordulóján e két helyet felkeresi, az húsvétot ül, megújult életet kezd, mert találkozott és égi barátságot kötött a mi Urunk Jézus Krisztussal!

5. beszéd: Mesterünkkel egyesülve...

(vagy: **A Mester asztalánál**)

Bev.: Letelepszik **Krisztus népe** – a szeretet teljes egységében.

1. Az életmunkás „táplálkozik”.

Ez erőfelvételt jelent – a lelkiélet istenivé teremtésére.

2. Mert így itt és ott Istennel találkozik.

Ez boldogságot jelent – a lelki kapcsolat állandósítása érdekében.

Bef.: „Maradj velünk, mert esteledik...” (Lk 24,29). Aki az Úrral jár, az állandó fényben él.

*

III. beszédlánc címe: Ködökben

1. beszéd: Elhalkuló dalok és néma hárfák

(Erkölcsi beszéd: A böjt lelkének gyakorlata) (Jelképesen a böjt és öröm hangulata)

Bev.: Emberi életünk hivatásában és tartalmi részében tekintélyes szerepet talál az öröm. Azért mondja is a régi görög mese, hogy az örömök birtoklása a pogány istenek és a föld embereinek valóságos élettartalma. – A katolikus tanítás szerint ez az igazság: a tény az, hogy a nagyböjti idők a dalok csendesülését és a hárfák pihentetését igénylik. – Hogyan kell ezt értelmezni?

1. Venus lantjai összetörnek.

Az ember érzésvilága dalt csal az ajkakra, hogy így törjön a nagy világ felé az érzés örömhulláma.

a) A szeretet hullámozása a legerősebb... Testi, vagy lelki területen érvényesülő; végül is átfutó és anyagi világ keretére szoruló, vagy abban érvényesülő.

b) Az ösztönös érzéshullámozásban a legveszélyesebb. Szentül indul... Szinte lassú isteni dalnak mondhatnám... Majd durva tobzódásba féktelenkedik. – Mit kér a böjt emberétől az Egyház? Félre a lanttal, és némuljon el az érzések dala, mert elérkezett az Isten dicséretének szent időszaka.

2. Krisztus hárfái dalba kezdenek.

Az ember lelkét nem kényszeríti némaságra az Egyház. Még az élet alapütemét, a szeretetet is tevékeny forrásnak tartja. Csak azt követeli, hogy lelkünk ősi természetének megfelelően –**Isten legyen a cél**, aki felé szárnyal a lélek.

a) Pengesse a hárfát a Zsoltáros mintájára. Istent dicsérje a pengő húr.

b) Dalolja az Istent dicsérő dalt az angyalok példájára. Istent dicsérje az emberi ajak.

Bef.: Mi tehát az Egyház igazi gondolata? A böjti idő az Úr dicséretének szent időszaka, hogy elvonatkozva a földiektől a **lélek nemesítésével** foglalkozzék az ember Isten dicsőségére és önmaga nemesedésére.

2. beszéd: A fakuló színek

(Erkölcsi beszéd: A böjti liturgia színei)

Bev.: Egyik pogány bölcselőt megkérdezték: mit tartasz te az emberek pompázó, vagy egyszerű és komoly öltözködéséről? A bölcs így felelt: „amilyen a lelke, olyan a ködmene”. Mintha azt mondotta volna: „ha léha a lelked, akkor léhán hiúsodó a ködmened, ha komoly a lelked, akkor ünnepies a köntösöd”. – Figyeljük csak a „farsangi nép” és a „böjti Egyház” **külső** megjelenését és vonjunk le ebből magunknak néhány következtetést.

1. A farsangi pompa.

A farsang népét a tobzódó pompa, a drágakövek éke és a színezett hivalkodás jellemzi.

a) Mindenki – látszatra dolgozik. Külsőséget mutat és külsőséges örömet habzsol.

b) Sőt, itt-ott állatlárva alá rejtőzködve kínálgatja elsilányuló „állatéletét”... Várható volna-e, hogy az Úr Egyháza helyeslő ítéletet mondjon az ilyen silánnyá süllyedő emberéletről?... A vigasság szent derűjét ajánlja az Egyház, az emberi élet hivalkodásával szemben – a komoly egyszerűség köntösébe öltözik.

2. A böjti lila.

Az Egyház Krisztushoz segíteni akaró, embereket vezető lelke – a **lila színt** tárja hívei elé. – Mit akar jelezni?

a) Van benne valamelyes **elkomolyodó** – egyszerűség. Ez pedig azért szükséges, mert a megváltás idejére való előkészület a lélekkomolyodás szent időszaka.

b) Van benne valamelyes – **hamura emlékeztető** – bűnbánatra hangolás. Ez pedig azért szükséges, mert a Krisztus megváltására való **érdemesülés** a bűnbánó lélek kialakulása folytán érhető el.

Bef.: A görög bölcs tanítását tartjuk: külsőnk egyszerű komolysága – legyen égi lelkünk fenségének szent vetülete!

3. beszéd: Új dalok és énekek

(Liturgikus beszéd: A nagyböjti melódiák)

Bev.: A templomot így határozta meg egyik művész: égi hazába szálló emberi dalok szent csarnoka. Látszik, hogy művész, mert gyönyörűen cseng a szava. Ha több is e szent hely, ha „Isten háza” is a templom, ha az „ember vára” is a szentély, akkor is igaz, hogy „egek Urának dalos csarnoka”. Milyen hangok csendülnek a böjti időben e szent csarnokban?

1. „Keresztények sírjátok...”

Ha megszokott énekünk – az Úr magasztalása, akkor mélyebb csengésűvé változva most zokogó és könyörgő az ember dala.

a) Keserves fájdalmat csendítő – Mesterünk miatt. Ez a részvét és együttérző szeretet fakasztotta ének.

b) Fájdalmas akkordot pendítő – bűneim miatt. Ez pedig a lélek elesettségének tudatából fakadó szomorkodás.

– De jól tudjuk, hogy az első – szükséges áldozata az engesztelődésnek... De azt is tudjuk, hogy a másik – nélkülözhetetlen feltétele a megtérésnek. Ezért van az, hogy **vigaszunkra** a Kereszt felé tekint a lelkünk...

2. „A Keresztfához megyek...”

Ez az erőt adó énekünk. A sírás vigasz nélkül életpusztulás. Az Írás szerint olyan sírásba kell fakadnunk, amelynek eredményét így jelzi az evangélista: „Boldogok a szomorkodók: majd megvigasztalják őket” (Mt 5,4).

a) A mi síró hangunk vigasz énekbe csendül. A Kereszt a mi vigaszunk és megváltó jelünk. „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,18). Ezért hív, vonz magához, és ezért indul felé **daloló lélekkel** – a sírásból vigaszt váró ember.

b) A Kereszt tövében nyugodalmat lel a lelkünk. Elpihennek – a lelkiismeretet tépő mardosások. Mit tettem?... Mivé leszek?... Elpihennek – a fájdalmak sajgó sebei. Bánt a sok baj... Szegénység... Betegség... Elpihennek – a lélek viharainak rémségei. Életködök... Élet és lélek harcok...

Bef.: Ha a bevezetésben említett művésszel tartunk, akkor tegyük daloló, Istent dicsérő énekek szent csarnokává a mi templomunkat.

4. beszéd: Az élet nagy zarándokútja

(Erkölcsei beszéd: Isten útja)

Bev.: A thébai remeték egyikét megkérdezték a hallgatói: vajon csak ilyen visszavonuló élettel érhető el Isten országa? A remete azt felelte: az életutat örömmel és fájdalommal szegélyezte az Úr. Ha jól elgondolt aránnyal veszsz mindkettőből, akkor Isten országába torkollik életutad. – Vegyük most tételül ezt a kérdést: milyen életúton haladunk mi mint az élet zarándokai?

1. Örömgümölcsöket termő fák között járunk.

Isten tervében elsődleges: a paradicsom. Ezért mondja az Írás: „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

a) Örömek helye – az ember háza.

b) De fegyelmezett legyen a gyönyörök élvezése. Ezért ítéli őket az apostol mondván: „Élvezetnek tartják a mindennapos mulatozást: gyönyörökben szétfolyó piszok- és szennyfoltok, amikor veletek lakmároznak... Elapadt források ők, vihartól hajszott fellegek, akikre a sötét alvilág vár” (2Pét. 2,13 és 17).

2. De a szenvedés keserű gyümölcseit nyújtók között is haladunk.

De csak örömkelyhet kínál az élet? A szenvedés az életutat szegélyező fák gyümölcse...

a) Vedd tudomásul, hogy **érték** a keserű gyümölcs, a szenvedés kínja. A természetes élet is keserű gyógyszert termel az ember és állat részére. A szenvedés: **gyógyító** erő – a lélek számára.

b) Vedd tudomásul, hogy **nélkülözhetetlen** a keserű szenvedés. Krisztus Keresztfája – **minden ember** életében jelentkező „Életfa”. Krisztusé – megváltó oltár. Ember életében – szintén a **földieket feláldozó** oltár. – Az első – a világ üdvének eszköze, a második – az ember **üdvözülésének** módja. Ne kerüld tehát el az **igai Keresztet** és bátran viseld – a **saját keresztet**.

Bef.: De térjünk vissza az első hasonlatra! Az igazság ez: haladó menetelés az ember élete, de édes és keserű gyümölcsöket terem az út szegélyzete. **Mindenik** kell, hogy az örök hazába érjen az ember.

5. beszéd: Arccal a Kereszt felé!

(Erkölcsei beszéd: Üdvünk forrása)

Bev.: Amikor egy nemzet nagy tervek megvalósításán fáradozik, akkor közmondássá teszi ezt a kifejezést: arccal a bányászat vagy tengerészet felé! – És az ember? Van-e nagyobb hivatása, mint az örök cél felé törés?... Hová kell fordulnia – egész lélekkel? Egyszerű felelet: a Kereszt felé. – Kérdésem léssen: mit kell tennem?

1. Krisztus Keresztjének értelmét keresem.

A Golgota Keresztje az igazi áldozati oltár, arra feszítem tehát lelkem tekintetét! Mit lát szemem? Mit érez emberi életem?

a) Ismétlem: mit lát szemem?

b) Ismétlem: mit érez emberi életem?

c) S ezek után kérdelem: mit súg az égi tanításom?

2. Magam keresztjének értékét meglelem.

Egész különös jelenség, hogy a Golgota Keresztje – elvándorolt a nagy világ minden tájára. Mindenütt áll... Oltáron... Országúton... De még ember kebleken is díszként pihen. – De ez a tény – jelkép. Mégpedig annak a ténynek, isteni tervnek jelképe, hogy a **szenvedés keresztje** is ellátogasson mindenkihez.

a) Kopogtasson, hogy a földiektől elszakítson.

b) Sajogjon, hogy a megváltódás művében segítsen.

c) De villanjon, hogy az örök dicsőség tényével biztasson.

Bef.: Jelszót keresünk a nagybajtban? Legyen ez a jelszavunk: **forduljunk arccal a Kereszt felé!** – Mit érünk el? Megértjük – megváltó Keresztet és megértjük – saját életünket megváltó keresztet.

*

IV. beszédlánc címe: Az ember Isten mérlegén

1. beszéd: Van-e „végnélküli” értékünk?

(Erkölcsei beszéd: Az ember életértékének lemérése)

Bev.: Közismert beszéd és mondás minden emberről: meg vagyon írva, hogy aki született, annak meg is kell halnia! Ez a föld emberének ajkán csengő „temetői” énekek örök melódiája... De kérdés: nem csendül-e ebbe bele az isteni „jó hírnek” varázslatos az a dallamos üteme, amely a **feltámasztásról** zenél?

1. Minden haláljegyet hord, ami földi.

Ezzel az első megállapítással kell kezdenünk. Részleteiben pedig így áll elénk a tétel:

a) Tavaszba bontakozik a természet, és ellensége, a fenyegető **tél** mindenre dermedtséget borít.

b) Épülnek házak és ellenségeként veszi körül őket az **idő**, és omladoznak a falak. „Mindennek megvan a maga órája, és minden dolog az ég alatt elmúlik a maga idejében” (Préd. 3,1).

c) Csodavilágként vesz körül a csillagmillió, és hatalmas felette a Mindenható keze. Indítja, irányítja és végüket jövendőli. „Jelek lesznek a napban, holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és háborgása miatt. Az emberek megdermednek annak szorongó várásában, ami az egész világra következik” (Lk 21,25-26). – Így igazság előttünk: föld anyánk minden gyönyörűsége a **múlандó élet** felbukkanó színpompája.

2. De „életjegyet” visel, ami egyenesen égi.

Olyan életjegyet, amelyen a töretlen és el nem múlás csodás bélyege van.

a) A földből vett részünk, a test a nagy világ része és így bélyegének hordozója. **Magában** nem mutatja és igényli a „végnélküli életet”.

b) Isten lehelte lelkünk egyenesen égi eredetű; rajta már ott csillan a **végnélküliség** jegye. „Megalakította tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

c) Isten szava üti reá a bélyeget, amint szentül tanítja az Írás. „Igaztalan kincsek semmit sem érnek, becsületesség ellenben megment a haláltól” (Péld. 10,2). „Hisz Isten nem alkotta a halált és nem leli örömét az élők vesztén” (Bölcs. 1,13). „Az igazak lelkei azonban Isten kezében vannak, a halál kínja nem éri őket” (Bölcs. 3,1). „Bizony, bizony mondom nektek: Aki tanításomat megtartja, halált nem lát sohasem” (Jn 8,51-52).

d) De amit fénybe von az ég, azt – egybecsengő igénnyel – állítja az értelem is. Ember vágya és életütete **figyelmeztet és kényszerít** reá. – Mitől félünk legjobban? A haláltól. „Kiszabadíthatnám én őket a halál kezéből, megválthatnám én őket a haláltól; halálad lehetnék, ó halál, marásod lehetnék, ó halál, ó alvilág!” (Oz. 13,14). „De a vigasztalás el van rejtve szemem elől!” (Oz. 13,14). – Mit keresünk és szorgalmazunk legjobban? Az életet. „Hiszen szentek ivadékai vagyunk és azt az életet várjuk, melyet az Isten azoknak juttat, kik sohasem szegik meg iránta való hűségüket” (Tób. 2,18). „Úgy szeretne Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Ez az az érték, amely Isten mérlegének nyelvét a **végnélküliség** pontjára, az élet magassági csúcsára lendíti. – Ilyen mérlegen az örök élet várományosának és hordozójának látom önmagamot.

Bef.: Isten szava így csendül felénk, és így valóságos örömmé válik életünk. „Ezeket azért mondtam nektek, hogy az én örömöm legyen tibennetek és örömetök ezzel teljes legyen” (Jn 15,11). Az igazságok igazsága ez: földön járunk és eget várunk!

2. beszéd: Bábel tornyán, vagy Isten tervén dolgozunk?

(Erkölcsei beszéd: Az emberi erőfeszülések hivatása)

Bev.: A „Jelenések könyve” szövegét olvasom: „Istenünk országává és papjaivá tetted őket és uralkodni fognak a földön!” (Jel. 5,10). Mintha azt kiáltaná felém: homo, rex terrae! Erre azután örömmel hajlik is az ember, mert életlendülete –a hatalomszerzés, az uralom, a teremtve alakítás. Az alakítás **tárgyi** részét tekintve más és más az ember. De kérdéssé tehető: vajon mit alakít és így milyen élettartalmú az ember?

1. Homo faber. – Ez az első embertípus.

Munkája sok irányú.

a) A világ javait – javára fordítja. Isten terve szerint kevés a **kész** dolog, de az életadatok nagyszerepsége kialakítható **lehetőséget** tár elénk. Van élettelen anyag, van növény, állat és lesz ház, eledel, ruha... Mi mindezek megoldozója? A munka. És ki ennek végzője? Az ember.

b) De van azután sok életrejtély is. Ezeket a tudós kutatással megvilágítja (Lásd: a tudósok munkáját). – Mi ez valójában? Az emberi szellem munkája, amely a lélek értelmi fényét vetíti a ködös világ rejtélyeire. **Leleplezi** a törvényeket és **értékesíti** titkukat. Alapjában ez a **kultúra**, melynek eredménye a **civilizáció**.

c) Majd arra is kiterjed a „homo faber” munkája, hogy önmagából szakmailag értékesebb „**mestert**” nevel (földművest, ipari munkást, művészt, író stb.) – Íme: a „nagy mesterember”, aki a világra küldetvén alakít (Pl.: Robinson Crusoe, akiről azt írja a híres **Defoe**, hogy lelki erőinek **teljes** megfe-

szülésével a „senki szigetét” uralma alá hajtotta és életének minden feltételét megszerezte). Nagy a Teremtő jósága, és nagy lélekerőkkel gazdagított a föld emberének élete!

2. Homo divinans. – Ez a felsőbbrendűen tevékenykedő ember igen rövid meghatározása.

Ez a bölcséleti kifejezés mégis igen sokat mond. Lényege ez: a föld embere – az ég Urának keresője.

a) **Közösséget** hirdet az Istenhez. Olyan értelemben, hogy akarva, nem akarva Felé törünk. Ősi tudatunk, hogy Tőle jöttünk és belső lendületünk, hogy Tőle függünk. Azért mondja az Írás is: „Hiszen ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). „...a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete tanúskodik és önitétele is, mely hol vádolja, hol fölmenti...” (Róm. 2,15).

b) De a megismerés és kötöttség mellett **együttlalozást** is jelent. Isten velem dolgozik a világon és a lelkemen. Világ helyes látására az Evangélium fényét adja. „Bizonyosságaid csodásak! Lelkem azért fürkészi őket. Beszédeid megértése világosságot ad, és értelmessé teszi az együgyűeket” (Zsolt. 118,129-130). Az emberi lélek nemesítésére pedig mindent és Önmagát is kínálja. „Ő (Isten) tulajdon Fiát sem kímélte, hanem odaadta mindnyájunkért...” (Róm. 8,32).

c) Végül **együttélést** jelent. Földi életben és végnélküli boldogságomban egyaránt. Az Írás így foglalja ezeket a gondolatokat isteni tételbe: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Ez a földi életre vonatkozik. Majd az örök élet belső tartalmáról így szól: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: **Emberi** munkám gyarló és gyenge: „Ha nem az Úr építi a házat, építői hiába dolgoznak rajta” (Zsolt. 126,1). Istent kereső, találó, Istentől kegyelemmel telített lelkem munkája örök. „Ezért fáradok és küzdök az ő erejével, amely hatásosan működik bennem” (Kol. 1,29). Ezért sohase felejtsem: „Ezzel tehát dicsekedhetem Krisztus Jézusban Isten előtt” (Róm. 15,17).

3. beszéd: Cselekedeteink lélekszentélyünk értékei

(Erkölcsei beszéd: A jó cselekedeteink értéke)

Bev.: Mi az értékünk? Talán felelet lehetne: amit kaptunk. De tovább is kell gondolnunk, vajon **csak** muzeális értékeket hordozunk? Hiszen így minden ember Isten kincseinek múzeuma volna. – Jól kell tudnunk: amit kapunk, azzal kereskednünk kell. „...Kereskedjetele vele, míg visszatérek” (Lk 19,13)... A **cselekedeteink** lesznek lélektartalmunk tárgyai! – De mivé válnak ezek lélekszentélyünk mélyén?

1. Lehetnek ezek terhek.

Ezt a jegyet úgy ütjük tetteinkre, ha szembefordulunk Isten terveivel.

a) Ennek útja: tudatos törvényszegésünk. Itt elsősorban a 10 parancsra és továbbá az Isten kinyilatkoztatott és Egyház által adott rendelkezéseire gondolok. – Mit okoznak ezek? Terheket és súlyos felelősséget. „Aki szidalmaza Istenét, viselje bűnét” (3Móz. 24,15).

b) Mulasztásaink jöhetnek szóba. – Nem az az igazság, hogy csak tervszerű rosszassággal gyűjtjük Isten előtti felelősségünk terhét, hanem mulasztásaink is idecsatlakoznak... Nem vagyok-e felelős családtagjaimért?... Felebarátaimért?... Esetleges hivatalos mulasztásaimért? ...Így ezek a terhek, amelyek súlyosan nehezedenek reám – **itt** és az **örök életben** is! „Az Úr haragját hordozom, mert vétkeztem elene” (Mik. 7,9).

2. De lehetnek ezek örök kincsek.

Az értékes gyűjtemény darabjai azután az Isten **kegyelmében teljesített** szent cselekedetek halmaza.

a) Minden jó tett eltüntethetetlen kincs. A **megszentelő kegyelem állapotában** végzett pedig – **örök értékű**. „Ezért, amint hordtuk a földi ember képét, úgy hordani fogjuk a mennyeknek képét is” (1Kor. 15,49). Ha értékeit veszti is az új halálos bűn folytán, az **új megtérés** – a keresztyén tanítás szerint – visszaszerzi ezek értékét.

b) Minden jó tett földi és örök értékű birtokállomány. Örömd a földön (lelkiismeret stb.!)! „Az igazságtevés öröm az igaznak” (Péld. 21,15). Boldogságod az örök életben! „...akkor örülni fogtok és örömtöket senki sem veszi el többé tőletek” (Jn 16,22).

Bef.: Ismétlem a bevezetés kérdését: mi az értékünk? **Lelkünk** – Istentől adatva, **cselekedeteink** – Isten kegyelmével átítatva. **Így** jelenj meg Uratyád előtt! Ez az élet **igazi gazdágjának** megjelenése.

4. beszéd: Az örök Bíró „mérlege”

(Dogmatikus beszéd: Az Isten ítélete)

Bev.: Isten szavát mindenki úgy értékli: végső eredményben Ő a diadalmas Rendező. – Ember el-
térhet Tőle – ez a szabadság lehetősége, de végső szó az Istené – ez az örök Urunk akaratának végér-
vénye. – De hogyan és miképpen értelmezhető ez a tétel részletesen?

1. Az emberi tettek szabadok.

Isten átadta a világot a földre küldött Ádám nemzedéknek.

a) Átadta a világot. „És bölcsességgel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken,
melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2). További használatra: „Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden
füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő
magva, hogy eledeletekre legyen” (1Móz. 1,29).

b) Átadta az embert is **önmaga** irányításának. Bár természettörvényeit és a Decalogus-t belírta,
mégis a saját szabadságára bocsátja. Neki **olyan** ember kell, aki szabadon tud és akar övé lenni. Ezért
mondja az Írás: „Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete
tanúskodik és önitélete is...” (Róm. 2,15). Akár önmaga fejlesztésében: „Én vagyok a szőlőtő, ti a sző-
lővesszők. Aki énbenem marad és én őbenne, az bő termést hoz.” (Jn 15,5). Akár másoknak szóró jó-
ságban: „Éheztem ugyanis és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befog-
adtatok” (Mt 25,35). Akár áldozatos gyertyává alázkodásban (hármás evangéliumi tanács). – Ez len-
ne azután a mérleg kérdése: mit termeltél, szabad ember?

2. De az Isten törvényei diadalmasok.

Véges értelmünk szava szerint is teljesen lehetetlen, hogy az Isten törvényei és rendelkezései felett
szembeszállva győzelmes legyen az ember: a teremtményé nem lehet az utolsó szó. – Az utolsó ítélet –
az Isten végső szava.

a) De vannak-e előzetes követei is ennek a döntő Bírónak? Igen, igen! – És mik ezek? A lelkiismeret
szava. Olyan isteni hang, amely ítélkezik, mardos és felelősségre von. – Az intelleum (szülők, neve-
lők, papok). Ezek a hangok is isteni követek szavai, amelyeknek az a hivatásuk, hogy Istenhez térítse-
nek. Ezért mondja az Írás: „Ábrahám megjegyezte: Van Mózesük és prófétájuk, hallgassanak rájuk”
(Lk 16,29). – A csapások (betegség, veszteség...). Az egyiptomi fáraó megátalkodottságát is 10 csa-
pással töri meg az Úr. „Te pedig emeld fel botodat, s nyújtsd ki kezedet a tenger fölé s hasítsd kétfelé,
hogy szárazföldön járjanak Izrael fiai a tenger közepén. Én meg majd megkeményítem az egyiptomiak
szívét, hogy nyomuljanak utánatok s megdicsőülök a fáraó s egész hadserege meg harciszekerei és lo-
vasai által” (2Móz. 14,16-17).

b) Van-e **végső, döntő** megjelenés? Igen, igen! Ez az Isten személyes ítélete, amely két részt mu-
tat. Az **első** a halál pillanatának ítélete. A **második** az utolsó napnak ítélete. Mindkettőnek csengő sza-
vú értelme: megmérettél és cselekedeteid szerint ítéltettél! Ezek pedig: az irgalmasság testi és lelki jó
cselekedeteinek végzése, vagy elmulasztása. Idézd csak vissza újra az Úr szavait: „Éheztem és ennem
adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok... Éheztem ugyanis, de ennem
nem adtatok, szomjaztam, de innom nem adtatok, vándor voltam, de be nem fogadtatok...” (Mt 25,35-
36 és 42-43).

Bef.: Boldog lehetsz ember, hogy **végső** lemérésed földi életed érdemei szerint történik. Ez az is-
teni ajándék, hogy nem tőled független adatok, hanem saját lelked munkája szerint lehetsz Isten élő
kincse és gyönyörűsége.

5. beszéd: Az igazak diadala a „lemérés” után

(Dogmatikus beszéd: Az örök boldogság)

Bev.: Földi paradicsom Isten terve szerinti házunk, ide és ennek visszaszerzésére irányul minden
törekvésünk! – Földi életünk azt igazolta: nem sikerült célba futnunk... De indokolt volna-e a letört el-
ködösödés, amikor – Isten kegyes szeretete folytán – előttünk a földiek eltűnése mellett az **örök ott-
hon** kapuinak képe?... Hová jutottunk az ítélet után?

1. Isten házanépe körébe...

Ez az isteni otthon nem emberi értelem produktuma. Sőt emberi értelemmel meg sem közelíthető
isteni ajándék. „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készí-

tett, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9). – De a hit mégis színezi: kikhez megyünk?

a) **Szűz Anyánk** égi palástja köré... Az „Assumptio B.M.V.” dogmájának reánk alkalmazása ezzel biztat.

b) Boldogult **szentek** köré... „Hallottam a megjelöltek számát is: száznegyvennégyezren voltak Izrael fiainak valamennyi törzséből” (Jel. 7,4).

c) **Enyéim** köré... Ez a keresztény ember „jó híre”, hogy nincs végleges elszakadás, hanem biztató a találkozás. „Nem akarjuk testvérek, hogy az elhunytak felől tájékozatlanok legyetek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reményük” (1Tessz. 4,13). Ezt a hitet eleveníti meg a híres angol költő, **Wordswoth**: „We are seven” címen: öt élő testvér egyike, a kis 10 éves leánya minden magyarázkodás után is **keményen** állítja: **mi heten vagyunk!** – Mi a lényeg? A személyek boldog találkozása. Figyelj csak! A boldogító tétel így csendíthető: a személytelen világ – elpusztul, a személyes lét – végnélküli kapcsolata örök.

2. A személyes kapcsolat után azt is le lehet szögeznünk, a hit alapján: ez a találkozás pedig történik – **égi Atyánk örök világában.**

Nem kell félnünk, hogy a mesék világába tévedünk, hanem látnunk kell, hogy az égi csodák birodalmában járunk.

a) Talán mégis meseképek rajza – a csodavilág? Már a királyi Zsoltáros is diadallal zengi az ember nagyságát, amikor az **Isten látogatására** méltónak mondja: „Mi az ember, hogy figyelemre méltod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod? Kevésbé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg” (Zsolt. 8,5-6). De a Mester már az ember hazatéréséről is beszél szólván: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23)

b) Talán a képzelet ragyogása – a fények országa? Az Írás így közelíti meg: „Abban az esztendőben, amikor meghalt Óziás király, láttam az Urat; magas és kiemelkedő királyi széken ült, és ruhájának szegélye eltöltötte a templomot” (Iz. 6,1). Majd Szt. János ilyen módon nyitja meg látomását közlő szövegét: „Ezután láttam, hogy megnyílt egy kapu a mennyben. Az előbbi hang, melyet úgy hallottam, mint hozzám szóló harsonát, tovább folytatta: „Jöjj föl ide! Megmutatom neked, aminek ezután kell megtörténnie.” Nyomban elragadtatásba estem” (Jel. 4,1). Emberi ajkon **Dante** rajzolja lelkén át színevezve az Isten országát, de emberi képzelet csak halványan fejezi ki igazi értékét.

c) Mi tehát az égi haza igazi értéke? Az élet valóságos teljessége, az Isten személyes megközelítése. Ennek **létét** és **ilyen** tartalmát maga az Üdvözítő színezi, midőn a hazavágyók helyéről így szól: „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítek nektek” (Jn 14,2). Majd az otthont találók életét így jellemzi: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyám házában vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20). Ott mi a lényeg? A véges életből a végnélkülibe lépő ember **személyes** és **tudatos** kapcsolatba jut az Istennel! A Végtelennel! – Röviden: a személyiség fenséges és boldogító kiteljesülése – a Végtelennel való találkozás útján. – Fenségesen zengi az apostol mondván: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: És mi mindennek az alapja? A **Szeretet**. „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

*

V. beszédlánc címe: A bűnbánók útja

Ez a beszédlánc szinte lelkigyakorlatként fejtegesse az Isten parancsával **szembemenő**, majd Istenhez **visszatérni akaró** ember útjának állomásait. Legyen módszere s tételt fejlesztő vonala: Isten rendelkezik, ember engedetlenül él, az Isten Keresztje megszólaltatja a lelkiismeretet, az ember Istenhez fordul, az Isten megemeli az embert, és végül boldog diadalt énekel az „isteni ember”. – Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: Isten parancsából dolgozunk

(Erkölcsei beszéd: A munka alapja)

Bev.: A Zsoltárossal kezdem, hogy felhangoljam a lelketeket arra, hogy Isten parancsoló szava hív és indít szolgálatra: „Boldog az az ember, ki az Urat féli és parancsaiban nagy tetszését leli!” (Zsolt. 111,1). – De azután kérdéssé tehető: milyen úton kell fáradoznia Isten zárandok népének?

1. Magunk élete gondozásának ösvényén.

Ennek alapját így jelzi az Írás: „Vigyázzatok, virrasszatok (és imádkozzatok), mert nem tudjátok, mikor jön el az idő... Virrasszatok tehát, mert nem tudjátok, mikor érkezik meg a ház ura, este-e vagy éjfélkor, kakasszóra-e vagy reggel. Ha váratlanul érkeznek, alva ne találjon titeket. Amit nektek mondok, mindenkinek mondom: Virrasszatok!” (Mk 13,33 és 35-37). – Így tehát hol csendül ez a törvény?

a) Lelkünk szavának parancsában (természettörvény). Ez **mindenki** lelkében cseng. – Az ember az Isten képe és az ember az Isten törvényének hódolatos. „...olyan leszen a szövetség, amelyet majd kötök Izrael házával: Ama napok után, úgymond az Úr, bensejükbe adom törvényemet, és beleírom szívkébe. Én Istenükké leszek, ők pedig az én népemmé lesznek” (Jer. 31,33). „Mert meglátszik rajtatok, hogy Krisztus levele vagytok, amelyet mi írtunk, nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével, nem is kőtáblákra, hanem az élő szív lapjaira” (2Kor. 3,3). – Ezt **mindenki** teljesítheti. (Syntheresis – Syneidosis) – Az **egyetemes** törvényt mindenki érzi, a **részleges** kibontakozásuk **vonaltát sejt**i.

b) Isten kinyilatkoztatott igéje parancsában. Előírta az Úr! – Az Írás sokszor hivatkozik erre mondván: „Tartsátok meg törvényeimet és rendeleteimet s ne kövessetek el semmit se ez undokságok közül, se a bennszülött, se a közöttetek tartózkodó jövevény” (3Móz. 18,26). – „Fiam! Őrizd meg szavaimat, rejtse magadba parancsaimat! Fiam! Tartsd meg parancsaimat, akkor élni fogsz, és tanításoamat, úgy mint szemed fényét! Kösd azt ujjaidra, írd szíved táblájára!” (Péld. 7,1-3). Így az Őszövetség. – Ugyanezt erősíti az Újszövetség is: „ha el akarsz jutni az életre, tartsd meg a parancsokat” (Mt 19,17). – Sőt tovább erősítve állítható, hogy **teljesítheti is az ember!** Ezért zengi fenségesen a Zsoltáros: „Boldog ember, ki el nem indul a gonosz tanácsán, meg nem áll a bűnösök útján, és le nem ül a pestis székére, hanem az **Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszébe forgatja törvényét**” (Zsolt. 1,1-2). „Te azt parancsoltad, hogy rendeleteidet gondosan meg kell tartani. Bár arra irányulnának utaim, hogy megtartsam törvényedet!... Oktass engem, Uram, törvényeid útjára, hogy mindenkor csak azt kutassam. Adj értelmet, hogy törvényedet vizsgáljam, és teljes szívemből megtartsam” (Zsolt. 118,4-5, és 33-34). – De a lehetőség mellett parancs az is, hogy **teljesítenie kell!** Maga a Mester értelmezi a törvények erejét mondván: „**Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt** vagy a prófétákat. Nem azért jöttem, hogy megszüntessem, **hanem, hogy tökéletessé tegyem.** Bizony mondom nektek: Míg ég és föld fennáll, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, hanem beteljesedik az egész. Aki tehát csak egyet hagy is el a legkisebb parancsok közül és így tanítja az embereket, az igen kicsi lesz a mennyek országában. **Aki viszont megtartja és tanítja azokat, az nagy lesz a mennyek országában.** (Mt 5,17-19). Ezt magyarázza azután Szt. Pál is: „mert Isten szemében nem a törvény meghallgatója igaz, hanem a törvény megtartója igazul meg” (Róm. 2,13).

2. Mások élete szolgálatának területén.

a) Ez a parancs pedig köt – a felelősség kötelessége alapján. Szülők: felelősek gyermekeik testi-lelki életéért. Előljárók? Az alárendeltek életét irányítják. – Ezeket részletezi szentül az Írás: „Véssétek szívetekbe mindezeket az ígéket, melyekkel ma tanúságot tesztek ellenetek s parancsoljátok meg fiaitoknak, hogy tartsák emlékezetükben őket s tegyék meg és teljesítsék mindazt, ami e törvényben írva van” (5Móz. 32,46). „Amikor pedig férfiúvá lett, feleségül vette a saját törzséből való Annát és tőle fiút nemzett. Ennek maga nevét adta, és őt zsenge korától fogva arra tanította, hogy félje az Istent, és kerüljön minden bűnt” (Tób. 1,9-10). „Aki pedig övéinek, főképp háza népének nem viseli gondját, megtagadta hitét, s rosszabb a hitelennél” (1Tim. 5,8).

b) A **szeretet** törvénye alapján. Mindenki – mindenkinek! Miért? „Ti ne hivassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok” (Mt 23,8). – „Három dologban talál gyönyörűséget a lelkem, melyek kedvesek Isten és emberek előtt; Ezek: a testvérek egyetértése, a jóbarátok szeretete, s a férfi és nő, ha megértik egymást” (Sir. 25,1-2).

c) Ennek az **élethangnak** be kell járnia az egész világot. „Szeresd barátodat, és légy hű hozzá” (Sir. 27,18). – „Az egész törvény ugyanis ebben az egy mondatban teljesedik be: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Gal. 5,14-15). – „Az igazságnak engedelmességgel már megtisztítottátok lelketeket az őszinte testvéri szeretet számára: szeressétek tehát egymást állandóan, tiszta szívből” (1Pét. 1,22).

d) A lelked **belső értéke** lesz mások irányító ereje. „Kelj útnak ékességében és szépségében, haladj szerencsével és diadalmaskodjál a hűségért, a szelídségért és az igazságért, s vezessen téged cso-

dálatosan jobb kezéd” (Zsolt. 44,5).

e) **Egész életed** lesz – mások útjelzője. „Bölcsességet beszél az igaznak szája, és igazságot szól nyelve. Szívében van Istenének törvénye, s nem ingadozik lépése” (Zsolt. 36,30-31). Sőt, te vagy a mások lélekéletében jelentkező „isteni követ” is!

Bef.: Lehet az ilyen módon dolgozó testvérnél éberebb az Isten követe? Ha pedig ilyen, akkor reá is áll a Mester dicsérő szava: „Jól van, te hűséges, derék szolga! Mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe” (Mt 25,23). – Sőt magunkra vonatkoztatva bizakodó reménnyel mondhatjuk: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljöveteletét” (2Tim. 4,7-8).

2. beszéd: Készség a munkára (Munkakedv)

Bev.: A mai ünnep ezt a gondolatot sugallja nekünk: minden munkára vállalkozó – **készségesen** induljon az Úr szőlőjébe!... Mintha azt hirdetné a tanító Egyház: az emberi természet ősi lendülete a munkának készséges keresése és vállalása. – Ne zavarjuk meg azt a gondolatot, amelyet a természet történetében olvasunk: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél” (1Móz. 3,19). Itt az isteni ítéletben a **verejtékes munka áldozatosságán**, de az előzőek szerint (Az Úr szőlője...), az **áldozatos munka kedvességén** van a hangsúly. – Tegyük tehát vizsgálat tárgyává az ember és a munka viszonyát! Milyen tételeket állít elénk a tanító Egyház?

1. Az ember hivatása – a világ építése.

A világ a nagy Isten műve. A teremtéstörténet **folytatólagos**, mozgásszerű leírást közöl, mintha azt mondaná: fejlődjék a világ és alakuljon Isten szent terve, a tökéletesedés terve szerint. Úgy látszik ebből, hogy az „Isten Lelke ott lebegett a vizek felett” (1Móz. 1,2) azt is jelenti, hogy a fejlődést irányító, tökéletesség felé vezető Lélek ragadja és cél felé juttatja a nagy mindenséget. – Az ember nem darabja, vagy törmeléke a földkerekségnek. Ő ura ennek a bolygónak és csillagrendszernek, mert neki adatott: „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet és hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). Ez az uralom sem parancsolás a szó imperiumi értelmében, hanem a munka árán való leigázás, birtokbavétel – az építés és tökéletesítés értelmében. Mert jól tudjuk, hogy ez építi a világot; de szívesen is vállaljuk... Azért mondja az Írás: „Végezzétek el dolgokat még idő előtt, akkor megadja jutalmatokat idejében!” (Sir. 51,38). – De a munka nem lehet öncél, sem az egyéni túlfeszítés eszköze. Azért sohase felejtsetd: „A munkást éhsége munkára hajtja, mert a szája készteni” (Péld. 16,26). Az egyik célt így lehetne leszögezni: az ember jóléte a munka célja. De azután így folytatódik az igazság: Isten dicsőségére épül a világ, mert Isten tervei és ereje segítségével építi Isten képe, az ember. – Mit tehet itt az ember?

a) Elsősorban alakítja a **világot**, melynek fejlődésébe tevékeny erővel kapcsolódik be. De itt sem szabad feledni: „Ha nem az Úr építi a házat, építői hiába dolgoznak rajta, ha nem az Úr őrzi a várost, öre hasztalan virraszt felette” (Zsolt. 126,1).

b) Majd építi **önmagát**. Nem a teremtés csodájával, hanem a lélekfeszítés áldozatával. Maga a királyi Zsoltáros mondja: „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura! Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem és testem az élő Isten után” (Zsolt. 83,2-3). Ez a kötelemokról szól. Ha azonban azok ilyenek, mennyivel kedvesebbek a lélekszentélyek?!...

c) Végül építi – embertestvérek életét. Istenatyánk teremtő erejével szüli az új életet. A kegyelem sugárzásával neveli a „szent harmadikat”. Szent és áldozatos munka ez, mert igényli a lemondó elszerényedést, a több munkát, az éjjelt nappallá hívó áldozatosságot... Valóban mi ez? Isten országának szolgálata. Így épül a világ – Isten tervében, az emberi munka erejével...

2. Az ember hivatása – a világ ékítése.

A „teremtő” ember, az „építő” ember munkájának második állomása.

a) Gondolj kicsi otthonodra! Lakásvétel után a gondozó ékítés a feladatod, mert az ember nem fődelet kereső barlanglakó, hanem **szebbé teremtő** isteni követ. Az Isten sem a pusztába, hanem a paradicsomba állította az embert; de nem is bízta az építő emberre, hanem a szeretet lelkével maga teremtette. – A földet is benépesítette az Úr az élet minden szépségével, de az ember fokozza azok gyönyörűségét. A kövekből szobrot farag, a fából gerendát ácsol, a színekből képeket teremt, a hangokból dalt csattant életté... Így ékesedik a világ... De ez is az Isten dicsőségére és az ember boldogságára. Külö-

nős kapcsolata az életnek... Amit a szép útján beleleheltem és belelehelek a természetbe, az a teremtés örömét adja önmagamnak. De ami öröme hangol engem, a „teremtőt”, az boldogságra hangolja embertestvéreimet. De végül is minden szebb és jobb a Mindenható dicsőségét hirdeti. –Jól jegyezd meg: így lesz minden szolgálat – a „személyek szolgálata”. **Emberszemélyé** – átfutólag, és **Isten Személyé** mindörökre. Minden teremtő tény, minden ékítő munka: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a jóakarató embereknek” (Lk 2,14).

b) És az ember? Ő ékíttetik... Hallgasd csak az Írás szavát: „be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt” (Bölcs. 4,1). De persze itt a lelki szépségről van szó. Mert ha csak a külsőre gondolnál, akkor ne feledd az Írásnak ezt a szavát: „A kedvesség csal, a szépség múlandó” (Péld. 31,30). Az angol nyelvhasználata finom különbséggel jelzi, milyen szépségről beszél: „Girls are nice but not always beautiful” = a lányok **csinosak** (külsőleg!), de nem mindig **szépek** (belsőleg!). – „Teremtő” ember! Vedd észre, hogy a világ és emberlélek **ékítse** szent feladatod!

Bef.: Befejezésül gondoljunk arra, hogy az emberiség történetében igen kiváló helyet foglalnak el az írók és a művészek! Mindenikük ezek közül a szépnek „kalapálója”, a szépség megtestesítője és az egybecsengés trubadúrja. Ráfael, Michelangelo, Munkácsy, Dante, Wagner, Tolsztoj, Dosztojevszkij... és beláthatatlan serege a világ művészeinek, az emberiség Pantheonjának jogos igényesei. Azért, mert a szép szolgálai és teremtői... De, egyszerű embere a nagy embertársadalomnak, sorold **magadat** is ehhez a nemes együtteshez, mert **részletmunkában** tégedet is „teremtővé” és alakítóvá küldött az Isten! Jól jegyezd meg, hogy az a hivatásod, hogy kezed nyomán **szebbé legyen a természet és lelkek világa!**

3. beszéd: A bűn útja

(Erkölcsi beszéd: A bűn eredete és fejlődése)

Bev.: Huysmans: „En route” (Úton) című regényében egész modern alakban rajzolja meg az „evangéliumi tékozló” életét. A bűn nyomait elemzi és a bűnös lelkében beköszönésétől kezdődő pusztító hatását követi... Álljunk a nyomozók közé és lássuk a bűn nyomán a bűn útját. – Természetesen ez legyen a hátsó gondolat: hogyan jelenik meg és él bennünk a törvény ellensége, a bűn?

1. Lélekben fogant.

Útját itt is állomások jelzik.

a) Gondolatként kopogtat. Sokszor csalfa igazságként jelenik meg s így csábít. Ezért int az apostol: „Ne hagyjátok félrevezetni magatokat különféle idegen tanításokkal!” (Zsid. 13,9). – Majd további lépésben csalfa és káprázatos színezésben kísértéssé léssen. „Mindenki úgy esik kísértésbe, hogy saját kívánsága vonzza és csábítja. A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,14-15). Valódi gyökere pedig végül is a rossz akaratban rejtőzik, amelyet így leplez le Jeremiás próféta: „De nem hallgatták meg, és nem hajtották ide fülüket, hanem kiki **az ő rossz szívének gonoszsága után indult**. Erre én reájuk hoztam e szövetségnek minden ígését, melyről parancsot adtam, hogy szerintük cselekedjenek, de nem cselekedtek szerintük” (Jer. 11,8).

b) Érzéssé – vágygá erősödik. A tetszetős köntös vágyat ébreszt. „Teljesülő kívánság: csemege a léleknek” (Péld. 13,19). Ilyenkor hiába cseng az Írás szava: „Nem fogadtak szót és nem figyeltek reá, hanem gonosz szívük szándéka és romlottsága szerint jártak; hátukat fordították felém, nem pedig arcukat” (Jer. 7,24).

c) Tetté születik. Erről ír az apostol, amint előbb mondtuk: „A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,15). – Ezt a szolgálatot ítéli el keményen Báruk próféta szava: „...hanem elmentünk valamennyien **gonosz szívünk indulatát követve más isteneket szolgálni**, és azt cselekedtük, ami gonosz az Úr, a mi Istenünk szeme előtt” (Bár. 1,22). – De ezt mutatja az ember egyéni elkeseredése is! És döntő áthajlása is! Shakespeare ezt a szörnyű mondatot adja a gonosz III. Richard ajkára: „elhatároztam, hogy gazember leszek!” Az Írás pedig leplezi a bűnös belső életének döntését: „Mit kérkedsz a gonoszsággal, ki hatalmas vagy az igazságtalanságban? Nyelved egész nap álnokságot tervez, éles beretvaként **csalárdságot művelsz**,” (Zsolt. 51,3-4).

2. Életben rombol.

Az állomásokon át tevékenykedésig jutó bűn nem marad tétlen. Igen jó szó reá: **rombol**.

a) Saját életedben... Magad élete – a tékozló élete. Eledeled? Vágyad? „Hol az erős ember?”...

Végül is a világ karmainak rabja leszel. „Szabadságot ígérnek nekik, maguk meg a romlottság rabjai. Annak rabja ugyanis mindenki, aki őt legyőzte” (2Pét. 2,19). Végző eredmény? „Aki pedig bűnt és csalárdságot követ el, önmagának ellensége” (Tób. 12,10). „Kiki azzal bűnhődik, ami által vétkezik” (Bölcs. 11,17). „...a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,15).

b) Embertársad életében... Így azután konkolyhintővé tesz téged a bűn. „Amikor mindenki aludt, jött ellensége és konkolyt szórt a búza közé, aztán eltávozott” (Mt 13,25). – Ez az az ember, aki mások életének megölkje. Reátereli az embert a pogányok útjára.

c) Az egész emberiség szellemében – öli a szellemet. Leszűkíti a látóhatárt és így a népek életét a földiekhez köti. Pedig jól kellene tudnia a Bölcs szavát a népek vezetőinek is: „Az erény magasra emeli a nemzetet, a bűn pedig szegényekké teszi a népeket” (Péld. 14,34). „Minden állam talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megdől, – Róma ledől és rabigába görnyedt” (Berzsenyi).

Bef.: Mit mondjunk tehát a bűnről? Romboló hatalom, amely a „hadak istene” pusztítását hozza. Jelszó legyen: a **szellemi élet** dögvészétől és háborújától, azaz a **bűntől** ments meg Uram minket! (Példa: Herczeg Ferenc „Bizanc” című színdarabja, amelynek szereplői klasszikusan mutatják, hogy milyen silánnyá ernyeszti a kemény népet a **bűn**.)

4. beszéd: Hangok az ég felé

(Erkölcsei beszéd: Az Istent kereső ember)

Bev.: Az ember nyelve a gondolatközlés eszköze, de lélekszárnyalással lélektartalmat egek felé szállító isteni adomány. – Valahányszor eget keres, mindig ilyenformán csendül a hang az egek felé: „Uram, szabadításom Istene, éjjel-nappal kiáltok előtted. Hadd jusson imádságom színed elé, hajtsd füledet könyörgésemre” (Zsolt. 87,2-3). – De általánossá is tehető a kérdés, és ilyen alakba fogalmazható: hogyan csendül az emberi hang egek felé? Más és más a lélektartalom, más és más a hang. Most azután vizsgáljuk kérdezvén: milyen hangok törnek egek felé az emberek ajkáról?

1. A könyörgő ember hangja.

Ez a **terhelt** lélek sikongása vagy a nagyot igénylő sóhaja.

a) Lényegében azt jelenti: az ilyen kiáltó **bűneinek súlyát érző**. Ezért is áll reá a Zsoltáros szava: „Megvallottam előtted bűnömet, gonoszságomat el nem rejtettem. Elhatároztam: Megvallom magam ellen hűtlenségemet az Úrnak, és te vétkem gonoszságát megbocsátottad” (Zsolt. 31,5). – Sőt tovább megy a kesergő bűnös: „Ki veszi észre tévedéseit? Tisztíts meg titkos bűneimtől, és mentsd meg a gonoszoktól szolgálodat, hogy rajtam ne uralkodjanak. Akkor szeplőtelen leszek.

S a nagy vétektől tiszta maradok” (Zsolt. 18,13-14). – De az egek felé törő emberről megállapítható, hogy mégis **bizakodó** a hangja. Azért jellemezhető ezzel a szent fohással: „Uram, szabadításom Istene, éjjel-nappal kiáltok előtted. Hadd jusson imádságom színed elé, hajtsd füledet könyörgésemre” (Zsolt. 87,2-3). Ezt a sikongást hallotta bűnös népe ajkáról Mózes is és **azért maga is** egekhez fordult népének megsegítéséért. „Kérlelte erre Mózes az Urat, Istenét, mondván: Miért gerjedne fel, Uram, haragod néped ellen, melyet kihoztál Egyiptom földéről, nagy erővel és hatalmas kézzel?” (2Móz. 32,11).

b) De azt is jelenti, hogy **gyengeségében** erőért könyörgő. Mintha azt hallanók: én gyenge vagyok, de te erős vagy, Uram! „Uram, tebenned remélek, soha meg ne szégyenüljek, igazságodban szabadíts meg engem. Hajtsd hozzám füledet, siess, szabadíts meg. Légy oltalmazó Istenem és menedékhelyem, hogy megszabadíts engem” (Zsolt. 30,2-3). Ugyanezt zengi más helyütt a Zsoltáros énekelvén: „Isten, hallgasd meg imádságomat, fogadd füledbe szájam beszédeit. Mert idegenek keltek föl ellenem, életre erőszakosan törnek, kik Istenre nem tekintenek” (Zsolt. 53,4-5). – „Hisz te vagy az én reménységem, Uram, te vagy, Uram, ifjúkorom óta bizodalom. Születésem óta reád támaszkodom, anyám méhétől fogva te vagy oltalmazóm, szüntelenül rólad szól énekem” (Zsolt. 70,5-6).

2. A hálát zengő ember hangja.

Ez a boldog lélek hálalkodása. De miért hálás az ember?

a) Vettem az élet eledelét. Lehet ez testi erőt adó eledel. „Mindeneknek szeme benned bízik, Uram, és te idejében megadod ételüket. Megnyitod kezedet, és betöltesz minden élőt áldással” (Zsolt. 144,15-16). De lehet ez lelkiezt biztosító segedelem. „Készségesen áldozom majd neked, és hálát adok, Uram, jóságos nevednek; mert minden nyomorúságból kiragadsz engem, és szemem lenézheti ellenségeimet” (Zsolt. 53,8-9).

b) Magamon éreztem az **Úr ígéréteinek** szent erejét, amely erre figyelmeztetett. Én hozzá fordul-

tam és megsegített. „Segítöm és oltalmazóm az Úr, Szívem benne remél s ő megsegít engem; és újra felvirágozik testem, s örömben hálát zengek neki” (Zsolt. 27,7).

c) Mert élhetem az isteni élet gyönyörűségét. „Örvendezetek Jeruzsálemmel és ujjongjatok felette, mindnyájan, kik szeretettel vagytok iránta; örvendjétek vele nagy örömmel valamennyien, kik siránkoztatok rajta” (Iz. 66,10). – Ezt zengi egy életen át a megtértek hullámozó zarándok kara... Felelt az Isten és új életet adott az Isten!...

3. A dicsőítő ember hangja.

Ez a diadalmas ember ujjongó, dalos éneke.

a) Mert Ő az Úr! „Uram, teljes szívemből dicsérlek, hirdetem minden csodatettedet. Örvendezem és ujjongok benned, zsoltárral dicsőítem, óh Fölséges, nevedet!” (Zsolt. 9,2-3). „Ujjongjatok – Istennek, országok mind, szolgáljátok az Urat örvendezve, járuljatok eléje lelkendezve!” (Zsolt. 99,2). „Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten, Ő alkotott minket és nem mi magunk; az ő népe s az ő legelőjének nyája vagyunk!” (Zsolt. 99,3). – Ezt zengi a **Szent Szűz is**: „Magasztalja lelkem az Urat, és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben. Hiszen tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát: lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék” (Lk 1,47-48).

b) Mert **kegyes** az Úr. „Dicsérjétek az Urat mind, ti nemzetek, dicsérjétek őt valamennyien, népek! Mert bőséges az ő irgalma irántunk, s örökre megmarad az Úr hűsége!” (Zsolt. 116,1-2). „Dicsérjétek az Úr nevét, dicsérjétek szolgálói az Urat, kik az Úr házában álltok, Istenünk házának udvaraiban” (Zsolt. 134,1-2). „Mert én tudom, hogy nagy az Úr, s a mi Istenünk minden istent felülmúl. Amit akar, az Úr mindent megtehet égen, földön, tengeren és minden mélységben” (Zsolt. 134,5-6).

c) És végül **örök otthont** is biztosít az Úr! „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura! Sívárogyva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem és testem az élő Isten után... Mily boldogok, Uram, kik házadban lakhatnak, téged örökkön örökké magasztalhatnak!” (Zsolt. 83,2 3 és 5).

Bef.: Így jutnak fel Istenhez az emberiség elkülönült, mindig jobban és jobban tisztuló lelkek hangjai az Isten színe elé. – Könyörgők, hálát mondok és dicsőítést zengök. És miért? Mert bűnbocsánatot **kér** az ember, majd bocsánatot véve **hálás** az ember, végül Isten szeretetét élve **dicsőségét zengi** az ember.

5. beszéd: A bűnbánó életállomásai

(Erkölcsi beszéd: A bűnbánó útja)

Bev.: Állomások és határkövek jelzik az ember útját. Ez a tétel olyan egyetemes, hogy mindenki kikeresheti saját úttérőjét. – És a bűnös emberét? Milyen **határköveknél** pihen az élet sanyargatott és üzetett embere?

1. A felfigyelés határvénél.

Ez az első megállapodás. Ez az állomás –suttogó hangon beszél...

a) Tu quis es? – Isten terve szerint... és magad élete szerint? – Jól tudom, hogy Isten fiává teremtetem, és mégis mit mond önmagamról a lelkem? **Bűnös vagyok**... Ténye és következménye így cseng az Írásban: „Én a csapásokat készséggel fogadom, fájdalom mindenkor előttem vagyok. Mert megvallom gonoszságomat, és bánkódom bűnöm miatt” (Zsolt. 37,18-19). Sőt mélyebb vizsgálat után ezt a szöveget is elmondhatom: „Uram, ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram, ki állhat meg előtted?” (Zsolt. 129,2). – És alázkodásom záró akkordja csak ez lehet: „Segíts rajtunk, szabadító Istenem, és neved dicsőségéért ments meg, Uram, minket, bocsásd meg nevedért bűneinket” (Zsolt. 78,9).

b) Pedig **hallottam**, igéd csengését. Nemcsak így igaz, hogy hallja és tudja **minden** ember, hanem úgy is, **hallottam én** magam. „Te azt parancsoltad, hogy rendeleteidet gondosan meg kell tartani. Bár arra irányulnának utaim, hogy megtartsam törvényedet!” (Zsolt. 118,4-5).

c) Sőt **éreztem** védő kezdet is, ha nem szólt hozzád imám, mégis fenntartva vigyáztál reám! – Én sokszor elmondottam e szent fohászt: „Óvj, mint szemed fényét, jobbod ellenségeivel szemben, nyújtsd szárnyad árnyékában a menedéket nekem” (Zsolt. 16,8). – Te meg is segítettél, és **én** mégis elhagytam szent utaidat...

2. Az önismerés határvénél.

Ez a második megállapodás. Ez a határvő sem néma, hanem lélekben szóló.

a) Szól a vádló... Egyelőre csak ennyit mond a lelkiismeret megítélő szava nyomán az ember: „Tekints reám és irgalmazz nekem, mert elhagyatott és szegény vagyok” (Zsolt. 24,16). De később a

büntudat égetésekor már így sóhajt: „Haragod miatt nincs ép hely testemen, bűneim miatt nincs nyugalma csontjaimnak, mert gonoszságaim elborítják fejemet, és súlyos teherként nehezdednek reám” (Zsolt. 37,4-5). Majd azt zengi: „Könyörülj rajtam, Uram, mert szorongatnak engem, szemem, lelkem, testem a búsulástól elsenyved” (Zsolt. 30,10). „Sorsom a te kezében van, ments meg, ellenségeim kezéből s üldözőimtől. Ragyogtasd fel szolgálád fölött arcodat, szabadíts meg irgalmasságodban” (Zsolt. 30,16-17).

b) De **bíztat** – a Megbocsátó. Reményt nyújtva cseng az isteni szó: „Mindeneknek szeme benned bíz, Uram, és te idejében megadod ételüket. Megnyitod kezedet, és betöltesz minden élőt áldással” (Zsolt. 144,15-16). – Márk is ezt írja: „Mondom nektek, bármit kértek imádságban, higgyétek, hogy megkapjátok és úgy is lesz” (Mk 11,24). – Ezért van az, hogy még a lélekszakadé mélységéből is eget kér az emberi szó: „Mélységből kiáltok hozzád, Uram! Uram, hallgasd meg szavam! Legyen füled figyelmes hangos esedezésemre” (Zsolt. 129,1-2). – És mindenekfelett ez a **vigasztaló igazság**: „Mondom nektek: Éppen így örülnek majd Isten angyalai egy megtérő bűnösnek” (Lk 15,10).

3. A Golgota kősziklájánál.

Ez a harmadik állomás. Itt a nagy csendben a város zaján kívül minden fűszál és kavics beszédes. – Az igazi Golgotára gondolok...

a) Itt véres a szikla. Mesterünk csorduló vére piroslik rajta... Az emlékezés tünteti fel előtted... Különösen ott, ahol térdrehullt a Kereszt súlya alatt... Itt emelkedik a Kereszt... A messzeség ködében ácsolt gerendák merednek az égnek... Kettő között áll a Mester Keresztje... Ezt is a múlt emléke rajzolja eléd...

b) Itt áldozatos szeretetről zeng minden göröngy és fűszál. Itt azután felcseng a lélek hangja: „Kész az én szívem, Istenem, kész az én szívem, éneklek és zsoltárt zengedezem dicsőségemben” (Zsolt. 107,2).

c) Végző állomásom dala azután oly ütemet kap: „Íme mily jó és mily gyönyörűsége, ha együtt laknak a testvérek! Olyan az, mint a kenet a fejen, mely lecsordul a szakállra, Áron szakállára, lecsordul ruhája szegélyére” (Zsolt. 132,1-2). – Szinte a „Tábor hegyén” érzi az ember magát és elmondja a három kiválasztottal: „Uram, jó, hogy itt vagyunk” (Mt. 17,4).

Bef.: Ezek az állomások az Istennel való találkozáshoz vezetnek. – És mik ezek eredményei? Biztosan azok a szeretetáramlások, amelyek Krisztus Szívéből fakadnak, ember-lélekben ömlenek és Isten és ember lelkét örök szeretetre hevítik.

6. beszéd: Ember vétkezett – Isten segített

(Erkölcsei beszéd: Az élet terhének súlya)

Bev.: Honnét a sok baj és szenvedés? Vajon Isten terve és elgondolása ez? Különösen érdekelne: a lélekterhek és súlyok nyomásának oka. – Nem veszed észre, ember? Az **ember hozza!** Sokszor magad, – majd másik ember. De ki segít és gyámolít? Feleleted vizsgálásánál ne felejtsd a Zsoltáros fényvetését: „Uram, én Istenem. Benned remélek! Ments meg minden üldözőmtől és szabadíts meg engem, hogy mint oroszlán, ellenségem szét ne tépjen” (Zsolt. 7,2-3). – De mi történik tehát a lélek terhét viselő emberrel?

1. Isten leemeli a lélek terhét.

a) Ember vagyok és emberek között élek. Magam ösztöneivel küzdök és mások lelki súlyát is érzem. Magam vétkeztem, és mások ellenem fordulnak. Ilyenkor kicsordul ajkunkra a fohász: „Könyörülj rajtam, Isten, mert taposnak rajtam az emberek, egész nap bánatnak, gyötörnek. Ellenségeim egész nap taposnak, be sokan vannak, kik ellenem harcolnak!” (Zsolt. 55,2-3). – Ha mélyebben elgondolkozom, akkor nem is félek tőlük. Nem pedig azért, mert: „Az Istenben dicsekvésre fordítom beszédemet, az Istenben remélek, nem félek; ember mit árthatna nekem?” (Zsolt. 55,5). Sőt **fokozatosan** fordulok az Úrhoz és állandó segítségében remélek. Bizakodva imádkozom.

b) Lelkem mindig az Úrra feszül. Mindaddig, míg meg nem segít! Ezeket a lélekrezdüléseket fogja szent szövegbe az Írás: „Állandóan az Úrra tekint szemem, mert ő húzza ki lábamat a tórból” (Zsolt. 24,15). „Szeretem az Urat, mert meghallgatta könyörgésem szavát” (Zsolt. 114,1). Sőt ezzel a szent szóval és ígérettel erősíti hitünket: „Mivel bennem bíz, megszabadítom, oltalma leszek, mert ismeri nevemet. Ha kiált hozzám, meghallgatom, a szorongatás idején vele leszek, megmentem és megdicsőítem. Betöltöm őt hosszú élettel, és megmutatom neki segítségemet” (Zsolt. 90,14-16). – Bizalmam és szeretetem azért növekszik, mert könnyít rajtam az ég Ura; ez ugyanis az én második szent tapasztala-

tom: „Ellenségeim legott meghátrálnak, amely napon segítségül hívlak, hisz tudom, hogy Istenem vagy” (Zsolt. 55,10).

c) Ezért kérve kérem segítségét – ismételve a Zsoltáros szent szövegét: „Teljék kedved, Uram, megmentésemben, Uram, tekints reám és segíts meg engem” (Zsolt. 39,14). Ezt a **segítséget éreztem**, mert bíztam Uramban. „Ujjongva örvendek irgalmasságodnak, hisz megtekintetted megalázottságomat; megszabadítottál szorongatásaimból” (Zsolt. 30,8). „Volt-e, ki hozzá kiáltott, és Ő elnézett fölötte?” (Sir. 2,12).

2. Isten átnemesíti lélekterhem súlyát.

És ez hogyan megy végbe?

a) Szeretetből való szenvedés kegyelmével...

b) A bántalmak jóval való visszafizetése isteni jóságával.

c) Az elviselt kereszték örök kivirágztatásának égi reményével. – Ezt szólaltatja meg az Írás az Úr ajkán: „Aztán így szól a király a jobbán állókhöz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34). „Bizony mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40).

Bef.: Hogyan fogjam egységes gondolatba a mondottakat? Röviden így hangzik az evangéliumi igazság: Ember hozza a bajt és szenvedést, Isten adja az örömet és boldog kiteljesülést. – Ez pedig vizsgáló és boldogító, mert amit ember hoz, az múlandó, amit Isten ad, az örökké tartó.

7. beszéd: **Isten fordulása – a bűnös felé**

(Erkölcsi beszéd: A megtérés mozzanatai)

Bev.: Ezekiel próféta az Úrtól elszakadt népet inti, de Isten nevében ígérettel biztatja. Intelme így szól: „Ezért mondja Izrael népének: Így szól az Úr Isten: Nem tiértetek cselekszem majd, Izrael háza, hanem az én szent nevemért, melyet meggyaláztatok a nemzetek között, melyek közé eljutottatok. És szentté teszem nagy nevemet, melyet meggyaláztak ért a nemzetek között, melyet meggyaláztak közöttük, hogy megtudják a nemzetek, hogy én vagyok az Úr, úgymond a seregek Ura, amikor majd megmutatom szentségemet köztetek az ő szemük láttára” (Ez. 36,22-23). – Ha csak intő volna a szó, akkor remegne az ember; de ígérő szava így hangzik, és így bizakodóvá lesz az élet vándora: „És tiszta vizet hintek reátok, és megtisztultok minden szennyektől, és minden bálványoktól megtisztítlak titeket” (Ez. 36,25). – Mit tesz tehát Isten a bűnös ember érdekében?

1. „Reátok ömleszttem tisztító forrásaimat”.

a) Ezekielen át **ígéri**: „És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek” (Ez. 36,26).

b) Izaiáson át egyenesen **követeli**: „Mosakodjatok meg, tisztítsátok meg magatokat! Távolítsátok el szemem elől gonosz gondolataitokat! Hagyjatok fel azzal, hogy rosszat cselekesztek, tanuljatok jót tenni! Keressétek az igazságot, siessetek segítségére az elnyomottnak; szolgáltassatok igazságot az árvának, védelmezzétek az özvegyet!” (Iz. 1,16-17). – Az imádkozó ember ajkán csendülő szóval ezt ki is imádkoztatja: „Ne emlékezzél meg régi gonoszságainkról, siessen elénk irgalmasságod, mert felette nyomorultak lettünk. Segíts rajtunk, szabadító Istenünk, és neved dicsőségéért ments meg, Uram, minket, bocsásd meg nevedért bűneinket” (Zsolt. 78,8-9).

c) Krisztuson át **valósítja**: „Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert...” (Jn 20,22). Maga is ezt tette (Magdolna, a bűnös asszony, a jobb lator...).

2. És istenivé teremtse egész életeteket.

a) A természetfeletti kegyelem által megszentellek. „De az Úr kegyelme öröktől fogva örökké kíséri azokat, akik őt félik” (Zsolt. 102,17).

b) A Lélek ajándékaival megáldalak. „És rajta leszen majd az Úr lelke...” (Iz. 11,2).

c) A Lélek **benlakásával** istenivé alakítalak: „...hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

És ennek az égi kegyelemáradásnak mi lesz az eredménye? Látni fogsz – Isten szemével. Gondolkodni fogsz – Isten értelmével. Élni fogsz – Isten kegyelmével.

Bef.: És mit jelent valóságban: így fordul feléd, bűnös ember, az Isten!: mit jelent? Temeti a bened halmozódó bűnök emlékét és felelősségét és istenivé nemesíti örök életre hivatott lelked szépségét. És mit vált ez ki lelkedből? Isten szeretetét, amely kegyelemből Isten adta kincsed, de együttdolgozó munkáddal – **isten életed**.

8. beszéd: Az élet új éneke

(Dicsőítő beszéd: Az Istent találó lelkek diadalmas élete)

Bev.: János apostol írásában olvasom ezt a szöveget: „Új éneket énekeltek a trón, a négy élőlény és a vének előtt. Az éneket senki sem tudta megtanulni, csak a földről megváltott száznegyvennégyezer” (Jel. 14,3). A leírás gondolkodóba ejt és keresve keresem: milyen új éneket kellene énekelnie annak az emberi nemzedéknek, amely reáébred arra, hogy eljött hozzá az Isten, hogy elvigye magával az egek világába?

1. A felmagasztalódásunk ditirambját. – Ez volna az első fejelet.

a) Mert mivé tett a Mester? Csak „embernek” teremtetett Mózes szerint?... Vagy isteni emberré lett az Újszövetség szerint?

b) Mit vitt el tőled a Mester? Ez a te rabságodra vonatkozik. „Fölment a magasba. Magával vitte a foglyokat, s osztott az embereknek ajándékokat...” (Ef. 4,8).

c) De a **te** bűneidet is elragadta. „Hiszen az Emberfia azért jött, hogy keresse és üdvözítse, ami elveszett” (Lk 19,10). „Igaz beszéd ez és teljes hitelt érdemel: Krisztus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üdvözítse” (1Tim. 1,15). Ha mindez isteni igazság, akkor a **te** átalakulásod **tárgyi** dicsőítő himnusza Mesterednek!

2. Az örök élet angyalnépének himnusát! – Ez volna a második fejelet. Mert földi boldogságra hívott a Mester.

a) **Égi életre** hívott az Isten. „S ha megjelenik majd a legfőbb Pásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját” (1Pét. 5,4).

b) Ezt **kínálja kegyelmével** a Mester. „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek” (Jn 14,2).

c) **Ide vezet** élő Személyével az Üdvözítő. „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak én általam” (Jn 14,6).

Bef.: Milyen dal csendül tehát lelkünkben? Diadal és himnusz. **Többek** vagyunk a világnál, **dicsőítői** vagyunk az örök életben az égi Atyának! Egyik **tárgyi**, a másik **személyes** és alanyi. Méltán zeng tehát ajkamon a Zsoltáros éneke: „Örvend is a szívem, ujjong is a nyelvem, sőt testem is reménységben pihen: mert nem hagyod az alvilágban lelkemet, s nem engeded, hogy romlást lásson szented. Megmutatod az élet útját nekem, színed előtt örömmel töltesz el engem, és jobboldon mindvégig gyönyörűségem leszen” (Zsolt. 15,9-10).

*

VI. beszédlánc címe: Az emberi élet értelme

(Dogmatikus sorozat)

1. beszéd: Anyag, vagy szellem?

2. beszéd: Anyag szolgálat, vagy szellem fejlődés?

3. beszéd: Uralom az anyagon!

4. beszéd: Kiteljesülés –Istenben

**

b) *alcsoport: A föld zarándokának életkerete*

A most következő tervezet egy nagyobb szabású böjti elgondolás alapvetése lehetne. – Inkább csak azért kapcsoljuk ide, hogy – esetleg szélesen futó vallásos kultúrát szolgáló beszédláncot alkotva – **kultúrelőadások** és sorozatos **konferenciák** anyagát alkossák. – Lássuk most tehát ezeket a nagy cím alá foglalt gondolatok részletezett beszédláncait és beszédvázlatait.

I. beszédlánc címe: Csendes puszták – zajos világ

1. beszéd: A puszták lelke

Bev.: Az a költőien megfogható kép, amely a remeték lelkét ragadja meg a pusztaságban. Ennek lényege: a **csend**.

1. Néma a világ...

Értelmezése így fogalmazható:

a) Néma – lélek csábításait tekintve (távol – a büntől!)

b) De dalos – a lélek szárnyfesztését segítve (közel – az Úrhoz!)

2. De beszédes – a lélek.

Mégpedig:

a) Beszél – önmagához.

b) Beszél – Istenhez.

Bef.: „Isten szentélyeként” tiszteljük a magányos pusztát és Istenhez vezető útnak nézzük taposatlan ösvényeit (példák vehetők: a remeték életéből. De evangéliumi képpel is színezhető a gondolat olyanképpen, hogy **kevés a kenyér, szűk a látókör, kicsiny a hatalomvágy...**).

2. beszéd: A világ lelke

Bev.: Színezendő az élet **küzdőtere** és az **élet piaca**. Egyiken dolgozik, a másikon álldogál, vagy kereskedik az ember. – Kérdezzük magunktól: milyen képet mutat – lelki szempontból! – ez az ember-egyveleg?

1. Amíg a munka zaja hangzik, addig nemes törtetésű a világ lelke.

2. De amikor csak a tobzódó duhajkodás csendül, akkor elutasítandó a világ lelke.

Bef.: Utaljunk arra, hogy Isten terve: az **élet közössége**; ennek nemesítése az ember szent feladata. Móját pedig ez a vonal diktálja: szolgálj magadat és a nagyvilág emberképét, de sohase felejtse a mindenség égi Urát! Lendítsen erőfeszítésre – az anyagi és lelki világ szolgálata, de sohase ragadjon magával a duhajkodás sivár és szellemtelen durvasága.

3. beszéd: Hol éljen az ember?

Bev.: Értelmezzük égi Atyánk rendelkezését, amelynek értelmében **föld az átmeneti hazánk** és a **földi munka – Isten adta szent kötelességünk**. A tárgyalásban magyarázzuk földi hivatásunkat.

1. Égből küldettünk.

2. Földön tevékenykedünk.

3. Égbe térünk.

Bef.: Foglaljuk egybe emberi életünk hivatását ilyen módon: úgy élünk, hogy eredeti küldetésünkhöz és célratörésünkhöz méltó legyen életünk.

4. beszéd: Hogyan dolgozzék az ember?

Bev.: A munka üteme, lendülete és eredménye értelmezendő. Sokat segítene a földmunka vagy a kohómunka eleven színezése... Tárgyalásban így feleljünk a címben adott kérdésre:

1. Örvendező lélekkel legyünk „Isten kertjének” munkásai.

2. Készséges lendülettel legyünk a lélek szolgálattveői.

Bef.: Állapítsuk meg, hogy az **ilyen** módon dolgozó embersereg Isten diadalmas házanépe. „Most tehát nem vagytok már idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Istennek házanépe” (Ef. 2,19).

5. beszéd: Mindenekfelett – Istenért dolgozzunk!

Bev.: Az egész élet és mindenség célja értelmezendő az Írás következő szövege szerint: „Általa (Jézus Krisztus) kaptunk kegyelmet és apostoli küldetést minden néphez, hogy készséggé tegyük őket a benne való hitre” (Róm. 1,5).

1. Lelkünk szentélyének lakója az Úr.

a) Ezért velünk él...

b) Ezért állandóan segít.

2. Urunk, Atyánk szolgálja az ember.

a) A szeretetszolgálat lendületével.

b) Az életboldogság biztos reményével.

Bef.: Érintsük azt az összefogó tételt: Istentől jöve, Istennel élve és dolgozva, Istenhez tér az ember – mindörökre.

*

II. beszédlánc címe: Hangok és jelenések

1. beszéd: A kísértő hangja

Bev.: Személytelenül, vagy személyes alak megrajzolásával fejtegetendő ez a tétel: csábító színpompával kísért a felém közelgő bűn...

1. A kísértő zsongó hangja „értékeket hozó”...

2. Valóban azonban „értékeket rabló”.

Bef.: A felismerés mércéje állítandó fel. Felismerheted a kísértőt arról, hogy **múlandókat** kínál, és felismerheted a lelkiismeretben csengő Urat arról, hogy **örökkévalókkal** biztat.

2. beszéd: A kísértő alakja

Bev.: Magyarázandó az a bölcséleti tétel: „sub specie boni”. – Tárgyalásban részletesen fejtegethetjük, hogy a kísértő sátán alakja milyen.

1. Sohasem a sátáni arc.

2. Hanem mindig az angyali köntös.

Bef.: Térjünk ki arra a tételre: csak az Úr dicséretét szorgalmazó hangokra és jelekre figyelek! – Ebben pedig a **hivatott tanító Egyházat követem!** „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen!” (Gal. 1,8).

3. beszéd: A „lélek-harangok” csendülése

Bev.: A halódó testvér igazi „lélekarhang csendítésével” indulhatnánk... Tárgyalásban – átkapcsolódva a lélek mélyén csengő hangok szavára – a következőket fejtegethetnők:

1. A „lélekarhangok” csengése figyelmeztet – a veszélyre.

2. De isteni csengéssel utal az égiek értékére.

Bef.: Igen szépen színezhető a tengerek zátonyai közelében kongó „bólyaharangok” szava... Pl. **Southy:** „The Inchcape Rock” című verse, amelyben a durva kalóz átkozódó duhajkodását írja le, melynek vége, hogy levágja a figyelmeztetve kongó harang kötelét... A harang elsüllyed, és a visszatérő, gazdag zsákmánnyal hajózó kalóz – tobzódó viharban **nem hallja** az elsüllyesztett harang intő szavát, és így – elmerülve a hullámokban – „az ördögök húzzák számára a halálharang kötelét!”

4. beszéd: A diadalmas válasz

Bev.: Érintsük azt a tételt, hogy a közvetlen veszélyben: „in fuga salus”, de a bátorságos időkben: „in resistentia est salus”. – Kérdezzük tehát: hogyan viselkedjék **pozitíve** a bátor ember a kísértéssel szemben? Tárgyalásunkban adjuk szájára a kemény ítélő beszédet:

1. Arcod mögött villanva látom a sátáni vonást.

a) Akár **tárgyi** a kísértés.

b) Akár **személy** a csábító.

2. De csábító dalod felett hallva hallom az égiek dalát.

a) Akár bátorítóan csengve.

b) Akár diadalt zengve.

Bef.: Érintsük ezt a lelket erősítő igazságot: Isten senkit sem enged kísérteni erőin felül! „Hűséges az Isten, aki erőtökön felül nem hagy megkísérteni” (1Kor. 10,13).

5. beszéd: Az Isten népének végső győzelmi dala

Bev.: Kapcsolódjunk az előző beszéd befejező idézetéhez (1Kor. 10,13) és egészítsük ki ugyan-csak Szt. Pál másik mondásával: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartot-tam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bí-ró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövetelét” (2Tim. 4,7-8).

1. „Te Deum” csendül ajkunkon a földön.

Ez – a földi diadal háladala.

2. „Alleluja” zeng lelkünkben az égen.

Ez az égi diadal örök akkordja.

Bef.: Fogjuk egybe a mondottakat olyan módon, hogy **számunkra** is igazság legyen ez az apostoli parancs: „Örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek” (Fil. 4,4).

*

III. beszédlánc címe: A győzedelmes önfegyelmzés

1. beszéd: A zárt szemek

Bev.: Érintsük a fény felé forduló érzékeny szempárt, amely kaput nyit a nagy világ lélekbevonu-lásának. – Tárgyalásban kérdezzük: hogyan kellene őrséget állni a „lélek kapuk” előtt, hogy „igazolt vendég” léphessen az ember szentélyébe? Mit kell tehát tennie a lelki embernek?

1. Keveset látok – a „világból”.

2. Sokat látok – az „égiekből”.

Bef.: Boldogan kell leszögezni, hogy erre az ellenőrző és irányító munkára alkalmassá tesz minket – az önfegyelm.

2. beszéd: A zárt ajkak

Bev.: Boldogan hirdessük Isten nagy kincsét, a nyelv ajándékát, amely alkalmassá tesz a gondola-tok közlésére. – De milyennek kell lennie ajkunk csengésének?

1. Némák – mások gyalázására.

a) Megszólalás...

b) Rágalom...

2. Beszédeselek – Isten dicséretére.

a) Akár az Úr „emberfiait” dicsérem.

b) Akár az Atyát magasztalom.

Bef.: Fogjuk egybe a gondolatot így: Isten adta ajkaink a jónak és Isten-dicséretnek örök hír-nökei és harsonázói.

3. beszéd: Az igények leszűkítése

Bev.: Értékeljük önmagunkat, a világot és az Istent. – Magunk: központok vagyunk, a világ felénk törő égi ajándék, és Isten mindent adó és mindent váró égi Atyánk. – Milyen módon kell odafordul-nunk az élet értékeihez?

1. Nekem a kevés is elég...

a) A világból...

b) Önmagam **külső** megemeléséből.

2. De valóban csak az Isten elég...

a) Önmagam tökéletesítésében.

b) Atyám dicséretében.

Bef.: Ez a két szó értelmezendő: **igényszűkítés** és **igényeskedés**. Valóságos életelvem legyen: magam és a világ igénytelenek és az Isten igényese leszek!

4. beszéd: A szenvedés „hosszanna köszöntése”

Bev.: Színezzük ezt a képet: amikor a szenvedés és nyomor kopogtat az ember ajtaján... Tárgyalásban fejtegetjük: mi az első érzésünk és hogyan kell **vele** élnünk?

1. Tán megjelenésekor – nehezen köszöntöm.

Miért?

a) Mert sok jót elvisz.

b) És sok rosszat hoz.

2. De barátságot kötve – Isten követeként üdvözlöm.

De azután vizsgálom...

a) Vajon **teljesen** kifosztó – a kopogtatása?

b) És látom, hogy **lelki gyarapodás** – az ajándékozása.

Bef.: Arra térek ki, hogy végül is **minden, minden jó**, amit Isten küld. – Csak **belső értéke** (!) szerint mérlegeljük! – Így a szenvedés: redemptio vitae!

5. beszéd: A lemondás önkényessége

Bev.: Azt a gondolatot pendítsem meg: az élet sodra mindig és minden pillanatban **elragad** valamit... Az idő – „rabló” vagy „elragadó” hatalom. – Kérdezni kellene: nem volna-e olyan módszer is, amely **jóvá tudná írni** ezt a folyamatot?

1. Önként magamévá teszem...

Ez volna az első lépés! Az érték elvitelnek két útja van:

a) **Elszakad** tőlem sok földi jó... Mit tegyek? Zúgolódjam? Beletörődjem? Készségesen vállalom.

b) **Elhagyok** sok földi jót. Ez a második és a tökéletesebb módszer. Mit tegyek? **Magam** adom oda – lélekkelkészéssel –, amit el akar vinni az élet erőszakkal. Ez az áldozat és ennek gyümölcse: a lelki béke.

2. Aszkézissel – áldozatosan fogadom.

a) A jött bajt (kereszt-fogadás!). Mindent Isten küld. Végül is minden a **nagyobb** (lelki!) **jót** szolgálja.

b) Készséges keresztvállalás. Magam **hozom** és **vállalom**.

Bef.: Ezt a gondolatot színezzük: Isten a küldő, vagy megengedő; én pedig nem lehetek más, mint az örömmel válláló.

*

IV. beszédlánc címe: Kötelességek és tanácsok

1. beszéd: Tartsd meg a tízparancsolatot!

Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy törvények, rendeletek alatt él a természet – Isten szerint... Azután kérdezzük: és az ember?

1. Mert szólt az Úr.

a) Természetünkben.

b) Kinyilatkoztatott igéiben.

2. Ezért tehát kövesse az „Úr fia”.

a) A természet szerint a Teremtő teremtménye, élő műve vagyunk.

b) A megszentelődés útján Isten gyermekeivé nemesedünk.

Bef.: Álljon elénk a parancsoló Isten képe, aki előtt meghajlój az ember élete.

2. beszéd: Kövess engem!

Bev.: A Mester élő alakjának parancsoló szava nyomán induljunk. – A Mester jelezte életút milyenségét keressük...

1. Szűk és köves az élet igazi útja.

a) A széles út – a tömeg útja.

b) A szűk út – a választottak meredek ösvénye.

2. Golgota a célunk kaputárója.

a) Szenvedés a kísérlők.

b) Diadal – a célbafutásunk.

Bef.: Ismételjük azt a bibliai valóságot adó képet: a jerikói rózsás út – a Holt tengerhez vezet, a köves jeruzsálemi út pedig – a Golgotán át – a feltámadás sírjához juttat.

3. beszéd: Az önkéntes szegénység útján...

Bev.: Fejtegezzük a Mester parancsát, amelynek erejével indul útra az Úr választott serege. „Megparancsolta nekik, hogy ne vigyenek az útra semmi mást, csak egy vándorbotot; se kenyeret, se tarisznyát, se pénzt az övükben” (Mk 6,8). – Miben áll tehát az önkéntesen vállalt szegénység?

1. Semmi sem tulajdonod – a földiekből.

2. Sőt még vágyakban is távol maradsz a földiektől.

Bef.: Hirdessük diadallal, hogy az **így** indulók jutalma és ereje: „A hívőket ezek a jelek fogják elkísérni: Az én nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vesznek majd kezükbe, és ha valami halálos mérget isznak, nem árt meg nekik, betegekre teszik a kezüket és azok meggyógyulnak” (Mk 16,17-18). – (Például fejtegethető Szt. Ferenc élete!...).

4. beszéd: Érintetlen tisztaság útján

Bev.: Gondolatunk legyen: liliom tisztaságával köszönt be az életbe az ember... – Tárgyalásunk alapítsa meg és bizonyítsa:

1. „Isten lilioma” vagy – a Teremtő tervében.

a) Liliom – a gyermekvilágban.

b) Liliom – a lélekszolgálat világában.

2. „Isten léleklilioma” maradj – Isten örök kertjében.

a) Magaddal hozod – a lelkekből sarjadzó tiszta lelkeket.

b) És így dicsőíted égben – Uradat Istenedet.

Bef.: Örömmel csendítsük ezt az igazságot: aki élő virága az Isten földi paradicsomának, az örök pompázója Isten boldog mennyországának.

5. beszéd: A tökéletes engedelmisség

Bev.: Az **egyéniség** önállósága és az **irányított egyéniség** értéke értékelendő. De erősen érezzük ki – az **egyéniség** szolgálatát és csak mellékesen érintsük, hogy akár magunk, akár mások reáhatása a döntő, mindig az egyéniség alakulása a lényeg. – Miben áll ez a munka?

1. Hűséges odahajlásban – az első szóra.

a) Felfigyelők a lélek.

b) Hogy hallja az első szót.

2. Alázattal meghajló – minden parancsra.

a) Lemond – saját „önállóságáról”.

b) Hogy kövesse – az előjáró utasítását.

Bef.: Allapítsuk meg, hogy itt nem „letörtség”, vagy „szolgai alázkodás” a lényeg, hanem mások ítélete szerinti készsége életvirágzás. – Ha **csak magadra** hagyatkozol, akkor könnyebb az eltévelyedés, mintha bölcs vezetők alá rendeled életedet.

* *

c) *alcsoport: A megváltásról szóló alapgondolat részei*

A részletekre bontás olyanképpen próbáltatik, hogy a nagybőjt öt vasárnapján **egységesen** fejtegetjük a fenti tételt, két beszédláncre szorítkozva...

I. beszédlánc címe: A megváltás teológiája

1. beszéd: Isten terve – ember vétke

(Dogmatikus beszéd: Az isteni életterv)

Bev.: Aki az emberiség életét komoly szemmel vizsgálja, az reádöbben arra, hogy van valami különös elesettség, amely fonálként húzódik át az egész történelmen. – Zsidó nép, pogány népek sora és a mai élet sodra sem alkot kivételt. – Keményen döbben elénk a kérdés: ilyen gyarló és gyenge az Istennek **emberteremténye**?

1. Isten terve.

Ez az első kérdés. Milyen volt az embert alkotó Isten?

a) Saját lelkét lehelő: „Meg is alkotta az Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet lehelétét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

b) Szabadon dolgozó és önmagát alakító.

c) De boldogságra küldetve. „Boldogok mindannyian, kik szeretnek téged és békédnek örvendeni tudnak” (Tób. 13,18). És ha nem is látod, akkor is keresed.

2. Földnek dísze.

a) Mindenekfelett – értelmi hordozó.

b) Mindenekfelett – akarattal bíró. „Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod?” (Zsolt. 8,5). „...ölsétek magatokra az új embert, aki Isten hasonlóságára tiszta igazságban és szentségben alkotott teremtmény” (Ef. 4,24). „Isten ugyanis halhatatlannak teremtette az embert, és saját hasonlósága képére alkotta” (Bölcs. 2,23). – Mit jelent mindez? Fény gyulladt – az élet sötétségében! Eget érő lélek lobbant – az ember lelkében. Ég trónjához emelkedett – az áldozatok lobbanó lángja. Egekbe tört – a föld emberének imája. Egeket várt – a kidolgozott lelke!

Bef.: Mi ez? **Isteni terv, isteni életkeret.** Magasrendű és Istenhez emelkedő. Szent tehát az isteni mű!

2. beszéd: Ember vétke – Isten kegye

(Dogmatikus beszéd: A végtelen Jóság)

Bev.: A szabad ember Isten képe, de az Isten képe „**saját gögjének**” lett áldozata. A szabad embert – szabad életlehetőségekkel ruházta fel az örök Atya. Életének parancsol, irányt szab. „És parancsola néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél...” (1Móz. 3,16-17). Emberen függött az ember sorsa!

1. Ember vétke...

a) A szabadsággal nem sokáig élt Isten terve szerint az ember. Az Írás így ír: „Arcod verejtekével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térded a porba!” (1Móz. 3,19). Ez az Írás az ember vétkének kinyilatkoztatása.

b) Az emberiség története azután az első tett következménye. Gyenge az értelem és gyarló az akarat. Egyházi tanítás: „értelme elhomályosult, akarata rosszraajló lett”. De ennek további következménye – a szabadsággal való visszaélés. Az egész lényege ez: **a szabadság a vétkezés lehetőségének** alapja; a vele való visszaélés az Istentől való elszakadás ténye. Nem Isten-kép alakul, hanem ember-kép torzul.

2. Isten kegye.

Ember vétke a gög diadala, az Isten kegye a teljes hatalom birtokában lévő Úr szeretetének fensége.

a) Ígéret hangzik – az elvetés helyett. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közéd, ivadékok és ivadéka közéd: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15).

b) Segítő kéz nyúlik felé. – A büntetés ténye sújtja, de az atyai szeretet mégis mellette...

c) Prófétai tüzek lobbannak körülötte...

d) Idők teljessége közeleg feléje.

Bef.: Az isteni terv – szent, az emberi élet – elesett! **Itt a gyökérzete minden rossznak.** – De az isteni kegy nagyobb és döntőbb. Ez azután az ember megváltásának ősi alapja. – A Szeretet győz a szabadosság felett!

3. beszéd: A Kereszt csodaereje (Dogmatikus beszéd: Crux redimens)

Bev.: A szenvedés rövid jelképe: a Kereszt. Az ember és az emberiség benne él a szenvedés és küzdelem forgatagában. – Menekülések ezernyi útját járta, de: eredményét végül is – a Kereszt szimbolikus valóságának elismerésében találta. – A megváltás alap gondolatát a **szenvedés Keresztje** adja, amely a Megváltó életének oltára és így az emberiség életének kiengesztelő áldozata.

1. A Kereszt-áldozat.

Most Krisztus Keresztjéről szóljunk.

a) „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje (1Kor. 1,18).

b) Valóban – áldozat. „...a kereszt által mindkettőt egy testben engesztelte ki Istennel úgy, hogy saját személyében megdöntötte az ellenségeskedést” (Ef. 2,16).

c) Önkéntes – áldozat. „Megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a keresztthalálig” (Fil. 2,8).

Végül: békét szerző áldozat és így az ember életének **fényvető, megváltó és megszentelő** szent áldozata. „...hogy általa békítsen ki magával mindent, ami akár a földön, akár a mennyben van, azzal, hogy keresztjének vérével békességet szerzett mindennek” (Kol. 1,20).

2. A Kereszt felmagasztosulás.

a) **Isten Fiának** felmagasztosulása. „Amint Mózes fölállította a kígyót a pusztában, úgy fogják fölmagasztalni az Emberfiát is” (Jn 3,14). „Ezért Isten fölmagasztalta és minden mást fölülmúló nevet adott neki” (Fil. 2,9). Igaz lett Izaiás szava: „Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Iz. 55,9).

b) **Emberfiainak** felmagasztolási lehetősége. Így azután igényese lehet az égnek. „Ezért is sóhajtozunk itt, mert mennyei hajlékunkat óhajtjuk felöltetni” (2Kor. 5,2). – Így: értelmét látja a szenvedésnek. „Aki föl nem veszi keresztjét s nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,38). „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34). – Így végül egekben élhet. „A mi hazánk azonban a mennyben van” (Fil. 3,20). „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el amid van és árát oszd szét a szegények közt, így kincsed lesz a mennyben” (Mt 19,21).

Bev.: Ilyen módon lép a „nagy múltból” előre a Kereszt képe, amely Pilátus helytartó idején Annás és Kaifás főpapok uralkodása alatt, a Golgota örök áldozati oltárává nemesedett!

4. beszéd: Természetfelettitől – az Isten-fiúságig (Dogmatikus beszéd: Isten terve – ember élete)

Bev.: Ember életének végállomásai ezek: **kezdet és vég. Közbeeső állomás:** emberi tett, az elesés, de a végső állomás az isteni szeretet diadala.

1. Ahogyan az Isten az embert teremtette.

a) A kinyilatkoztatásból tudjuk. „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszómászon, mely mozog a földön” (1Móz. 1,26).

b) A kinyilatkoztatás történetéből tudjuk: „Mi hát az ember, hogy eszedbe jut, s az ember fia, hogy meglátogatod? Angyalaid alá csak kevéssel aláztad, dicsőséggel, nagysággal koronáztad, (fölébe rendelted kezéd minden művének.) Lába alá vetted a mindenséget” (Zsid. 2,6-8).

c) Kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy elesettségre ellenére is Istenhez tartozunk. „De a kegyelemmel nem úgy áll a dolog, mint a bűnbeeséssel. Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt oly sokan meghaltak, Isten kegyelme s az egy embernek, Jézus Krisztusnak kegyelmi ajándéka még bővebben kiad sokakra. A kegyelemmel tehát nem úgy áll a dolog, mint az egy ember bűnével. Az ítélet ugyanis az egy miatt büntetést hozott, a kegyelem viszont sok vétekből megigazulásra vezet” (Róm. 5,15-16).

2. Amivé az embert nemesítette.

Már az Ószövetség jelzi a jövendőt: „Mert tudom, hogy Megváltóm él, s a végső napon felkelek a földről” (Jób 19,25).

a) Visszaállította – az első állapotba. „Megváltást küldött népének, örökre elrendelte szövetségét” (Zsolt. 110,9). „Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, mert meglátogatta és megváltotta népét” (Lk 1,68). „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és váltságul adja oda

életét sokakért” (Mk 10,45). „Átala vagytok ti Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünké, megigazulásunkká, megszentelődésünké és megváltásunkká lett” (1Kor. 1,30).

b) Felemelte – az Isten-fiúság magaslatára. Ennek alaphangját adja Szt. Pál. „...Krisztus Jézus, aki váltságul adta magát mindenkiért” (1Tim. 2,6). Majd fokozza: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). Ezt fejezi ki továbbá: „Tudjuk azonban, hogy az ember nem a törvény tettei alapján igazul meg, hanem a Krisztusba vetett hit által” (Gal. 2,16). A csúcspont pedig ez: „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Róm. 8,15). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

Bef.: Így földön fiává, égben örökösévé alkotta Isten az embert.

5. beszéd: Isten és ember örökös kapcsolata

(Dogmatikus beszéd: Örök személyes találkozás)

Bev.: Mi a föld és ég legnagyobb értéke? Egy szó: **Istenszemély**. De van-e ennek tükörképe? Egy szó: **emberszemély**. – Az anyagi élet egybefogója: a gravitáció és a vitalitás. A személy fűződése: a **szeretet csodás energiája**.

1. Személyes vonzódás az ember és Isten őskapcsa.

a) Maga a teremtés – a jóság és szeretet kiáradása. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette. És megáldá őket...” (1Móz. 1,27 és 28). „Emberi kötelékekkel, a szeretet bilincseivel vonzottam őket; olyan voltam hozzájuk, mint aki leveszi vállukról az igát; és lehajoltam hozzá, hogy ételt adjak neki...” (Oz. 11,4). „Megőrzi az Úr mindazokat, akik őt szeretik...” (Zsolt. 144,20). „Egy az Isten, mindnyájunk Atyja, aki minden fölött áll, mindent átjár és mindenben benne van” (Ef. 4,6).

b) Az Írás egyenesen mondja, hogy az Isten szeret bennünket: „Az Atya ugyanis szeret titeket, mivel ti szerettedek engem, és hittétek, hogy az Istentől jöttem” (Jn 16,27). „Az Úr látókká teszi a vakokat, az Úr felemeli a lesújtottakat, az Úr szereti az igazakat” (Zsolt. 145,8). „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). „Boldog az az ember, aki állja a megpróbáltatást, mert ha hűnek bizonyul, elnyeri az élet koronáját, melyet Isten azoknak ígért meg, akik szeretik őt” (Jak. 1,12): ez tehát már jutalom ígérete. – „Szeresd tehát az Urat, a te Istenedet s tartsd meg parancsolatait, rendeleteit és meghagyásait minden időben” (5Móz. 11,1).

2. A végesnek a Végtelenhez fűződése az isteni kegyelem csodás valósága.

Általános igazság: „Megjelent ugyanis Istennek minden emberre üdvöt árasztó kegyelme, mely arra tanít, hogy szakítsunk az istentelenséggel... Várjuk a boldog reményt: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövételét...” (Tit. 2,11, 12 és 13).

a) Megtisztít. „...mindnyájan ismerni fognak engem, a legkisebbtől a legnagyobbig, úgymond az Úr, minthogy megbocsátom gonoszságukat és bűnükre nem gondolok többé” (Jer. 31,34). – „Minden főpap ugyanis az emberek közül való és az emberek képviselőjére van rendelve az Isten tiszteletével kapcsolatos dolgokban, hogy ajándékot és áldozatot mutasson be a bűnökért” (Zsid. 5,1).

b) Megnemesít. Ez volna a lényeg, mert ez tesz minket Isten gyermekévé és az örök élet várományosává. „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). „Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt, egy által uralkodott a halál, mennyivel inkább uralkodnak az egy Jézus Krisztus által az életben azok, akik a bőséges kegyelem és a megigazulás ajándékát kapják” (Róm. 5,17). – Mivé lettél és miből? „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10). – Sőt örökösei is így vagyunk: „Kegyelméből megigazulva reménybeli örökösei vagyunk az örök életnek” (Tit. 3,7).

Bef.: Már a földön ez a legszentebb és az örök életben ez a diadalmas. Bölcséletileg ez az eredmény: az örök Személy személyes életet él a végnélküli személlyel!

*

II. beszédlánc címe: A megváltás ténye és értéke

1. beszéd: Miben áll a megváltás?

(Dogmatikus beszéd: A megváltás lényege)

A megváltás tárgyi tartalmát két tényező egybecsengése adja. Mik ezek? Krisztus tette és tettének mikéntje. – Vizsgáljuk gyökerében ezt a két mozzanatot.

1. Mit tett Krisztus?

Emberi életének belső rugóit és tevékenységének mozzanatait kellene látnunk.

a) Üdvözít – Isten felé. Az Írás így jellemzi ezt a hivatást: „Fiút fog szülni, akit te Jézusnak nevezel, mert ő szabadítja meg népét bűneitől” (Mt 1,21). Majd így folytatja: „Annak ellenére, hogy (Isten) Fia volt, a szenvedésből tanulta meg az engedelmisséget. Művét befejezve, örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki, mert Isten őt tette főpappá Melkizedek rendje szerint” (Zsid. 5,8-9). – Ennek negatív része a büntörlés. Erről írja az apostol: „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). – Végül is annyit jelent: Isten felé áldozatos elégtételadásra jelentkeznek.

b) Újjászüli az Újszövetségben – az Atya felé. Ez pozitív rész. Erről már jövendöl a próféta is: „Íme napok jönnek, úgymond az Úr, és új szövetségre lépek Izrael házával és Júda házával” (Jer. 31,31). Sőt fokozatosan hirdeti Dániel: „És egy héten sokakkal megerősíti a szövetséget, és a hét közepén megszűnik a véres áldozat és az eledeláldozat, és a templomban a vészhozó undokság leszen, és végességig megmarad a pusztulás” (Dán. 9,27). Továbbá kapcsolható ez a szöveg: „Krisztus azonban mint a jövendő javak főpapja jelent meg s belépett abba a nagyobb és tökéletesebb sátorba, amelyet nem ember keze alkotott, vagyis nem e világból való. Nem is bakok vagy borjak vérével, hanem tulajdon vérével lépett be egyszerismindenkorra a Szentek Szentjébe, s örök megváltást szerzett” (Zsid. 9,11-12). Ez pedig azt jelenti: a bűn fiaiból Isten fiaivá akar alakítani.

2. Hogyan tevékenykedett Krisztus?

De ez a cél és munka valahogyan lesz életadat és valóság. – Mivel éri el ezt az Üdvözítő?

a) Áldozattal. „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). „...Ne csodálkozzatok testvérek, ha a világ gyűlöl titeket” (1Jn. 3,13). –Végül is azt jelenti: elszakadt az engedelmisség áldozatát meghozni nem akaró ember (első bűn!), engedelmes haláláldozattal engesztel a Mester (Keresztáldozat!).

b) Készséges lélekkel. Utolsó vacsora jelenete. Getszemáni kerti jelenet. Kereszten csengő szava: „Beteljesedett!” (Jn 19,30). Ez pedig azt jelenti, amit Izaiás mond: „...mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját” (Iz. 53,7). Benne készséges a szeretettől túlaradó lélek, hogy Atyjához juthasson a megváltott emberi lélek.

Bef.: Így áll elénk az Egyház tanította igazság: A megváltás Krisztusnak mint az emberiség Fejének közvetítő tevékenysége, amely különösképpen a kereszthalál áldozatával bűnbocsánatot és az Isten-fíúság kegyének lehetőségét szerezte számunkra.

*

Ez a beszéd reáépíthető a következő példákra:

- a) Pellico Silvio: „Börtöneim”
- b) François Coppée: „A megváltó szenvedés”
- c) **„Emberhez”** megyek... Hogyan tudnál Istenhez jutni? – Kicsit félnék! Hát Jézushoz miért mérsz bizalommal? Mert: **Ő is ember!**

– Tovább alkalmazható adatok:

1. Jézus alakjai ilyenek:

- a) Gyermek
- b) Tanító
- c) Szegény
- d) Részvétellel élő
- e) Szenvedő
- f) Közvetítő
- g) Ember! A tulajdonságok fokozhatók...

2. **A szenvedés megváltó erő.** Igen! Igen! Megvált a földiektől, elszakít a véges értékektől és így

odalendít a Végtelenhez.

3. Parsifal. „Grál serlegének izzóan forró vére” –áldozati vér és éltető ital. – **Mik a legértékesebb cseppek?** Ital? Bor? Vér? Vér!! Miért? Mert önkéntes életáldozat: a szeretet csordítása.

4. A legnagyobb szeretet. – Mivel mutatja a „pelikán” igazi szeretetét? Vérelével. És édesanya? Életével! És a **Mester?** Utolsó csepp vérenek csordításával. Mi a nagy a vércsordításban? Életerejéből ad szeretettel.

*

2. beszéd: Kik a megváltás részesei?

(Dogmatikus beszéd: A megváltás határa)

Bev.: Az útszéli keresztfák azt hirdetik csendes szótlanágukban: minden üdvének szent nyoszolyája. – De kérdés: hogyan illik reánk a megváltás egyetemességének tétele?

1. Minden ember a megváltás részese – virtualiter.

Zsidó és pogány – Isten gyermeknepe. A „választott nép” hivatottságban, a „pogány” elfogadottságban.

a) A megváltás mindenkié – csírában. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). A zsidó nép választott jellege „elszülötté” tette ezt a népet. De a be nem fogadás ténye egy sorba hozta a pogány népet is. „Ha némelyek hitetlenek voltak, vajon hitelenségük megszünteti Isten hűségét? Egyáltalán nem” (Róm. 3,3-4).

b) De így is Isten legnagyobb adománya. Isten ígérte, Isten küldötte a Messiást és Isten fogadta a megváltást. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Szt. Pál is erre hivatkozik. Emberi érzésünk is azt tartja a legnagyobb értéknek, hogy Isten megváltott nemzedékéhez tartozunk.

2. De csak a kegyelemben élő ember birtokolja – élő valóságban – actualiter.

A megváltás kegyét birtokba kell venni: in concreto! Nem szabad feledni a megváltás áldozati lényegét.

a) Így azután tudjuk: a megváltás – áldozat eredménye. A legnagyobb kincs, mert lehetővé teszi a mi áldozatunk elfogadását. Ezért értelmezhetjük jó lélekkel erre a vonatkozásra is: a megváltás áldozat. „Ha ugyanis akkor, amikor még ellenségei voltunk, Fia halála által kiengesztelődött velünk az Isten, mennyivel inkább szabadulunk most, hogy kibékültünk vele, annak élete árán” (Róm. 5,10). „Mivel pedig a gyermekek teste-vére közös, ugyanúgy részesült azokban ő is. Így akarta halála által legyőzni azt, aki a halálon uralkodott” (Zsid. 2,14-15). „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

b) Így azután értjük: a megváltás alkalmazása áldozatos emberi élet eredménye. Az Úr orvosságot szerzett, az ember orvossággal élve –váltsa meg **önmagát**. Ez is **áldozatos élet**, amelynek lehetőségét adta az Istenember áldozata. (Heterosoteria – autosoteria). Isten teremtett téged nélküled, de nem üdvözít nélküled! Így is igaz: megváltott Krisztus, és kegyelmével üdvözülést lehetsz!

Bef.: Útszéli keresztfák – az áldozatos életre hangolnak! Krisztus magát áldozta értünk, mi készséges odahajlással áldozunk Istennek!

*

Ez a beszéd reáépíthető erre a példára: a fák birodalmában az volt a dicsőségek dicsősége, amikor azt mondhatták egyik-másik testvérré, hogy: **gyümölcse emberek öröme**... A terebélyesek azzal dicsekedtek: szárnyasok otthona vagyunk! Végül a cédrusé lesz a diadal, mert az ő gyümölcse – a **Keresztfá gyümölcse**, az **emberek örök üdvössége**.

*

3. beszéd: kicsoda a Megváltó?

(Dogmatikus beszéd: Jézus Személye?)

Bev.: Szt. Tamás Krisztusról szólván azt mondja: a két véglet: Isten és ember egységes Személye. Csodálatos egység Isten és ember, és épp azért a közvetítésre alkalmas személy. Olyan Személy tehát, kinek emberi természetén át végzett műve a megváltás munkája. – Hogyan értelmezi ezt a kérdést az Egyház?

1. Isten és ember közvetítője. A szellemi életnek két végpontja van. **Ez tárgyi valóság.** De tevékenység szempontjából – az embert tekintve – az emberi élet parabolájának két fókusza van. **A Végtelen az Isten és a véges az ember.** Ezek **együttes** hatása az ember minden tette. Az egyik a végtelenből hat, a másik a véges életből indítja erejét.

a) Krisztus közvetítő. „Hiszen egy az Isten, egy a közvetítő Isten és ember közt: az ember Krisztus Jézus” (1Tim. 2,5). „Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). „...Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt föl is támadt és az Isten jobbán közben is járt értünk” (Róm. 8,34). – Mindez annyit jelent: áldozatos életével Isten és ember között foglal helyet, hogy törölve az ember bűnét, engesztelje Isten haragját.

b) Krisztus – egyetlen közvetítő. „Ezért is üdvözítheti mindörökre azokat, akik általa járulnak Isten elé, mert mindenkor él, hogy közbenjárjon értünk” (Zsid. 7,25). – De nem adatott nekünk más név és Személy, mint a mi Urunk Jézus Krisztus. „Nincsen üdvösség senki másban, akiben üdvözlünk lehetne” (Ap.Csel. 4,12). Benne üdvünk és erőnk! Sem a föld, sem a földi ember nem üdvünk záloga; maga Krisztus, az Istenember életünk Megváltója.

2. Emberiség „eleje” és „Feje”.

Ádámval indul az élet, de Jézus Krisztusban nemesedik az ember.

a) Ezt tanítják – az egyenes tanok. „Mindent lába alá vetett és az egész Egyház fejévé tette őt: ez az ő teste és teljessége, aki mindent mindenben betölt” (Ef. 1,22). Emberiség egyetemének Feje és így emberiség egyetemének megváltó Mestere.

b) Ezt tanítják a hasonlatok. Szegletkö: „Apostolokra és prófétákra alapozott épület vagyok, amelynek maga Krisztus Jézus a szegletköve” (Ef. 2,20). „Ezért mondja az Írás: „Íme választott, becses szegletkövet rakok le Sionban, s aki benne bíz, azt szégyen nem éri” (1Pét. 2,6). – Jegyes: „Hiszen saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja és gondozza, akárcsak Krisztus az Egyházat” (Ef. 5,29). – Szőlőtő: „Én vagyok az igazi szőlőtő” (Jn 15,1). „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők” (Jn 15,5). Mit jelent? Csak Belőle és csak Benne él az „isteni ember”.

Bef.: Ez a mi Urunk Jézus Krisztus Személy és értékes munkája.

4. beszéd: Krisztus – mint ember közvetítő

(Dogmatikus beszéd: Krisztus – ember szerepe)

Bev.: Ki közvetíthet Isten felé? Egyszerű a felelet: aki embernél több és Istennél nem kisebb. Ilyen pedig csak a mi Urunk Jézus Krisztus. – De hogyan lesz Ő Isten – ember közvetítője?

1. Krisztus közvetít – emberi természet szerint.

Krisztus Személye kiemelten egyedülálló. Lényege: két természet és egy Személy. Így tehát:

a) Homo verus. „Akiket ugyanis eleve ismert, azokat előre arra rendelte, hogy hasonlókká váljanak Fia képmásához. Így lesz elsőszülött sok testvér között” (Róm. 8,29). „Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsőszülöttje” (Kol. 1,15). – Tárnyilag azt jelenti: test és lélek. Tehát **teljes ember.**

b) De így is: „homo coelestis”. „Mindnyájan az ő teljességéből merítettünk, kegyelmet kegyelemre halmozva” (Jn 1,16). „Szeretném azonban tudományokra hozni, hogy minden férfi feje Krisztus, az asszony feje a férfi, Krisztus feje pedig az Isten” (1Kor. 11,3). Így már: az emberiség feje. Így már: az emberiség kiemeltje. Így már: az emberiség Egyetlene. – Miért? Mert szubsztanciája az isteni Személy.

2. De közvetít – az Igével való szubsztanciális szerint.

Jézus egy Személy, de két természet.

a) Isten Egyszülöttje Izaiás előremondása szerint: „Gyermek születik ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme. Növekszik majd uralma, s a békének nem leszen vége; Dávid trónján és országa fölött fog ülni, hogy igazságos ítélettel megerősítse és megszilárdítsa mostantól fogva mindörökké; a seregek Urának féltő szeretete műveli majd ezt!” (Iz. 9,6-7).

b) Ez a Személye. Ő – Isten. Ő – Mindenható. Ő – örök.

c) Ezért imádásunk tárgya. Hozzá **nem** közbenjárásért könyörgünk. Tőle várunk. „Benne lakik tes-

tileg az Istenség egész teljessége, benne lettetek ennek a teljességnek részesei: benne, aki minden fejedelemség és hatalmasság feje” (Kol. 2,10). Ő embertestvérünk is, de Tőle kapunk, mert Ő Istenünk. Örök igazságainak alapja ez az Isten valóságát tekintve: „Én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10,30).

Bef.: Szinte mélységes szeretetre hangol az az isteni kegy, hogy az Isten nem mérhetetlenségében közeledik, hanem **embertestvér** alakjában mutatkozik és tevékenykedik. – Mi magyarázza ezt? A Szeretet végtelen nagysága.

*

Ez a beszéd reáépíthető a következő mesére: a hatalmas orkán pusztítása után az egyik hegyi manó odaszüremkezett a százados faóriáshoz és azt mondta neki síró szemmel: milyen kár, hogy te is ki-dőltél, aki olyan **erős** és **hatalmas** voltál a faóriások közül. No, most mi lesz belőled? Az egyik korhadt azt suttogta kissé irigy lelkéből: hát ő is tűzre vettetik... A faóriás hallva ezt a gúnyolódó beszédet, így felelt: belőlem **így is árbocot** faragnak, hogy hozzám, az erőshöz kapaszkodhassanak vitorlakötélen vitorlák, és így is segítsége legyek az embereknek!

*

5. beszéd: A megváltó áldozat

(Dogmatikus beszéd: Krisztus örök erőforrás)

Bev.: Mit ér nekünk a megváltás?

1. Elfogadott áldozatunk – égi Atyánk előtt.

a) Mesterünk áldozata...

b) Égi Atya – elfogadta („Beteljesedett!”: Jn 19,30 és a feltámadás ténye).

2. Életforrásunk –lelkünk kibontakozása idején.

a) Küzdelmekben segít.

b) Küzdelmekben diadalra segít.

3. Örök életerőnk és boldogságunk az „otthonunk” területén.

a) Már itt a földön is.

b) Az örök otthonban vég nélkül.

Bef.: Mi tehát a megváltó áldozat? Örök erő – az áldozatos életre és örök forrás a boldog örökkévalóságra.

*

Ez a beszéd reáépíthető **Jean D'Arc** életbölcseletére. Szent hit töltötte el a földön (az elhivatottság szent hite). Ezért bizakodó hittel élte végig küzdelmes életét. És a vértanúhalál estéjén? Örvendező volt a hite, hogy a feltámadt Mesterrel is a feltámadtak dicsőségét növeli.

* *

d) *alcsoport: A megváltás értelmezése*

Bár az **előző** két beszédlánc összefoglaló és alkalmazható beszédvázlatokat közölt a „**Megváltás**”-ról, mégis jónak tartjuk, ha – az előzőket is belekapcsolva! – egy egész és rendszeres **felvázolási tervezetet** írunk, amely a világ legnagyobb kérdését beszédláncokba fonva egységesen adja... Az egész kérdés együttesnek azt a gondolatot kellene szónoki formába öntenie: a megváltás az emberiség legnagyobb és legszentebb mozzanata; legyen tehát a **mi** életünknek is sarkpontja!

I. beszédlánc címe: A megváltás teológiája

Ez a tétel az **előző, c) alcsoport** I. beszédláncában megtalálható és teljes egészében **idekapcsolható**.

II. beszédlánc címe: A megváltástörténelemnek előkészítése

1. beszéd: Legenda, vagy valóság?

Bev.: Ez a két fogalom magyarázandó olyanképpen, hogy a történelem **valós események emléke**, a legenda pedig **költött események** agyszüleménye. – Tárgyalásunkban csak előkészítjük az egész beszédlánc tartalmát és üdvökonómia valóságát ilyenképpen:

1. Álmodozó lelkünk ködös képeket rajzolhat.

Ez a legendák eredete.

2. De az Isten szeretete csodás áramlását adhatja.

Ezt mondja az Írás: „Ha elolvassátok, megérthetitek, hogy megismertem Krisztus titkát, amelyről a korábbi időkben nem tudtak az emberek úgy, ahogy most a szent apostoloknak és prófétáknak kinyilatkoztatta a Lélek...” (Ef. 3,4-5). – Ez a történelem lehetősége. Ennek **való** feljegyzéseit fogjuk tovább nyomon kísérni.

Bef.: Foglaljuk egybe az egészet mondván: mi hiszünk az Isten végtelen szeretetében és így hiszünk a földreszálló Aldozat valóságának lehetőségében.

2. beszéd: Az emberi lélek könyve

Bev.: Emeljük ki, hogy **első írott könyvnek** az emberi lélek **Isten írta lapjait** tekintjük. – Mit írt ebbe az Isten? – Tárgyalásban jelezzük ezt a tényt:

1. Emberi életünk bevéselt szövege, hogy várjuk az Életboldogítót...

2. Emberi életünk belső motorja, hogy keressük a jövőt szolgáló Életlendítőt.

Bef.: Állapítsuk meg, hogy **ez a titkos könyv** –Isten írta szövegeket hordoz és így az emberlelket arra készíti és képesíti, hogy a **történelemnek ember írta feljegyzéseiben** felismerje az Isten gondolta életadatok igazságát.

3. beszéd: Az Írások könyve

Bev.: Azt igazoljuk, hogy amit lelkünk vágyaként írt „életünk könyvébe” az Isten, azt papiruszra vetették – Isten kegyelméből – az Úr választottjai. – Hogyan és kik szólnak a megváltásról?

1. A próféták szavára...

2. A profán írók vágyakozást tükröző szövegeire.

Bef.: Jelezzük: Isten **így is** előkészíti és bennünk erősíti a hitünk igazát.

4. beszéd: Az idők teljessége

Bev.: Az ígéretek teljesülésének gondolatát kellene megragadni. „...Fiút fog szülni, akit te Jézusnak nevezel, mert ő szabadítja meg népét bűneitől” (Mt 1,21).

1. Mi történt Augustus császár 15. esztendejében?

Ez – születési tény közlése.

2. Mi történt a Juda hatalmának elvesztésével?

Ez a született Gyermekek jellegzetessége kérdése.

Bef.: Igazoljuk, hogy ez az a Gyermekek, akiről Izaiás így szólt: „Gyermekek születik ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóságnak Atyja, a béke Fejedelme” (Iz. 9,6).

5. beszéd: A mi időnk teljesülése

Bev.: Azt kellene érinteni, hogy amit Isten előkészített az **emberiségnek**, vajon annak elfogadását előkészítette-e a **mi lelkünkben**?

1. Szavahihető tanúk életáldozatával erősíti...

Ez történelmi érv!

2. Kegyelmeből eredő hitünket állandóan növeli...

Ez a közvetlen Isten – ember kapcsolatnak vitális érve.

Bef.: Örömmel állapítsuk meg Tertulliánal: Anima humana naturaliter christiana! – Vagyis: minket Isten **olyanná** tett, hogy **alkalmasak** vagyunk szent titkának befogadására.

*

III. beszédlánc címe: A megváltás történelmi ténye

Ez a beszédlánc olyan módon akarja továbbépíteni az előző beszédlánc tétéleit, hogy **valóságos álmásokban** mutatja be a megváltás **történelmi mozzanatait**.

1. beszéd: Krisztus Jézus született

Bev.: A karácsony öröme jellemezhető. Ebből kell **visszamenni** – a történelmi Karácsonyra.

1. Szemtanúk és közvetlen hallomást mondók írják...

2. Igazukért halált halók állítva igazolják...

Bef.: Így lesz a betlehemi éjszaka az egész emberiség életének hajnalhasadása. „Ha elolvassátok, megérthetitek, hogy megismertem Krisztus titkát, amelyről a korábbi időkben nem tudtak az emberek úgy, ahogy most a szent apostoloknak és prófétáknak kinyilatkoztatta a Lélek...” (Ef. 3,4-5).

2. beszéd: Krisztus Jézus velünk élt

Bev.: Krisztus **embersége** magyarázandó és igazolandó.

1. Valóságos ember.

„Mária... megszülte elsőszülött fiát, pólyába takarta és jászolba fektette” (Lk 2,7).

2. És hivatásos Küldött.

„Tulajdon Fiát küldte el a bűn miatt a bűnös testhez hasonló alakban, hogy elítélje a testben lévő bűnt, s hogy beteljesedjék rajtunk, akik nem a test, hanem a lélek szerint élünk, amit csak rendel a törvény” (Róm. 8,3-4).

Bef.: Izaiás szövege és Szt. Pál írása fogandó egybe. „Valóban a mi betegségeinket ő hordozta, s a mi fájdalmainkat ő viselte... Feláldoztatott, mert ő maga akarta...” (Iz. 53,4 és 7). „Szeretéből arra rendelt, hogy –akarátának tetszése szerint– Jézus Krisztus által fogadott fiaivá legyünk, s magasztaljuk fölséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában fölkarolt minket” (Ef. 1,5-6).

3. beszéd: Krisztus Jézus áldozatosan tanított

Bev.: Már **Krisztus istensége** lenne a fő gondolatok alaphangja. – Úgy tanít, mint aki **mindent tud** és **mindenek Ura**. Sőt magát is – Istenfiának mondja.

1. Emberéletnek igaz útját mutatja.

„Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

2. És Isten voltával az igazságát tanítja.

„Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak én általam” (Jn 14,6).

Bef.: Álljon elénk ez az igazság: „Kezdetben volt a Ige, és az Ige Istennél volt... Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen /Jn 1,12/.

4. beszéd: Krisztus Jézus értünk kereszthalált szenvedett

Bev.: A bírói ítélet és a kereszthalál színezhető... Tárgyalásban az áldozat **jellegét** kell magyaráznunk.

1. Isten prófétái szavai szerint – áldozati Bárány.

„Küldd el, Uram, a bárányt, a föld urát...” (Iz. 16,1).

2. Az Újszövetség szavai szerint Mesterünk – élő Áldozat.

„Azután megmutatta nekem az élő vizek folyóját, mely kristálytisztán fakadt Isten és a Bárány

trónjából... Boldog, aki megmossa ruháját (a Bárány vérében)! Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel. 22,1 és 14).

Bef.: Foglaljuk össze mondatainkat Szt. Pál szavaival: „Mint békeszerző a két népet egyggyé: új emberré teremtette, és a kereszttel által mindkettőt egy testben engesztelte ki Istennel úgy, hogy saját személyében megdöntötte az ellenségeskedést” (Ef. 2,15-16).

5. beszéd: Krisztus Jézus rajtunk most is uralkodik

Bev.: Az Eucharisztikus Kongresszus himnusza csendítendő: „...Christus regnat...”

1. Ura – egyéni életünknek.

„Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, – és nyugalmat találtok lelketeknek” (Mt 11,29).

2. Uralkodója az emberiség egyetemének.

„Ő a Testnek, az Egyháznak feje. Ő a kezdet, elsőszülött a holtak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben” (Kol. 1,18).

Bef.: A „Rex Christus” ünnepének fejtegetésével zárjuk beszédünket. Végül áttolható a kérdés eszkatológikus vonalra is mondván: **Örök Urunk az Isten!**

*

IV. beszédlánc címe: A megváltás belső értéke

Itt már Krisztus és Egyháza szavaira építkezünk!

1. beszéd: Törli a bűnt

Bev.: Röviden ismertessük: Istentől való szakadásunk oka a bűn, Istenhez kapcsolódásunk alapja a Megváltó kegye.

1. Életterhünk – az eredendő bűn állapota.

„A bűn egy ember által lépett a világba, s a bűn miatt a halál, és így a halál minden emberre áterjedt, mert mindnyájan bűnbeestek...” (Róm. 5,12). De: „Most azonban ti, akik messze voltatok, Krisztus Jézusban közel jutottatok, Krisztus vére által” (Ef. 2,13). „Nagy volt a ti váltságdíjatok. Dicsőítétek meg (és hordozzátok) tehát az Istent testetekben” (1Kor. 6,20).

2. Életterhünk – a személyes bűn súlya.

„...Egy a közvetítő Isten és ember közt: az ember Krisztus Jézus, aki váltságul adta magát mindenkiért” (1Tim. 2,5-6). „Ő (Isten) a bűn hordozójává tette értünk azt, aki bűnt nem ismert, hogy általa Isten igazságának részese legyünk” (2Kor. 5,21). „Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor az átok hordozójává lett értünk” (Gal. 3,13).

Bef.: Uraljunk arra, hogy ezeket törli a Megváltó.

2. beszéd: Lehetőséget biztosít – az „isteni életre”

Bev.: Erősen ki kell emelni: nem egyszerű bűnbocsánat az ember igazi Isten adta kegyelme, hanem az „isteni élet” lehetősége... – Hogyan lesz ez életvalósággá?

1. Isteni természetével gazdagít az Úr.

„Most azonban az Istenben való megigazulás a törvénytől függetlenül lett nyilvánvalóvá. Erről tanúskodnak a törvény és a próféták: az Isten előtt történő megigazulásról Jézus Krisztusban való hit által” (Róm. 3,21-22). „Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött Fiát küldte a világra, hogy általa éljünk. A szeretet ebben mutatkozik meg: Nem mi szeretjük Istent, hanem ő szeretett minket, és elküldte Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért” (1Jn. 4,9-10).

2. Lelkünk szentélyében bennünk él az Úr.

„Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). „Őrizd meg a rád bízott javakat a Szentlélek erejével, aki bennünk lakik” (2Tim. 1,14).

Bef.: Ezt fogja eredményként levezetni: így **csak** isteni életet élhet az ember, mert „isteni természetét” indítja – maga a lélek lakója: az Isten. Velünk van az Isten. „Minden hatalmat és dicsőséget

neked adok, mondta, mert én kaptam meg és annak adom, akinek akarom” (Lk 4,6).

3. beszéd: De alkalmas-e erre az ember?

Bev.: Azt a kérdést vessük fel: hogy lehet **istenivé** – a „föld embere”?

1. Maga erejéből nem.

Maga az emberi természet képtelen erre. „Hiszen nélkülem semmit sem tehetek” (Jn 15,5).

2. De a végtelen Szeretet bőségéből igen.

De az „isteni természet” összehangol vele. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” /Gal. 2,20/. „Mindannak azonban, aki benne hisz, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

Bef.: Örömmel mondjuk: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

4. beszéd: És hogyan lesz életvalóság ez az isteni kegyelem?

Bev.: Ezt kellene érinteni: a legmagasabb rendű „**valóságos adomány**” a kegyelem; de kérdés marad: hogyan lesz **természetfeletti életet teremtő** a lelkünk?

1. Cselekszünk – az isteni természetén át...

„Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt oly sokan meghaltak, Isten kegyelme s az egy embernek, Jézus Krisztusnak kegyelmi ajándéka még bővebben kiárad sokakra... Az ítélet ugyanis az egy miatt büntetést hozott, a kegyelem viszont sok vétkekből megigazulásra vezet. Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt, egy által uralkodott a halál, mennyivel inkább uralkodnak az egy Jézus Krisztus által az életben azok, akik a bőséges kegyelem és a megigazulás ajándékát kapják... Amint tehát egynek bűnbeeséséből büntetés szállt minden emberre, úgy árad minden emberre életadó megigazulás egynek igaz volta miatt. Amint ugyanis egynek engedetlensége miatt bűnössé váltak sokan, úgy sokan megigazulnak egynek engedelmissége miatt. Közbejött a törvény, hogy fokozódjék a bűnözés. Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túlaradt a kegyelem, hogy amint halálhozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örökéletre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Róm. 15-20).

2. Látunk, értékelünk – az Isten Személyén át.

„Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Kiemelendő, hogy Isten fiaiként élünk a földön és Isten fiaiként élünk a mennyben.

5. beszéd: És hogyan lesz örök kötelék a szent ajándék?

Bev.: Azt kell kérdezni, hogy mi lesz a megváltás **belső** értéke – az örök életben?

1. „Per lumen gloriae” látjuk az Istent.

„Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

2. „Per charitatem perfectam” boldogan élvezzük az Istent!

„Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Ez a tétel érintendő: A Kereszt ereje – az örök kapuk felnyitója.

*

V. beszédlánc címe: A megváltás egyetemessége

1. beszéd: A választott népé?

Bev.: Szt. Pál szövegével kezdjük: „Mi előnye van tehát a zsidóknak? S mi haszna a körülmetélésnek? Minden tekintetben sok. Először is az, hogy Isten rájuk bízta kinyilatkoztatását” (Róm. 3,1-2).

1. Üdvösségi ígéreteink őrzője és közlője a „választott nép”.

„Te ugyanis az Úrnak, a te Istenednek szentelt nép vagy: téged kiválasztott az Úr, a te Istened, hogy tulajdon népe légy minden nép közül, mely a földön vagyon” (5Móz. 7,6). „Kiben magamhoz vettem a föld végéről, és elhívtalak messziségeiről, s akinek azt mondtam: szolgálj vagy te, kiválasztottalak, és nem vetlek el” (Iz. 41,9). „Az Úr pedig ma téged választott, hogy tulajdon népe légy,

amint szólott néked s megtartsd minden parancsolatát” (5Móz. 26,18). „(Emberfia) szétküldi angyalait és összegyűjti választottait a szélrózsa minden irányából a föld szélétől az ég határáig” (Mk 13,27).

2. Isten lelkének tartozéka minden nemzedék.

A választottak és a meghívottak. „Így lesznek az utolsókból elsők s az elsőkből utolsók” (Mt 20,16).

Bef.: Szt.János szövegére kell kijutni: „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból való. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

2. beszéd: A „hivatalosak”?

Bev.: Érintsük a dogmatikai igazságot: vannak hivatalosak és kiválasztottak.

1. Vannak olyan lelkek, kiket sodorva ragad a Lélek.

Nagyobb a kegyelem, de nagyobb a feladat (Saul – Szt. Pál...).

2. De mindenki számára elégséges erőt ad a Szentlélek.

Kisebb a kegyelmi elhivatás, kisebb a kötelesség és mégis egyenlő a jutalom... (szőlőmunkások!). Mindenkinek szól: „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?...” (Mt 20,6).

Bef.: Foglaljuk össze: Isten elhivatottjai – hivatással áldottjai, de a **munka lelkületének minősége** – az Isten jutalmának mércéje (erről a nagy tételről sokat írtunk máshol...).

3. beszéd: Jóké, vagy a bűnösöké?

Bev.: Térjünk arra a tételre: az ember igen hajlamos a **jó** és a **rossz** osztályozására... Isten szeme az igazán ítélő és a **tetteket gyökérzetükben** látó.

1. A jók jutalmazója az Isten.

„Tárujlatok fel, hatalmas kapuk, tárujlatok fel, örök kapuk” (Zsolt. 23,7).

2. A bűnösöket pedig jókká változtatja az Isten.

„Ha valakinek száz juha van s egy elcsatangol közülük, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a hegyen és nem megy, hogy megkeresse az eltévedtet?” (Mt 18,12).

Bef.: Leszögezhető Szt. Pál szövege: „El is veszi mindegyik jutalmát fáradtságához mérten. Istennek vagyunk ugyanis munkatársai...” (1Kor. 3,8). De hozzátehető és teendő: de Isten mindenkit **jóvá tehet, jóvá akar tenni és üdvösségre segít.**

4. beszéd: Mindenkié – a lehetőségben

Bev.: Azt az örvendező hírt hangoztassuk, amelyet szt.János így fejez ki: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

1. Minden ember – „Isten fia”.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). „Amíg veletek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiait legyetek” (Jn 12,36).

2. Minden „Isten fia” – az Atya szeretetének tárgya.

„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

Bef.: Boldogan állapítsuk meg: nincs elkárhozásra ítélt emberi teremtmény.

5. beszéd: A „Krisztust keresők” – valóságban

Bev.: Ezt fejtegetjük: a megváltás minden ember üdvözülésének lehetőségét hozza, a Krisztus keresés pedig az üdvözülést biztosítja (Quaerere Christum „in volo”).

1. Akik keresik – megtalálják.

„Mondom tehát nektek: Kérjetek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Lk 11,9).

2. Akik megtalálják – azok az élet igazi útját tapossák.

„Ők mindjárt ott is hagyták a hálót és csatlakoztak hozzá” (Mt 4,20). „Menj, hited meggyógyított téged”. Azonnal visszanyerte látását és csatlakozott hozzá az útján” (Mk 10,52).

Bef.: Igazolódjék életünkben Szt. János szövege: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). – Nyomában járunk, és így boldogít minket is az isteni ígéret: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

*

VI. beszédlánc címe: A megváltás alanyi értelmezése

1. beszéd: Születünk – a bűn állapotában

Bev.: Szt.Pál szövegével kezdjük: „Amint a bűn egy ember által lépett a világba, s a bűn miatt a halál, és így a halál minden emberre áterjedt, mert mindnyájan bűnbeestek...” (Róm. 5,12).

1. Az akaratos szembefordulás – a bűn eredete.

Isten parancsa ez volt: „A paradicsom minden fájáról ehető, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod...” (1Móz. 2,16-17). „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

2. Az átszármazó bűnös állapot (status lapsae naturae) – az egyes ember terhe.

„A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,15).

Bef.: Utaljunk arra, hogy a bűnök lehetősége és sora az Isten adta szabadság velejárója. És ennek ellenére a szabadság több, mint a törvény tudattalan kényszere.

2. beszéd: Újjászületünk – a kegyelem erejében

Bev.: Érintsük ezt az igazságot: Isten jósága kimeríthetetlen az emberrel szemben.

1. Isten jósága kegyelmét árasztja...

2. Kegyelmeinek vétele – életünk boldogítója.

Bef.: Boldogan mondjuk: „Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem, hogy amint halálhozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örökéletre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Róm. 5,20-21).

3. beszéd: Elbukhatunk – az emberi gyengeségben

Bev.: Ezt a tételt kell megkondítani: a megváltás is megőrzi szabadságunkat, és a megváltott helyzetben is elérheti a gyenge ember. – Tárgyalásban okadatoljuk a tételt.

1. Életterheink és rossz hajlamaink megtörhetnek.

Eltérhetünk Isten útjáról.

2. De Mesterünk kegyelme biztosan felemelhet.

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10).

Bef.: Vigasztalóként idézzük az Úr szavát: „Uram, ha vét ellenem testvérem, hányszor kell megbocsátanom? Talán hétszer?” Jézus így felelt: „Nem mondom: hétszer, hanem hetvenszer hétszer” (Mt 18,21-22).

4. beszéd: Diadalmassá válunk

Bev.: Pendítsük meg ezt az igazságot: Krisztusban győzedelmesek leszünk. „Ki győzi le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?” (1Jn. 5,5).

1. Megváltónk diadalt aratott.

„A világban üldözést szenvedtek, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

2. Vele mi is diadalmaskodunk.

„Minden ugyanis, ami Istentől született, győzedelmeskedik a világon. A győzelem, amely diadalt arat a világon: a mi hitünk” (1Jn. 5,4).

Bef.: Örömmel idézzük a Jelenések könyvét: Akinek füle van, hallja meg mit mond a Lélek az

egyházaknak: A győztesnek az élet fájáról adok enni, amely Isten paradicsomában van” (Jel. 2,7).

5. beszéd: Diadalmaskodásunk – örök életünk

Bev.: Szt. Pál szövegét idézzük: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövetelét” (2Tim. 4,7-8).

1. Harcos lélekkel kidolgoztuk.

„Katonasor az ember élete a földön” (Jób 7,1).

2. Boldog étellel élvezhetjük.

Lásd: a nyolc boldogságot (Mt 5. fejj.)

Bef.: Állapítsuk meg: valóban célbafuthat az ember, ha Isten kegyelmével dolgozik földi életében.

*

VII. beszédlánc címe: A „megváltott nemzedék” élete

1. beszéd: Lát – isteni szemmel

Bev.: Magyarázni kellene az emberi felületlátást és az Isten mélységlátását.

Ebből az utóbbiból merít az ember.

1. Észreveszi a végességnek kisebb értékét.

„Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak.” (Mt 6,19).

2. Sőt meglátja a végnélküliek valóságos értelmét.

Bef.: Állapítsuk meg: ez az egész az Istenen alapuló hit látása.

2. beszéd: Íté – isteni értelemmel

Bev.: Azt hangoztassa: ítéleteinknek gyökérszete – a meglátás mikéntje. – Tárgyalásunk ezt a tételt igazolja: isteni látásunk alapján – isteni az ítélkezés.

1. „Tantum...”

2. Quantum...”

Bef.: Állapítsuk meg: ez a helyes ítélkezés!

3. beszéd: Cselekszik – isteni lélekkel

Bev.: Az „isteni cselekvés” gyökérszete említendő: a kegyelem. Ebből sarjad az isteni életfakadás.

1. Újjászült – a megigazulás kegyele.

„Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

2. Isteni gyümölcsöket teremjen az új ember lelke.

Életünkről mondható: „Az arató már most megkapja bérét és egybegyűjti a termést az örök életre, hogy együtt örüljön a vető az aratóval” (Jn 4,36).

Bef.: Utaljunk arra: így leszünk igazi szőlővesszők. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz.” (Jn 15,5).

4. beszéd: Istenivé tesz – az Isten természetével

Bev.: Szt. Péter igéjét idézzük: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – Tárgyalásban így magyarázzuk az Isten jóságát és az ember istenképességét:

1. Képére teremtette az első isteni lépésben.

„Meg is teremté az Isten az embert a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és aszszónynak teremtette” (1Móz. 1,27).

2. Természetével gazdagított a megváltás kegyelmével.

„Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Állapítsuk meg: a „megváltott nemzedék” – „isteni nemzedék”.

5. beszéd: Szeretetet sugárzik isteni élete

Bev.: Szt. János szövege alapján hallgassunk Mesterünk szavára: „Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt” (Jn 13,35).

1. Szeretetre nevelte népét a Mester.

„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. Ez az első parancs. A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Ezeknél nagyobb parancs nincsen” (Mk 12,30-31).

2. Szeretet sugárzást kíván és szeretetben való boldogságot ígér a Mester.

„Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben” (Jn 15,9). „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok” (Jn 15,4).

Bef.: Szt. János szövegére építkezzünk: „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,8). Aki **birtokolja** az Istent, az szeretetet sugároz szertesét.

*

VIII. beszédlánc címe: Hol van a „megváltott nemzedék”?

1. beszéd: Talán mi vagyunk?

Bev.: Nehéz volna a felelet, ha az **élet külső jelei szerint** ítélnők meg az embereket.

1. A rossz kifelé forduló látszata szerint „nincsenek”...

(a rossz kifelé ható és látható, a jó pedig zárt szentélybe húzódó...)

2. De a belső lelkület-látó Isten előtt és életben élnek... (mennyi **jót** tesznek még a „gonoszok” is)

Bef.: Isten szemének látása az igaz! – Mi is **így** ítéljük!

2. beszéd: Hiszen ezeknek életjegyeit nem találjuk

Bev.: Nem látjuk „isteni jegyeiket”?

1. Első pillanatra – nem.

2. De alapos lélekvizsgálat alapján – igen.

(gyermek életének „feltárása” is ezt mutatja!)

Bef.: Gondolj csak Dickens: „Twist Oliver”-jére... Mit mutat a külső és mit zár a belső?!...

3. beszéd: De a jó felé törünk...

Bev.: Figyeljük csak meg: az emberek egyetemének vágya: jót szerezni!...

1. Krisztus nélkül – a rosszat ítéljük jónak.

2. Krisztus fényével – még a rosszból is jó termelődik.

Bef.: Íme! Az emberek Krisztussal – a jó keresői!

4. beszéd: És Krisztushoz kapaszkodunk

Bev.: Életünk alapkérdése: quo me vertam?

1. Krisztushoz fonódunk.

2. És Krisztussal haladunk.

Bef.: Ez a törtetés is azt mutatja: van megváltott nemzedék! (A **megtérők** is ezt igazolják!)

5. beszéd: És mi hová tartozunk?

Bev.: Mivel krisztusi megváltott nemzedék vagyunk...

1. Talán a tévelygőkkel tévelyegtünk.

2. De végül a hazatértekkel örvendezünk.

Bef.: Beati possidentes!

*

IX. beszédlánc címe: Az élet optimizmusa**1. beszéd: Isten az életforrásunk**

Bev.: Kicsoda lehet boldogtalan? Az elhagyatottság elhagyatottja! – De mi mit tudunk magunkról?

1. Küldött az égi Atya.

2. Hazavár az égi Atya.

Bef.: Így állandó a **személyes** kapcsolat boldogsága.

2. beszéd: Isten az életsodródító hatalmunk

Bev.: A folyamfelszínen sodródó hulladék – partravetett szemétté leszen... És az „élettenger embe-
re”?

1. Istenatya az életsodródást adó.

a) Ezért törtet az ember.

b) Ezért jut előre az ember.

2. Istenatya az állandó kegyelemmel segítő.

Bef.: Nem „hordalékok”, hanem „életzarándokok” vagyunk. Ez boldogít?!

3. beszéd: Isten tengerébe sodródunk

Bev.: De az életsodródás merre vezet? A sír szakadékába, vagy az örök élet partjára?

1. Az örök partról indulunk.

2. Az örök partok felé sodródunk.

Bef.: És ott?... Az égi Atya vár bennünket.

4. beszéd: Isten világába térünk

Bev.: **Emberi** mivoltunk nehezen tudja értelmezni Krisztus ígérését, amely így szól: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természetnek részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

1. De hitünk ezzel biztat.

2. És életünk ezzel boldogul.

Bef.: A **hazatérés** boldogjai lehetünk!

5. beszéd: Az élet Tengerében a „tudatos csepp életét” éljük

Bev.: A mi legnagyobb földi kincsünk – a személyes öntudat. De ezt éri-e az ember?

1. Az Atya és fia viszonya tudatos.

2. Az Atya és fia boldogsága öntudatos.

Bef.: Az „Én”, mellett él az „én”.

*

X. beszédlánc címe: Az „isteni ember” – a világ „csodalénye”

1. beszéd: Csak tapossa a földet?...

Bev.: „Kicsoda az ember?” (Carrel)...

1. Vándorként dolgozó...**2. De életcélra és így életre törő...**

Bef.: Tapossa a láb a földet, de áhítozza a lélek az eget.

2. beszéd: De uralja az eget

Bev.: Mit tart Úrnak az ember? Csak a földet?

1. Hódolatosan uralja az eget.**2. Mert az egetől bírja a földet.**

Bef.: Úr az ég, és hódolatos az ember!

3. beszéd: De igényli is az eget

Bev.: De meddig terjed az emberi lélek igényhatára?

1. Kiszélesedik – a földiek területére.

a) Anyagiak...

b) Lelkiek...

c) Szellemiak...

2. De felemelkedik az eget végtelenségére.

a) Azért, mert odatartozik.

b) Azért, mert ez a boldogsághoz tartozik.

Bef.: Égi lények vagyunk!

4. beszéd: Sőt járja is az égi utat

Bev.: Mi a mi utunk? Bölcsőtől – koporsóig?... Nem! Nem!

1. Földön is isteni lehet az életünk.

„Annak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

2. Égben pedig isteni a boldogságunk.

„Ma mégcsak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok. Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,12 és 13).

Bef.: Égi tehát a mi utunk!

5. beszéd: Végre hazajut az égi úton

Bev.: De mi az igazi életút? –Jézus mondja mondván: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6).

1. Járjunk tehát Jézussal!**2. Célbajutunk Jézussal!**

Bef.: Ilyen életútjárás – boldog optimizmusra hangol.

*

XI. beszédlánc címe: Ilyen hatalmas a megváltás értéke**1. beszéd: A rosszat leértékli**

Bev.: A „sopánkodó ember” mindenben rosszat lát. És a „megváltott ember”?

1. Átfutónak látja a rosszat.**2. Diadalmasnak tudja a jót.**

„A világban üldözést szenvedtek, de bíztatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

Bef.: „Mit féltek kicsinyhitűek?” (Mt 8,26)...

2. beszéd: A jót felbecsüli

Bev.: A „hittel néző” mindenben Isten művét látja. „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31).

1. **Minden jó – eredetben.**
2. **Minden lehet jó – az életúton.**
3. **Minden jó – az élet célbafutásában.**

Bef.: Ez azt jelenti: mindig Istennél. „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

3. beszéd: A rossz és jó harcát értékli

Bev.: Isten tervében és **megváltói** kegyelmében – győzelmes az ember. – Miért?

1. **Krisztus győzött – a bűn és halál felett.**
2. **Az ember is győzhet minden gonosz felett.**

Bef.: És épp ennek a harcnak erőfeszítő munkáját értékli az Isten.

4. beszéd: A gonosz erőtlenségét biztosítja

Bev.: Mi az ember életében a közvetlenül észlelhető megváltói kegyelem?

1. **Gyengének érezheti a gonosz hatalmát.**
2. **Mert erős a Szeretet kiáradása.**

Bef.: A megváltás végül is égi ajándék, amelynek kegyelmi forrásozása ember életdiadalát biztosítja.

5. beszéd: A jóság végső diadalát megszerzi

Bev.: És a legvégső eredmény?

1. **A földi életben istenien jó lehet az ember.**

„Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részesivé legyetek” (2Pét. 1,4).

2. **A végnélküli életben Istennel élhet az ember.**

„Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Íme! Ez a megváltás ereje.

*

XII. beszédlánc címe: Ilyenné tesz a megváltás élő hite

1. beszéd: **Istent látóvá...**
2. beszéd: **Istent szeretővé**
3. beszéd: **Istent dicsőítővé**
4. beszéd: **Istent hordozóvá**
5. beszéd: **Istennel együttélővé**

**

e) *alcsoport*: „Az örök partraérés útja”

Bár az egész tételnek egységes kibontását adná az egész sorozat, mégis egy-egy beszédlánc maga is egészet alkot, sőt egy-egy beszédtétel is egészként fejtegethető.

I. beszédlánc címe: Az emberek életútja

1. beszéd: Kezdetünk – a bölcső

Bev.: Az élethajnal kicsi fészke, a bölcső színezendő... Tehetetlen „isteni követ” a gyermek, de a „lehetőségek kincsével áldott” minden induló.

1. Isten kegye bőven árad az öntudatlan gyermekre.

2. Ember gondja ezt a nagy értéket virágba szökkenteni.

Bef.: Vessük fel a kérdést: quis puer ille erit?... Felelet: Isten mindent adott és ad, embertől függ tehát a felhasználás mikéntje.

2. beszéd: Fejlődési helyünk: a családi szentély

Bev.: A „madárfészek” hasonlatát vethetnők fel. Ezután könnyedén áttérhetünk arra a tételre: életünk fészke – a családi szentély. – Tárgyalásban a szentély jellegére kellene építkeznünk.

1. Itt lesz szolgálat és tisztelet tárgya a gyermek.

2. Itt lesz áldozópap és papnő a szülői szeretet.

Bef.: Így fogható egybe az egész fejtegetés: áldozatok szent helye a szentély! – Szülői életáldozat helye – a család. De különösen akkor, ha az Isten terve szerint hoz mindent áldozatul, az Istennek mindenekfelett, még az életszolgálatban is hódoló ember. Így a sok családi szentély együttese – az **Isten földi szentélyévé** szélesíthető.

3. beszéd: Működési helyünk: a munkaterület

Bev.: A föld mutatandó be, ahol tevékenységben tölti életét az ember. – Munka nélkül nincs igazi emberi élet; tehát a munkaterületen való tevékenykedés emberi fejlődésünk nélkülözhetetlen tartalma. – Tárgyalásunk osztályozza a munkahelyeket és **mindenütt** utaljon arra, hogy ez a hely is a lélekszolgálat területe. – Mik ezek a helyek tehát?

1. Az édes anyaföld (földművelés).

2. Az erőt igénylő üllő (vasmunkás).

3. A szellemi erőt követelő dolgozóasztal (szellemi dolgozóasztal).

a) Elméleti tudomány asztala...

b) Kutató tudomány asztala...

c) Irodai asztal...

Bef.: Az foglalandó egybe, hogy **minden** munkaterület végül is **lélekgazdagodást** hoz, és a gazdagodott lélek – Istenhez törve akar tökéletes gazdagságot nyerni!

4. beszéd: Küzdelmeink helye – az életút

Bev.: Az élet és az életmunka nehézségeire kellene felhívni a figyelmet.

1. Az anyagi élet terhei nyomnak.

a) A megélhetés nehézségei.

b) Betegségek, háborúk bajai.

2. A lelki élet küzdelmei szorongatnak.

a) Az erkölcsi küzdelmek.

b) A szociális szolgálatok.

Bef.: Az a gondolat pendítendő meg: egyedül szinte lehetetlen a győzelem, de Isten ígérete és segítségére alapján – biztos a diadal.

5. beszéd: Diadalunk helye – a Kereszt

Bev.: Ezt a pontot kell érinteni: életünk megvígasztaló szent helye – a Mester Keresztje.

1. Ide hozza lélekterhét – az ember. Itt – temetés megy végbe!

2. Innét viszi életerejét – a megemelt lélek. Itt – feltámadás hajnala virrad.

Bef.: Színezzük ezt a képet: az **élet keresztje** – egész életünk nehéz terhe, a **Mester Keresztje** –

boldog életünknek tavaszi fakadást hozó lendülete.

*

II. beszédlánc címe: A halál gondolatának útja

1. beszéd: Csak az előretörés hangja kísér?

Bev.: Csendüljön fel ez a hang: „ad astra”! – De szóljon bele ez a melankóliát pengető hang is: „in terram”! – Tárgyalásunkban erősítsük fel a halál hangját mondván:

1. Bűnös terhe a halál.

„... halálthozóan uralkodott a bűn...” (Róm. 5,21).

2. Látszólagos „életláng-oltó” a halál.

„Amit elvetsz, nem kel életre, hacsak (előbb) meg nem hal” (1Kor. 15,36).

Bef.: Csendüljön fel kérdésként a vigaszt magában rejtő hang: hát a pusztulás a diadal?...

2. beszéd: A halál réme egész életen át kísér

Bev.: Állapítsuk meg azt a tény, hogy örök útitárs a halál gondolata. Sőt állapítsuk meg azt is, hogy örök kísérlőnk – a sírhantok felé... Tárgyalásunk azután kérdezze ezt: vajon mindenkinek réme a halál?

1. Réme a „lélekkalál élő” embernek.

2. De Isten követe a hazavágyó léleknek.

Bef.: Érintsük ezt a tételt: lelkünk fénysugárvetése – színében változtatja a halál arcvonását.

3. beszéd: Honnan szegődik hozzám?

Bev.: Megállapíthatom: milyen különös, hogy élet a lelkem vágya, és mégis életkísérlőm a mulandóság fátylát hordozó halál réme... Tárgyalásunk vigasztaló hangot pendítsen.

1. Isten tervében – élet volt a célunk.

„Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet...” (1Móz. 1,28).

2. Isten büntetéséből lett – a halál élettársunk.

„Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15).

3. De Isten kegyéből – az élet lesz a győzelmes végünk.

„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fognak lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Így fogható egybe az egész: Isten terve még az ember bűne ellenére is – diadalmas „életdalba” csendül.

4. beszéd: Mikor áll mellém?

Bev.: Jó azt tudni, hogy mikor kopogtat be a vendég. De még inkább jó volna tudni, hogy mikor jő hozzánk – az örök Bíró elé kísérlő halál... Tárgyalásunk így oldozgatja ezt a lélekvágyat:

1. Isten terve szerint bizonytalan a kopogtatás ideje...

a) Követei előzik (betegség stb.).

b) Intő tanításai hangzanak (Evangélium).

2. Ugyancsak Isten terve szerint mindig útrakész legyen az ember élete.

a) Estote parati!

b) Ecce sponsus venit.

Bef.: Foglaljuk egybe a tételt így: jó ez a váratlan érkezés ténye, mert ez is előrendít az állandó szent készenlétre.

5. beszéd: És hová visz engem?

Bev.: Vessük fel a kérdést: milyen hivatással kopogtat a halál? Vajon **csak** életfonál-elvágás (Párkák!) történik-e, vagy a lélek tüzének kioltása?

1. Istenatyánkhoz kísér az „isteni követ”.

„Atyám, akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek, ahol én vagyok” (Jn 17,24).

2. Hogy igaz ítéleten alapuló életet éljen a lélek.

Az örök ítélet szava ez: „Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34). Az ítélet eredménye: „Megismertettelek velük és meg is foglak ismertetni, hogy a szeretet, amellyel engem szeretsz, bennük legyen és én öbennük” (Jn 17,26).

Bef.: Szentnek rajzoljuk az isteni követ kezét, amely égi Atyánkhoz vezet a föld emberét.

*

III. beszédlánc címe: A megtérésnek útja

1. beszéd: A lelkiismeret vádoló padján

Bev.: Színezzük a bűnös zarándok lélekharcát és szomorúságát. Tárgyalásban hallgassuk csak a bűnös ember lelkiismeretének szavát... Miről szól ez a titkos hang?

1. Beszél a feltámadt bűnös múlt.

Itt – a bűnök „feltámadása” jelentkezik.

2. Felelősséget hirdet a gonosz élet.

Itt – a jövő sötét képe meredezik...

Bef.: Vigasztalóan állapítsuk meg ezt: Isten kegye a lelkiismeret forrongó hangoskodása, mert ez léssen az Istenhez törés egyik megindulást hozó életrezdülése.

2. beszéd: A felelősség súlya alatt...

Bev.: Érintsük ezt a tételt: milyen nagy kincs – az élet szabadsága, olyan szent teher – az élet felelőssége.

1. Felelősek vagyunk – tetteinkért.

2. Felelősek vagyunk – mulasztásainkért.

Bef.: Lebbentsük meg a remény fátyolát: de az Isten szeretete – mindent eltörölhet...

3. beszéd: Hulló könnyeink között

Bev.: A víz tisztító erejével indulhatunk. Majd Keresztelő Szt. János Jordán vizére, továbbá a kereszttség krisztusi csordulásához juthatunk...

1. Forrássá lesz a könnyező ember szeme...

2. Tisztává mos a bánkódás könnyecppje.

Bef.: Az a gondolat fogja egybe az egészet: a lélek mélyéből fakadó „szent bánatforrás vize” – a lélek szennyének tisztító hulláma. – Vagy befejezhető volna így is: a források vize – éltető erő, a lélekforrás könnyecppje és csordulása – örök életet fakasztó.

4. beszéd: A Kereszt tövében

Bev.: Fel kellene vetnünk: vajon minden csorduló könny lélekszennyet tisztító hatalom?

1. Krisztus Keresztje – a megváltás fája.

2. Krisztus Keresztjénél siránkozó – a megváltás birtoklója.

Bef.: Lélekélet **csak** – az „Életfája” tövében fakad. Az is mondható: a Keresztfa gyümölcse – az ember megnevesített boldog, végnélküli élete.

5. beszéd: A Mester Szent Szívén

Bev.: A „Miatyánk” atyai szeretete rajzolendő. Ebből azután szépen levezethető: hol pihenhet meg az életzarándok?

1. Jézus Szent Szívén – a földön.**2. Jézus Szent Szívében – az égben.**

Bef.: Ez a tétel nyerjen igazolást: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23)

*

IV. beszédlánc címe: Az örök Atyához fűződés útja**1. beszéd: A bűnbocsánat kegyének vétele**

Bev.: Annak az útnak állomásai említendők, amelyeken áthaladva Istenatyánkhoz fűződik a lelkünk.

1. Kereszt – a mi lelkünk megváltója.

Ez az állomás – Isten emelte áldozati oltár.

2. Bűnbocsánat vétele – életünk első igazi lépése.

Ez valóban – „lerakó állomás”-ról való megindulás.

Bef.: **Első állomás** – a Kereszt, **első lépés** – a megtisztult lélek ég felé fordulása.

2. beszéd: A természetfeletti kegyelmek vétele

Bev.: A bűnbocsánat nemcsak **negatív** – feledés, hanem **pozitív** – lélekgazdagítás. – Tárgyalásban adjuk meg a feleletet erre a kérdésre: milyen pozitív értéket ad számunkra az Isten felé törés második, szinte azt mondhatnám: „felvevő-állomása”?

1. A természetfeletti kegyelemmel telít.

a) Segítő.

b) Megszentelő.

2. Belétköztött erényekkel gazdagít.

a) Hit, remény, szeretet.

b) Szentlélek ajándékai.

Bef.: Állapítsuk meg: ez az istenfiúság kincsével való gazdagítás.

3. beszéd: A kegyelmi élet kiélése

Bev.: Kérdezzük: vajon csak hordozói vagy muzeális őrzői vagyunk ezeknek a kincseknek?

1. Isteni természetet kapunk.**2. Hogy isteni életet éljünk.**

Bef.: Ismételjük: élet, élet, élet az érték; isteni élet, isteni élet, isteni élet – a végnélküli érték!

4. beszéd: Az aszketikus élet élése

Bev.: Az isteni élet tökéletesebb és tökéletesebb fajtáinak kérdését érintsük. „Inkább gyarapodjatok Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében...” (2Pét. 3,18). – Tárgyalásunkban élő életekben mutassunk be követendő és követhető életmintákat. –Mi mutatandó be?

1. Aszketák, remeték, szentek és megtérők élete...**2. A mi életkeretünk engedte lehetőségek ismertetése...**

Bef.: A hindu nép nagy **lemondó aszkézise** (Sundar Singh, Duss Pursan, Tagore, Gandhi) mellett – a keresztény **élet** mutatandó be. Az élő élet a legnagyobb!

5. beszéd: A misztikus élet élése

Bev.: Érintsük ezt a tételt: sokat elérhet – Isten segítségével – az ember, de **kivételes** életkeretbe ragadhat az isteni kegyelem.

1. Szabadabbá teszi az átjáró kegyelem a szellemet a testtől.**2. Így szellemibb életet él a függetlenebb lélek.**

Bef.: Ezt a következtetést vonjuk le: nem nézem irigykedő szemmel mások nagy kegyelmét, mert

magaméval élve elérhetem Isten szeretetét.

*

V. beszédlánc címe: Szűz Anyánkkal –a keresztúton

1. beszéd: A „szenvedés szent éje” hírének hallatásakor

Bev.: Az utolsó vacsorát színezzük... Jézusét és a Szent Szűzét.

1. Az utolsó vacsora és a „Getszemáni kert hírei” járnak...

2. Az elfogatás hírei az Édesanyához jutnak...

Bef.: Simeon szavai idézendők. Ezek valóságát érzi a Szent Szűz. Térdenállva legyünk: együtt-szenvedők!

2. beszéd: Az „elindulás” pillanatában...

Bev.: Transzponáljuk a tételt így: a **megváltás „coredemptrix”-je** teszi első lépéseit...

1. Vele megyünk – a megváltandók...

2. Kegyelmeiből várunk és élünk – a megváltottak.

Bef.: Mindig Veled akarunk maradni, égi Anyánk!

3. beszéd: A szent asszonyok együttesében

Bev.: Említsük meg felelevenítve ezt a jelenetet... Bizonyára körükben van a Szent Szűz is. – Tár-gyalásban két képet alkalmazzunk magunkra.

1. Zöldellő ág?...

2. Vagy száraz gally?...

Bef.: Kérjük égi Atyánkat, hogy mindig az élő tőke hajtásai maradjunk!

4. beszéd: Az isteni Fiú szavának hallásakor...

Bev.: A Kereszt valóságos jelenete rajzolando. Ezzel a színezéssel: majd hallható az Istenfia hang-ja...

1. Anyám lettél-e „fájdalmas Anya”?

2. Fiadként éltem-e a Kereszt tövében szült gyermeked?

Bef.: Állapítsuk meg: úgy akarok élni, hogy ne gyarapítsam, hanem enyhítsem égi Anyám szív-fájdalmát.

5. beszéd: A „Pieta” áhítatában

Bev.: A természet zúgása után esti elködösödés képe rajzolando.

1. Ott van a jó emberek kegyelete.

2. Ott van az Édesanya fájdalmas szeretete.

Bef.: Kérdezzem magamtól: lelkem odaszüremkezhetsz a „kegyelet emberei” közelébe?...

*

VI. beszédlánc címe: A Keresztutat járó Mester kíséretében

1. beszéd: A sirató asszonyok között

Bev.: A keresztutat járók közé állok... Végigjárom az utat, hogy végül vegyem a megváltás kegyét.

1. Részvét támad lelkemben.

2. Könny csordul a szememből.

Bef.: Mesterem szava szerint –zöldellő ág akarok lenni Isten virágos kertjében.

2. beszéd: Veronika kíséretében

Bev.: Látomásszerűen rajzolando meg Veronika hagyományos alakja. Tárgyalásban legyen beszéd a kendőn kiverődő Krisztus arc szolván:

1. **Áldozatos életed jutalma az emlékem.**
2. **Áldozatos szeretetre buzdítson vércsordulta arcvonásom.**

Bef.: Örökké szóljon hozzám és így indítson engem cselekvésre Krisztus arca.

3. beszéd: A zúgó népáradat hömpölygésében

Bev.: A zúgó tömeg gyűlölködése színezheto...

1. **Rokonérző fájdalommal hallok a szidalmazók hangját.**
2. **De szeretettől hevített lélekkel oltogatom a gyűlölet tüzet.**

Bef.: Említsem azt: ezt is az Úr Jézustól tanultam, aki az úton **türelemmel** viseli a gyalázatot és a célnál szeretettel bocsánatot ad bűnözőknek.

4. beszéd: A megfeszítők és megfeszítettek között

Bev.: A Kereszt töve alá képzeljem magamat... Kérdezzem:

1. **A megfeszítők közé tartozom-e?**
2. **Vagy a jobb oldali megfeszített példáját követem-e?**

Bef.: Nézzek a középső Megfeszítetre és hálával vegyem Tőle értem hulló Vére csordulását.

5. beszéd: A Kereszt tövében álló „szent együttes” keretében

Bev.: Odacsatlakozom az Édesanya, az apostol és a bűnbánó Magdolna mellé...

1. **Eltetemem a bűnbánóval bűneimet.**
2. **Áldozattá teszem az apostollal életemet.**
3. **Megváltó munkában segítő kezet nyújtó leszek égi Anyámmal.**

Bef.: Megváltásban részesít az Úr Vére; a megváltás kelyhének szolgálatára szentelődjék egész életem!

* *

f) alcsoport: Egy egészen szimbolikus tételsor...

Címe: A Golgota szimbolikus mozzanatai

1. beszéd: A Getszemáni kert „virágai”

Bev.: A természetes élet virágai pompáztak... De milyen virág lett az emberiség igazi öröme?

1. **A csorduló Vér – a megváltás bére.**
2. **A piros „Vér-virág” az emberi élet éke.**

Bef.: A Mester hulló Vércseppjei festette „virágok” – az élet igazi virágai.

2. beszéd: **A „Golgota-virág” sziromdísze**

3. beszéd: **A Kereszt cédrusfája**

4. beszéd: **A gyenge nád szolgálata**

5. beszéd: **A dárda szolgálata**

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

Az ünnep jellegét elénk taró „kis liturgikus” szövegekhez fűzött beszédvázlatok már a böjt elő-

hangját erősebben csendítik.

1. (Introitus) beszéd: A halál hangjai (Dogmatikus beszéd: A világ pusztulása)

„Körülvettek a halál gyötrelmei, körülfogtak az alvilág gyötrelmei; szorultságomban az Urat segítségül hívtam, Istenemhez kiáltottam, s ő meghallgatta szent templomából szómat” (Zsolt. 17,5,6 és 7/).

Bev.: Az élő ember gyönyörűsége a szép természet, és szomorúsága a pusztulások pusztulása. Ezért örömfakasztó a tavasz és lehangoló a tél. De ha az ember saját életének végét jelentő hangját hallja, akkor a belső omlás érzése támad lelkében. Azért fájdalmas ez a hang: „Körülvettek a halál gyötrelmei, megrémítettek a gonoszság örvényei” (Zsolt. 17,5). Kérdéssé tehető: vajon ez a mi életünk végső sikolya?

1. „**Ég és föld elmúlik...**” (Lk 21,33). Ezt hirdeti a Mester. Az ember lelkét ez a gondolat nem hangolja örömmre, de átérti ennek belső valóságát és értelmét.

a) Hisz a véges világ a maga ősi természetével nem észleli magán a halhatatlanság bélyegét. Eredete: időben való, rendeltetése: időre szóló. Belső jellege: **tárgyi eszköz**. Így tehát megmaradása nem szükségszerű és lényegbevágó.

b) De eszköz jellege azt is hirdeti: elsősorban Istent, majd – ha szolgáltad – a föld urát, az embert, akkor hivatásodat befejezted. Segítetted az embert és Istenhez juttattad a föld zarándokát.

2. „... **de az én (Úr) igéim el nem múlnak**” (Lk 21,33). Az isteni ige is azt mondja: ami isteni, az soha el nem múló.

a) De Istenhez tartozik **belső valóságában** az Ő igéje. Akár csak szóban, akár Ige személyében él. Ennek fennmaradása tehát biztos. Azért is hirdeti Szt. Pál: „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen!” (Gal. 1,8). Sőt maga a Mester is mondja: „Ha pedig a közösségre (Egyház) sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna vagy város” (Mt 18,17).

b) De az Istenhez tartozik – az Isten képe, a szellemi ember is. Ennek életjegyévé tette az Úr, hogy ne győzzön rajta a halál. – Igaz, hogy a „hűség” feltétele volt a halál nélküli életnek. „És parancsolá néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17). Viszont a Messiás megváltó győzelme – az ember halál feletti győzelmes kiengesztelődését is megszerezte. „De Istennek hála! Ő segít minket győzelemre Urunk Jézus Krisztus által” (1Kor. 15,57). – Sőt tovább kell mennünk és meg kell állapítanunk, hogy emberéletünket olyan módon nemesíti meg a Mester, hogy egyenes igényünk a végnélküli élet. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – Hiába járnak körülöttünk a pusztulás rémei. „Ellenségeitek az ördög, mint ordító oroszlán jár körül, keresve, kit nyeljen el (1Pét. 5,9). Győzelmes bennünk – az élet. „Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor. 15,55). – **Ilyen** isteni hangok nyomán elnémulnak a halál rémes sikongásai, és felcsendül a Zsoltáros dala: „Tárljatok fel hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,7).

Bef.: Megcsendítem a szinte félelmetes halálhang visszhangját mondván: „A szorongatás napján hallgasson meg az Úr téged, oltalmazzon meg Jákob Istenének neve. Küldjön neked szentélyéből segítséget, és Sionból nyújtson védelmet” (Zsolt. 19,2-3). – De ennek a visszhangnak egek felől csengő hangja ez lézen: „Teljesítetted szívének kívánságát, nem tagadtad meg tőle ajkának óhaját. Sőt eléje siettél boldogító áldással, fejére drágaköböl koronát helyeztél, éltet kért tőled, s te megadtad neki, hogy sokáig éljen, időtlen időkig” (Zsolt. 20,3-5).

*

Példa lehet: Wagner „Tannhäuser”-ének „zarándok dala”. Kezdetben gyengén csendül a „Venus dal”, az uralkodó szolam. De fokozatosan átvészlik a vezetést a nagy rézfúvók és diadalba csendítik a „bűnbánat dalát”...

*

2. (Introitus) beszéd: Az ítélet rémei (Dogmatikus beszéd: Az utolsó ítélet)

Az Írás szavaival kezdem, amelyek a mindenség Isten dicséretéről zengenek. „Isten dicsőségét beszélik az egek, és keze művét hirdeti az égbolt. Ezt harsogja az egyik nap a másiknak, erre tanítja az egyik éj a másikat, nem hanggal, nem beszéddel, nem hallható igéekkel, de az egész földre elhat szózatuk, s a földkerekség határaitra szavuk” (Zsolt. 18,2-5). – De ha ezek hivatása az Isten dicsérete, akkor mennyivel inkább azé az emberé, akit képére és hasonlatosságára teremtett az égi Atya? – És ha a dicséretre teremtett ajkak bűnös szembeszállásra nyílnak?

1. Akkor földi otthona pusztulás áldozata.

Hogy a világ elmúlik, azt a természet diktálja, s Isten szava erősíti: „Ég és föld elmúlik...” (Lk 21,33). Isten szava ez. De lehet elsősorban Isten kemény ítéletének ténye. „A bosszúállás napjai ezek, hogy beteljesedjék mindaz, amit az Írás mond” (Lk 21,22). – De még ezeket is **jelek** előzik, hogy győzedelmes lehessen a Mesterhez húzódó ember. „Jelek lesznek a napban, holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és háborgása miatt. Az emberek megdermednek annak szorongó várásában, ami az egész világra következik. A világmindenséget összetartó erők megrendülnek” (Lk 21,25-27). – Az előre jövendölés is – a jó életre való buzdítás. A félelem is az Úrhoz segíthet. „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete. Igen okos mindenki, aki úgy cselekszik, dicsérete megmarad mindvégig” (Zsolt. 110,10). – A jelek pedig egyenesen indítások az Istenhez térés szent útján.

2. De ezek is isteni váltságának előfutamai.

Égi Atyám hazahív, Egyszülöttje hazasegít, Szentlelke istenivé szentel. Hív – áhítózó természetünk szavával. Hív –Egyszülöttje elküldésével. Hív – állandóan csengő égi igéjével. Egyszülöttje hazasegít megváltó halálával, állandó kegyelmével. „Kegyelem nektek és békesség Atyánktól, az Istentől és az Úr Jézus Krisztustól” (Kol. 1,2). – „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak aki hisz őbenne (Jn 1,12). „...ölsétek magatokra az új embert, aki Isten hasonlóságára tiszta igazságban és szentségben alkotott teremtmény” (Ef. 4,24). –Mindezeket pedig így fejezi ki még rettenetes és rémes világrengetés alkalmára is: „Amikor mindez beteljesül, tekintetek föl és emeljétek föl fejetekeket! Elérkezett a megváltások” (Lk 21,28). Mintha azt mondaná: még a világ remegő összeomlása is égi harsonázás, amely az ember lelkét az Istenhez, Atyjához akarja lendíteni. Így azután a rémek rémei is az ember végnélküli életének alázatos szolgálói.

Bef.: És mi lehet a világ vége szörnyű dalának alapcsengése? Minden elpusztul, de az ember Istenatyjánál – örökké él.

3. (Introitus) beszéd: Az Istenbe vetett hit fénye (Dogmatikus beszéd: A hit ereje)

Bev.: Az ember élete arra fordul, ahol valamelyes fény lobban. A tűz az a fókusz, amely maga köré gyűjti a föld népét. És ha **lelki értelemben** értelmezem? Akkor az lesz a felelet, hogy a hit fénye egész életem irányítója és magyarázója. „Az igaz a hitből él” (Róm. 1,17) – Hogyan?

1. Hitem alapja az Isten.

Először azt az alapot keresem, ahonnét hitem buggyan. Lehet ez emberi?

a. Ez **Maga** az Isten. Hozzá eljut az értelmem, és így léte egész életem legszilárdabb szikla alapja. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20).

b. És az Isten adta **kegyelem**. A hit ugyanis – első kegyelem. Azt is mondhatnám, hogy olyan lélekzavargóság, amely égi fényt vet az élet országútjára és fénycsóvát szór az örök tájak kapujára. Az apostol szerint a hit lényege így fejezhető ki: „Hiszen kegyelméből üdvözültetek a hit által, s ez nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka” (Ef. 2,8). És ugyancsak az apostol szövege azt is mondja, hogy dolgozni kell a kegyelemmel. „Szolgáljatok egymásnak azzal a kegyelmi ajándékkal, amit ki-ki nyert, mint Isten sokféle kegyelmének hú közvetítői” (1Pét. 4,10). „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10).

2. Reményem gyökere a hitem.

A hit – fényvetés. Életértékre, életcélra és a cél diadalmas elérésére. Ezért mondhatom: a hitem jövő reményem gyökere.

a) Apostolunk is tanítja. „A hit reményeink szilárd alapja és a nem látott dolgok igazolása” (Zsid. 11,1). Ez pedig égi hang, és így isteni ereje döntő.

b) Életem is igazolja. Mit tudok tenni, ha a **jövő képe** elhomályosul? Csak az optimizmus tud **diadalmasan** életre lendíteni és erőteljesen cselekedni. Ezt pedig a hit tüze hevíti és vonja égi fénybe. Aki hisz, az biztosan törtet előre. A Mester szava így szól az örök életről: „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözüli; aki nem hisz, elkárhozik” (Mk 16,16). De a földi életben is ilyen erőt tulajdonít a hitnek: „A hívőket ezek a jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vesznek majd a kezükbe, és ha valami halálos mérget isznak, nem árt meg nekik, betegeknek teszik a kezüket és azok meggyógyulnak” (Mk 1,17-18).

Bef.: A hit azután szélesesen terülő. Mindent egybefogó isteni ajándék. Fényét szórva szórja és életem mozzanatát átsugározza. Így vezetőm léssen – Isten felé. „Nem tudjátok, hogy a pályán versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek!” (1Kor. 9,24).

4. (Introitus) beszéd: Egyetlen erőm: az Isten

(Dogmatikus beszéd: Minden erőm Istentől)

Bev.: A fejlődő ember odahajlik a csorduló forrás fölé és kihörpinti éltető erejét. – Vagy feltekint a csábító gyümölcs felé és kielégíti éhségét. Sőt azt is hozzágondolja: erőmet újjá alakítom. Igaz! Igaz! De mindennek, sőt lelkieknek és természetfelettinek újjáerősödéséhez hol buggyan az éltető forrása?

1. Teremtőm az erőm.

Drága szüleim életem szülői, de égi Atyám a valóságosan küldő Uram. Rám is áll az Írás szava: „Kiemelt közülük Isten némelyeket, és felmagasztalta őket, másokat pedig köznapokká rendelt. Az emberek is mindnyájan agyagból és földből vannak, melyből Ádám teremtetett” (Sir. 33,10).

a) Tőle vettem minden tehetségemet. Testi erőim a lélek házának kiépítését segítik. Értelmi és akarat erőim pedig az Isten képének kialakításában segítenek. „Mi pedig mindnyájan földetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét és dicsőségről dicsőségre ugyanazon képmássá változunk át az Úr Lelke által” (2Kor. 3,18).

b) Belőle merítem minden erőmet. Tárnyilag: Tőle függök. „Bizony, te vagy, Uram, az én szövetségem, te teszed, Uram, világossá sötétségem. Bizony, általad futok, ha járom a hadat, Istenem által ugrom át a falat” (2Kir. 22,29-30). Alanyilag: mindent Tőle kérek. „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” (Mt 6,11)

2. Égi Atyám az erőközlőm.

De a Teremtő Atyánál nem szabad megállapodnunk! Istenünk nemcsak Urunk!

a) Személyes ereje a Fenntartóm. „Ő előbb van mindennél, s minden benne áll fönn” (Kol. 1,17). – Isten az örök Személy. Olyan való, aki mindig van. „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az „Aki vagyok”. Majd mondá: Ekképp mondd Izrael fiainak: Az „Aki van” küldött engem hozzátok” (2Móz. 3,14).

b) Személyes szeretete az erőforrásom. Ő maga a Szeretet. „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,8). Belőle árad a szeretet. A szeretet kiáradó. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). Az Ő szeretete az én indítóm. „Szeretetünk Isten iránt abban mutatkozik, hogy megtartjuk parancsait. Parancsai nem nehezek” (1Jn. 5,3). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Az isteni Szeretet – az én boldogítóm. „Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Mindez mit mutat? Isten nélkül semmi sem vagyok. Igaz az apostol szava: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). De Istennel – minden! „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

*

1. (Oratio) beszéd: Bűneink bocsánatát kérjük

(Erkölcsi beszéd: Bűnbocsánat kérése)

„Néped könyörgését, kérünk Urunk, hallgasd meg kegyesen: hogy mi, akik bűneink miatt igazságosan bűnhődünk, nevednek dicsőségéért irgalmasságod által megszabaduljunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Bev.: Az önismeret után bűnvallomásra nyílik ajkunk. – Mit mondunk?

1. Méltán viselnők büntetésedet.

Lelkünk sugallata: tudatos bűnök felelősségét hordozzuk.

a) Tudjuk a történelemből, hogy vállalni kellene a büntetést. „Vétkeztünk azonban színeid előtt, azért adtál minket ellenségeink kezébe, mert az ő isteneiket tiszteltük. Te pedig igazságos vagy, Uram” (Eszter 14,6-7). „Ezért az Úr, az ő Istene Szíria királyának kezébe adá s az megveré őt s országából nagy zsákmányt ejte és hurcola Damaszkuszba. Izrael királyának is kezébe kerüle s attól is nagy verevéget szenvedé” (2Krón. 28,5). – Sőt magunk élete is ezt bizonyítja. Tetteink – következményeket szülnék.

b) De azt is tudjuk, hogy megbocsátol. „Mert büntet ugyan haragjában, de jóakarátú élethosszigan. Este sírás tér be, de reggelre vidámság” (Zsolt. 29,6). „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, úgymond a te megváltód, az Úr. Úgy vagyok, mint Noé napjaiban, kinek megesküdtem, hogy nem hozom többé Noé vizeit a földre; így esküszöm, hogy nem haragszom reád, és többé meg nem korhollak. Mert induljanak meg bár a hegyek, és rendüljenek meg a halmok, irgalmasságom nem távozik el tőled, és békém szövetsége meg nem inog, – úgymond a te könyörülő Urad” (Iz. 54,8-10).

2. De esdve kérjük megbocsátó igéidet.

a) Ez az alap: „Nagyon szorongok, de jobb az Úr kezébe esnem, (mert nagy az ő irgalmassága), mint az emberekébe” (2Kir. 24,14).

b) Ez az ima: „Ha megbocsátjátok az embereknek, hogy vétettek, mennyei Atyátok nektek is megbocsát” (Mt 6,14).

c) Ez az eredmény: „Ám te, Uram, oltalmazóm vagy nekem, felmagasztalsz, és fölemeled fejem” (Zsolt. 3,4).

Bef.: Biztos a bocsánat, ha csorduló a bánkódó lélek könnyzápora.

*

1. (Graduale) beszéd: A küzdő ember (Erkölcsei beszéd: A küzdés jelentősége)

„Így lett az Úr a szegénynek menedéke, szorongatásai között alkalmas időben segítője. Bízának is benned, kik ismerik nevedet, mert nem hagyod el, Uram, a téged keresőket. Mert nem marad a szegény mindvégig feledve, nem vész el örökre a szegénynek reménye. Kelj fel, Uram! Ember ne legyen elbizakodott” (Zsolt. 9,10-11 és 19-20).

Bev.: Az élettan tudósai azt tanítják, hogy a sejtek robbanásszerűen szakadnak ketté és így építik fel az élő szervezetet. Mintha azt mondanák: van az élet lényegéhez tartozó erőfeszítés és bontakozás. De ha így van az élő szervezetben, vajon nem tehető-e kérdéssé: **és az ember életteljességében?**...

1. Ténylegesen állítható: küzdelem az élet sora.

„Katonasor az ember élete a földön” (Jób 7,1). – De hol észlelhető ez?

a) Anyagi vonalon. Gyerekkortól a földi nehézségek örök útitársaink. „Bár az igazakat is sok szenvedés éri, őket az Úr mindegyikből kimentti; megőrzi az Úr minden csontjukat, egy sem törik el belőlük” (Zsolt. 33,20-21). – Szinte reánk is áll: minden porcikánk robbanó erőfeszítés eredménye. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet...” (1Móz. 3,19).

b) Lelki vonalon. Isten nagyra hívott, de a küzdelem ereje naggyá tehet. „Mi is az ember, hogy nagyra tartod, és érdemesnek látod vele törődni, minden reggel meglátogatod, és minduntalan próbára teszed?” (Jób 7,17-18). – De a próba diadalmasa – az Isten igaz embere. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8).

2. És diadalt ad az Isten segítsége.

Magam valójában sohasem vagyok, mert Isten mindig velem van. „Íme én veletek vagyok min-

dennap, a világ végéig” (Mt 28,20). De segítő keze is bőségesen osztó, mert maga mondotta: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7). – Hol érzem ezt?

a) Reményeim útján. „Uram, én erősségem, menedékem s megszabadítóm; én Istenem, segítségem, kiben reménykedem. Oltalmazóm, megmentő szarvam, ki fölemelsz engem. Dicsérem és segítségül hívom az Urat, és megszabadulok ellenségeimtől” (Zsolt. 17,3-4). – Hogy milyen távlatokat nyit előttem a hit, azt az érzi, aki a földieken túl – az égieket látja. „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll!” (Ap.Csel. 7,56). – Hogy milyen reményt ébreszt bennem az isteni hit, azt az érzi, aki elfogadja az apostol igéit: „Nem tudjátok, hogy a pályán a versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el?” (1Kor. 9,24).

b) Oltalomnyújtás útján. Majd azután a figyelmet arra kell irányítanom, amit a Zsoltáros mond: „Óvj, mint szemed fényét, jobbod ellenségeivel szemben, nyújts szárnyad árnyékában menedéket nekem” (Zsolt. 16,8). „Megszabadított hatalmas ellenségeimtől, nálamnál hatalmasabb gyűlölőimtől. Elém álltak nyomorúságom napján, és oltalmazóm lett az Úr” (Zsolt. 17,18-19). – Valóság a magam életén is, hogy Isten védő karja az én életem biztos pajzsa. „Mindehhez fogjátok a hit pajzsát, amellyel elháríthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát” (Ef. 6,17).

Bef.: Küzdelem célja: a győzelem. Ember a küzdő, Isten a segítő. És a győzelem? – Az emberé!

2. (Graduale) beszéd: A remény éltető erő

(Erkölcsei beszéd: A remény ereje)

Bev.: Még a küzdelem is Isten terve, és így a győzelem Isten ajándéka. De kiben lehetne jobban bízni, mint égi Atyánkban? Ezért van az, hogy a hívő ember lelkében soha sincs teljes „napnyugta és életéjszaka”. A remény fényei mindig csillannak, mert égi Atyánk szeme örökösödik felettünk (Pl. népmondák, népmesék...). – Miben reménykedik az ember?

1. Isten terveinek és ítéleteinek hatalmában.

Mindezt egy szó jellemzi: törhetetlen valóságok. Részletesen így magyarázhatók:

a) **Igazak és szentek.** Isten Maga az Igazság, tehát minden terve és ítélete igaz. „Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet, világos az Úr parancsa, felvilágosítja a szemet” (Zsolt. 18,9). Isten Maga a Szeretet és így minden felénk fordulása – szeretet. „Szeplőtelen az Úr törvénye, felüdíti a lelket, megbízható az Úr bizonyossága, bölcsességet ad a kisdedeknek” (Zsolt. 18,8).

b) Döntőek az ítéletek. De az igazság mellett fontos az, hogy az Isten ítélete – döntő. „Szentséges az Úr félelme, örökkön-örökké megmarad, igazak az Úr ítéletei, egytől-egyik igazságosak” (Zsolt. 18,10). A földön élő ember felé fordulva – a szabadság megőrzése mellett parancsolóak, de az élet végén – a szabadság és felelősség miatt – döntően kemények.

2. És a hozzánk szálló szeretetében.

Az Isten ugyanis nem marad távol tőlünk. Mégpedig **élő szeretetben** van velünk. – Mit jelent ez tárgyilag?

a) Segít az életcélokra. Amit Ő tűzött ki, arra segít. Az emberi értelem is érzi: a művész segíti és szereti a függőt. Adta a célt, adja az eszközöket is. Emberileg is érthető: akit ahova irányítok, arra adom az eszközöket is. –Mindezt olyan világosan látja az ember, hogy ezért fohászodik bizalommal mondván: „De te, Uram, ne vond meg tőlem segítségedet, figyelj reám és oltalmaz meg engem. Szabadíts meg, Istenem, a kardtól, mentsd meg egyetlen lelkemet a kutyák karmától. Szabadíts meg az oroslán torkából, engem, a megalázottat, a bölény szarvától” (Zsolt. 21,20-22).

b) Gazdagít – az életkincsekkel. De most már természetfelettiekre is kell gondolni. Még akkor is szerető Atyám az Isten, ha bűneim terhe nyom. „Közbejött a törvény, hogy fokozódjék a bűnözés. Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túlaradt a kegyelem...” (Róm. 5,20). Isten szeretete Megváltót küld, a Megváltó szeretete újjászületést biztosít, és a kegyelemmel telített emberre ez az igazság áll: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

Bef.: Az „élethajósok” örök csillaga az Isten. Tanításának fénye utat mutat, szeretetének kiáradása életet fakaszt. „Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki Mindörökké! Amen” (Róm. 11,36).

1. (Tractus) beszéd: És a gyengék élete?

(Erkölcsei beszéd: Az emberi gyarlóságok hatása)

„Mélységekből kiáltok hozzád, Uram! Uram, hallgasd meg szavamat! Legyen füled figyelmes hangos esedezésemre. Uram, ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram, ki állhat meg előtted? Ám tenálad bocsánat vagyok, törvényed miatt bízom benned, Uram” (Zsolt. 129,1-4).

Bev.: Reményeink reménye az Úr, de gyenge embertestvéreink gyarlósága hogyan kap erőt? Gyengék testi életben, gyengék lelki felkészültségben, gyengék erkölcsi megfeszülésben... Mi lesz ezekkel? Némileg vigasztaljon ez a két tétel: „Ti vagytok a föld sója” (Mt 5,13) és „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14). – És gyakorlatilag mi a teendő?

1. Legyenek igazak, és meghallgatja őket az Úr.

„De szolgálait az Úr megszabadítja, és senki sem bűnhődik, ki benne bízik” (Zsolt. 33,23). – A gyengék örök példája a **folyondár**. Maga nem állhat meg, tehát erős fára kapaszkodik. Mit tegyen tehát az ember?

a) Akarásban próbáljon Isten felé törni. Van-e nagyobb erő az Istennél? „Az Úré az én erőm és dicső énekem, mert Ő lett az én menekvésem. Ő az én Istenem, hadd dicsőítem, Atyámnak Istene, hadd magasztaljam” (2Móz. 15,2). „Dicsérjétek az Urat, mert jó, mert irgalmassága örökkévaló” (2Kron. 5,13). „Urunk, atyáink Istene, te vagy az Isten az égben és te uralkodol a nemzetek valamennyi országán, kezdedben erő és hatalom van s neked senki sem tud ellenállni” (2Kron. 20,6).

b) Keresésben próbálja az Istenét megtalálni. „Ha kiáltanak az igazak, őket az Úr meghallgatja, és minden szorongatásukból kiszabadítja. Közel van az Úr a megtört szívűekhez, és megmenti az alázas lelkűeket” (Zsolt. 33,18-19). – Van-e biztatóbb rév az atyai szeretetnél? „Krisztus szeretete sürget minket, abban a meggyőződésben, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor valamennyien meghaltak” (2Kor. 5,14). Ha reátalálsz, akkor segítése, ereje erősít. „Ő felkele, evék és ivék s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hóreb-ig” (3Kir. 19,8).

2. És így bajainkban is velünk az Úr.

Az ember életét sokféle baj zavarja. A gyenge embert pedig még inkább.

a) Védi vagyunkat. „Te megmented a nyomorultat attól, ki nálánál erősebb, a szűkölködőt és szegényt azoktól, kik őt fosztogatják” (Zsolt. 34,10).

b) Védi életünket. „Uram, mikor tekintesz reám? Mentsd meg gonoszságuktól éltemet, az oroszlánoktól egyetlen lelkemet” (Zsolt. 34,17). – Ez azután erőssé tesz minket.

c) Fénybe vonja a lelkünket. „Nálad van az élet forrása, és világosságod által látunk világosságot” (Zsolt. 35,10). Ez zárandókútra indít minket. De biztató eredménnyel!

d) Erővel telíti közeledésünket. „Istenem, mily gazdag a te irgalmasságod! Az emberek fiai szárnyad oltalmába menekülnek, házad dús javaitól megrészegülnek, gyönyörűség patakjával itatod őket” (Zsolt. 35,8-9). Ez felerősíti életünket. Ha pedig még az „élet Kenyerét” is idegondolod, akkor erősek leszünk az örök élet megszerzésére is. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Ahol nagy a hiány, ott közel az Isten. Gondolj a „házi áldások” képének szövegére. És ez az élet igazolta isteni igazság.

2. (Tractus) beszéd: Az Úr szemefénye

(Dogmatikus beszéd: Kicsoda az ember – Istent tekintve?)

Bev.: Az emberről mindig azt halljuk: Isten képmása. „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). – A Mester pedig azt is megszerzi nekik, hogy Isten fiai: „Mindannak azonban hatalmat adott, aki befogadta, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Valóban így Isten szemefényei vagyunk! De kihez fordul legerősebb lendülettel az isteni Szeretet?

1. Az „isteni népben” él..

Az ember Istent kereső, és az Isten emberrel élő. Ezt a tételt lehet mondani a két **személyről**...

a) Az igaz emberre áll ez a „találás” ténye. „Uram, ki lakozhat sátradbán, ki tartózkodhat szent hegyeden? Az, aki szeplőtelenül jár, és igazságot cselekszik; ki igazat gondol szívében, nyelvvel nem követ el álnokságot; felebarátjának nem tesz rosszat, embertársa gyalázásnak hitelt nem ad; aki előtt a gonosz nem ér semmit” (Zsolt. 14,2-4). Így: boldog az ember, mert reátalál az égi Atyára.

b) Az Istenről pedig azt mondja a kinyilatkoztatás: „Közöttük lakom és közöttük járok, Istenük lesz, ők meg az én népem” (2Kor. 6,16). Így: Isten háza az ember lelke. Ezért boldog az „Istent hordozó szentély”, az ember.

2. A gyengét, a küzdőt erősíti.

a) Mesterünk ígérete. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítlek titeket” (Mt 11,28). Életünk azért fordul minden bajában az Isten felé.

b) Mesterünk élete igazolta. Betegeket gyógyított. „...meggyógyított a nép között minden betegséget és minden bajt” (Mt 4,23). Bűnöket bocsátott. „Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43). Mennyek kapuit feltárta.

3. Az „elveszett bárányt” keresve keresi – és Magával viszi.

Az isteni Megváltó művét ez a gondolat tölti ki.

a) Az isteni Szeretet küldi. „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

b) Az elesettek visszaszerzése hevíti. „Ha valakinek közületek száz juha van és elveszt egyet, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában, hogy az elveszett után menjen, amíg meg nem találja? Ha megtalálja, boldogan veszi vállára” (Lk 15,4-5). – Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért” (Jn 10,11). – És az eredmény? „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16). – Végső ítélet: **Isten fia az ember!**

Bef.: Az ember próbálhatja a távolodást, de Isten nyomon követi szeretetáramlással. – Csak kinek sikerül a szakadás? Aki rosszakarattal kiáltja: non serviam!

*

1. (Offertorium) beszéd: Mi a jóságok Jósága?

(Erkölcsi beszéd: Az igazi jóság)

„Jó dolog az urat dicsérni, nevednek, óh Felséges, éneket zengeni” (Zsolt. 91,2).

Bev.: Javak sorozata örvénylik körülöttünk, és kínálva kínálja értékeit az élet piaca. – Testi javak, tudás kincsei, művészi szép, erkölcsi jó, szociális érték és vallási gyönyörűségek... Mit vegyek és mit tegyek? – Mi a legnagyobb és mi a legértékesebb?

1. Minden jóság feletti –az Isten.

a) Ő az Ősforrás. „Mert minden gyorsnál gyorsabb a bölcsesség, tisztaságnál fogva mindenén átjut” (Bölcs. 7,24). „Mivel az örök világosság kisugárzása és Isten fölségének szeplőtelen tükre” (Bölcs. 7,26). „Mit kérdesz engem a jóról? Egy a jó, az Isten” (Mt 19,17). Csak jó Végtelen kiáradása. Belőle ered az új ember. „Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi tovatűnt, lám valami új valósult meg” (2Kor. 5,17).

b) Ő a felénk csordulás... „Nagyon jó az Úr minden műve!” (Sir. 39,21). Csak emelve erősít az életető kegyelmi serlege. Mit ad? Látást! „Mert íme én új egeket és új földet teremtek, s a régieket nem is emlegetik, és nem is jutnak senkinek eszébe” (Iz. 65,17). Lelket! „És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek” (Ez. 36,26)

2. Őt keresve dicsőítse az ember.

Szinte lehetetlen is az Isten nélküli élet. Hívők állandóan keresik, az Istennel élők állandóan élvezik. Az Istent tagadók is Vele foglalkoznak... Mit kell tehát tennünk?

a) Egész életünk legyen – keresve kereső. De itt is vigadozó dal legyen a keresés, és himnusz a felalálás. „Jó dolog az Urat dicsérni, nevednek, óh, Felséges, éneket zengeni” (Zsolt. 91,2). „Zengjünk hát éneket az Úrnak, új éneket zengjünk Istenünknek!” (Judit 16,15). „Új éneket énekeltek a trón, a négy élőlény és a vének előtt. Az éneket senki sem tudta megtanulni, csak a földről megváltott száznegyvennégyezer” (Jel. 14,3)

b) Egész örök életünk léssen – boldog dicsőítés. Angyalok karáról ezt írja az Írás: „Dicsérjétek az Urat az egekből, dicsérjétek őt a magasságban! Dicsérjétek őt, angyalai mind, dicsérjétek őt, seregei mind!” (Zsolt. 148,12). – És az ember? Életének isteni volta (kegyelem!) léssen Isten örök tárgyi dicsérete!

Bef.: Istenben minden jóság, és emberben sok a jóság keresése. És a találkozás gyümölcse?... Az

Isten szeretetének kiáradása és az ember boldogsága.

2. (Offertorium) beszéd: A bizalom ereje (Erkölcsei beszéd: A bizakodás értéke)

Bev.: Az ember természete, hogy ősi lendülettel fordul a jóság felé. – A szellemi vonalon olyan a jóság felé fordulás, mint a sötétségben járás esetén – a fény felé fordulás. Még a pille is a fény felé röppen, ha beáll az esti borongás. A fény biztató, de a jóság megérezése **bizalommal** és **szeretettel** telít. – Mi lehet az ember életében bizalmának igazi gyökere?

1. Az Isten jósága a gyökér.

Nem szabad feledni azt a gondolatot: minden az Istentől ered.

a) Östőke az Isten. „Mily jó az Isten Izraelhez, azokhoz, kik igaz szívűek!” (Zsolt. 72,1). Ez már azután az ember **személyes** életére magyarázandó!

b) Szolid szőlővessző az ember. Ezt pedig a Mester szavaiból vezetem le. „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző sem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,4-5).

2. És belőle bontakozik a boldog élet.

Belső újjáalakulás indul. „A keresztség által ugyanis velem együtt a halálba temetkezünk, hogy amint Krisztus az Atya dicsősége által föltámadt halottaiból, úgy mi is új életet éljünk” (Róm. 6,4).

a) Kegyelmi „nedváramlás” az isteni indítás. „Jót teremtett a jóknak kezdettől fogva, épp így jót és rosszat a gonoszoknak” (Sir. 39,30). „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző sem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem” (Jn 15,4). De ebben a tevékeny hitben bizakodó is az ember. A tevékeny! „Így van a hittel is: ha nincsenek cselekedetei, önmagában holt” (Jak. 2,17).

b. Édes szőlőgerezd az értékes gyümölcs. Itt ezt jelképesen kell magyarázni. De olyan módon, hogy emberéletünk egész valója legyen Isten és ember együttműködésének örök gyümölcse. „A bűn zsoldja ugyanis a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23).

Bef.: **Ilyen kapcsolatban** méltán talál helyet a bizalom és a remény. „Mi azonban új égre és új földre várunk, mely az igazság otthona” (2Pét. 3,13).

*

1. (Secreta) beszéd: Mi legyen tisztulásunk ára? (Erkölcsei beszéd: Tisztulásunk útja)

„Áldozati ajándékainkat és imádságunkat, kérünk, Urunk, fogadd el és e mennyei misztériummal tisztíts meg minket és hallgass meg kegyelmesen. A mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen”.

Bev.: Egek felé száll imádkozó és bánkódó lelkünk, de elégséges-e ez a lélek tisztulására?

1. Imáinkat fogadd el kegyesen.

Ez alanyi emelkedés.

a) Kérés. „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat; nyílják meg a föld és teremje a szabadítót, és legyen egyszersmind igazságosság. Én, az Úr, teremtettem őt” (Iz. 45,8).

b) Eredmény. „És teremt az Úr a Sion hegyének egész helye fölé, és afölde, ahol ott az ő segítségét kéri, nappalra felhőt, és éjjelre füstöt és lobogó tűzhöz hasonló fényességet, mert minden dicsőség felett ott lesz az ő oltalma” (Iz. 4,5).

2. Áldozatunk tisztítsa lelkünket.

Ez tárgyi könyörgés.

a) Jó tettek útján. „Tanuljatok jót tenni! Keressétek az igazságot, siessetek segítségére az elnyomottak; szolgáltassatok igazságot az árvának, védelmezzétek az özvegyet” (Iz. 1,17).

b) Áldozatok bemutatása útján. „Hiszen napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta eledeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek. Bizony, nagy az én nevem a nemzetek között – úgymond az Úr” (Mal. 1,11).

c) De mindenekfelett a kegyelmek útján. „Így jelenben is van egy maradék, akiket a kegyelem vá-

lasztott ki. De ha ez kegyelem alapján (történik és) történt, akkor nem tettek fejében, különben a kegyelem már nem volna kegyelem” (Róm. 11,5-6)/.

Bef.: Egek kegyének csatornáit megnyitja az örök Áldozat égbe szállása.

2. (Secreta) beszéd: Az Úrhoz emelkedett lélek (Erkölcsi beszéd: Isten felé való törtetés)

Bev.: A föld tartozékai, vagy az ég várományosai vagyunk-e? Mert hogy törünk az ég és föld Ura felé, az elemi tapasztalat. – De kérdés: hogyan ér egekbe az ember lelke?

1. Kutató tudással...

Egyszerű lélek és tudós koponya – egyaránt keresője, kutatója az ég Urának.

a) **Egyszerű** ember – hódoló látással. „Egész lélekkel járulj eléje, és minden erődből tarts ki útjain” (Sir. 6,27).

b) **Tudós** – nagy nyomozással.

c) **Küszködő** zarándokok – életcsapások útján. „Mert végül megnyugvást találsz benne, és gyönyörre válik az számodra. Bilincsei erős menedékké, szilárd alapoddá lesznek, kötelékei pedig díszes ruháddá, mert az élet ékessége vagyon benne, és bilincsei üdvös kötelékek” (Sir. 6,29-31).

2. Emelkedő, kegyelemmel telített lélekkel.

A zarándoklás célja: „én magam János láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem leszáll a mennyből, Istentől. Díszes volt, mint a völgyének fölékesített menyasszony” (Jel. 21,2). – Ennek eszközei? Azok a szent életmozzanatok, amelyek Istenhez emelnek. Ezek pedig:

a) Ima. „Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom, és kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat” (Zsolt. 140,2). Alapja: kegyelem. „Kegyelmet és dicsőséget ad az Úr” (Zsolt. 83,12). „Isten kegye és irgalma vár szentjeire, és kegyes látogatása választottjaira” (Bölcs. 4,15).

b) Szentségek. Egyházunk tanítása szerint a kegyelem csatornáit az Úr szentségei. – **Keresztség.** „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni; aki nem hisz, elkárhozik” (Mk 16,16). – **Bérmálás.** „Mikor pedig Pál rájuk tette kezét, leszállt rájuk a Szentlélek, nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak” (Ap.Csel. 19,6). – **Oltáriszentség.** „Ugyanis vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok” (Lk 22,20). – **Bűnbánat szentsége.** „Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,23) – **Egyházirend.** „Ezeket az apostolokhoz kísérték, azok pedig imádság közben rájuk tették kezüket” (Ap.Csel. 6,6). „...Istennek, Atyjának országává és papjaivá tett...” (Jel. 1,6). – **Utolsó kenet.** „Beteg valaki köztetek? Hívassa az egyház papjait. Imádkozzanak fölötte s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó imádság üdvére lesz a betegnek és az Úr megkönnyebbíti őt, ha pedig bűnben van, bocsánatot nyer” (Jak. 5,14-15). – **Házasság.** „Ezért hagyja el az ember atyját, anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő testben egy lesz” (Ef. 5,31). – **Áldozat.** „Áldozatokat fogadtam egészségemért, és ma váltottam be fogadalmamat” (Péld. 7,14).

Bef.: Ez a lélek gyakorlati útja és belső igazi tartalma. Találkozás az Úrral!

3. (Secreta) beszéd: Az Urat dicsérő lélek (Erkölcsi beszéd: Isten dicsérete)

Bev.: És az Úr felé futván – hogyan cseng az ember hangja? Aszerint más és más, amint más és más a lélek tartalma. A földies életet élőké –gyengék, az isteni élet hordozóié – erősek. – Milyen lesz tehát az ő hangjuk?

1. Könyörgő – a gyengéé.

A bűnös, vagy bukdácsoló ember – az élet gyengéje. „De tekints szolgád imájára s könyörgéseire, Uram, Istenem: hallgass e dicséretre s imádságra, mellyel szolgád ma előtted imádkozik” (3Kir. 8,28). „Jobb dolog a böjttel kapcsolatos ima meg az alamizsna, mint az aranykincsek gyűjtése, mert az alamizsna megment a haláltól, megtisztít a bűntől és irgalmasságot meg örök életet szerez” (Tób. 12,8-9). „Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom, és kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat (Zsolt. 140,2). „A megalázkodó imádsága áthatol a felhőkön, és meg nem nyugszik, míg oda nem jut, és nem tágít, míg a Magasságbeli rá nem tekint” (Sir. 35,21). Lényege ez: emelkedni akar a lelke, de gyenge a lelke. Rájuk is áll a Mester szava: „Simon! Alszol? Egy órahosszat sem tudtál virrasztani velem?” (Mk 14,37). Lefelé húzza – a föld, de fölfelé indítja – az Isten. Ezért könyörgő a hangja:

„Mélységekből kiáltok hozzád, Uram! Uram, hallgasd meg szavam!” (Zsolt. 129,1-2).

2. Dicsőítő – az istenié.

De a könyörgés mellett diadalmasan zeng az Istent szeretők diadaléneke. Hogyan szól erről az Írás?

a) Itt csak jelzi, hogy kik az igazi Istent dicsérik. „...fenségesebbé tegyen téged minden nemzetnél, amelyet teremtett, a maga dicséretére, hírnevére és dicsőségére, hogy szent népe légy az Úrnak, a te Istenednek, amint megmondotta” (5Móz. 26,19). A tiszta kisdedek is igaz Istent dicsérik. „Kisdedek és csecsemők szájával hirdeted ellenségeiddel szemben dicséreted, hogy tönkre tedd az ellenséget s a bosszúra kelőt” (Zsolt. 8,3). Végül minden célba futó Isten dicsérője. „Nyelvem akkor majd hirdeti igazságodat, és dicsér téged egész nap” (Zsolt. 34,28). Földön és égben. Itt pedig már parancsban cseng az Isten dicsérete. „Zengjünk hát éneket az Úrnak, új éneket zengjünk Istenünknek!” (Judit 16,15). Majd így: „Énekeljete az Úrnak új éneket, zengjen a jámborok gyülekezetében dicsérete. Örvendezék Izrael az ő alkotójának, ujjongjanak Sion fiai az ő királyuknak” (Zsolt. 149,1-2). Természetes, hogy ez a dicséret a földi életre – parancs, az égi életben – szent lélek-kicsordulás. Egyszerűen azért, mert diadalénekekben és örömben csendül fel az ember boldogságának teljessége.

Bef.: A lelki élet világában senki sem néma, mert vagy kérő, vagy hálálkodva dicsérő minden szava.

*

1. (Communio) beszéd: **Arcodat vágyom, Uram!**
(Erkölcsei beszéd: Istent vágyom)

Bev.: A műveken át kiviláglik a művész lelki világa, de személyiségét az arcvonások árulják el. Isten művei után látni szeretném magát az Urat! – De látható-e az Isten?

1. Földi szemeinkkel nem látható.

Hogyan is láthatná a véges ember a végtelen Szellemet? Az értelem létéhez vezet, de látást nem ad. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20).

a) Izaiás mondja: „Vajha szétszakítanád az egeket és leszállnál, és megolvadnának színed előtt a hegyek” (Iz. 64,1). „Sohasem lehetett hallani, sem fül fel nem fogta, szem nem látta, Isten, rajtad kívül, amit a téged váróknak készítettél!” (Iz. 64,4).

b) Szt. Pál állítja: „A látható ugyanis ideig tartó, a láthatatlan viszont örök” (2Kor. 4,18).

2. De lelki szemeink előtt kibontakozó.

Azért állandó fohászuk: „Színed előtt el ne vess engem, szent lelkedet meg ne vond tőlem” (Zsolt. 50,13). Majd fokozatosan fel-felcsillan egy-egy vonása.

a) Vágyaink országát és arcát érik. Feltétlenül kérjük: „Tiszta szívet teremts belém, Isten, s újítsd meg az igaz lelket bensőmben” (Zsolt. 50,12).

b) Lélekszemeink lelkét érzik. A zsidók előtt így élt: „Mikor aztán ezt Áron Izrael fiai egész gyülekezetének elmondotta, ők a pusztára tekintének s íme megjelenék az Úr dicsősége a felhőben” (2Móz. 116,10). És meddig vezet a megvilágított szem? „A magasságban van az én lakásom, és trónom felhőoszlopon áll” (Sir. 24,7). – Mi a végső eredmény? „Ma tükör által, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Az ember rajzolta Istenarc antropomorfizmus. De a lélek-szeretet kiáramlása – Isten-arcával való szent találkozás.

2. (Communio) beszéd: **Arcod sugara érintsen engem, Uram!**
(Erkölcsei beszéd: Az arcát áhítom)

Bev.: De miért vágyódom az Isten látása után? Talán csak azért, hogy kibontakozzék előttem a Fenségesség? Többet akarnék! Azért keresem a Legszebbet, hogy erre lendítse zarándok életemet! – Milyen sugárkéve vetődik reám az Úr arcáról?

1. Isten arca világitó fény.

Könyörgő imám: hogy lássak. „Ragyogtasd fel szememet, hogy halálos álomba sohase merüljek”

(Zsolt. 12,4). „Téged keres tekintetem: A te arcodat keresem, Uram!” (Zsolt. 26,8). „Isten, állíts minket helyre, ragyogtasd fel arcodat, hogy megszabaduljunk” (Zsolt. 79,4).

a) Mózes népe retteg előtte. Arcra borul, hogy Mózes arca is eltakartassék előtte és még inkább – Isten fensége meg ne vakítsa.

b) A Tábor hegyének apostol együttese a boldogság túláradó élvezője. Itt már nem rejtőzködik, hanem az együttélés felé igényeskedik az ember. „Péter így szólt Jézushoz: „Mester, jó, hogy itt vagyunk! Hadd csináljunk három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet” (Mk 9,4).

2. Isten arca magához ragadó fény.

Azt mindig tanítjuk, hogy Isten – a Fény. „Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít” (Jn 1,9). De ez a Fény nemcsak világít, hanem a szeretet melegét terjeszti. Ez a Fény – a Szeretet.

a) Mert a legszentebb és legjobb, azért vonz. – Rosszak: „Hadd tanítsam utaidra a bűnösöket. Hogy hozzád térjenek az istentelenek” (Zsolt. 50,15). – Jók: „Térjetelek hozzám és megszabadultok, a földnek határai mind, mert én vagyok az Isten, és nincs más” (Iz. 45,22). „Olyanok voltatok ugyanis, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és gondozójához” (1Pét. 2,25).

b) Mert életem **ősi képe**, azért magához ragad. „Meg is teremté Isten az embert, a maga képére, az Isten képére teremtette” (1Móz. 1,27). – És így mivé leszek? Erre a Bölcs felel: „Virágoztok, mint a lilium, illatot ontotok, és levéldíszbe öltöztök! Zengjetelek dalt és áldjátok az Urat műveiért!” (Sir. 39,19).

Bef.: Miért kell tehát könyörögnöm?: „Vesszenek el a bűnösök a földről, és ne legyenek többé az istentelenek!” (Zsolt. 103,35).

3. (Communio) beszéd: Arcod kegyessége – könyörüljön rajtam, Uram!

(Erkölcsei beszéd: A könyörületes Atya)

Bev.: A szeretet egyik szent jegye: a könyörület. Isten belső valósága: a Szeretet; ezért életének karakterisztikonja a szerető könyörület. – Hogyan jelenik meg az Úr könyörülete emberéletünkben?

1. Minden tettnek háttérét is látja az Úr.

„Minden élőlény műve nyilvánvaló előtte, és semmi sincs rejtve színe előtt. Átfogja tekintetével az örökkévalóságot, és semmi sem csodás a színe előtt!” (Sir. 39,24-25). „Az Úr szeme mindenütt jelen van, a rosszakat is, jókat is meglátja” (Péld. 15,3). Látja a tettet. Ezt az ember is észreveszi. De ez nem a „teljes látás”.

Mélységlátás. Látja – a legtitkosabb háttérét. Ez **csak** isteni. „Csalfább a szív mindennél, és kifürkészhetetlen: ki ismerheti meg azt? Én, az Úr azonban kivizsgálom a szíveket, és kikutatom a veséket. Aztán megfizetek kinek-kinek az ő útja szerint, és cselekedeteinek gyümölcse szerint” (Jer. 17,9-10). „Egytől-egyig ő alkotta szívüket, ismeri minden tettüket” (Zsolt. 32,15).

2. Így minden bűnöst könyörülettel néz az Úr.

Alapja ennek: jó az Isten. „Áldása kiárad, mint a folyam, és megitatja a szárazföldet, mint az árvíz” (Sir. 39,27-28).

a) Ezért hívja az embert. „Így szól a seregek Ura: Térjetelek vissza hozzám, úgymond a seregek Ura, és én visszatérek hozzátok, úgymond a seregek Ura” (Zak. 1,3). „Kialts, abba ne hagyd, emeld fel hangodat, mint a harsona” (Iz. 58,1).

b) Ezért erősen indítja a bűnöst. „Hagyja el útját az istentelen, gondolatait a gonosz férfiú, és térjen vissza az Úrhoz, ki megkönyörül rajta, és Istenünkhöz, mert kész ő a megbocsátásra” (Iz. 55,7).

c) Végül: Magához öleli az elesettet. „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért” (Jn 10,11).

Bef.: Nincs szebb példabeszédünk, mint az elveszett bárányt kereső pásztor. „Én vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim ismernek engem, mint ahogy az Atya ismer engem és én ismerem az Atyát. Életemet adom a juhokért” (Jn 10,14-15). Ő a mi Pásztorunk!

4. (Communio) beszéd: Szerető arcod vonásai diadalt arassanak

(Erkölcsei beszéd: Győzzön a szeretet)

„Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod? Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg” (Zsolt. 8,5-6).

Bev.: Az Úr Jézus a mi Pásztorunk. Vele járunk, védelmében élünk, Hozzá simulunk. De ha mindig Vele vagyunk, akkor életértékeiben is részesedünk. – Mik ezek?

1. Övé a mindenek feletti hatalom.

Mesterünk életét egy gondolat vezényli és ez így fogalmazható: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36).

a) És uralkodó – életfelfogásban. „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig (Mt 28,20). A földről az örök életbe tekint és a földi életet az örök szempontok szerint éli.

b) Uralkodik azután – halottaiból való feltámadásban. „Azért mondtam ezeket nektek, hogy békeségetek legyen bennem. A világban üldözést szenvedtek, de bízatom, én legyőztem a világot” (Jn 16,33). Ez végül is azt jelenti, hogy a föld szolgál, és az Isten minden. Még a halál is szolgál, és az **élet Mestere** – az örök Győző. De hoz-e ez a fenséges uralom valamit nekem is?

2. Miénk is a világ feletti diadal.

Ez már részletes uralom. De mégis királyi hatalom. Mesterünk jár elöl, és mi követjük Őt diadalútján.

a) Ő tartja a zászlót. A feltámadt Jézus – zászló tartó. „Christus vincit!”

b) Mi sorakozunk mögéje. „De Istennek hála! Ő segít minket győzelemre Urunk Jézus Krisztus által” (1Kor. 15,57).

c) Vele miénk is a diadal. „Ezért nem az számít, aki ültet, sem az, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. Az ültető meg az öntöző egyforma. El is veszi mindegyik jutalmát fáradságához mérten” (1Kor. 3,7-8).

Bef.: Pásztorunk nyomában járunk a végnélküli élet örömútján.

*

1. (Postcommunio) beszéd: Az erősek eledele (Erkölcsei beszéd: A lélek tápláléka)

„Erősödjének meg híveid, Isten, a te viszontajándékaid által, hogy egyrészt azokat megnyerve is mindig keressétek, másrészt keresve, mindig elnyerhessétek. A mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Bev.: Az élet vándora eledelet keres és vár az egek felé törő útja számára. – Mit adnak az Isten ajándékai?

1. Ajándékaid erősekké tesznek.

„Ő felkele, evék és ivék s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hórebig” (3Kir. 19,8). – „Látszólag ugyan ettem és ittam veletek, én azonban láthatatlan étellel és itallal élek, mely rejtvé van az ember szeme előtt” (Tób. 12,19).

2. Az erősek mindig ajándékaidból táplálkoznak.

„Ezért mutat be áldozatot hálójának, és áldozik varsájának, mert általuk lett kövérré osztályrésze, és válogatottá eledele” (Hab. 1,16). – Lehet ez az eledele – ige. „Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki küldött engem, és hogy elvégezzem művét” (Jn 4,34). – Lehet az „Kenyér”. „Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,55-56).

Bef.: Így erősödve – biztos a zarándoklás a Hóreb hegye felé.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra írt beszédek

A napi Evangélium így szól: „Hasonlít a mennyek országa a gazdaemberhez, aki kora reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon szőléjébe. Miután megegyezett a munkásokkal napi egy dénárban, elküldte őket a szőlőbe. Mikor három óra tájban kiment, látta, hogy mások is tétlenül ácsorognak a pilacon. Így szólt hozzájuk: Menjetek ti is a szőlőbe, és majd megadom, ami jár nektek. Azok elmentek. Hat és kilenc óra körül újra kiment, s ugyanígy tett. Mikor pedig tizenegy óra tájban is kiment, megint talált ácsorgókat. Megkérdezte tőlük: Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül? Senki sem fogadott föl minket, felelték. Menjetek ti is a szőlőbe, mondta nekik. Estére kelve így szólt a szőlősgazda

vincellérjéhez: Hívd össze a munkásokat, s add ki bérüket az utolsókon kezdve az elsőig. Jöttek tehát azok, akik tizenegy óra tájban álltak munkába és fejenként egy dénárt kaptak. Mikor pedig az első jöttek, azt hitték, hogy többet fognak kapni, de ők is egy dénárt kaptak. Amikor átvették, zúgolódni kezdtek a szőlősgazda ellen: Ezek az utolsók egy óra hosszat dolgoztak csak, mondták, és ugyanúgy bántál velük, mint velünk, akik a nap terhét és hevét viseltük. Barátom, felelte egyiküknek, nem vagyok veled igazságtalan. Nem egy dénárban egyeztél meg velem? Fogd, ami a tiéd és menj! És ennek az utolsóknak is annyit szánok, mint neked. Vagy nem tehetem az enyémmel azt, amit akarok? Rossz szemmel nézed talán, hogy én jó vagyok? Így lesznek az utolsókból első s az elsőkből utolsó. (Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak)” (Mt 20,1-16). – Ennek tárgyi tartalma a közismert szőlősgazda és a szőlőmunkások.

Beosztásunk különálló beszédeiben először (a) néhány beszédet közlünk a **példabeszéd** alapján, azután (b) reátérünk a mennyei Atya, az **embercsalád Atyja** dogmatikai megvilágítására, majd (c) **diákexhortációkat** közlünk. – Beszédláncokban a szőlősgazda és munkásainak homiliaszerű közlése következik. – Lássuk ezeket egyenként.

Különálló beszédek

a) alcsoport: Beszéd a példabeszédek alapján

1. beszéd: Miért dolgozunk?

(Erkölcsi beszéd: Munkánk lendítő ereje)

Bev.: Emberi természetünk alapütemét így lehetne meghatározni: hatalmat gyakorolunk a föld felett. Az Adler-Jung féle tudományos lélektan azt nyomatékozza, amit az Írás legősibb szövege így ad Isten szájába: „...uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28). – A fizikával foglalkozó tudósok azután az egész élettelen világ belső valóságát is Planck legújabb tanítása szerint csodás munkában forgó mozgásban látják, mintha igazolnák Hérakleitoszt, ki görög testvéreinek mindig azt hirdette: **minden folyamatos átalakulás**. Az ember pedig úgy áll ebben a nagy hivatású, dübörögve dolgozó világban, mint az az uralkodó, akinek erőfeszítésével irányítani, alakítani kell a világot. – Amikor azonban **tárgynak** látszik minden, ami felett uralommal rendelkezik, és egyetlen földi alany az ember, akkor kérdéssé lesz bennünk, vajon miért is dolgozik, fáradozik a föld területén a királyi hivatású ember?

1. Az emberek nagy része zengve feleli: a jövő életért.

Ebben a dalban benne cseng az altruizmus szépsége... Valamiképpen visszhangzik belőle a Mester munkába hívó szavának gyönyörűsége: „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6). Kicsendül belőle Szt. Pál ítélete az étel és munka viszonyáról: „Senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradtsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy egyiketeknek se legyen terhére... Amikor ugyanis nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Tessz. 3,8 és 10). – De ennek ellenére benne rejtőzik annak a lemondó hanyatlásnak **melankóliája** is, hogy a **királyi ember**, az **uralkodásra** teremtett ember végül is szolgálja a világnak.

a) Mégpedig a fejlődés irányát követve... Mert szebb világ, végül is tökéletesebb világ. Ennek teremtése az ember lélekrugója. Jobb élet keresése, nagyobb boldogság az élet feszítője. Szebb kultúra végül is jobb ismerés és felhasználási lehetőség.

b) Vagy tovább nyomozva talán a jövő **emberszemély szolgálata** a fő lendítő. Ez a gondolat követele életének áldozatos szolgálatba állását. Még **Krisztus áldozatos élete** is példa lehet, hogy ezen az úton kell járnunk... Ezt írja le fenséges valóságban az Írás: „Ha ugyanis a bakok és bikák vére meg az üsző hamva a tisztátlanokra hintve megszenteli őket, úgyhogy külsőleg megtisztulnak, mennyivel inkább tisztítja meg lelkiismeretünket a holt cselekedetektől Krisztus vére, – ki az örök Lélek által **önmagát ajánlotta föl szeplőtelen áldozatul Istennek** – hogy az élő Istennek szolgáljunk!” (Zsid. 9,13-14). Ha tehát csak az anyagi és földi életre korlátozom a szolgálatot, akkor annyiban leszek hasznos emelője az életnek, hogy kulturáltabb világ területén élheti életét. De így eltűnnék az **emberszemély**; eltűnök **önmagam**, mert csak olyan **tárggyá lennék** Isten országában, amely önfeláldozásával egyszerű eszköz... És a nemes áldozattal szolgált **jövő embere**? Az sem lesz több. Ő is **televénye** leszen a jobb nemzedéknek... **Shakespeare** adja az athéni Timon szájába: olyanok vagyunk, mint a hold elfogyatkozom, és visszatérni nem tudok... Egyszerűen azért, mert nincs nap, amely fénybe öltöztetne.

Pedig az Úr szerint a szentek ragyognak majd, mint a nap és a csillagok: „Akkor az igazak ragyognak majd, mint a nap, Atyjuk országában” (Mt 13,43). Az „én” az **emberi személy** belső ereje és kiemelt volta, **de nem az önző igényeskede**sé kiált tiltakozó szót az emberek **ilyen leértékelése** ellen, és hangosan dübörög az egek kapuján az emberszemély felmagasztosítása érdekében. „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

2. A másik tábor a kis Kátét tartja a kezében és azt mondja: az Istenért.

Ez a hang már **emberszemélynek Isten felé fordulását** hirdeti.

a) Csak ez az **igazi** altruizmus. Az élő, személyes Életért, Istenért dolgozik az ember. Róla írja Mózes: „Én vagyok atyád Istene, Ábrahám Istene és Jákob Istene. Eltakará erre Mózes az arcát, mert nem mert az Istenre nézni” (2Móz. 3,6). Hiszen az Ő Szeretetének küldöttje az Ő Egyszülöttje, a közünk járó Mester. „Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ” (Jn 3,17). Ő az igaz Szeretet, tehát csak arrafelé irányulhat az ember szeretete. „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten Szeretet” (1Jn. 4,8). Ezért is fordul Hozzája az ember a szeretet útján. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

b) De ez nem **visszaadó** szeretet, mert nem temeti magába az áldozatos munkást, hanem **személyként fiává** emeli. Ez visszhang („bumerang”). De érdemes gyűjtés, mert a jövőnek gyűjt. „A test gyakorlásának ugyanis kevés a haszna, de az istenfélő élet mindenre jó, mert a jelen és a jövő élet ígérete kíséri” (1Tim. 4,8). Sőt így lesz igaz az is, hogy az Istent szolgálva az örök várost keressük és meg is találjuk. „Hiszen itt nincs maradandó hazánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14). Így az Isten a végső cél. De nem mint elvont fogalom, hanem Személy. Így az ember az örök Személy fia révén visszakapja **személyes boldogságában** munkájának lelki bérét. Ezért nem üzletzárlat a leszámolás, hanem szeretetáramlás. „Fogd, ami a tiéd és menj! Én ennek az utolsóknak is annyit szánok, mint neked. Vagy nem tehetem az enyémmel azt, amit akarok? Rossz szemmel nézed talán, hogy én jó vagyok?” (Mt 20,14-15).

Bef.: Eredmény: az első álláspont televénnyé tesz és az **emberi elvontságnak** szolgálatába állít, emez pedig **Isten fiaivá** emel a végnélküli Személyhez való szeretet kapcsolatban. Ezért mondja Szt. Pál: „Mindezen fölül pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke” (Kol. 3,14). – Aki ezt birtokolja és aki ezzel dolgozik, az érezni fogja, hogy személyes szeretete örök egységbe fonódik az örök Személlyel.

2. beszéd: **Az égi küldetésű ember** (Dogmatikus beszéd: Az ember alanyi küldetése)

Bev.: „Meg is teremté az Isten az embert, a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). Mit akart ezzel a teremtménnyel az Isten és miért indította a földre? Ez a kérdés jár minden ember lelkében, aki önértékének és hivatásának keresésére indult. Fontos, hogy itt az ember **alanyi küldetéséről** lesz szó. Mi tehát a mi alanyi küldetésünk?

1. Magad üdvözítésére küldettél.

Ennek azután igen sok részlete nagyon.

a) A föld uralmára. „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet, s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és minden állaton, amely mozog a földön” (1Móz. 1,28). „Végül azonban majd kiárad felettünk a lélek a magasból, és gyümölcsös kertté lesz a sivatag, s a gyümölcsös kertet erdőszámba veszik” (Iz. 32,15).

b) A lélek szolgálatára. „Tartsatok bűnbánatot, hirdette, mert közel van a mennyek országa!” (Mt 4,17). „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el amid van és árát oszd szét a szegények közt, így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem!” (Mt 19,21).

c) Az érdemszerző hazatérésre. „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelke azonban kárt szenved?” (Mk 8,36). – Mindez – a gyűjtő ember életadata és részletkincse.

2. Mások megszentelésére indítottál.

Ez már a **sugárzó** ember hivatása. Erő vagy, aki sugároz, oszlop vagy, **akihez** mások támaszkodnak. „Én ugyanis ma erős várossá, vasoszloppá és ércfallá teszlek téged az egész országban, Júda királyai, főemberei, papjai és a föld népe előtt” (Jer. 1,18). – De kikben jelentkezik mindez – **egyenes hivatásban?**

a) **Szülőkben** – elsősorban. „Hiszen nem a gyermekek gyűjtenek kincset a szülőknek, hanem a szülők a gyermekeknek” (2Kor. 12,14). „Atyák! Ne keserítsétek gyermekeiteket, hanem neveljétek

őket az Úr fegyelmében és intelmeivel” (Ef. 6,4). – „Fiaid vannak? Neveld meg őket, hajlítsd őket gyermekkoruktól fogva! Leányaid vannak? Őrizd a testüket, és ne mutass nekik nyájas arcot! Add férjhez leányodat, akkor nagy dolgot műveltél, de értelmes férfihoz adjad!” (Sir. 7,25-27).

b) **Lélekemberben.** Egyénien és általános tételben **mindenkinek** szól az Úr: „Fiam, menj ki ma dolgozni a szőlőbe” (Mt 21,28)!

c) **De leginkább a papi lelkekben.** „Menjete el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek” (Mk 16,15). „Összehívta tizenkét tanítványát és hatalmat adott nekik, hogy kiűzzék a tisztátalan lelkeket és meggyógyítsanak minden betegséget és minden bajt” (Mt 10,1). „Jöj-jetek utánam! Én emberhalászokká teszek titeket” (Mt 4,19). „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket. E szavak után rájuk lehelt és folytatta: „Vegyétek a Szentlelket...” (Jn 20,21-22). „...Istennek, Atyjának országává és papjaivá tett” (Jel. 1,6). – Mindez mit jelent? Isten és lelkek szolgálatát.

Bef.: Végül is mindenkit küldött. Talán a terület kisebb, de a hivatás azonos: Istentől üdvösséget várni és másokat is Isten fiaivá alakítani. – És mit dalol végül is az üdvözültek serege? „Dicsérjétek az Urat mind, ti nemzetek, dicsérjétek őt valamennyien, népek! Mert bőséges az ő irgalma irántunk, s örökre megmarad az Úr hűsége!” (Zsolt. 116,1). A végső igazság tehát az, hogy az ember üdvözülése is Isten dicséretének szent szolgálata.

3. beszéd: Az élet nagy útkeresztzései és a kereszténység (Isten útjelzőinél)

Bev.: Földi élet útján nagy országutakon gyakran találunk olyan útkeresztzések, amelyek bizonytalan célok felé mutatnak. Olyan utak ezek, amelyek belevágnak az új világokba... Jobbra, balra térnek, járnak rajta az emberek. Arra azután kevesen gondolnak, hogy ezeken az utakon is mennyi a **keresztzés**, az **úttérő**. – De engem nem ezek a földi utak, a térkép érdekel. Hogy hol ágaznak szét az utak, hol kötik a bekötő utakat, ezek nem az én kérdéseim. – A nagy kérdés az: vajon az emberélet nagy pályafutását mutató életutak egyenes vonalú országutak-e, vagy útkeresztzések és téré-ösvények tarkította elhajlások-e? – A kérdés azután így is alakulhat: vajon az **eltérő utak együttesében hogyan találja meg az ember a helyes életutat?** – Könnyű azt mondani: az ember életutakat járva Istentől jön és Istenhez megy. Vagy: az Egyház világa indítja és vezeti haza. Továbbá: föld anyánk méhéből születik az ember, és az élet túlpartján az örök Atyánk vár reá. De vajon a **kezdetet és véget egybekötő országút** egyenesen jelzett út-e, vagy nem zavarják-e olyan útkeresztzések, melyeknek összefonódásában nehezen talál tájékozódást az ember? – Az ember életében két nagy irányt szabó eltérés van. Ez pedig: az **elhivatottság érzésének szent perce** és az **életszakasz megkezdése utáni visszanézése, esetlegesen bánkódva új élet kezdése.**

1. Mindenkit valahová és valamire hív az Úr.

A mai Evangélium példabeszéde is erre int. Nem születik senki hivatás nélkül. Vagy: úgy is mondhatjuk, senki sem jön üres tarisznyával. Szegényt, tudóst, munkást, mind az Isten hívta és hivatással indítja.

a) Maeterlinck „Kék madár” című színdarabja szerint mindenki **kincsekkel** kopogtat az élet kapuján. „Üres tarisznyás” nem indulhat. – Azt a szent pillanatot, mikor valaki a **hivatás útjára** lép, nem könnyű megtalálni. Gyakran gondolják a szülők, hogy **ők** a hivatottak megtalálni az utat, amerre Isten a gyermeküket hívja. Pedig ha az ember mélyebben néz a lélekvilágba, akkor igazat ad annak a megállapításnak, hogy az igazi **életvonalat** Isten szabta ki, és az elfoglalt életpálya csak **kerete** az ember élettartalmának. – Felnőtt ember életében még nagyobb az útkeresés, mert nemcsak az az élethivatás, hogy a mindennapi kenyeret megkeresse és így magának és családjának kenyeret törhessen. Ha csak erre törekednének, akkor az életnek igen sivár küldöttei lennének. Az élet küldetése sokkal magasabb rendű. Az ember arra is hivatott, hogy az élet valóságait tudásában vagy fizikai munkájában **átalakítsa** és **szébbé** teremtse... Neki az is hivatása, hogy tüzet hordozó életmécs legyen és másoknak is világítson az életutakon. Azt is mondhatjuk: szellemi és fizikai munkával az életet szébbé, nemesebbé finomítsa...

b) Küldetés nélkül senki sem jár. Meg kell éreznie, fel kell ébrednie annak a tudatára, hogy az „én” élete: **égi küldetés**. Mindenkinek szól az apostol: „Gondoljatok csak meghívástokra, testvérek! Itt nem sok az emberi bölcs, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő, de Isten azt választotta ki, ami a világ szemében gyöngé, hogy megszégyenítse az erőseket” (1Kor. 1,26-27). – Aki pedig egyszer megtalálja,

miért küldte az Isten, az leszűrődött, élemedett korban nem mondaná, ha újra születne, mindent más-képp kezdene. – És aki azt látja, hogy elhibázta életét, az azt mondaná: mea culpa. Aki pedig igazi hivatását megtalálta: Deo gratias!-sal mondjon hálát! Nem magasodhat mindenki jegenyévé! Mennyi szépség van a kis gyöngyvirágban, melynek kicsi fehér harangocskái beharangozzák az életbe Isten dicsőségét. Miért panaszkodsz kis nefelejcs, miért akarsz rózsává lenni? A fűszál selymes pázsítja szőnyeget alkot, a tölgy hatalmas fája erdőt képez. Az életpázsitok egyszerű szegényei, legyetek gyönyörűséges fűszálak Isten kertjében. – Aki hivatását megtalálja, az az élet boldogságát is megtalálja.

2. De ha egyetemes is az élethivatás ténye, mégis megállapítható: nem helyes sokszor az emberek életútja.

Nagy utakat bejáró ember, mielőtt vonatra ül, térképet vesz elő. A tengeren utazó iránytűt néz, hogy észak-dél irányából megállapítsa a helyes utat. Aki az életúton jár, az időszakonként vizsgálat tárgyává teszi lepergett életét, hogy jó úton jár-e? (Pl. „Mellékutczák” c. mozgókép).

a) Megdöbbenő reáébredés, hogy rossz úton jártam, ha utam eltért a helyes iránytól. Ilyen téren járt Saulus, akiből **Paulus** lett, amikor reádöbbsent, hogy Krisztust üldözni nem szabad. Ilyen fordulónál állt **Ágoston**, aki reádöbbsent szörnyű bűnei tudatára, mikor egy titkos hang így szólt: „Tolle, lege”: vedd és olvasd! Az olvasandó szavak pedig így szóltak: „Nem részegeskedésben és tobzódásban, hanem Isten szeretetében van az élet értéke” (Róm. 13,13). Megírta a „Vallomások” könyvét, és a téző Krisztus felé vitte. – Itt van **Papini**, aki reádöbbsent élete szörnyűségeire. A „Kész ember” című művében azt írja: szétéptem lelkem záró fátyolát és rémulten állapítottam meg, hogy az étellel készen vagyok. Testemet meggyaláztam, lelkemet összetörtem, nincsen más hátra, mint pontot tenni a végére, és ez a pont: a golyó... De ennél a fordulónál eszébe jutott író társa, Ágoston. Második könyvében ezt írja: Ágoston hasonló utakat járt, és az Egyház szentnek tiszteli. Lehet elágazást találni, nem szabad erre pontot tenni. Kell, hogy új utakat vágjon a bűnbánat könnye. És megírja „Jézus Krisztus” életét, amelyben így ír: Krisztus kezébe teszem a könyvemet. Utolsó könyvében pedig: **leszek egyszerű szántóvető az Úr szőlőjében!...**

b) Két út lehetséges a keresztutaknál... Ilyenkor megjelenik kicsinyes életünkben a nagy kérdés: merre menjek? Amikor reáeszmélünk, hogy utunk rossz irányba tévedt, akkor a bűnbánat könnyeit hullatjuk és megütjük mellünket... Erre azután jó úton tartjuk az ösvény irányát. – Jól tudjuk, hogy a keresztútnál karót verünk útmutató jelzésül. Az ember sem elhagyatott az élet zarándokútjain. Élete mellé Krisztus áll. Az élet útjelzésének követése parancs, intése mellett jó úton jársz. Kegyelme árad, mint erő, szent keze fog és az életúton vezet. – Boldog lehet az ember, hogy Isten segítsége folytán nem vakon keresgél. Az igazság az, hogy Isten felé fordítva tekintetét teszi lépteit, hallgatja irányító szavát a haladni akaró lélek. Az Úr kezébe helyezi kezét és így indul az életúton. Így lesz szent igazság: ha Isten velünk, ki ellenünk? Biztos tudat él bennünk, hogy Istentől jöttünk és az élet folyamán Krisztus kegyelmi erejével Istennel járunk. Biztos tudat, boldogító érzés, mely szent valóságban bontakozik. Olyan útjárás az élet, amelyben az isteni követ Krisztussal jár, Istentől indulva Istenhez tér vissza. Így könnyen járjuk az életutat, mert tudjuk, hogy a földi út átmeneti jellegű, rövid. Az életcél: Krisztus. „Kézenfogva vezet a Mester” – mondja a nagy költőnk, Sík Sándor. Hallja ő a Mester szavát: „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

Bef.: Mit kérjek tőletek – befejezésül? Ezt a szerény kérést: készséges lélekkel figyeljétek, hogy felismerjétek az Istentől felébresztett elhivatás szent perceit, és ha megérezitek, hűséggel forduljatok az útmutató Krisztus felé, Aki az élet nagy útjelzője, ereje, atyai segítője; mert ez az egyetlen út, mellyel életcélt érhet drága lelketek.

4. beszéd: Emberi szemek – isteni ítéletek (Homilia: Hívás és jutalmazás)

Bev.: A szempárnak az a hivatása és kötelessége, hogy észrevegye a világ mozgását és felénk hozza a teremtett világ szépségét. Olyan Isten adta kapu, amelyen át a lélekbe lép a világ. – Ámde itt nemcsak az történik, hogy a szem rechartyáján felvetődik a rét, a mező vagy a folyamat, a cselekedetek sora, hanem az a titkos munka is végbemegy, mely szerint az ember **ítéletet** alkot a látott és tapasztalt dolgokról. A belépő képek és események tehát nem maradnak holt **gyűjtemények**, hanem a lélek szentélyébe lépő, a gondolkodó embert ítéletre, cselekvésre indító ható tényezőkké változnak. Így lesz a kívülről belépő világ olyan szent lélektartalom, mely az ember életét **tevékenységgel** is gazdagítja. – A mai példabeszéd élesen vetíti elénk a szőlőmunkára hívottak tevékenységét, és csodálko-

zásra hangolja a lelkünket az **isteni ítélet különleges mérlegelése.**

1. Mít mutat a szőlőmunkások áldozatos tevékenysége?

Az első, ami feltűnik előttünk, az a munkanélküli ácsorgás, amely erre a kemény hangra hangolja a szőlőgazdát: „Mít ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6). De a készségesek felelete eléggé megható: „Senki sem fogadott föl minket, felelték” (Mt 20,7). – Az embertestvérek figyelése azt a képet tárja elénk, hogy a munkakészség és a hívottak munkába állása elég komoly jelenség az emberek életében. Azt ugyanis mindenki érzi, hogy reá is áll az Írás szava: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet!” (1Móz. 3,19). És ugyancsak igaz a Szentírás másik mondása is: „Amikor ugyanis nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Tessz. 3,10). – Az emberi természet eleven sodra belelendít mindenkit a munkába. Fizikai vagy szellemi ez a munka, az nem lényeges. A fontos: nekem is dolgoznom kell! Sőt világos az Úr tanítása szerint az is, hogy a **talentumok mértéke szerint kell dolgoznunk!** Amennyit kaptunk akkor, akkora erőket kell idomítanunk! „Vegyétek csak el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! Mindannak ugyanis, akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék; akinek pedig nincsen, attól még azt is elveszik, amije van” (Mt 25,28-29). – De az ember azt is észreveszi szempárjának képvetülete nyomán, hogy a világ az **ő munkája révén alakul tökéletesebbé.** Ennek a megfigyelésnek is az az értéke, hogy **lendíti** az embert a további **teremtő munkára.** Jól kell értelmeznünk az Úr szavát: „Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). Ez az Istenkép-viselés **nemcsak** azt jelenti, hogy értelmünk, szabadakaratumk és halhatatlan lelkünk van, hanem azt is sugározza, hogy a Teremtő örök valóságából, az **állandó, tevékeny,** teremtő erőiből is némi részesedést vettünk. – A munka tehát – a szőlőmunkások munkája is – a föld szebbé, értékesebbé teremtésének szent erőfeszítése. A tőke megmunkálása venyigét terem, a venyige gondozása gerezdet hoz, és a gerezd gondozása megcsordítja az üdítő italt... A munka végül azt követeli, hogy a végzett erőfeszítés arányában bért hozzon a munkásnak. Maga a termés is bér, de a dolgozó munkás szintén igényli a maga bérét. Azt mondja az Írás: „Ne kösd be a marha száját, amikor gabonátat nyomtatja a szérún” (5Móz. 25,4). Továbbá: „Megérdemli a munkás a maga bérét” (1Tim. 5,18). – Az emberi ítélet azután erősen hangsúlyozza az **arányos bérfizetést.** Ki-ki munkája szerint részesedjék az osztalékban. Azért köt szerződést az ember, hogy az **igazság** elve alapján részesedjék a munka gyümölcsében. Innét van az, hogy az evangéliumi szőlőmunkás panasszal él az urával szemben, mert a hajnali kezdő és az esti munkás egyenlő díjazása az igazság sérelmét tünteti fel előtte. – Az ember így lát, így ítél; de kérdés: milyen az ember munkája, illetőleg az Isten ítélete.

2. És mit tár elénk az isteni gazda eljárása?

A mai Evangéliumban – az embert tekintve – a **jó szándék** az isteni ítélet alapja, az Istent nézve pedig – a **jóság kiáradása** az ítéletek alapelgondolása.

a) Az embernek keresnie kell a jót, indulnia kell a hívó szóra. Talán kevesebbet, vagy többet is tett, mint a másik, de a jóakarátú keresés és az azonnali munkába állás jutalmat érdemel.

b) Isten pedig nem az igazság kemény Urának, hanem a jóságos Atyának mutatja magát. Ezért szól a dolgozók számára az Úr ítélete imígyen: „Jöjjetek Atyám áldozatai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot. Éheztem ugyanis és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok, mezítelen és fölruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és fölkerestetek” (Mt 25,34-36). – Mindez azt mutatja, hogy a föld zarándoka a készséges keresés, az áldozatos indulás, minden lehetséges fölhasználása és a szeretet tevékenységének gyakorlása folytán lesz az Úr mérlegére dobva. Ezt lássuk és ebből tanuljunk! Emberi feladat látása indítson, isteni ítélet pedig helyes tevékenységre serkentsen. – De el ne bizakodjunk **a kevés munka lehetőségében és a jó Isten jóságában!** Szt. Ágoston szerint: „volt egy ember, ki **utolsó percében** tért az Úrhoz, hogy – kétségbe ne essél, de csak **egy** volt, hogy – túlságosan el ne bizakodjál!”

Bef.: Az Isten Atya, de Úr és igazságos Úr is.

5. beszéd: Pogány világ – keresztény világ

(Erkölcsei beszéd: A kereszténység világfordulóján)

Bev.: A Vezúv kitörése **előntötte** a lábánál fekvő városokat, de később szőlővessző nőtt a lábából. – A lélek mélyéről is gyakran előtör az ösztön bűnre csábító pusztító ereje, de ha az Isten terve szerint szabályozzuk a legszentebb életösztönt, akkor a lélek tüzes lendülete fakad belőle.

1. Az alsóbbrendű ösztönös előretörés a pusztulásnak alapja.

Gyökere: az eredendő bűn káros következménye. Lényege: a bűnös élvezetkeresés lép az életcél szent előkészülete helyébe. Megszemélyesítői: Venus és Bacchus. Életformája: a tobzódó mulatozás. Ez az **alsórendű élet előretörése**. – Pogány világ, mely lelket, életet, felsőbb életet pusztít. **Flaubert „Salambo”**-ja szépen színezi. **Külsőségben** igaza volna neki. De belső tartalma?... Most is dívik. Mulatozásban, táncban. Erkölcsi lezüllést eredményez. Sokszor fiatal-öregét magával ragad és erkölcsi mélységbe taszít. Ady E. „A patyolat” című versében ítéli el igen keményen önmagát. – Az Írás így beszél: „Bor és nők tévútra viszik a bölceket, és meghurcolják az okosokat. Ki buja nőkkel tart, elzüllik... S elvételik lelke az élők közül” (Sir. 19,2-3). „Legyetek meggyőződve, hogy semmiféle páráznak, tisztátalannak, kapzsinak, vagyis bálványimádónak nincs öröksége Krisztus és az Isten országában” (Ef. 5,5).

2. Az ösztönök jelentkezése azonban Isten szent tervének előfutára.

A természet rendje az emberi élet gyarapodása. Ebben szent hivatást talál az ösztönélet is. „Ezért hagyja el az ember atyját, anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő testben egy lesz” (Ef. 5,31). – A cél: az élet sokszorosítása. „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet...” (1Móz. 1,28). „Nos tehát, te tudod, Uram, hogy nem élvezetvágyból teszem nővéremet feleségemmé, hanem tisztán csak az utódok után való vágyból, hogy áldassék bennük neved örökkön-örökké” (Tób. 8,9). – A hozzá vezető út: az élet fegyelmezett nevelése. Az eszköz: a természetes és természetfeletti eszközök használata. Tévedne az, aki a keresztény életből kizárná a derűt, a vígságot (Weltflucht!?!). A vígság, a kedély is segítő erők, mert ezek az életkincsek a lélek olajává válnak... De jelszó: tantum quantum! „A szívbéli öröm: élet az ember számára és ki nem fogyó szent kincs” (Sir. 30,23). „Örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek!” (Fil. 4,4). – Meg kell nemesíteni az élet minden megrezdülését, mert ez az ember **Isten adta** ősi megnyilvánulása. Ezt a lélek örömmel veszi. Mindenki áhítozva várja. Csak a felületes ember remeg az **önfegyelmezettől**. Elvünk legyen: nem félni, hanem megfeszülő erővel nekivágni!

Bef.: Pogány világ után keresztény világ jött. Ezt a rendet ne fordítsa vissza a mi életünk. Mi keresztények vagyunk, tehát a krisztusi életet éljük. És: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

* * *

*b) alcsoport: A föld Urának, embercsaládunk Atyjának belső valóságáról...
(A Szentháromságnál is találunk beszédeket...)*

1. beszéd: Az embercsalád Atyja

(Dogmatikus beszéd: Isten a mi Atyánk)

Bev.: Az eredet, a törzs, az eredetektető erő adja az igazi hozzátartozandóság jegyét. – Minden létező másra utal... Ez az okság elve. Az ősök pedig – a mindenható Isten. – És az ember életével mi a helyzet?

1. Szülön át az égi Atyához tartozunk.

Az élet küszöbén a szülői szeretet segít át bennünket.

a) **Isten** a küldőnk. Miért? Mert Belőle az életsarjasztás ereje és Belőle az „újszülött égi követ” lelkének teremtése. – Mi is egyike vagyunk az Isten gondolatának. „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26).

b) **Szülőink** az Úr áldotta eszközök. Miért? Mert tőlük eredünk és szent családjuk fészkeiben nevelődünk. Szent titok köde zárja a módot, de Isten fénye a szentség dicskoszorújával világítja meg az isteni misztériumot. Az Írás így fejezi ki e szent életrejtélyt: „Ezért hagyja el az ember atyját, anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő testben egy lesz” (Ef. 5,31).

2. Égi Atyánkon át az örök hazához vonzódunk.

Emberi létünk valóságos őse tehát: égi Atyánk!

a) Hozzá kapcsol – a teremtés ténye. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

b) Hozzá kapcsol – a szerető vágyakozás lendülete. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozád, Istenem” (Zsolt. 41,2).

c) Hozzá törünk és Vele élünk – az örök világ csodaéletében. „Aki szeret engem, megtartja tanítá-

somat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – Mindez pedig nem egyszerű megállapítás vagy tudásszerzés. Olyan lélektartalom ez az ismeret, amelyből kiáradó isteni életünk fakad. Azt is mondhatnám: alapereje annak az életnek, amelyet istenivé nemesít az égi Atya kegyelme.

Bef.: Atyánk az Isten, kinek gyermekeiként élünk a földön és boldogan élünk majdan a mennyek országában.

2. beszéd: Az embercsalád Atyjának tulajdonságai

(Dogmatikus beszéd: Isten tulajdonságai)

Bev.: Kicsoda az Isten? Erre az a felelet: az ég és föld Ura és a mi mennyei Atyánk. De milyen az Isten? Erre igen sok állítmánnyal felelne a hittudósok együttese. – De belső tartalma mit tár felénk?

1. A leglényegesebb tartalmi jegy: az örök Lét.

Lényege: volt, van és lesz.

a) Döntő érv itt az Írás szava, amely a kinyilatkoztatásban csendül: „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az „Aki vagyok” (2Móz. 3,14). Azért zengi minden imája végén áldott Egyházunk: „Per Dominum, Jesum Christum... per omnia saecula saeculorum”.

b) De értelmünk ereje is erre juttat. Nagyon érthetően mondja értelmünk erejéről Szt. Pál: „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra” (Róm. 1,19). De valóban odajutunk, hogy a mindenség, anyagi és szellemi valók együttese, az örök Atya lelkének műve. Minden lett, de Ő – van! Úgy, ahogyan az Írás mondja: „Mindenek ő általa lettek, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

2. Majd így folytathatnók: a legtökéletesebb Szellem.

Valójában mit jelent ez? Lelkünk megismeri az anyagi világot, de szellemi léte folytán megismeri a szellemit is.

a) De Isten szellemissége nem fokozati magassági pont. Már a szellem maga is **lénytanilag** más, mint az anyag (alany és tárgy!). Az Isten pedig végtelen Szellem. Minden oka és hordozója.

b) Ez tartalmi, mindent egybezáró, egybefogó Tökéletesség. A tökéletességek rendje legszélesebben fogva: igazság, szépség és jóság. „Enyém a tanács, az igazságosság, enyém az okosság, enyém az erő!” (Péld. 8,14). Ezek teljes birtoklója az Isten. „Ki az a dicsőség királya? A seregek Ura, Ő a dicsőség királya” (Zsolt. 23,10). Ő minden; ezek csak tartalmának kiverődései. Ez sem egyszerű megállapítás, hanem arra hangoló igazság, hogy a **tökéletesedés útján haladva** Isten felé közeledik az ember. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

Bef.: A fenti felelet gyökérszerű és tartalmi meghatározás; tulajdonságai most következnek.

3. beszéd: Az Isten szellem

(Dogmatikus beszéd: Isten – Szellem) (Ez a beszéd részletesebb fejtegetése az előző beszéd 2. pontjának)

Bev.: A bölcsélet a létrendben azt a nagy megkülönböztetést tanítja: vannak anyagi és vannak szellemi lények. Az első a nagy mindenség egyeteme, az utóbbi a mindent magába záró Isten, akinek képmása az angyal és az ember. De a lényeg most az a kérdés: mint jelent ez a mondat: **az Isten szellem?**

1. Valamiféle kizárást...

a) Mi az emberi megismerés? Emberi érzékszerveink a nagyvilág külső megjelenését, részét, alakját érzélik. Szellemi örökn az okok sorozatát tárja fel, és egészen az Istenig jutnak a kutatások. „Hátárt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is. Tárnákat nyit idegen nép; leereszkedik oda, hová ember még nem tette lábát, és lebeg távol az emberektől” (Jób 28,3-4). – A megismerés tehát részleges és fokozatos. És mi az Isten ismerete?

b) Istené – az **ősi birtoklás**, a gyökérszerű okozás. Íme: **kizárja a részleges és fokozatos megismerést**. Így: Isten nem tökéletesedik, vagy gyarapszik a világgal. Íme: a kizárás ténye.

2. És valamiféle birtoklást.

a) Mi az ember birtoklása? Határolása, egy-egy résznek a kisajátítása a körülötte örvénylő világnak. Lehet ez – anyagi kisajátítás. Birtokbavétel: „ez az enyém!” – Lehet ez – jogi birtoklás: „ehhez jogom van!” Lehet ez – szellemi birtoklás. Tudás, művészet stb. Ez tudás.

b) És mi az Isten birtoklása? **Teljes** és gyökérezeti. Miért? Mert Belőle minden. A szőlőtöke hasonlata az Isten és ember viszonyára áll teljesen. De szélesíthető az Isten és a mindenség kapcsolatára is. A Szentírás tétele az igazság: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). Ugyanez cseng Szt. Pálnál is: „Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké! Amen” (Róm. 11,36).

Bef.: És a birtoklásnak teljessége az Isten szellemi voltának minden és legtökéletesebb magaslata – Végtelen.

4. beszéd: Az Isten egy

(Dogmatikus beszéd: Egy az Isten)

Bev.: Vallástörténelemmel foglalkozó tudósok megállapítása szerint: van nép kultúra nélkül, de nincs nép vallás nélkül (Müller). – A népek lelke – egy rezgésre hangolt. Ez pedig a természet Urának megismerő rezonanciája és az ég és föld Urának hódoló imádása. – Az eltérés csak ott van: hogyan állítja maga elé az Istent az ember?

1. Gyengült értelmünk – emberi képekben rajzolja. Már alapelvül vehetjük: emberi voltunk a **perszónifikáció** útján akarja kifejezni a legnagyobbat.

a) Pogányok. Sok isten hitében élnek. Sok az érthetetlen erő. Minden egyes **személyesítve** alkot egy-egy istent.

b) Hitetlenek (Feuerbach): „nem Isten teremti az embert, hanem az ember teremti az Istent”. A pogányok „istenalkotása” **is** magasabb ennél az elgondolásnál. Az igazság ez: Istent **szükségszerűen** igényli az ember, de gyarlóságával **ilyenné** „faragja” a magára hagyatott értelem.

2. De isteni fényvel erősítve egynek tudja. Az élet örök Fénye mellett **egy** az Isten. „Kezdetben volt az Ige, és az Ige

Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1).

a) Ószövetség egyik lényeges hangja. De az értelem is idefordul. Szókratész is egy Istent hisz... Az egész Ószövetség ennek a hirdetése. „Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk egy Úr! Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből” (5Móz. 6,4-5).

b) Újszövetség szent kiszélesítése. Itt azután már az egy Isten három Személyét is halljuk. Több szöveg mondja: Jézus keresztelése: „Megkeresztelkedés után Jézus azonnal feljött a vízből, mire megnyílt neki az ég és látta, hogy Isten Lelke galamb képében leereszkedik és rászáll. Akkor a mennyből ez a szózat hangzott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem lelem” (Mt 3,16-17). A keresztség rendelése: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19-20).

c) Emberi értelem a lehetőségét elfogadhatja és hittel vallhatja. A sok isten léte – lehetetlen. Vagy Végtelen és akkor egy, vagy véges és sok és akkor nem Isten. A pogányok bölcsei is erre jöttek rá. Szókratész meg is hal az egy Isten hitéért.

Bef.: Isten – a végtelen Szellem. Valósága egy és változatlan. – És mi? Képei és végnélküli életet élő fiai vagyunk! „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,16-17).

5. beszéd: Az Isten örök

(Dogmatikus beszéd: Az Örökkévaló)

Bev.: Események pergésének mércéje az idő. Ebben megy végbe és születik az az egymásután, amely a változatnak sorozatát adja. Az idő tehát mérce, de magával hordja a változatnak a valóságát. – És az Isten?

1. Ő az örök Létezés. Lényege ez: nincs Benne **változás**, hanem Ő a külső változást indító.

a) Értelmünk útján így közelítjük: okság sora **csak** – a Végtelen Ősokban pihen meg. Mint létok – mindenütt jelen van. Hiszen emberi tapasztalatunkból is világos: a teremtett irodalmi műben is benne él az író. Mondjuk is: örökké él.

b) Isten szavával így értjük: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1-2). De mindenütt helyet talál és otthont lel az Isten.

2. Tőle idegen a változás.

A változás lényege: egyik állapotból a másikba való átlépés. Lehet – tökéletesedő, vagy elernyed-

ve összeomló. – És az Isten élete?

a) Belső tevékenység – a három Személy egy Végtelen. Ez – kinyilatkoztatás is. „Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem” (Jn 14,11). – De fogalmilag is elképzelhetetlen az Örök változása.

b) Kifelé való jelentkezés a teremtés és kegyelmi átalakítás erejében. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). Mózes szavai ezt részletesen mondják: „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1).

Bef.: Isten az egész lét központja. Belőle a lét és minden alakuló mozdulás. Ő Van és az Erő. – És az ember? Feléje törekvő és Hozzá hasonló végnélküli szellemi lény. Képmás. „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26).

6. beszéd: Isten mindenütt jelenlévő

(Dogmatikus beszéd: Isten mindenütt való)

Bev.: Mi a jelenlét kérdése? Elemi gondolattal csak annyit jelent: közvetlen érintkezési lehetőség az **érzékszerveken át**. – De már **lelki értelemben** – más jelenlét is van. **Fogalmi**, vagy a **műben a művész**. Ezek a jelenlétek már túl vannak a közvetlen és fizikai jelenléten. Jelenlét: a múltban és a jelenben. – És az Isten?

1. Jelen van teremtő, fenntartó erejével.

a) Minden – Tőle. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

b) Minden – Benne.

2. Jelen van a Szeretet áramlásában.

Ez reánk nézve mindennél nagyobb, mert személyes kapcsolatot jelent.

a) Az Ő léte lényegében: a Szeretet. Belső ismerése: a Fiú, belső életállomása: a Szeretet. „Szeret-tem, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van. Mindaz, aki szeret, Istentől született és ismeri Istent. Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,7-8).

b) Az Ő tevékenysége – a Szeretet. A világ teremtése a szeretet kiáradása. „Emeljétek fel szemete-ket a magasba, és nézzétek: Ki teremtette ezeket? Ő az, aki megszámloltan kivezett seregüket, és nevén szólítja valamennyiüket; nagy ereje, erőssége és hatalma miatt el nem marad egy sem” (Iz. 40,26). – Az ember teremtése, megváltása és megszentelése – a Szeretet kicsorduló kiömlése.

Bef.: Az Isten jelenlétének valóságos tartalma, a létesítő oka a mindent átjáró Szeretet. Így: Isten mindenütt jelen van.

7. beszéd: Igaz az Isten

(Dogmatikus beszéd: Isten igazságos)

Bev.: Aki a Mindenható belső életét vizsgálja és a reá osztható tulajdonságokat kutatja, az természetesen reátalál arra: az Isten igazságos. – A teremtő isteni terv megrajzolta minden egyes teremtménynek az élettervét; ehhez képest megadja minden egyesnek a jogos igényét. Amit neki adott, az jó-ság. „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). Amit neki ígért, azt teljesíti. „Hűséges az Úr minden ígéjében, és szentséges minden tettében” (Zsolt. 144,13). Amit az embertől vár, az tehetségével arányban álló. „Tartsátok meg az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait, amelyeket parancsolok néktek” (5Móz. 4,2). Amit azonban reábízott, azt visszakeri szolgálat és kama-toztatott gyarapodás után. „Adj számot a vagyonkezelésről” (Lk 16,2). Az Isten nem halmozva adako-zó, hanem tevékeny munkára hívó, kegyelmet adó és tevékenységben segítő. Ezért van az, hogy igaz-sága először is:

1. Számonkérésben jelentkezik.

Hogyan látjuk ezt?

a) Indít az Isten – a teremtés kegyével és az emberi természetünkhöz fűzött adományokkal. Ezek az emberi élet egyetemes kincsei. Lényegük és összfoglatuk: **értelemmel, akarattal és halhatatlan-ság** adományával látta el embergyermekait. Ezeknek **természetes** parancsai a lélekből fakadnak.

b) Parancsol – a személyes kinyilatkoztatás erejével. – De a paradicsomi parancs: „És parancsola néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17). A kőtáblák parancsa: „Az Úr idead-ta nekem az Isten ujjával írt két kőtáblát, rajta mindazokkal az igékkel, amelyeket a hegyen, a tűz kö-

zepéből mondott nektek, amikor együtt volt a nép gyülekezete” (5Móz. 9,10). – A próféták hangja: „Halljátok az Úr szavát, ti, Szodoma fejedelmei! Fogadjátok fületekbe Istenünk tanítását, ti, Gomorra népe” (Iz. 1,10). – A Mester hegyi beszéde; – a szeretet parancsolata: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elmédből. Ez a legfőbb: az első parancs. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mt 22,36-38). Nem egyszerű **hirdető beszéd**, hanem teljesítésükért, vagy mellőzésükért felelős az ember. – Az a példabeszédi szó: „Adj számot a vagyonkezelésről” (Lk 16,2), arra is vonatkozik, hogy egyetemesen felelünk tetteinkért. A talentumok vizsgálata és számonkérése, a minák megítélése szintén azt tanítja, hogy a **vett javak** használata Isten előtt számba veendő. Az örök ítéletről szóló beszéd is arra figyelmeztet, hogy tetteink mértéke szerint ítél felettünk az Úr. „Éheztem ugyanis és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok...” (Mt 25,35). – Ez az igazságos számonkérés azt hangoztatja, hogy amit vettünk és amit tenni tudunk, azért számolunk. Így is lehetne jellemezni: ki-ki Isten adta tehetségeit emberi erőinek legjobbjá szerint köteles értékesíteni. – Ne feledjük: minden ember más és más! Minden ember életarca, lélektökéletessége, örök életarca is más és más glóriában tündököl. Amíg ugyanis a földi számadásban a végzett munka aránya az ítélet tárgya, addig az örök életben az értékesített kegyelem mérve vonja a boldogok homlokára a dicsőség fénysugarát. Ez is ítélet, de a jutalomadás ítélete. Ezért mondja az Úr: „Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják az Istent” (Mt 5,8).

2. Igaz az Isten – a könyörületben.

De mi a legnagyobb kincsünk Isten felé fordulva? Ez az Isten hirdette ige: könyörületes hozzánk az Isten. „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, – úgymond a te megváltód, az Úr. Úgy vagyok, mint Noé napjaiban, kinek megesküdtem, hogy nem haragszom többé, nem hozom többé Noé vizeit a földre; így esküszöm, hogy nem haragszom rád, és többé nem korhollak, mert induljanak meg bár a hegyek, és rendüljenek meg a halmok, irgalmasságom nem távozik el tőled, és békém szövetsége meg nem inog, – úgymond a te könyörülő Urad” (Iz. 54,8-10).

a) Mit jelent? Hogy ködös félelmünk túlzott és túl emberi. Nem a „félelem Istene” az Urunk, hanem a „szerelem Istene”. Így tehát a diadalmas szeretet fénye a jövő dicsőségébe von bennünket. Gyakorlatilag azt jelenti ez: bízzál ember, Atyád szeretete végtelen és hazaváró. „Irgalmas Isten ugyanis az Úr, a te Istened nem hagy el téged s nem töröl el teljesen s nem feledkezik meg arról a szövetségről, melyre atyáitoknak megesküdt” (5Móz. 4,31). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

b) Hogyan értékesíthető? Keresd, igényeld és megkapod. „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak. Mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtó nyílik” (Mt 7,7-8). – Gyakorlatilag? Alázd meg magadat és így keresd az eget. Aki megalázkodik a földön, az megdicsőítve eget talál az Istennél. „Egymással szemben mindnyájan alázatosságot öltöttek magatokra, mert Isten a kevélyekkel szembeszáll, az alázatosoknak viszont kegyelmet ad” (1Pét. 5,5 és Jak.4,6). – Legyen igényed – az ég. Kevés a véges föld, és keresve keresett legyen az ég! Megkapod-e? Mit ígért a Mester? Tetteivel és szavaival erősítette Izaiás ígét. Sőt a bűnbocsánatra parancsot adott mondván: „Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,22-23). Van-e szentebb kérés, mint a múlt temetése és a jövő feltámasztása? – És a boldog élet? Ilyen: „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítssek nektek. Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok” (Jn 14,2-3).

Bef.: Sokszor gondolj a „tékozló fiúra”. De úgy, hogy gyakorlatban **magadat** tartsd Isten kincsei tékozlójának. Mit súg neked a példabeszéd? Atyád mindig vár, ha hazatér a tékozló fiú. Sokszor jusson eszedbe a „kiterjesztett kar”. Ez Atyád várakozásának szent jelképe.

*

Ez a beszéd ráépíthető:

- a) a tékozló fiú példabeszédére.
- b) Mária Magdolna esetére.
- c) Az egy szóval könyörgő lator történetére.

d) De ugyancsak ráépíthető V. Hugó „A nyomorultak” című regényére. Mégpedig megfordított alakban. Az író „Vanier”-ja nem szabadulhat a bűnös múlttól, amely örök kísérő. De a Mester

„házanépe” megszabadul a lélekterhektől, mert **Maga a Mester az örök kísérő!**

*

8. beszéd: A „Miatyánk” lelke

(Erkölcsi beszéd: A szeretet kölcsönössége)

Bev.: P. Bourget „A tanítvány” című regényének vége: a „Miatyánk”-ot mormolja a megtérő bűnös tudós. – A regény szerint a tudós **elméletben** hitetlen, de életben, amely még a régi neveléséből fakad (anya, Egyház stb.), igen tiszta életű. – De elveihez teljesen alkalmazkodó **tanítványa** teljesen elzüllik és öngyilkossággal fejezi be életét. A tudós reádöbben **erre a tényre** a koporsó mellett és itt zokogja el a „Miatyánk”-ot. – Mit tett itt az ember, és mit tett itt az Isten?

1. Bocsánatot kért az ember.

Isten és ember kapcsolata a „képmás” és a „szeretet”. „Látá az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

a) De az ember első tetteinek egyike.

b) Reádöbben hibáira. Isten szava felhívta reá a figyelmet. „Mikor pedig meghallották az Úr Isten szavát, ki a paradicsomban járkált az alkony hűvösében, elrejtőzék Ádám meg a felesége az Úr Isten színe előtt a paradicsom fáinak közé” (1Móz. 3,8). Büntetése pedig keményen kiemelte, hogy mit tett az ember. „Mondá néki az Úr Isten: Ugyan ki adta tudodra, hogy meztelen vagy, hacsak nem ettél arról a fáról, amelyről megparancsoltam néked, hogy ne egyél?” (1Móz. 3,11). – És a lelkiismeretnek szava? Nem Isten szava-e minden felelősségre vonása?

c) Térdrehullott bűneinek tudatában. Ennek története – az egész emberiség története. A zsidó nép élete ezt mutatja. A pogányok félelme ezt tárja elénk. A mi imádságunk is ezt mutatja.

d) Istenatyjához emelkedett fájaldalmában. De milyen ez a megalázkodás? A zsidó népnél – a szolga könyörög az Úr előtt. A pogányoknál – a senki a „Mindenható” előtt. A keresztényeknél – a gyermek az Atya előtt. Ez a „Miatyánk” alaphangja. Ez Szt. Pál szövegének igazi értelme: „Nem a szolgaság lelkét vette ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,15-16).

2. Hogy bocsánatot adjon az Isten.

Ennek a bocsánatnak kettős vonatkozása van.

a) Az eredendő bűn törlése. Ezt – ígérte az Úr. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közéd, ivadékod és ivadéka közéd: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15). – Ezt megszerezte a Messiás. „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

b) A személyes bűnök törlése. Ezt is kiérdemelte a Mester halála. „Nézétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűnét!” (Jn 1,29). Ezt is elengedi az Isten szeretete. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). – Mindez tehát azt mutatja, hogy égre néz az ember, hogy feléje forduljon az Isten. De ez az égrenézés – a hazavágyás tekintete, amely megvalósulásának állandó gátja az ember bűne. Sikongó tehát a felkiáltás: „Könyörülj, Uram, könyörülj népeden; ne engedd, hogy gyalázzák örökrészedet, és uralkodjanak rajta a nemzetek! Miért mondják a népek között: hol van az ő istenük?” (Jóel 2,17). – De mit árul el ez az isteni lelkiség?!...

Bef.: Azt, hogy bocsánatot vár az ember, de csak akkor kaphat, ha a „Miatyánk” szövege szerint **bocsánatot ad az ember.**

*

– Ezután szólni lehetne – és itt több beszédvázlatot igen röviden közlök – az Evangélium **tárgyi részének** részleteiről.

1. beszéd: A földi szolgálat

Bev.: Élet piaca – élet munkaterülete.

1. Erre hivatunk.

2. Mert ez az „életfeltételünk”.

Bef.: A föld felénk forduló karja – munkát kíván.

2. beszéd: Az isteni intés

Bev.: Nincs itt az Isten??...

1. Jár közöttünk az Úr.

2. Csak hallgassuk hívó szavát!

Bef.: Mindenki hallhatja!

3. beszéd: Az odaadó munka

Bev.: Valamikor hívnak.

1. Teljes lélekkel a munkába.

2. Lankadatlanul az élethívás kezdetétől.

Bef.: Akkor menj! (Vallási vagy erkölcsi megtérések!...).

4. beszéd: A munka és a bér

Bev.: „Dignus est operarium”.

1. Az egyiket én adom.

2. A másikat én kapom.

Bef.: Két dénár... (örök élet!)

5. beszéd: A munkás és a munkaadó

Bev.: Átfutó, vagy gazdagító-e a munka? (Mélyreszálló élmények! Jók, rosszak – traumák! –)

1. Szolgálatot teszek.

2. Bért és szeretetet veszek.

Bef.: Földi kincset és égi adományt szerzek. A munka **mélyreható** változása a környezetnek és átmeneti gazdagítása a léleknek!

6. beszéd: A felfigyelve várakozók...

Bev.: Isten mindig dolgozik javunkra...

1. Isten erre hangolja az embert.

2. Isten hívja a készséges embert.

Bef.: Csak kövesse Őt a föld zarándoka.

7. beszéd: A tervtelenül sodródók

Bev.: Lombroso: a „született gonosztevő”...

1. Nem tervszerűen haladók.

2. Hanem az események hatása alatt sodródók.

Bef.: Nem Lombroso – a valóság! Az igazság ez: kényelmesen elpetyhüdők.

8. beszéd: Az „első szó” emberei

Bev.: Hangot hangzó sodrásban él az ember...

1. Szól az Isten.

2. És azonnal indul az ember.

Bef.: „Szólj, Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,10).

9. beszéd: Mikor kezded?

Bev.: A megtérés idejének kérdése.

1. Nem tóled függ.

2. A hívó Isten dönt (hajnal, vagy este...).

Bef.: Az ütem pótolja az időt.

10. beszéd: Idő, vagy lendület?

Bev.: Földi és égi mércék...

1. Isten előtt nincs idő.

2. Isten előtt érték a lendület.

Bef.: Itt – időben lendületesen dolgozzunk.

11. beszéd: Miért dolgozunk?

Bev.: Mindig kérdezzük: miért a munka?

1. Isten dicsőségéért.

2. Lelkünk üdvösségéért.

Bef.: Az Istenért és az örök életért!

* *

c) alcsoport: Diákexhortációk

1. beszéd: Az idő felhasználása

(Erkölcsei beszéd: Az idő értékesítése)

Bev.: A bölcselők sokat vitáznak azon, mi az idő? Az élet áthalad a bölcsek okoskodásán s fölényesen tanít arra: alkalom a munkára, a tevékenységre. Az Írás szerint: „Az időt jól értékesítsétek” (Kol. 4,5). Ez a gyakorlati magyarázat elég is lenne, hiszen ez már segítségünkre volna a munka végzésében. De természetes, hogy ilyen egyszerű magyarázattal nem elégedhetik meg az ember, hanem azt is figyelembe kell vennie, hogy az idő olyan Isten adta keret, amelynek minden percében erővé, tudássá, erkölccsé tudjuk változtatni tetteinket. „Fiam, menj ki ma dolgozni a szőlőbe” (Mt 21,28). – Ha nekiülünk, és kezdem tanítani a fizikát – pedig ez időhasználat –, egyszerre csak ismeretes lesz előtünk a nehézkedési törvény. Varázslatosan tudáshoz segített az idő... Leülök kis fizikai géphez a csengő mellé... kapcsolok, és az elektromos áram nyomán megcsendülő hangban él az idő. Minden így van. – A kereskedő pénzt vesz be és vált az idő forgatagában. Olyan titkos erejű változat lehetősége, amelyet bűvészként kell felismerni és mindent ki lehet termelni változatos keretében.

1. Mi tehát reánk nézve az idő?

A **lusta** azt feleli: **elpusztítandó teher**. Olyan valami ez, mint mikor drágakövekkel telt zsákokat akasztanak a vak hátára, aki nem látná csillogásukat, de érezni kezdené terhüket. Elszórná az úton mondván: terhesek vagytok ti kis és nagy kövek, nem cipellek tovább! – És a diák? A diák számára olyan kincs az idő, amelynek helyes, vagy helytelen felhasználásából minden jó és minden rossz is fakad. Zsák, melynek egyik rekeszéből értékek kerülnek elő, a másikkól értéktelen holmik. A rossz diáknak teher az idő. Bárcsak vége lenne az órának!... Bárcsak csengetnének már... Ebéd után azt mondja: majd este átnézem a leckét!... Este pedig már „fáradt!” De mitől? – Kérdeznék maguktól. Közben hosszú órák maradnak üresen, unottan... Azt is jó tudni: lustaság az ördög párnája. Szinte közmondászerű ez az igazság. Minden unott óra bűnalkalom. Otthon, a könyv mellett nem a tárgyra figyel. Minden gondja: bárcsak túlesnék a tanuláson. Így elfutnak a percek, üres egy zakatolóan pergő keret: az idő, de pergésében nem telített a lélek, és így tehernek érzi az ember az elmúlt napot. Este azután valami nyom, valami bánt! **Hiábavaló volt a napom!** Elmúlik az élet, és az ember késő bánattal mondja: Imutilis vixi! Haszontalanul éltem! Az Írás szavát hallgassuk: „Ne fáradjunk bele a jótettbe,

mert ha bele nem fáradunk, annakidején aratni is fogunk. Rajta hát! Amíg időnk van, tegyünk jót mindenkiel, főképp pedig hittestvéreinkkel” (Gal. 6,9-10).

2. Az ösztönös ember ezt mondja: élvezetgyűjtés lehetősége.

Ez a második felelet. Ebben már nem a „dolce far mieste”, az édes semmittevés a döntés, hanem az életörömök habzsolása. Itt az a jelszó: minden percnél leszakítsd virágát! Akár a múzsák világa: Terpsichore vagy Venus – Bacchus kultusza a központ; mindig öröme megy a játék. Az erény istenszonya kevés kultuszt talál. „Csupa hiúság, úgymond a Prédikátor, csupa hiúság, minden csak hiúság!” (Préd. 1,2). Ugyancsak komolyan int a kiélt élet tragikusainak sora: Ágoston, Huysmans, Papini... Sőt magad tapasztalata is ezt mondja!

3. Az értékes ember ezt mondja: felhasználandó Isten-áldás.

Ez már a harmadik ítélet és döntően igaz. Mert mit mutat a józan megfigyelés? Azt, hogy a munkás, az időt kihasználó diák gyarapszik, keze alatt szinte bűvészet folyik. Minden átalakul az idő felhasználása folytán. Latin... számtan... gépezet... erkölcsi előmenetel... Szinte lemérhetetlenül tökéletesebb. **Sohasem áll tétlenül az élet piacán.** Agya és keze mindig munkára kész. Megvalósítja a: légy résen, az: Előre! jelszavakat. – Az a diák, aki ért az idő felhasználásához, minden alkalmat megragad a tevékenységre. Sohasem unatkozik! Szinte nem is érti, mi az unalom. Nem érti azt a társát, aki mindig mindenre ráér. Útfélen ácsorgók azok, akik mindenre ráérnek. Ezek messzi terminusokkal dolgoznak... Majd holnapután kezdem! – Aki friss és mindig munkára kész, az mindent elvégez idejében. Csodálatos: olvasásra, sétára, szórakozásra is jobban telik idejéből. – Egyik szellemes író azt mondta: a legnagyobb bűn az unatkozás! Ha ez így nem is áll, annyiban mégis igaz, hogy a legnagyobb bűnök melegágya az unalom, a tehetetlenség. „A sátán párnája az unalom” („Demon meridianus”). – A dolgozó ember rövidnek érzi a napot. Munka közben állandóan kitölti a perceket. Este ha pihen, hosszúnak véli, mert sokat tett és emlékezete kitölti élmények sorozatával. Ez jóleső érzést ad. – A dolgozó ember jól végzett munkája után tele van önbizalommal és mindig vidám. Így nem teher a nap. Így az esti lelkiismeretvizsgálat mérlegén meglepéssel tölti el: eredményes volt a napom. – Elmúlik az élet, és az ember az élet végén elmondhatja azt, amit a nagy amerikai szabadsághősnek, Washingtonnak a szobortalapzatára írtak jellemzésül: „Non inuitilis vixi!” Nem éltem hiába!

Bef.: Még idejekorán kérdezd meg magadat: melyik feleletre rezonál a lelked? Reá fogsz döbbszenni: az idő helyes felhasználását akarod követni. Majd kérdezd az okot is: mi az életed lendítője? A felelet ez lesz: az idő jó felhasználása. –A legnagyobb érték az idő. De vigyázz, hogy bűnalkalom ne legyen. Az idő az Isten ajándéka, és az ember elrontja. Arannyá lesz, ha szent lélekkel érinted, méreggé válik, ha fásult és fáradt lélekkel közeledsz hozzá. Keresd az alkalmat a munkára: Isten jutalmad lesz, és te is elmondhatod magadról: non inuitilis vixi!

2. beszéd: Az út szélén álldogálók

(Erkölcsei beszéd: A tört lelkek)

Bev.: „Mít ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6) – hangzik a mai Evangélium kemény kérdése. Szinte feltehető volna ez a kérdés egyenesen a diáknépnek is, és most is ugyanaz a felelet hangoznék reá: „Senkisé fogadott föl minket” (Mt 20,6). – Azt jól tudjuk, hogy a fiatalságot így lehetne jellemezni: a **feszülés népe**, az **élet tavasza**. És ennek ellenére sok diák ott mozog, zsong, jön-megy társai között nyomott, tompa lélekkel, mintha elernyedtek volna lelkében a feszítő rugók. A lélek húrvai megereszkedtek, a tavasz virágai lefagytak. Munkára semmi kedve. A fórumon, az élet fórumán megjelenik ugyan, de a tevékenykedők között a háttérbe húzódik. Sokszor irigykedve nézi, hogy társai elvégeznek valamely köteles munkát... Mindez csak növeli az elkeseredést. Ha odaállsz mellé a szerető lélek hangos kérdésével: barátom, miért állasz itt tétlenül?, – akkor... akkor keserűen válaszol: mert senki sem hív engem! – Kérdéssé tehető: vajon valóban sohasem talál munkára a bizonytalankodó diákember?

1. A munkára mindenkit hívnak, csak hallani kell a hívó szót és felelni kell a készséges vállalással.

Az élet alaphangja a tevékenység. Ember életét is ennek kell irányítania.

a) A piacon állók között a munkaalkalmat természetesen először a **fürge**, az **eleven ember** ragadja meg. Ezek lesznek az első munkások. Ezekben legtöbb a temperamentum; néha igaz, hogy az ilyen gyors vállalkozás csak külsőségkereső önmutatás, de ez ritkább típus.

b) A hívás azonban a többinek is szól. **Mindenkinek** szól a hívás, senki sem állhat tétlenül, mert az

élet keretjében mindenkit munkára hív az Úr. – Persze: nehezen indul a **tunya és lusta** ember.

c) Ámde nem tagadható, hogy a zord, a zárkózottabb így gondolkodik: ha szükség van reám, úgy is **külön** fognak hívni... De órák múlnak, és nem hívják... A diák életében ezek az órák napokká szövődnek. „Nemo nos conduxit!” – Elfut az idő, és ott álldogálnak az útszélen... – De az sem ritka, hogy a **kezdőt elijeszti az első csata elvesztése**, a félelem vagy a bizalomhiány. Felelni hívják a tudomány habzsolóját... Nem bízunk a saját tudásában, kevesebbet tud felmutatni és ilyenkor még a jóakarata mellett is feddés a része. Azután könnyen kedvét veszti, elkeseredik, mellőzöttnek, üldözöttnek hiszi magát. – Ami kellene – a lélek lendülete, az nincs meg benne. Amiből nem volna szabad birtokolnia: a túlzó kevéssre becsülés és ködös bizonytalanság, több van benne, mint kellene. Az ilyen lélek lemarad az országúton és az út szélén álldogál. Úgy érzi magát, mint a kivert ember, akivel senki sem törődik. Nem ritkán azonban akad magához hasonlóra is... Ilyenkor keserítő panasszal telítik egymást és munka nélkül élnek keserítő és keseredett életüket. Pedig Robinson példája inti. Carnegie az érvényesülés útját tanítja...

2. A munkára azonban lendülni kell; még ha esetleg egy-egy esetben félreismertek is.

Ha valaki természeténél fogva csendesen, szerényen visszahúzódó, ennek ellenére ne legyen zordonan zárkózott. Jelszava így csengjen: légy résen!

Szerényen a háttérben állok, de feszült figyelemmel várom hívásomat. – Nem szabad azt hinni, hogy a nagyhangúaké az élet porondja. A nagy hang visszariasztja a jóakaratókat. A lármázók üresebbeknek tűnnek fel. A szerény ember rejtett, komoly készsége különös figyelemre érdemes. Az ugyanis megállapítható, hogy értékesebb elemnek tartja mindenki azt, aki a háttérben áll, de készségesen kilép az első hívó szóra; ezt tehát nem szabad feledni, hogy zordság helyett szerény komolyság a jelszó! Téged is hív az élet, de túlzott elszerényedés miatt távol ne maradj az élettől. – De hol érzem én, kérdezhetem, az élet igazi hívását? Hát beszél az élet? Hát szól az Úr? Igen! Igen! A talentum szent tényében ajándékozóan szól az Úr és az adott talentumok kamatoztatásában **parancsolva** szólít munkára!

a) Első parancs: ismerd fel kincseidet! Jelentősége ez: mindenkit gazdagon indít az Isten. Büszkén indulj a munkára! Minden életrügy jövő virágzás fakadása. – És életedben? A szebb élet hasadása.

b) Még akkor sincs baj, ha első, második próbálkozásodat nem kíséri diadal... Milyen hadvezér lenne, aki a frontáttörés első hullámösszeomlása után abbahagyná a támadást? A csüggedés erőt pusztít és új kikezdések lehetőségét gátolja. A te életedben igen nagy baj lenne az elernyedés. Az erkölcsi összeomlás nagyobb veszedelem a vesztett csatánál. A hadvezér is serege harcképességének megőrzésére törekszik. Te is húzódj vissza a csatavesztés esetén, de mindenkor őrizd meg lelked rugalmasságát. – De ha már ilyen lelkű vagy és bizalmatlankodva nézed Isten adta erőidet, akkor legalább halld meg az élő Isten hangját, amely ezt csendíti feléd: „Jöjjetek mindnyájan, ti gyengék, ti megnyomorodottak, ti szegények! Itt, Atyátok előtt egyformák vagytok. **Egyenlőképpen szeretnek és hívnak titeket!** Jöjjetek, itt dolgozzatok és imádkozzatok és szerezzetek erőt arra, hogy alkalmasak legyetek”. Az Írás szószerint így írja: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítlek titeket” (Mt 11,28).

Bef.: Bízotok! Jutalmatok egyenlő lesz azokkal, akiket régen megindított az Isten kegyelme. Isten szava biztat: „Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját” (Jel. 2,10). Majd így folytatja: „A győztest fehér ruhába öltöztetik. Nevét nem törölöm ki többé az élet könyvéből, hanem megvallom Atyám és angyalai előtt” (Jel. 3,5). – Olyan szó ez, amely égi jutalmat is ígér. Legyen jelszavad: Istenatyánk erejével minden lehetséges!

3. beszéd: A hivatás ereje

(Erkölcsi beszéd: Hív az Úr!)

Bev.: Abban biztos az ember, hogy munka és lélekerőfeszítés nélkül nincsen anyagi és szellemi fejlődés. Felburjánzik ugyan a gaz is a tóparton, de emberhez, az öntudatos és erkölcsi érzékkel megáldott emberhez méltó életkibontakozás csakis a testi és lelki munka útján közelíthető meg. A szőlőmunkás is tudja, hogy az életfenntartás csak **munkával** biztosítható, azért áll ki elhívást és munkaalalmat keresve a város piacára... Nagyon természetes, ehhez hasonlóan a lelki munkát kereső ember-testvér is várakozik. Gondolkodva kérdezzeti: mit tegyek?... A felelet csak az lehet:

1. Hallgasd a most is hívó Krisztus szavát.

a) Mert az élet munkásai között, a munkára várók között **most is megjelenik a Krisztus.**

b) Odamegyem a **tépelődő ifjúhoz** és azt mondja neki: mit állsz itt tétlenül?... Nem hordoz a lelked semmiféle nagy gondolatot?... Nincs benned nagy érzés?... Nincs benned vágy az erkölcsi jó után?... Miért nem munkálsz?... Nem tagadható, hogy ezekben az ürességet feltáró felcsendülésekben csak azon kételkedsz: vajon ezek a hívó Krisztus igéi-e? A kételyt az a tény enyhítse: a lélek szentélye mélyéről csak az Ő szava csendül – ilyen mélyről és mégis ilyen közlő. „Szereted az igazságot, gyűlölöd a gonoszságot, azért kent fel téged az Isten, a te Istened az öröm olajával, társaid felett” (Zsolt. 44,8).

c) Majd fellelhető a **készséges ifjú** lelkében is. – Nemde néha belső lendület ragad magával... Nagy elhatározás és kikezdés. Mi ez? A **készséges** embert hívó Krisztus. „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” (Jn 3,8). – És ha a **részletek** teljességét keresnéd, akkor tanulj a szőlőmunkások gazdájától. – A szőlőmunka sok részletből áll. – A lélekmunka nem kevésbé. – Ha göröngyös a lélek, durvaságokkal teli, minden kitörésnél figyelmeztet: törd össze ezt! Ha gaz növi be lelkedet, felszólal: távolítsd el ezt! – Minden lélektalaj művelés és lélekélményt ápolás áldozatosság... Ha életerődet szívja a láthatatlan titkos kór, akkor a lélekörvöshöz akar küldeni a lelked titkos szava. Majdnem kényszerít!... Ha a lélek gyökérzetét támadja meg a betegség, akkor egész átültetést sürget... Végül is mi mindez? A melletted álló Krisztus sodró hívása, amelynek erejéből kell munkába állanod.

2. De a második feladatodat úgy kell teljesítened: Krisztus sodró erejét véve kövesd hívását.

Egy léleknek sem szabad kételkednie és késlekednie! „Szólj Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,10).

a) Nem szabad várni: mi leszen a büntető szankció! Az ember szabad lény, és így a **lélek belső ereje** ragadjon magával. – Jól jegyezd meg: az Úr indítása az az erő, amely engem szolgálatra visz.

b) Azt sem szabad nagyon kutatni: mekkora lesz a bérjutalom. Tanulj a példabeszédből: az első a mondott bér alapján indulnak, és mindenki a hívás percében kezdi a munkát. Nem tudom, nem találok-e el az igazságot, ha azt állítom, hogy azért jutalmazta mindenkit egyformán, mert mindegyik egyforma készséggel indult az első indításra. – A mi lelkünkben is feltámadnak ezek az indítások. Ha már feltámadtak, akkor induljunk. Ne halogassuk, ne mondjuk a hívó Krisztusnak: most ezt vagy azt kell tennem! **Ne akadjon köztünk késedelmeskedő, de semmiképpen se akadjon köztünk a hívó szót követni nem akaró lélek!** – A mi lelkünk olyan legyen, hogy örömmel, dalos lélekkel kövesse az Úr hívó szavát.

Bef.: Az elhívás és élethívás minden ember lelkében felcsendül.

Egyiket előbb, a másikat utóbb hívja az Úr. Ezt a beszédet a lélek szentélyében csendíti meg a Mester. Azért feszülten figyelő a lelkem, hogy az első szavát halljam és azonnal induljak a hivatás útján!... Akármilyen is legyen az Úr jelezte **élet hivatása, a készséges teljesítés nyomán fakad az isteni elismerés.** „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8).

4. beszéd: A munkára hívók

(Erkölcsei beszéd: Kik hívogatnak?)

Bef.: Minek nézitek a világot, az életet? – ezt a kérdést adhatjuk fel magunknak. Végigélted és nem kezdted komoly munkába éveid során... Pedig jól tudhatjuk, hogy az életben nincsen nyugalom. Mozgás, tevékenység jellemzi az életet. Hérakleitosz szava az igazság: minden mozog és változik a nagy világban. Méltán kérdezhetem tehát magamtól: én milyen indítótól és milyen lendülettel élem életemet? És a fő és gyakorlati kérdésem így hangzik: kinek közvetlen szavai az én életem isteni hívó akkordjai?

1. Az első a szülői ház szava.

Atyád, anyád buzdít... Imádságra buzdít... Erkölcsre int... Jóra figyelmeztet... Hibáidat eléd tárja... Mi ez a valóságban? Egyetlen nagy kérdésre vezethető jelentkezés, amely így cseng: „miért állsz itt tétlenül?” Nem mozdult-e már benned a lélek indító ereje? Azt is mondhatnók, hogy arra megy ki minden intés, hogy építsd, termeld ki magadból Isten szent lélekszentélyét. És a felelet mi legyen? Hűséges szülőkövetés, mert ő az Isten helyettese.

2. A második az iskola szava.

Idegenek látják tevékenységedet és esetleg mozdulatlanságodat. Nem mozdulsz... Mintha jégcsap

lennél... Kihal belőled az élet... Figyelmeztetnek osztályban, bizalmas beszélgetésben, majd a lélek vonalán a szentgyónásban... Persze nem szabad azt hinned, hogy az iskola teherterhelés és a kényszerűségek nyúgja. – A görög a múzsák otthonának, az Egyház második otthonnak, az élet pedig nevelődés szent házának mondja. Legyen lelkünket indító szent meggyőződésünk: kell a múzsák, hogy ihlettséget kapjunk, kell a szerető nevelő-tanító, hogy életképességünk virágba szökkenjenek, kell a tudomány háza, hogy testi-lelki életünk szépséges kifejlődésben gazdagodjék. – Ilyen gondolkodás mellett nem lélekidegen a tudomány, hanem minden porcikája a lélek gazdagodásának egy-egy részecskéje. Nem lélekidegen a tanár, hanem az Istenhez emelkedő lélek gyámolító atyja és az égi kegyelem Úr rendelte készsége közvetítője. – Vigyázz, diák fiam, hogy léleklátásodat el ne homályosítsák a ködös zavarok, és a lelkedre ható indító erőket el ne ernyessék az „ellenséges ember” tévútra vezető fecsegései. „Amikor mindenki aludt, jött ellensége és konkolyt szórt a búza közé, aztán eltávozott” (Mt 13,25).

3. A harmadik szó: saját lelked szava.

a) Lelkivizsgálatod igen gyakran azt mutatja, hogy nincs fejlődés, mert nincs belső erőfeszítés benned. Talán a bűnök mocsarában fetrengesz?... Vagy talán azért, mert szükségtelennek tartod a munkát?... Nem hallod az Úr szavát: „Quid statis hic otiosi?”...

b) Lelked nemes vágyai itt-ott felsikonganak. Senki sem akar utolsó maradni. III. Richard szörnyű felelősséget vesz magára, mikor azt mondja: „elhatároztam, hogy gazember leszek!” De ezt is azért mondja, hogy hitványságával legyen az első. – Téged arra ragadjon a lelked, hogy a rossz múlt temetésében hívén, a szebb jövő munkásává alakítsd magadat! A temetés – az Isten műve. „Mebocsátja ő minden gonoszságodat” (Zsolt. 102,3). „Ha megvalljuk bűneinket, ő hűséges és igazságos: megbocsátja bűneinket és megtisztít minden gonoszságtól” (1Jn. 1,9). Az új kezdés azután a te feladatod. Ne félj a visszaesés veszélyétől! Veled lesz az Úr!... Ne félj a kísértések erejétől!... Veled van a világ felett is győzedelmeskedő Krisztus. „Aki féli az Urat, azt nem éri baj; megóvja őt Isten a kísértésben és kiragadja a bajból” (Sir. 33,1). „Mindaddig emberi erőt meghaladó kísértés nem ért titeket. Hűséges az Isten, aki erőtkön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok” (1Kor. 10,13). Ne aggódj az erőid kicsisége miatt... Bőségesen gazdagít a Mester. Ne rettegj a farsztó áldozatoságtól... Ezerszeresen jutalmaz az Úr! „S mindaz, aki elhagyja értem otthonát, testvéreit, nővéreit, atyját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap és örökségül kapja az örök életet” (Mt 19,29).

Bef.: Végezetül ismételtelen arra intelek titeket: hallgassatok az Úr küldötte, lelketeket hívni, indítani akaró **Isten követeinek áldott szavaira**. Ezek a szavak végül is az Úr lelkéből erednek. Lényegük ez: **követein át vezetni akar a Mester**. Kövesd a szőlőművesek példáját, akik örömmel mentek, mikor megértették, hogy hívják őket. A munkanélküli világban örömmel kap bárki munka után. Ez a kenyérért van. – **Itt azonban az örök élet birtoklásáért indul a munka**. Még nem késő! Ha el is maradtál éveken át, inkább későn, mint soha! Legyen jelszavad: Per aspera ad astra!

5. beszéd: Mi a mi munkánk?

(Erkölcsi beszéd: Az én hivatásom)

Bev.: Egy alkalommal érdekes beszélgetésnek voltam a fültanúja. A beszélgetés folyamán az egyik tudós és közismert személyiség azt a megjegyzést kockáztatta meg: „érdekes lény is az ember! Alig van valami, ami annyira **főlzavarná és bántaná** a lelket, mint az a megállapítás: **neked semmi dolgod, te semmit sem dolgozol**”. Amilyen mélyenjáró, épp oly igaz is ez a megjegyzés. Gondolj csak vissza a múltba, bizonyára fogsz találni olyan alkalmakat a te életedben, amikor akár önmagadon, akár felebarátodon tapasztaltad, hogyan tiltakozott egész lelked az elhangzott vád ellen: neked semmi teendő nincsen! Mintegy a lelked mélyére fordul a támadó ellen és teljes öntudattal kiáltja: **Nem! Az én természetemmel ellenkeznek a munkanélküliség. Nekem természetem, nekem ösztönöm, hogy dolgoznom kell!** –Neked dolgoznod kell! Neked ösztönöd ez! Tehát mit dolgozol? – kérdelem én tőled. Mutass reá tényben, mutasd foghatóan, hadd értékeljük, hadd ismerjük munkádat, hadd ítélkezzünk felette.

Az egyik ifjú azt mondaná: **én iskolába járok, és tanulok**. Helyesen teszed! A másik így felelne: **én otthon is segítek!** Helyesen teszed. De a harmadik felelete a mindent magába záró igaz felelet: **dolgozom saját testi életemnek kifejlesztésén és dolgozom saját lelki életemnek kifejlesztésén.**

1. Szolgálj testi életedet!

A tested, drága fiam, minden tehetségeddel, Isten szent teremtménye. Alakod, vonásaid, termeted

az ég ajándéka. Egészséged, fejlődő testi lendületed Isten szent kincse. **Még itt-ott értelmetlenül sejtett, a jövő életre vonatkozó értéshajlamaid is isteni követek**, melyek a messzebben álló, de feléd közeledő életnek első futárai. – Ilyen elgondolás mellett szent kötelességként lép eléd az a feladat, hogy tested fejlesztésén és megszentelő gondozásán fáradozzál. – Minden szolgálat eszközhasználat.

Sport és torna, gondozás és fegyelmezés szolgálja az egyik vonalon. A megszentelő tisztelet és hódolatos gondoskodás jellemezze a másik területet. Ezt már a lelkiekre kellene értened. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). – Az elsőben csak az egyoldalú túlzástól óvakodjál; a másodikban a szent szemérem szeretetével, a gondoskodó nagyrabecsülés lelkével szorgoskodjál. – A serdülés nehéz idején sokszor sötét és bizonytalan a gondolatok és érzések háttere, de az **Istentől eredezés szent gondolata megszenteli egész ködösségedet és eligazít a jövő szolgálatára való előkészületben.** – Ne felejtsd! Itt olyan testi életszolgálatról, értelmezésről, önfegyelmezésről van szó, amely **a lélek életét és jövőjét is meghatározza.** Ha gondozott és erős lesz a tested, ha szent és nemes lesz a testi ösztönök értékelése, akkor alapot nyer lelked az Isten terve szerint végleges kialakulásra.

2. Az értelem és akarat kialakításával szolgálod lelkedet.

Ez a második munkaterület.

a) **Értelmileg** úgy állsz ebben a világban, mint az üres papírlap, melyre sok mindent jegyezhet szorgalmad írónja. Egyes adatokat magaddal hozasz (Mendel), de a legtöbbet magad írod. Rájegyzi azokat az ismereteket, amelyeket az iskola falain belül lelkes munkások segítségével sajátíthatsz el. „Szeress bölcsességet, mert jobb az az aranyból, szeress okosságot, mert becsesebb az ezüstnél!” (Péld. 16,16). – Rájegyezheted azokat a tudományos adatokat, amelyek kívülről levő dolgok, világok részleges megismeréséből merítettél; de rájegyezgeted és **reá is kell jegyezned** azokat az alapvető ismereteket is, amelyek az egész világcél ismeretét, megismerését teszik lehetővé. Át kell gyúrnod a te értelmet, hogy befogadja és értékelje ezeknek mélységét s vágyakozzék ezek ismerete után. – Az a lélek, amelynek ismerőképesége megelégszik a tudományos ismeretek egymásutánjával és nem akarja értelmét mélyebbre, a mélységekre, az élet vizeinek tanulmányozására bírni, az felületszemlélő. A mély lelkek és a tudományos lelkek gyűjtik az ismereteket, ezzel a gondolattal: „duc in altum”. Evezz a mélyre!

b) A másik erőd – az **akarat**, mely kidolgozásra, kialakításra vár. Ez is sokszor gyenge és hajladozó. Földi vágyak vonzzák, ragadják, és nádként ide-oda hajlítják. Egyszer jóra, máskor rosszra. S te, az „ember”, az „Isten képmása” teljesen a befolyásokra hagyatkozol? Te olyan gyarló lennél, hogy nem tudnál keményen, következetesen irányt szabni ennek az ingadozó, jobbra-balra hajló akaratnak? Hallgasd csak Szt. Pál szavait: „Akkor nem leszünk többé éretlenek, akiket a megtévesztő emberi tanítás és a tévedésbe ejtő álnokság minden szele ide-oda hány és tovasodor” (Ef. 4,14). Ugyanezt erősíti az evangélista is mondván: „Állhatatossággal fogjátok megőrizni lelketekeket” (Lk 21,19). Ez a munka lesz a második nagy munkád, hogy ingadozó akaratodat helyes irányba tereld. Meg kell neki mutatnod: akarat! Ne hajolj erre-arra! Szokd meg azt az utat, amelyet a krisztusi elvek jelölnek, és ezek hűséges követése legyen döntésed irányítója. Vedd tudomásul a Mester szavát: „Senki, aki kezét az eke-szarvára téve hátratekint, nem alkalmas Isten országára” (Lk 9,62). Sőt, erősítsd lelkedet ezzel a mesteri szóval: „aki állhatatos marad mindvégig, az üdvözül” (Mt 24,13). – Ne sokáig várakozzál! Lelkedben gyakran hallod a krisztusi szót: „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6). Ne felelj ingadozó szóval a krisztusi kérdésre: mivel senki sem mutatta nekünk, mit tegyünk!... Nem! Megmondom neked mit tégy! Mikor dolgozol, mikor tanulmányaidban fáradozol, akkor az legyen a lendítő erőd: most a világnézet kialakításán dolgozol. Az ilyen elmélyedő munka azután elvezet az Istenhez. Elvezet ahhoz az Ősokhoz, Akiből léted és Akiért életed bontakozik. Azt se felejtse: „scientia parva a Deo abducit profundus hausta ad Deum reducit”. – Az akaratodat pedig apró cselekvésekkel szoktasd hozzá, hogy engedelmeskedni tudjon annak, amit az ész mint törvényt ismer. Tudjon lemondani ott, ahol lemondásnak lennie kell. Ne legyen egyszerű függvénye érzéki, sokszor aljas vágyaknak, hanem legyen szolgálja az észnek, az életcél, az Istent megértő észnek. A protestáns **Foerster** azt mondja: a legnagyobb munka az akaratnevelés. Ne gondold, hogy nagyban kell előretörnöd. „Kicsiségek művészeté” – az **élet művészeté!** (Például: meglöknek – befogom a szájam, megbánt – nem bántom, ingerelek – nem haragszom...) Az így szoktatott akarat akkor is erős, mikor nagy érzés rosszra ragadhat.

Bef.: Íme a testi és lelki erők kidolgozásának kettős munkájára hív téged az édes Üdvözítő. Egészen röviden: **életműremek teremtés** a hivatásod. Nagy munka, fáradságos munka! Talán néhányatokat már régebben hívott az Úr, és néhányatokat talán már dolgozott is ezen a területen, és azért azt

mondhatnátok: elviseltük a nap hevét! – Mások azonban esetleg gyenge szavamon keresztül most serkentek munkára és önmaguk kialakítására. – Akik még az élet piacán állnak, hallják meg Krisztus szavát: „Quid stasis hic otiosi?” Hallják meg, hogy munkára hívják őket; testi és lelki értékeik kidolgozására. Ne támaszkodj az élet piacának sarkkövéhez. Munkára hívnak. Felelj a hívó szóra: megyek! Dolgozni kezdek lelkem kialakításán, amelynek egyetlen, de mindenekfeletti bére adódik: az örök élet gyönyörűsége. „Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját” (Jel. 2,10).

* *

Beszédláncok

Idekapcsolható azután egy beszédlánccsoport: „**Az Úr és munkásai**” címen, majd egy másik: „**Az Úr szőlőmunkásai**” egybefogással és egy harmadik: „**A hivatás teljesítése**” címen. – Mivel ezek a részleges beszédvázlatok már az előzőekben érintettek voltak, ezért itt **csak** összefogó **rendszerüket** közöljük. – Itt-ott kis **reáttalással** megbontjuk a kérdést, hogy világos legyen a szónok előtt, hogy mi a beszédlánccal a célunk. – Lássuk ezeket egyenként.

Első sorozat címe: „Az Úr és munkásai”

I. beszédlánc címe: Az Úr mindenkit hív!

1. beszéd: Mindnyájan Istenhez gravitálunk

Bev.: Érinteni lehetne a gravitáció törvényét.

1. Életünk központja az Isten.

2. Odatör tehát minden ember.

Bef.: Szt. Pál szövege fogná egybe az egészet: „Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké!” (Róm. 11,36).

2. beszéd: Mindnyájan – a munka útján tökéletesedünk

Bev.: Egy szál virág fejlődése színezhető... Ez a két gondolat részletezhető:

1. Földi életre küld az ég Ura.

„Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

2. Hogy égi életet éljen a föld gyermeke.

a) Itt kegyelemben.

b) Ott Isten-bíráásban.

Bef.: Összefogandó így: de ebben munkálkodó az ember.

3. beszéd: Mindnyájan az élet napszamosai vagyunk

Bev.: A közösség gondolatát lehetne érinteni. Közös – a természetünk, közös – a célunk, közös – a munkaszolgálatunk.

1. A magunk kivirágoztatásán dolgozunk.

2. De együttal embertestvér életén is fáradozunk.

„Mindezen fölül pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke” (Kol. 3,14).

Bef.: Boldogan állapítsuk meg: a gazdánk pedig a jóságos Atya.

*

II. beszédlánc címe: A hívás ideje

1. beszéd: A gyermekkori keresztség pillanatában

Bev.: Lélekben idézendő: már a keresztség az **első** és **döntő** hívási pillanat.

1. Ekkor hívnak – Isten országába.

„Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni” (Mk 16,16).

2. Ekkor fogadnak – Isten Egyházába.

Bef.: Azt kell összefogni: az első találkozás is – fiúvá fogadás.

2. beszéd: A felnőtt korban – ezernyi ige csengés pillanatában

Bev.: A „szférák zenéjéről” lehetne szólni... Zengő, bongó dalok, amelyek igen sokszor váratlanul – hallhatók.

1. Minden lélekbe ható benyomás – ige csengés.

2. A hivatásos igehirdetés – erőteljesebb ébresztetés.

Bef.: Diadallal állapítható meg: Isten mindenben beszél.

3. beszéd: Az élet esthajnalcsillagának felragyogása pillanatában

Bev.: Érinthető, hogy életünk döntő pillanata: az esthajnal csillagának felragyogása.

1. Ekkor különös kegyelemmel hív a Mester.

2. Hogy örök otthont találjon a hívő tanítvány.

Bef.: Gyakorlatilag emelendő ki, hogy **tényleg** észlelhető ez a hívás (Goethe utolsó percei!).

III. beszédlánc címe: A hivatottak készsége

1. beszéd: A keresztanya feleletei

Bev.: A keresztségi szertartás ismertetendő, ahol a készséges gyermek feleleteit helyettesíti a keresztmama.

1. Szembeszállást hirdet a gonosszal szemben a felelet.

(idézhető – a szertartás)

2. Istenfiúvá fogadást ad jutalmul – az égi felelet.

(idézhető az olajjal való kenés és a gyertyaátadás)

Bef.: Intellem közlendő: az első nagy feleletet örökké állja az ember!

2. beszéd: A kereső lélek „kincstalálása”

Bev.: Az az egyetemes életrajz rajzolható meg: mindenki, még az Istent tagadó is – Istent kereső.

1. Keresi – a gyarló értelmű.

2. Keresi – a tudományokkal élő.

„Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra” (Róm. 1,19-21).

3. Keresi az Isten igéjét hallva hallgató.

„De Júdeából és Jeruzsálemből, Idumeából és a Jordánon túlról, valamint Tirusz és Szidon környékéről is nagy sokaság csatlakozott hozzá, mert hallották, mi mindent tett” (Mk 3,8).

Bef.: Csendüljön fel az öröm: mindenki reátalál! – Sokan későn, de a legtöbb: végre is.

3. beszéd: A bűnökkel szakítók odaadása

Bev.: Rajzoljuk meg –a tévelygő bárány képét.

1. Eltévelyedve is – pásztorát keresi.

(Jn 10,3-14).

2. A tiszta levegő vágya hazafelé segíti.

Bef.: Felfokozható így: hátha még hozzávesszük, hogy állandóan szól a jó pásztor **hazahívó** tilinkója!

*

IV. beszédlánc címe: A munka és a jutalom aránya

1. beszéd: Isten ígért

Bev.: Máté apostol szövegei idézendők. Az egyik a földiekről szól: „Boldogok a szelídek: övék lesz a föld” (Mt 5,5). A másik az égieket ígéri: „Boldogok a lélekben szelídek: övék a mennyek országa” (Mt 5,3).

1. Munkát vár tőlünk az Isten.

„Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15).

2. És jutalmat ígér az Isten.

„Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok” (Mt 6,33)

Bef.: Így foglalható nagy egységbe minden: az Ószövetség valójában az Isten ígérete, az Újszövetség Isten teljesítése.

2. beszéd: Isten teljesít

Bev.: Így folytatandó az előző befejezés! – Mi teljesedik be?

1. A megváltás műve befejeztetett.

„Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14).

2. De az Isten fiává való fogadtatással –túteljesített.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

Bef.: Örömmel lehet egybefogni a tételt: érdemes Isten hívására munkába állani, mert adományai-
val a jutalmat túteljesíti.

*

Második sorozat címe: „Az Úr szőlőmunkásai”

Itt persze **csak** rövid vázlatpont-szerű kapcsolatokat vetünk fel, mert **tételeik** már az előzőkben **iránymutatást** kaptak.

I. beszédlánc címe: Mi az Úr szőlőkertje?

1. beszéd: A nagy világ (a teremtett mindenség)

Bev.: Istentől minden.

1. Teremtí a nagy világot.

2. Hogy szerteszórja az égi jóságot.

Bef.: Isten műve – Isten dicsérete.

2. beszéd: Az emberiség (a kis világ)

Bev.: De valóságos képét is a földre küldte.

1. Szellemmel áldja.

2. Örök életben hazavárja.

Bef.: Az ember a végén is Isten virága.

3. beszéd: Az egyes ember lelke
(a végnélküli világ)

Bev.: Mi vagyok „én”?

1. Isten követe.

2. Isten fia.

Bef.: Így is éljek!

4. beszéd: Az örök otthon végnélkülisége
(az örök paradicsom)

Bev.: A véges világ Isten kertje, de az örök világ – Isten paradicsoma. – Mi van ott?

1. Az erények diadalmas uralma.

2. A szentek, angyalok díszes csoportja.

3. Maga – az ég Úra!

Bef.: Ez az élet otthon.

*

II. beszédlánc címe: Kik az Úr szőlőmunkásai?

1. beszéd: Az apostolutódok

Bev.: Apostolai után kiket küld az Úr?

1. A felszentelt Mátyást.

2. A felszentelt püspököket.

Bef.: Ők az élő tanítók.

2. beszéd: A papok

Bev.: És az áldozatok bemutatására?

1. Szentlélektől áldott papokat.

2. Az átadott hatalom birtokosait.

Bef.: Lelkipásztorok.

3. beszéd: A hivatásos tanítók

Bev.: És az igehirdetők?

1. Ezt a hatalmat is vették.

2. Akik Isten nevében áldozatra készek.

Bef.: Íme a szőlőmunkások.

4. beszéd: Minden ember

Bev.: De csak ezek?

1. Hivatásunk – lelkünk gondozása.

2. Mindenki az Úr szőlőmunkása.

3. A hivatottak csak munkánk segítői.

Bef.: Egyéni munka nélkül nincs élettermés.

*

III. beszédlánc címe: Mi a szőlőmunkások rendje?

Itt arról kellene szólni, hogy a lelkek szőlőjében (Isten lélekországa!) milyen kívánatos rendben

kell szolgálatba lépni?

1. beszéd: Az első soros munka...

1. Krisztus az igazi Gazda.
2. Püspök a megbízott gazdálkodó.

2. beszéd: A második soros munka: a küldötté

1. A papok az Úr szőlőjének munkásai.
2. A lelkipásztorok az egyes lelkek gondozói.

3. beszéd: A harmadik soros munka: a szülő (apa-anya)

1. Akik a földi élet szülői.
2. Akik a lelki élet hivatott szolgálói.

4. beszéd: A negyedik soros munka: mindenkié

1. Embertestvériség az égi kincsünk.
2. Testvéri szolgálatunk szent feladatunk.

*

IV. beszédlánc címe: A munka módszere

1. beszéd: Tanító módszer

Bev.: Igehirdetés – a kezdet.

1. Isten hangoztatja.
2. Ember befogadja.

Bef.: Megszentelés a befejezés.

2. beszéd: Intve feddő módszer

Bev.: De csak a „jó hír” csengése az érték?

1. Megterem a gaz is.
2. Irtandó az is.

Bef.: A lélek gazirtása is kötelesség.

3. beszéd: Szeretettel vezető módszer

Bev.: Állandó vezetésre is szükségünk van. Azért van:

1. Egyházunk.
2. Papságunk.

Bef.: Ezek a Ráfaelek.

4. beszéd: Kegyelemmel gazdagító módszer

Bev.: De az adományozó Isten is tevékeny.

1. A megigazulásra hívásban.
2. A megigazulásban való tartásban.

Bef.: Így leszünk állandóan gazdagabbak.

*

V. beszédlánc címe: Gyakorlati utakon

1. beszéd: A szülők feladata
 1. Lélekkincssel telíteni.
 2. Lélekveszélytől védelmezni.
2. beszéd: A rokonok kötelessége
 1. Szeretettel közeledni.
 2. Lélekszeretet kincseivel kopogtatni.
3. beszéd: A felebarát feladata
 1. Testvérem mindenki.
 2. Testvérként kezelek mindenkit.
4. beszéd: A segítő kéz kinyúlása
 1. A „szoros marok” csak tart.
 2. A „tárt marok” szór.

*

VI. beszédlánc címe: „Tervgyárosok” – „áldozatos munkások”

1. beszéd: Másoknak – munkát adók
 1. Látja a feladatot.
 2. És másnak kínálja az áldozatot.
2. beszéd: Másokat – bírálgatva elítélők
 1. Mások munkáján sok a kivetni való.
 2. Sajátja le sem mérhető.
3. beszéd: Másoktól – áldozatot várók
 1. Hangoskodó a szájuk mások buzdításában.
 2. Mozdulatlan saját életük áldozatában.
4. beszéd: Maguk pedig elpihenők
 1. Jelszavuk: utasítani másokat.
 2. Jelszavuk: pihenve nézni az áldozatokat.

*

VII. beszédlánc címe: A szőlőkert gerezdhozása

1. beszéd: Ahol minden kéz tevékenykedik
 1. Kicsi munkák – egybenőnek.
 2. A szőlőtáblák termésre fakadnak.
2. beszéd: Ahol minden göröngy összetörik
 1. Kemény munka előzi a termést.
 2. Dolgozott talaj önti a termést.
3. beszéd: Ahol az égiek kegyét is igénylik
 1. Emberkéz fáradozik.
 2. De Isten áldása igényeltetik.

- 4. beszéd: Ahol ember és Isten együtt tevékenykedik**
1. Dolgozik az ember (munka).
 2. Vele dolgozik az Isten (áldás).

*

VIII. beszédlánc címe: A közösség szent áldozatosságában

- 1. beszéd: Püspök – a papokért és a népért**
 1. Szenteli papjait.
 2. Tanítja Isten népét.
- 2. beszéd: Pap – az apostolutódokért és a népért**
 1. Főpásztora szavát hallgatja.
 2. Népének igényeit keresi.
- 3. beszéd: A nép – önmagáért**
 1. Maga az ember életének központja.
 2. Ezért fáradozik és dolgozik az emberek tömege.
- 4. beszéd: A nép – minden emberért**
 1. A sok egyed közösséget ad.
 2. Azért egy-egy is közösségnek is ad.

*

IX. beszédlánc címe: Szentek egyessége a földön

- 1. beszéd: Pásztor és nyáj szent karáma**
 1. Vezető pásztorok.
 2. Vezetett égi nyáj.
- 2. beszéd: Nyájak meleg együttese**
 1. Testvéri közösség az élet.
 2. Atyai szeretet az együttes.
- 3. beszéd: A gondozás készsége**
 1. Mindenkit szeretünk.
 2. És mindenkit gondozunk.
- 4. beszéd: A „kövér élet” kitermelése**
 1. A föld minden jó lehetősége.
 2. A megdolgozott föld az élet "kövér" legelője.

*

X. beszédlánc címe: Szentek egyessége a menyekben

- 1. beszéd: Jönnek az Úr bárányai**
 1. Földről indulnak.
 2. Egekbe térnek.
- 2. beszéd: Jönnek a nyáj pásztorai**
 1. Akkor boldog a pásztor.

2. Ha kíséretében a nyája.**3. beszéd: Eléjük jönnek az Úr boldogjai**

1. A lélek egybehangoltjai összetartoznak.
2. Az Isten népei örökké boldogok.

4. beszéd: Ölelve várja az embernyáj örök Pásztora

1. Végül – égből indultunk.
2. Végül – égbe térünk.
3. Végül – égi Atyánk keblén pihenünk.

*

Harmadik sorozat címe: „A hivatás teljesítése”

Természetes, hogy itt is a napi Evangéliumra támaszkodunk – vázlatpontjainkban.

I. beszédlánc címe: A munka értéke**1. beszéd: Az Úr munkásai**

1. Minden földre küldött ember.
2. Hogy dolgozva Atyja házához hazatérjen.

2. beszéd: A törvény követői

1. Isten adja az életelveket.
2. Ember éli az isteni életet.

3. beszéd: Az élet magvetői

1. Próféták és a Mester.
2. Mester küldöttjei és az élet.

4. beszéd: Az életértékek tiszta látói

1. A Lélek tüzevel világítottak.
2. Az életúton fénysugarat szórók.

*

II. beszédlánc címe: A hívó Mester**1. beszéd: Munkára!**

1. Nem élvezés az élet.
2. Tevékenység az élet.

2. beszéd: Áldozatos hódolatra

1. Isten előtti hódolatra hív.
2. Isten törvénye szerinti életre hív.

3. beszéd: Az ige hirdetésére

1. A papi szolgáit – hivatásból.
2. Minden népet – szeretetből.

4. beszéd: Az életkődök elűzésére

1. Népek is ködben járnak.
2. Egyesek is ködösen élnek.

*

III. beszédlánc címe: A gazdagodó ember

1. beszéd: A munka bére
 1. Munkából szerzünk.
 2. Szerzettből élünk.
 Bef.: Arány állapítandó meg.
2. beszéd: Az élet fejlődése
 1. Több a „bevétel”.
 2. Gazdagabb a fejlődés.
3. beszéd: Az Úrral találkozó ember
 1. Minden munka jutalmazandó.
 2. Sőt a szeretet túlaradásával.
4. beszéd: Az örök horizontok feltárulása
 1. Sokat nyerünk a földi életben.
 2. De életünk kapui tárulnak az örök életben.

*

IV. beszédlánc címe: Az adakozó Mester

1. beszéd: Munkaalkalmat ad
 1. Földi életünk munkaterület.
 2. Lelki fejlődésünk isteni feladat.
2. beszéd: Égi kegyelmeket ad
 1. Segítő kegyelmet.
 2. Megszentelő kegyelmet.
3. beszéd: Életmagvakat ad
 1. Isteni kinyilatkoztatást.
Ezt is az Ég küldi.
 2. Isteni tanítást.
Ezt az Egyház közli.
4. beszéd: Az isteni látás kegyelmét
 1. Fény az Isten.
 2. Fényben éljen az ember.

*

V. beszédlánc címe: Mesterünk és mi

1. beszéd: Hív és megyünk
 1. Szolgálatra hivatunk.
 2. De szeretetszolgálatban élünk.
2. beszéd: Parancsol, és teljesítjük
 1. Szól az Úr.
 2. Hallja az Úr népe.

3. beszéd: Égi magot hint, és befogadjuk

1. Tanít – igehirdetéssel.
2. Elfogadjuk – élő hitünkkel.

4. beszéd: Gyógyít, és látunk

1. Betegségeinket (lelkiek!).
 2. Isteni életútját fénybevonja.
- Bef.: Így: hozzátér az ember!

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a mai napi Szentleckéhez fűzött beszédek

A Szentlecke szövege így szól: „Nem tudjátok, hogy a pályán a versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek!

A küzdők pedig valamennyien megtartóztató életet élnek minden tekintetben. Azok, hogy hervadó babért kapjanak, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én is futok, de nem céltalanul, mérem az ökölcsepásokat, de nem csak a levegőt csapkodva, hanem sanyargatom és rabságba vetem testemet, hogy míg másoknak hirdetem az ígét, magam érdemtelenné ne váljak. – Testvérek, nem szeretném, ha elkerülné figyelmeteket, hogy atyáink mind ott voltak a felhő alatt, mind átkeltek a tengeren, s mind megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben. Mind ugyanazt a lelki ételt ették, s mind ugyanazt a lelki italt itták. Ittak ugyanis az utánuk eljövő lelki sziklából: a szikla Krisztus volt. De legtöbbjükben nem telt kedve Istennek” (1Kor. 9,24-27 és 10,1-5).

Ennek alaphangja a **küzdés** és a **győzelem**. Ezért ezeket a gondolatokat lehetne megpendíteni a következőképpen, amint egyenként láthatjuk egymás után a beszéd/vázlatokat.

*Különálló beszédek***1. beszéd: Az Isten stadionja**

(Az Isten az ember célbasegítője)

Bev.: A nagy ünnepek alkalmával ma is égő fáklyát visznek a staféták, hogy ezzel a tűzzel hódoljanak a nagy eszme vagy a nagy ember színe előtt. Minden „Olimpia” ezt mutatja. – Az Írásban pedig azt is olvassuk, hogy az emberbe halhatatlan lelket lehelt az Úr: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelt az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Ennek értelme így is magyarázható: az **értelem és akarat tüzeit** lobbantotta lánggra az égi Teremtő. Mégpedig **benned**, Isten alkotta embertestvér. – Most azután azt kérdezhetem: mit jelent ez a tűzgyújtás és mit jelent az ezzel való célratörés? – Az első feleletünk így szól:

1. A „stadion futói” – az Isten lelkét hordozzák...

Az életünk egész terjedelme és minden részlete értelmezést igényel. Sok a rejtély és bizonytalanság.

a) De az **értelem tüze** világít. – Ezt tapasztaljuk az anyagi világ értelmezésénél... Ezért törekszünk – az élet igazságainak felismerésénél... És ezért jutunk az élet – Ősigazságához, az Istenhez, akiről elmondható: „... vakok vezetője... sötétben élők világossága...” (Róm. 2,19). Ennek az értelmi erőnek birtoklása folytán lehetünk urai a nagyvilágnak. Csakis így értelmes ez az isteni parancs: „...uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28).

b) Ámde az értelmünk mellett az **akarat** jó úton való lángolást biztosít számunkra. – Ez is emberi tapasztalat, és így értékelésre tarthat számot. Persze a kikezdésekben jelentkezik a belső indító erő. – Eleinte sok a testi megrezdülés bennünk, de a szeretet melegségében a lélek tüze is izzani kezd. Bár a szeretetben lehet ösztönös egybecsengés is, jórészt azonban a kegyelem ereje jelentkezik benne. Az igazság ugyanis az, hogy „Isten szeretete kiáradt szívünkbe” (Róm. 5,5). Az Isten, lévén: Szeretet, a természetfeletti szeretettel telíti lelkünket.

2. Majd az is megállapítható, hogy: A győztes célbaérők Isten valóságát birtokolják.

A testi és szellemi erők stadionjában a babérkoszorú a kiemelt jutalom. – Ez a „**földi Olimpiák**”

elismerése. – A **lélek országában** azonban – **Maga az Isten a bér.**

a) Az Írás szerint **színről színre látják** a célbafutók. Azért mondja az apostol: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12). És: „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13). – Sőt önmagáról is boldogan hirdeti az ilyen célérést az apostol: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8). Mégpedig olyan harcot harcoltam, amelynek eredménye úgy jellemezhető: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – A földi életemben ez volt az éltetőm: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28)... Az örök életben pedig ezt várom: „...hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

b) Érthető tehát, hogy az ilyen értékelés mellett **erőt nyernek** a célbatörők. Olyan erőt, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy küzdelmet vívjanak az élet küzdőterén. – Ahol Maga az Isten a bér, ott bátran és lendülettel harcol az ember fia. – Jól jegyezd meg: lélekbért nyer az ember, **Isten fia lesz a föld gyermeke!** Azért vigasz ez az isteni szó: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

Bef.: A Szentföld zarándokairól írják, hogy volt néhány közülük, aki az Úr születési helyéről – éveken át – gondozva, védve hazahozta az **égő lángot**. Azt a lángot, amelyet a Mester születés helyén lobbantottak. A lobbantott láng még csak **emlék**, drága, szép emlék. Ámde **hazavinni** az égből kapott lángot **lángolva** és ezt visszajuttatni lobogva az égi Atyához, az az értékek értéke, amelyért érdemes fáradozni!

2. beszéd: Az Úr hívása

(Erkölcsi beszéd: Hivatásunk)

Bev.: Merre menjek? – ez a kérdés. Magam találok-e életutat, vagy várjam az egek hívását? Mi a felelet? Figyeld és kövesd az Úr szavát, mert gyarló emberi kutatás helyett biztos utat az Úr mutat. – De hogyan tegyem ezt?

1. Hallgasd és kövesd az Úr szavát.

a) Mert hív az Úr. Erre utal az Írás szava. Gondolj Samuel prófétára: „Szólj Uram, hallja a te szolgád” (1Kir. 3,10). – Pétert hívta szolgálatra: „Legeltesd bárányaimat” (Jn 21,15). És ezt háromszor mondja; beleérti a kosokat is...

b) De gondolj arra is, hogy erre hangol az **értelem** szava is. Ez is Isten indítása, mert a természetünk szava – Isten szava. – Allandó sürgetést hallok – az egek felé törő vágyaimban... De ugyancsak állandó boldogságot érzek – az egek felé lendülő erőfeszítéseimben...

c) Ámde azt se felejtsd, hogy ebben a hívó szóban nemcsak **feladatra szólítás** cseng, hanem **áldozatvállalás** is követelődik. – Erre int az Írás mondván: „Bizony, bizony mondom neked: Mikor fiatal voltál, magad övezted föl magadat és oda mentél, ahova akartál. De majd ha megöregszel, kiterjeszted kezedet és más övez fel téged, aztán oda visz, ahová nem akarsz” (Jn 21,15). – Ezt hirdeti értelműd is, amely szerint a **küzdelmes életből** fakad – a **diadalmos élet**.

2. Ha pedig hallod és készségesen követed az Úr hívását: **sohase keresgélj az Isten szándékát.**

Ez persze csak annyit jelent: nyugodj meg Isten szándékaiban.

a) Figyeld az Írás szavára. Szt. Péternek mondá az Úr: „Te kövess engem!” (Jn 21,22). Más – másra hív: „Ha azt akarom, hogy így maradjon, amíg el nem jövök, mit törődöl vele?” (Jn 21,23). Magad is **csak** magaddal törődj! Mindenki maga hallja – a Mester szavát. Hiszen életkezéde mindenkinek ez: mi az ő hivatása?... János apostol is **maga tudta**. Épp azért írja szt. szövegének utolsó szavaiban: „Ez az a tanítvány, aki tanúságot tesz minderről és ezeket írta” (Jn 21,24).

b) Ha pedig **Isten szava szerint** ez a te hivatásod, akkor kérdezd csak az **értelem szava szerint**: hajlik-e erre a természeted? Helyesnek tartod-e, ha felfigyelsz és alázattal behódolsz az isteni hívásra? A hívó szóra? Akármerre és akármikor hív – **egyéni** szolgálatra? – Így értelmezd! Földi és égi hivatást ad az Úr és egyéni munkát kínál, áldozatot vár az ég Ura... Teljesítsd hivatásodat és ne hasonlítsd magad mások életéhez. Mindenkinek **egyéni hivatása** és isteni küldetése van. – Kisebb, vagy nagyobb a hivatás, végül is azt jelenti, kisebb, vagy nagyobb a felelősség.

Bef.: Magaddal törődjél, mert a **te életed** a fontos. Ez a központ! – Másokra csak szeretetfényt

vess és segítsd céljaikra!

*

a) Ez a beszéd ráépíthető a **mai Evangélium** példabeszédére. **Akármikor** hív az Úr, **mindig** szolgálatra jelentkezék az ember.

b) De ugyancsak ráépíthető **Aesopus** meséjére, amely szerint nem elégszik meg földi lassúságával és földhöztapadtságával a teknőc. A sassal a magasba ragadtatja magát, hogy ő is repüljön. – Persze a vége – a földrezuhanás és a halál (mindenki másra teremtett!).

c) Jó példa lehet még az is, hogy a **szürke** hivatásnak **tökéletes** teljesítése – az Isten ilyen ítéletének vétele: „Jól van, te derék szolgál, mivel kevésben hú voltál, tíz város kormányzását bízom rád” (Lk 19,17).

*

3. beszéd: Az útnak indulók felkészítése

(Erkölcsei beszéd: A lélek felkészülése)

Bev.: A nagy „olimpiászok” népéről azt tudjuk, hogy „edzőtáborban” fegyelmezett visszahúzóddással és kemény edzéssel készül a nagy viadalra. – És az élet nagy versenyfutására hogyan készül az ember?

1. Alapvető munkája – a földi élvezetektől való visszahúzóddás.

Nagyon természetes, a túlzott igényeskedés lefékezésére és az érzéshullám sodródására kell gondolnunk.

a) A bűnöktől teljesen. A bűn végül is Isten akarataival való tudatos szembeszállás: „non serviam!” Érthető: **aki Istenhez akar jutni**, annak el kell szakadnia az engedetlenség szellemétől. „Közeledjete Istenhez, s ő is közeledni fog hozzátok. Mossátok le kezeteket, ti bűnösök, s tisztítsátok meg szíveteket, ti ingadozó lelkűek!” (Jak. 4,7-8).

b) A túlcsoorduló örömeiktől – mérsékletben. Ennek is meg kell találni a helyes módszerét. A szükséges öröm és élvezet – isteni ajándék. Ezért mondja az apostol: „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete” (Fil. 4,4). De az anyagi világ élvezetétől, mégpedig bűnökbe hajló élvezetétől vissza kell húzódnia az embernek. „Éljünk tisztességesen, mint nappal, ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanságban és tobzódásban, ne civakodásban és versengésben” (Róm. 13,13). – Ennek értelme – a belső önfegyelem, amely a megigazult életben az emberi lélek elég könnyű erőfeszítésének gyümölcse.

2. Folytatólagos erőfeszítése – a lélekedzés kemény következetessége.

De az alapok vetése azért történik, hogy reáépüljenek az erőt tartó oszlopok. „A kő, mit az építők megvetettek, szegletkővé lett” (Mk 12,10). A lélek életében ezt következetes munkának hívják.

a) Munkának vállalása. Ez lesz tehát az első részleges odafordulás. Ki kell keresni életünk hivatását és odaadó munkával kell szolgálnunk annak érvényesülését. Lehet ez – fizikai, szellemi munka egyaránt. De mindenkifelett legyen –lélekeletet szolgáló, isteni!

b) Erkölcsi erők megfeszítése. Ez már az a terület, amely az emberi munka legértékesebb **minőségét** érinti. Itt már közvetlen a kapcsolat Isten és ember között. Itt már minden erő megfeszítendő, hogy ez a találkozás és egybecsendülés állandósuljon. „Hűséges az Isten: ő hívott meg Fiának, Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak közösségébe” (1Kor. 1,9). Ebből fejlődik ki – Isten kegyelme nyomán – a **szent ember**, aki az életformák csúcsteljesülését mutatja.

Bev.: Így indul az útra és a nagy küzdelemre. – De a küzdelmek **győztese: a hazatérő isteni ember**.

4. beszéd: A jutalomosztás

(Erkölcsei beszéd: Isten jutalma)

Bev.: A jó tett magában hordozza a jutalmát, hirdetik fennhangon az erkölcsös életet tanító bölcsék (altruizmus). Azért hirdetik, hogy **külső jutalmat** nem követelnek, mert az már – az önzést érintené. – És az Isten adta életharcban milyen szerep jut a jutalomnak?

1. Maga az erkölcsi élet – Isten jutalma.

Isten terve szerint fejlődő az emberi élet. A **teljes** kifejlődés maga is jutalom.

a) Így rendezte és ehhez a feltételhez kötötte az életet az Isten. Ezt az Isten kinyilatkoztatásából tudjuk. Az első parancs is **életjutalmat ígér**. „És parancsola néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod...” (1Móz. 2,17). – Majd az összes parancs a tökéletes élet feltétele. „Boldog ember, ki el nem indul a gonoszok tanácsán, meg nem áll a bűnösöknek útján, és le nem ül a pestis székére, hanem az Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszében forgatja törvényét!” (1Zsolt. 1-2). Azt is mondhatnám, az igazi életút feltételei. „Figyelj, népem, tanításomra, hajtsd füledet szájam ígéire. Bölcs mondasra nyitom meg szájamat...” (Zsolt. 77,1-2).

b) Így jutalmazza már a földön az embert az Isten. De ez a jutalom így jelentkezik: a „teljes ember” – hiányoktól mentes és így nem „élettorzó”, hanem isteni remekmű. Ez az ember azután boldogsága – önmagának, öröme, értéke embertestvéreinek és mindenekfelett dicsősége – az égi Atyának.

2. De ennek Istennel való együttélése – a jutalmak jutalma.

Az emberi jutalmaknál megállapítható, hogy átfutó jellegűek. – És az isteni jutalmazás?

a) Vég nélküli életben teljesülnek. Alapjuk: az isteni természetben való részesedés kegyelme, és így élettartalmuk – a **természetünkhöz** méretezett: azaz vég nélküli. „Mindannak azonban, aki befo-gadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). – Ezt még **tárgyinak** is mondhatnám.

b) Vég nélkülien boldog az ember. Ezt már azután **teljesen alanyinak** kell mondanunk. Olyan jutalomról van szó, amelynek értelmében **alanyi** és **személyes** boldogságban is kiteljesül az ember. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – Ismételni kell, hogy itt nem béradás, hanem szeretetáramlás történik. Aki teljesíti a szerető Atya törvényét, az boldognak érzi örökké önmagát. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Nem bért, hanem Magát az Istent találja és kapja az ember. Ez az Isten tervezte életjutalmazás belső és helyes értelmezése.

5. beszéd: Az Úr kezében

(Biblikus beszéd: Isten védő keze)

Bev.: Izrael népe – Isten kezében pihent. Lényeges hivatását Szt. Pál így ítélte meg: „Mi előnye van tehát a zsidóknak? S mi haszna a körülmetélésnek? Minden tekintetben sok. Először is az, hogy Isten rájuk bízta kinyilatkoztatását” (Róm. 3,1-2).

1. A felhője védelme alatt tartotta.

A zsidó nép zarándok útját írja le az „Exodus”.

a) Mózes vezette a népet, Isten irányította. „Menj, gyűjtsd egybe Izrael véneit s mondd nékik: Az Úr, atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene megjelent nékem és azt mondotta: Íme megemlékeztem rólatok s láttam mindazt, ami veletek Egyiptomban történt, s elhatároztam, hogy kivezetlek titeket Egyiptom nyomorúságából a kánáneusok, a heteusok, az ámorreusok, a ferezeusok, a heveusok meg a jebuzeusok földére, tejjel s mézzel folyó földre” (2Móz. 3,16-17).

b) Isten irányította néppel jár az Úr felhője. Maga az Úr ezt teszi jelnek. „Felállítá az udvart is, a hajlék és az oltár köré és feltevé bejáratára a leplet. Mikor aztán minden elkészült, befedé a felhő a bizonyosság sátrát s betölté azt az Úr dicsősége” (2Móz. 40,31-32). – Maga az Úr ezzel indítja őket útnak: „Az Úr felhője lebegett ugyanis nappal a hajlék felett, éjszaka meg tűz, Izrael egész népének láttára, egész utazásuk alatt” (2Móz. 40,36).

2. Tengervízének elválásával védte.

A nehéz zarándokutat tenger zárta. Isten ereje népének országútjává tette.

a) Átvezeti csodával – a választottakat. „Mondá ekkor az Úr Mózesnek: Mit kiáltasz hozzám! Szólj Izrael fiaihoz, hogy induljanak. Te pedig emeld fel botodat s nyújtsd ki kezedet a tenger fölé s hasítsd kétfelé, hogy szárazföldön járjanak Izrael fiai a tenger közepén” (2Móz. 14,15-16). „Mikor pedig Mózes kinyújtotta kezét a tenger fölé, az Úr egész éjszaka fűvő erős és forró szél által elhajtá és szárazzá tevé a tengert és a víz kétfelé válék. Erre Izrael fiai bementek a kiszáradt tenger közepébe, miközben a víz olyan volt jobbjuk és baljuk felől, mint a köfal” (2Móz. 14,21-22).

b) Elpusztítja áradásával az üldözőket. „Ekkor az egyiptomiak úzóbe vevék őket s bemenének utánuk: a fáraó minden lovassága, harciszekere s lovasa be a tenger közepébe. Mikor aztán eljött a hajnali

örállás ideje, íme rátekintte az Úr a tűz- és felhőoszlopból az egyiptomiak táborára és megbontá hadseregüket... Mikor aztán Mózes kinyújtotta kezét a tenger fölé, az hajnalban visszaére előbbi helyére és a vizek nekifutának a menekülő egyiptomiaknak s az Úr belesodrá őket a habok közepébe. Így a vízszatérő vizek elboríták a fáraó egész hadseregének harcoszekerét s lovasait, kik utánuk nyomultak a tengerbe: egy sem marada meg közülük” (2Móz. 14,23-24 és 27-28). – Végül is mit jelentett mindez? A gondviselő Isten előrevetíti szeretetének fényét, a földiek feletti uralomra figyelmezteti a választottakat.

Bef.: Így már előzetesen a Messiás védelmét élvezte a nép, melynek életvégét így jellemzi az apostol: „Isten ugyanis nem bánja meg kegyelmi ajándékát és meghívását. Hiszen, amint egykor ti nem hittetek Istennek, de most azoknak hitelensége miatt irgalmasságot találtatok, úgy ők ma hitlenekké lettek az irántatok tanúsított irgalmasság miatt, hogy egykor majd irgalomra találjanak” (Róm. 11,29-30).

6. beszéd: Az ószövetségi nép sziklája

(Misztikus beszéd: A forrást adó szikla)

Bev.: A Messiás országát az Újszövetség sziklára építettnek mondja. „Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18). De már az Ószövetség is élvezi a szikla zárta éltető vizet.

1. Kifakasztja Mózes vesszeje.

A puszta vándornépének látszólag nem a szikla volt a fontos, hanem a mélyén rejtőző élő víz.

a) De a szikla mégis tartó medence fala. A Gondviselő őrizte a vizet. A Szeretet megcsordította a záró falakat. „Íme én majd oda állok eléd a Hóreb sziklájára s üss a sziklára és víz fakad belőle, hogy ihassék a nép” (2Móz. 17,6).

b) A csorduló ital pedig üdítő erő. Szomjúzónak üdítése. Elernyedőnek új erő.

2. Ebből táplálkozik Krisztus későbbi népe.

De ami a múltban történelmi előkép, az az Újszövetségben csodálatos valóság.

a) A szikla az Egyház. **Ezen** áll az emberek együttese. „Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18). **Ebből** fakad a lélek erőinek itala.

b) Az ital ige és csorduló vér. Tanító szó – éltető ital. „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mk 13,31). Csorduló vér – szüzek bora. „Ugyanis vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremlében, melyet értetek ontok” (Lk 22,20). Utolsó cseppje ember-testvéreikért mutatott áldozat. „...egyik katona lándzsával megnyitotta oldalát, melyből azonnal vér és víz folyt ki” (Jn 19,34).

Bef.: Szeressük az Úr Egyházát, mert ezen áll és ebből él Krisztus népe.

7. beszéd: Az éltető forrás

(Erkölcsei beszéd: A lélek itala)

Bev.: A földiek erőforrása a tiszta ital. – Ez a hörpintés színezhető és értelmezhető... Az ital értéke kapcsolandó át lelki vonalra. – Mi tehát a lélek itala?

1. Sziklák csordulása.

a) Ez csak képletes gondolat.

b) De a valóságban ez az igazság: Egyházunkon át vesszük az életerőt nyújtó szent Grál-serleget.

2. Az örök éltető ital sziklaforrása.

Ez a döntő.

a) Élő vizek után is szomjúhozunk.

b) De a Krisztus fakasztotta forrásból örök életre telítettünk.

Bef.: A lélek táplálása – a csordult krisztusi kegyelem. Ezt kérjük és ezt vegyük és ezzel éljünk isteni életet. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Amennyiben most testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem s önmagát adta értem” (Gal. 2,20)

8. beszéd: A lélek terítéke

(Erkölcsei beszéd: A lélek eledele)

Bev.: Új és új erőt szív fel az ember. – Honnét meríti:

1. Az örök isteni ige is eledel.

a) Nemcsak kenyérral él az ember. „...nemcsak kenyérből él az ember, hanem minden igéből, mely az Isten szájából jő” (5Móz. 8,3).

b) Hanem minden igével!

2. Az örök áldozatú test és vér is éltető teríték.

Ezt az ember maga nem tudhatja.

a) Krisztus ígéri. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

b) Krisztus megvalósítja. „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

Bef.: A lélek igazi terítéke – Urunk igéje és Szent Teste, Vére.

* *

Beszédláncok

A most következő beszédláncokban **egységes gondolatok** alá fogjuk a mai Szentlecke igazságait és így próbáljuk rendszeres egységbe csendíteni az evangéliumi tanításokat. Rövid vázlatokat adunk, hogy a szónok teljes szabadsága teret nyerjen.

I. beszédlánc címe: Az élet koronája

1. beszéd: A Stadion küzdőie?...

Bev.: Rajzoljuk meg a versenyhelyek **tárgyi** értékét, a **küzdők** felvonulását és a **nézők** lelkületét. – A tárgyalás átmenetüül állapítsuk meg, hogy az Egyház a mi Stadionunk.

1. Minden hívó életharcos.

„Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

2. De nem minden küzdő életgyőztes.

„A versenyző is csak akkor nyer babérkoszorút, ha szabályszerűen küzd” (2Tim. 2,5).

Bef.: Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a küzdőterületen a kegyelemmel dolgozóké a babér.

2. beszéd: Az emberi erőfeszítéseké?..

Bev.: **Csak** a küzdők képe rajzolandó élénk színekkel...

1. Küzdünk – életkincseink kibontásával.

„Ezért mi is, akiket ekkora sereg hitvalló vesz körül, vessünk el minden terhet, különösen a csábító bünt, és fussuk meg kitartással az előttünk lévő küzdőteret. Tekintsünk föl a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a fölkínált öröm helyett a kereszthalált szenvedte el, a nélkül, hogy a gyalázzal törődött volna, s most Isten trónjának jobbján ül” (Zsid. 12,1-2).

2. Küzdünk – emberi hibáink letörésével.

„Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt. Ha jelen van, utánozzák, ha távozott, visszakívánják, és koszorúval a fején győztesen vonul fel az örökkévalóságban, miután elnyerte a szeplőtelen viadalok jutalmát” (Bölcs. 4,1-2).

Bef.: Állapítsuk meg: az élet koronája **csak** földi erővel el nem érhető. Miért? Mert égi diadalt keresünk és így csak égiekkel győzhetünk.

3. beszéd: Az isteni kegyelemé?...

Bev.: Az isteni kegyelem (megszentelő) értéke értelemzendő... Egyedül dolgozik-e a kegyelem?

1. Néha-néha igen (gratia efficax).

„Néztem azt a vesződséget, melyet Isten az emberek fiainak adott, hogy azzal bajlódjanak. Mindent úgy alkotott, hogy helyes legyen a maga idejében; a jövőt is beléjük helyezte; csak hogy az ember

nem tudja kifürkészni Isten művét, melyet teszen kezdettől fogva mindvégig” (Préd. 3,10-11). „Akiket ugyanis eleve ismert, azokat előre arra rendelte, hogy hasonlóká váljanak Fia képmásához. Így lesz elsőszülött sok testvér között” (Róm. 8,29).

2. Legtöbbször együttes (Isten – ember) egybecsengésével.

„Amint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is holt tettek nélkül” (Jak. 2,26). Mert a kiinduló igazság ezt is tanítja: „Krisztus Jézusban ugyanis sem az nem számít, hogy körülmélet valaki, sem az, hogy körülméletlen, hanem csak a hit, amely a szeretet által tevékeny” (Gal. 5,6).

Bef.: Isten ad – ember használ.

4. beszéd: Isten kegyelmében élőké!...

Bev.: Íme feleletet adunk a három előző kérdésre.

1. Istennel élünk a földön.

„Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

2. Istenben élünk az égben.

„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Ezt jelenti Szt. János szövege: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

*

II. beszédlánc címe: A biztos cél

1. beszéd: Az ember testi életének boldogsága

Bev.: Kérdezzük, hogy kinek életkövetése a legbiztosabb? – Aki előtt **biztos** az elérendő cél. – Ugyancsak kérdés maradjon: vajon a testi boldogság-e a cél?

1. Csak az ember egyik részét telíti.

2. És csak futólag gazdagítja.

„Mondám magamban: Megyek és átadom magamat a gyönyörnek és élvezem azt, ami kellemetes! De láttam, hogy ez is csak hiúság!” (Préd. 2,1).

Bef.: Állapítsuk meg, hogy a boldogságnak csak egy része, de nem teljessége a testi élet sok öröme.

2. beszéd: Az ember lelki életének örömei

Bev.: Utaljunk arra, hogy az ember lelke értelmi és akarati erővel áldott. – Kérdés tehát: vajon a tudás és a javak birtoklása elégséges életcél-e az embernek?

1. A tudás is csak részlet.

„És tudást válasszatok inkább, mint aranyat. Mert becsebb a bölcsesség minden drágaságnál” (Péld. 8,10-11).

2. A birtoklás pedig csak egy-egy darab.

„Be nagy, ki bölcsességet lelt és tudást, de nincsen külön annál, ki féli az Urat” (Sir. 25,13).

Bef.: Reáutalhatunk arra, hogy az ember igénye: **minden** értés és **minden** bírás. – Itt tehát kisebb a cél, mint az ősi igény.

3. beszéd: Az ember szellemi életének kiteljesülése

Bev.: Magyarázandó, hogy szellemi életünkön a lélek metafizikai és természetfeletti törtetését értjük.

1. Ennek birtoklása isteni kegyelem.

„De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10).

2. Azért céljellege – égi adomány.

„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

Bef.: Levonhatjuk a következtetést: ezt a célt áhítózva áhítóznánk, de ennek adományozása **külön** isteni kegyelem (megváltás). „...bár bűneink miatt holtak voltunk, Krisztussal életre keltett (Isten) minket. Kegyelemből üdvözlöttek” (Ef. 2,5).

4. beszéd: Isten akarata az ember biztos célja

Bev.: Alázkodva mondjuk: célunk Isten akaratában keressük. „Ellene szegülhetünk-e az Isten akaratának?” (1Móz. 50,19).

1. Célá teszi – értékeink értékesítését.

a) Isten dicsérete.

b) Ember boldogsága.

2. És kegyelmének áramlásával az Isten fiaivá való nemesedést.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

Bef.: Örömmel hangolódjék az alázat mondván: az Úratyánk gyermekévé tesz Teremtőnk! Ez a cél!

*

III. beszédlánc címe: Az ószövetségi ködös zarándoklat

1. beszéd: Kánaán felé haladók útja

Bev.: Értelmezzük a „választott nép” útját.

1. Paradicsomból – Kánaán felé.

„Mikor aztán kiüzte Ádámot, a Gyönyörűség paradicsoma elé kerubokat és villogó lángpallóval állíta, hogy őrizze az élet fájához vezető utat” (1Móz. 3,24). – „Minden hely, melyre lábatok lép, a ti-étek lesz: a pusztától a Libanonig, a nagy folyótól, az Eufrátestől a nyugati tengerig terjed majd határotok” (5Móz. 11,24).

2. Kánaánban – Isten igazi országa felé.

„Jeruzsálem! Jeruzsálem! Te megölöd a prófétákat és megköved a hozzád küldötteket. Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk gyűjti szárnya alá csibéit, de te nem akartad” (Mt 23,37). – „Miatán többféleképpen és különböző módon szolt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szolt hozzánk. Őt rendelte a mindenség örökösévé, hiszen általa teremtette a világot is” (Zsid. 1,1-2).

Bef.: Említse meg a sok botlást és szenvedést... Ködös volt még a Messiás arca és útja...

2. beszéd: A felhőben és vízben újjászületettek útja

Bev.: Lássuk azt, hogy ez a nép is áhította az újjászületést.

1. Felhőben élt vele az Úr.

„Az Úr felhője lebegett ugyanis nappal a hajlék felett, éjszaka meg tűz, Izrael egész népének láttára, egész utazásuk alatt” (2Móz. 40,36).

2. Vízrel tisztította lelkét az Úr.

„Moss engem tisztára vétkeimtől, tisztíts meg engem bűnömtől” (Zsolt. 50,4). – „Hints meg engem izsóppal, hogy tiszta legyek, moss meg engem, hogy a hónál fehérebb legyek” (Zsolt. 50,9). – „Távozzatok, távozzatok, jertek ki onnan, ne érintsetek tisztátalant! Jertek ki belőle, tisztuljatok meg, kik az Úr edényeit hordoztatok!” (Iz. 52,11).

Bef.: Magyarazzuk ezt: íme az előképei a jövő szent valóságnak. Ez pedig így szól: „Boldog, aki megmossa ruháját (a Bárány vérében)! Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel. 22,14).

3. beszéd: A mannával tápláltak útja

Bev.: Állapítsuk meg, hogy ezen a ködös, valóságos pusztai zarándok-úton **mannával** táplálja né-

pét az Úr.

1. Manna lett a kenyerek. „És mannat hullatott nekik eledelül, és mennyei kenyeret adott nekik” (Zsolt. 77,24). – „Atyáink mannat ettek a pusztában, amint az Írás mondja: Kenyeret adott nekik enni” (Jn 6,31). – „Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannat ettek a pusztában és mégis meghaltak. Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon” (Jn 6,48-50).

2. Decalogus lett a lélekeledelük.

„És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek. És az én lelkemet adom majd belétek, és gondoskodom róla, hogy parancsaim szerint járjatok, és törvényeimet megtartsátok és megcselekedjétek” (Ez. 36,26-27).

Bef.: Összefogható imígyen: erősödő testtel és Isten törvényeihez igazodó lélekkel biztosan járhatjátok az élet útját.

4. beszéd: Az élő vizet hörpintők útján

Bev.: Színezheto, hogy ennyi szenvedés és nélkülözés kísérte ennek a népnek az útját... De hogyan állt mellette az Isten?

1. Víz fakaszt a forrásból.

„És tiszta vizet hintek reátok, és megtisztultok minden szennyelettől, és minden bálványotoktól megtisztítlak titeket” (Ez. 36,25).

2. Léleküdtést ad prófétákból.

„Örömmel merítek majd vizet a Szabadító forrásaiból” (Iz. 12,3).

Bef.: Idézhető az Írás: „...aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé. Az a víz, melyet én adok, örök életre szökő vízforrás lesz benne” (Jn 4,14).

*

IV. beszédlánc címe: Az Újszövetség fényarában járók útja

1. beszéd: Krisztus – a Fényforrás

Bev.: Izaiás szövege ismertető: „Gyermek születik ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme.” (Iz. 9,6).

1. „Én vagyok a világ világossága.” (Jn 8,12).

2. „Aki engem követ, nem jár sötétben” (Jn 8,12).

Bef.: Boldogság ébresztendő a lelkekben mondván: fellobbant a világ Fényessége!

2. beszéd: Krisztus – a lélek fényugárzója

Bev.: Azt kellene tenni, hogy szimbolikusan rajzoljuk a lélek szentélyét, amelynek fényözöne a Mester...

1. Jelen van égi tanításának fényével.

„Mert a parancs szövétnék, a tanítás világosság” (Péld. 6,23).

2. Jelen van egész istenségével.

„Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző sem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtön, úgy ti sem, ha nem maradtok énbennem” (Jn 15,4).

Bef.: Örvendezzék a lélek, mert életnapja az Isten.

3. beszéd: Krisztus – az éltető Kenyér és Ital

Bev.: Visszautalhatunk az Ószövetség zarándoknépének táplálékára (manna és élő víz!).

1. Szent Teste a kenyerek.

„Angyalok kenyerét ette az ember, eledelt küldött nekik bőséggel” (Zsolt. 77,25). – „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

2. Szent Vére az italunk.

„Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok” (Lk 22,20).

Bef.: Kérdezzük, vajon elgyengülhet-e az ember? „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

4. beszéd: Krisztus – az örök otthon boldogsága

Bev.: Leszögezhetjük: boldogságra tör az ember. – De hol birtokolhatja ezt az élet zarándoka?

1. Isten örök házában.

„Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz (bennem), annak örök élete van” (Jn 6,47). – „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

2. A mennyei Atya szerető karjában.

„Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20).

Bef.: Állapítsuk meg: ilyen célbafutás nemcsak korona hordása, hanem boldog isteni élet. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

*

V. beszédlánc címe: Az emberi élet igazi értéklése

1. beszéd: Kicsoda: az első?

2. beszéd: Kicsoda: az utolsó?

3. beszéd: Az Úr – a felemelő

4. beszéd: Az Úr – a rendelkező

* * *